

การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน

นางสาวใจภักดิ์ บุรพเจตนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR) are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

CONTEMPORARY LAN NA TEXTILE DESIGNS FOR INTERIOR DECORATION

Miss Jaipak Burapajatana

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Fine and Applied Arts Program in Fine and Applied Arts

Faculty of Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2012

Copyright of Chulalongkorn University

ใจภัคดี บุรพเจตนา : การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน. (CONTEMPORARY LAN NA TEXTILE DESIGNS FOR INTERIOR DECORATION) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศ.ดร.พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง, 267 หน้า.

วัตถุประสงค์ของการวิจัยฉบับนี้ เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนามรดกสิ่งทอให้มีรูปแบบร่วมสมัย และเหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน โดยการนำลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา โดยเฉพาะของชาวไทยวนและชาวไทลื้อ มาออกแบบใหม่ ทั้งทางด้านวัสดุ รูปแบบ ลวดลาย และกรรมวิธีการผลิต ให้สามารถตอบสนองรสนิยมและความต้องการผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ที่ใช้ในการตกแต่งภายใน ของผู้บริโภคร่วมสมัย

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็นสองส่วนคือ (1) ส่วนแรกเป็นการประเมิน ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม จากประชากรภาพสิ่งทอไทยวนและไทลื้อ จำนวน 70 ภาพ สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพื่อนำไปประกอบแบบสอบถาม โดยให้ ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอล้านนา จำนวนห้าราย เป็นผู้ตอบ แล้ววัดข้อมูลตามสเกลแบ่งกลุ่ม (Nominal Scale) และตอบคำถามการสัมภาษณ์ จากนั้นจึงวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (2) ส่วนที่สอง เป็นการประเมินรสนิยมและความต้องการด้านสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในของ ผู้บริโภค และการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย โดยสุ่มตัวอย่างจากประชากรสองกลุ่ม กลุ่มแรก คือ ผู้บริโภคในเขตล้านนา ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ และน่าน จำนวน 100 ตัวอย่าง และที่เหลืออีก 100 คือตัวอย่างจาก เขตกรุงเทพฯ มหานคร วัดและเก็บรวบรวมข้อมูลตามสเกลอันดับ (Ordinal Scale) โดยใช้แบบสอบถามและ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลการประเมินพบว่า (1) สิ่งทอล้านนามีลักษณะเด่นอยู่ใน ลวดลายผ้าลายจก ลายขีด ลายเกาะ และลายสร้างสรรค์ตามอุดมคติ (2) ผู้บริโภค สิ่งทอนิยมตกแต่งห้องรับแขกแบบผสมผสาน แบบร่วมสมัย และแบบย้อนยุค และ (3) แนวโน้มการออกแบบปี ค.ศ. 2012 คือกลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น กลุ่มคิดบวก และกลุ่มความธรรมชาตินิยมใหม่ (4) กลุ่มเป้าหมาย ผู้บริโภคสิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัย คือ Gen x กลุ่ม B ระดับ Middle- Middle

ผู้บริโภค Gen x นิยมสิ่งทอที่ผลิตจากวัสดุที่สะดวกในการดูแลรักษาเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยสังเคราะห์ ในกลุ่มโพลีเอสเตอร์ เพราะ (1) ความสะดวกในการดูรักษา นอกจากนั้น (2) ยังมีประโยชน์ใช้สอยที่ดี (3) ราคาถูกกว่าผ้าที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติ (4) มีผิวสัมผัสหลากหลายให้เลือกใช้ (5) มีผิวสัมผัสที่ให้ความรู้สึกเหมือนผ้าทอด้วยเส้นใยธรรมชาติ และ (6) มีผ้าที่ผสมเส้นใยพิเศษ เป็นสีเงินและสีทองอีกด้วย ในส่วนของกรรมวิธีการผลิตลวดลาย ผู้วิจัยเลือกใช้ (1) เทคโนโลยีการพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัล เพราะให้สีสด และลวดลาย ได้ตามแบบอย่างแม่นยำและรวดเร็ว (2) การตกแต่ง ลวดลาย ด้วยวิธีการปัก และ เสริม วัสดุอื่น ๆ ลงบนพื้นผิว เพื่อให้เกิดมิติที่สาม

งานออกแบบและพัฒนาลวดลายผ้าสำหรับผลิตภัณฑ์ตกแต่งภายใน เป็นผลมาจากการนำเค้าโครงที่สำคัญของแม่ลายล้านนามา (1) จัดองค์ประกอบเป็นรูปแบบเชิงเรขาคณิต รูปแบบกึ่งนามธรรม และรูปแบบนามธรรม (2) ใช้เส้นสร้างรูปทรงอิสระ ด้วยการ ทับซ้อน บิด ขยาย เกิดมิติที่สามและลวงตา และ (3) ใช้แม่สีเดิมจากงานออกแบบล้านนา และกลุ่มสีตามแนวโน้มปี ค.ศ. 2012 เป็น คอลเลคชั่น โซฟา แก้วที่นิ่งเดียว สตุล โต๊ะกลาง หมอนอิง โคมไฟ และสิ่งทอประดับผนัง ซึ่งมีความโดดเด่น และแตกต่างจากผลิตภัณฑ์ที่วางจำหน่ายทั่วไป นับเป็นการนำมรดก มาสร้างสรรค์เพื่อสืบทอดคุณค่าทางความงาม ที่อาจนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาสิ่งทอสไตล์อื่น ๆ ต่อไป

สาขาวิชา.....ศิลปกรรมศาสตร์..... ลายมือชื่อผู้ผลิต.....
ปีการศึกษา.....2555..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5286803435 : MAJOR FINE AND APPLIED ARTS

KEYWORDS : LAN NA TEXTILE / TEXTILE CONTEMPORARY / TEXTILE DESIGN

JAIPAK BURAPAJATA : CONTEMPORARY LAN NA TEXTILE DESIGNS FOR INTERIOR
DECORATION. ADVISOR : PROF.PORSANONG VONGSINGTHONG, Ph.D., 267 pp.

The purpose of this research is to build a guideline for the development of textile design heritage into Thai contemporary life. The design uniqueness characteristics of Lan na textile, specifically, Thai Yuan and Thai Lue, which are so popular for interior decorating from the consumer view point were selected for study. Their style, pattern, material and method of production found were incorporated into interior decorative products in response to the today's requirement.

A data collection procedure consists of two parts. (1) An evaluation of the uniqueness characteristics of the original Lan na textile from 70 of purposive selected sampled prints by the textile experts. The data were measured by nominal scale from a pretested questionnaire. (2) An evaluation of consumers need and taste of textile for interior decoration. The data were obtained by ordinal scale measured of the responses to the questionnaire of 100 each from the randomly selected samples in Lan na area and the greater Bangkok area. After both were statistically analyzed, there were some indications that: (1) the uniqueness characteristics were apparent in Lai Jok, Lai Kit, Lai Ko and the imaginary patterns; (2) consumers preferred interior decoration with mix and match style, contemporary style and old fashioned style; (3) and the trend of 2012 were from local culture group, positive thinking group, new definition for normal group; (4) and Gen X B group of Middle-Middle level was the target group for contemporary Lan na textile designs.

In the product design and development phase, as Gen X consumers prefer textile products made from easy care materials, the researcher turned to polyester cloths since they are (1) convenient to maintain, (2) better functioning, (3) more economical than natural fiber, (4) having many touches of feeling to select, (5) having the touch of weaving textile, (6) having special texture with golden and silver threads. For the method of production of design patterns, the researcher selected (1) the digital printing technology for its high precision in design reproduction and speed. (2) an embroidery technique and an appliqué technique to create the third dimension to the designs.

The designs of Lan na textile for contemporary interior decorative products were the resulted of bringing in the important structure of original design patterns and (1) rearranging the composition into the geometry forms, the semi abstract forms and the abstract forms; (2) using various kinds of lines to create free forms of overlapping, twisting, extending, dimension and illusion; (3) using mother colours of red, blue, yellow, and black of original Lan na designs and a group of colours from the year 2012 trend, that turned into collections of sofa, armchairs, armless chairs, coffee tables, cushion, lamps and tapestry. They are so different from the product now available in the market. This may be considered as a way of bringing in national heritage culture to create contemporary products for daily life which might as well applied to other besides Lan na style.

Field of Study : Fine and Applied Arts Student's Signature.....

Academic Year : 2012 Advisor's Signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้โอกาสในการศึกษาเรียนรู้ การสร้างสรรค์งานศิลปกรรมและการวิจัย ผลจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านการศึกษาและงานศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง อันจะสร้างความเข้มแข็งทางด้านศิลปวัฒนธรรมให้กับประเทศตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ให้โอกาสในการพัฒนาบุคลากร และให้ทุนสนับสนุนการศึกษาในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ศาสตราจารย์ ดร. พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการอันเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร. ศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์ คณบดีกรมการสอบวิทยานิพนธ์ รอง ศาสตราจารย์ อารยะ ศรี กัล ยานบุตร รองศาสตราจารย์ สุขุมาล เล็กสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับปรุง แก้ไข วิทยานิพนธ์ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

ขอขอบพระคุณ แม่ครูผู้สร้างสรรค์สิ่งทอล้านนาในอดีต ที่เป็นภูมิปัญญาอันทรงคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ขอขอบคุณท่านผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ด้านสิ่งทอล้านนาผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสิ่งทอและการออกแบบตกแต่งภายใน ที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะ ศิลปกรรมศาสตร์ทุกท่าน รวมถึงผู้เกี่ยวข้องที่ได้เอื้อย่นาม ขอขอบคุณเพื่อนๆนิสิตหลักสูตร D.F.A. รุ่น 2 ที่มีประสบการณ์การเรียนรู้ที่ร่วมกัน

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณ บุคคล ที่ข้าพเจ้าถือเป็น “ครู” ผู้สร้างองค์ความรู้ทุกท่าน และเป็นผู้จุดประกายแห่งความคิด ที่ข้าพเจ้าได้นำสาระสำคัญมาต่อยอดและอ้างอิงในการทำวิทยานิพนธ์ เล่มนี้ ขอขอบคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจและช่วยแก้ปัญหาทั้งปวง ให้งานสำเร็จไปด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
ปัญหาของงานวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	4
สมมุติฐานการวิจัย.....	5
แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ส่วนที่ 1 สิ่งทอล้านนา.....	14
1. ศิลปวัฒนธรรมล้านนา.....	14
1.1 ประวัติความเป็นมาของอาณาจักรล้านนา.....	14
1.2 ความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมล้านนา.....	15
1.3 สิ่งทอไทยวน สิ่งทอไทลื้อ.....	16
2. การจำแนกประเภทสิ่งทอล้านนา.....	18
2.1 ลักษณะการใช้สอย.....	19
2.1.1 เครื่องแต่งกาย.....	19
2.1.2 เครื่องใช้สอยในครัวเรือน.....	29

	หน้า
2.1.3 เครื่องใช้ทางศาสนา ประเพณี พิธีกรรม.....	31
2.2 ลักษณะกรรมวิธีการผลิต.....	34
2.2.1 การทอ.....	34
2.2.2 การย้อม.....	34
2.2.3 การตกแต่งให้เกิดลวดลาย.....	34
2.3 ลักษณะเส้นใย.....	40
2.3.1 ฝ้าย.....	40
2.3.2 ไหม.....	41
2.3.3 สังเคราะห์/พิเศษ.....	41
3. ลักษณะลวดลายสิ่งทอล้านนา.....	42
3.1 ที่มาและความหมายของลวดลายผ้า.....	43
3.1.1 ลวดลายผ้าทอแบบไทลื้อ.....	43
3.1.2 ลวดลายผ้าทอแบบไทยวน.....	50
4. สรุปลักษณะของสิ่งทอล้านนา.....	53
4.1 ตัวแปรด้านประเภทและรูปแบบของสิ่งทอล้านนา.....	53
4.2 ตัวแปรด้านกรรมวิธีการผลิตและการใช้วัสดุ.....	54
4.3 ตัวแปรด้านลวดลายสิ่งทอล้านนา.....	55
4.4 ตัวแปรด้านการใช้สีที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา.....	57
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งทอล้านนา.....	57
ส่วนที่ 2 หลักการออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขก.....	62
2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการตกแต่งภายใน.....	63
2.1.1 ความสำคัญและความหมายของการออกแบบตกแต่งภายใน.....	64
2.2 องค์ประกอบของการออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขก.....	65
2.2.1 เครื่องเรือนและสิ่งทอที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก.....	65
2.2.2 การจัดห้องรับแขก.....	69
2.2.3 องค์ประกอบศิลป์ในการตกแต่งภายใน.....	70
2.2.4 การกำหนดโครงสร้างในการตกแต่งภายในห้องรับแขก.....	72

	2.3 การออกแบบตกแต่งภายในสไตล์ร่วมสมัย	73
	2.3.1 รูปแบบการตกแต่งภายในที่นิยมในปัจจุบัน	74
	2.3.2 สรุปรูปแบบการตกแต่งภายในสไตล์ร่วมสมัย	84
	2.4 แนวโน้มการออกแบบเทรนด์ ปี 2012	86
ส่วนที่	3 หลักการออกแบบสิ่งทอ	93
	3.1 เคหะสิ่งทอ	94
	3.1.1 ประเภทของสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในบ้าน	95
	3.1.2 คุณสมบัติของสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในบ้าน	96
	3.2 ผลิตรากสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก	99
	3.2.1 ประเภทผลิตรากสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน ห้องรับแขก	100
	3.2.2 การเลือกใช้วัสดุสำหรับการตกแต่งภายในห้องรับแขก	101
	3.3 การออกแบบลวดลายสิ่งทอ	104
	3.3.1 แนวคิดในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ	104
	3.3.2 การกำหนดกรอบแนวคิดในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ	104
	3.3.3 การกำหนดส่วนประกอบในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ	106
	3.3.4 การจัดองค์ประกอบลวดลาย	108
	3.4 การผลิตลวดลายสิ่งทอ	110
	3.4.1 ลวดลายที่เกิดจากโครงสร้างในการผลิต	110
	3.4.2 ลวดลายที่เกิดจากการตกแต่งในการผลิต	111
บทที่ 3	พฤติกรรมผู้บริโภคและกลุ่มเป้าหมาย	114
	3.1 พฤติกรรมผู้บริโภค	114
	3.2 การกำหนดผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายและข้อมูลสถิติประชากร	117
	3.3 ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายหลัก Generation X	118
	3.4 ลักษณะผู้บริโภค	120
บทที่ 4	วิธีดำเนินงานวิจัย	124
ส่วนที่	1 การประเมินลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม	124
	1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	125

	1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	126
	1.3 การประเมินมูลค่าตัวแปร	127
	1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	127
	1.5 สรุปผลข้อมูล	128
ส่วนที่	2 การประเมินผู้บริโภคและรสนิยมในด้านรูปแบบสิ่งทอ	137
	2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	137
	2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	138
	2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	139
	2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	139
	2.5 สรุปผลข้อมูล	140
บทที่ 5	รูปแบบผลิตภัณฑ์	144
ส่วนที่	1 กรอบแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์	145
	1.1 ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา	145
	1.2 วัสดุ	147
	1.3 การออกแบบและกรรมวิธีการผลิตลวดลายสิ่งทอ	148
	1.4 ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย	149
	1.5 ประเภทผลิตภัณฑ์	151
	1.6 สไตล์ห้องรับแขกแบบร่วมสมัย	153
	1.7 แนวโน้มการออกแบบเทรนด์ ปี 2012	153
ส่วนที่	2 การประเมินผลิตภัณฑ์สิ่งทอและการตกแต่งภายในห้องรับแขกสไตล์ต่างๆ	154
	2.1 เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่างงานเพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัย	155
	2.2 เกณฑ์ในการประเมินตัวอย่างงาน	155
	2.3 การประเมินตัวอย่างงาน	157
ส่วนที่ 3	ลักษณะจำเพาะของรูปแบบผลิตภัณฑ์	170
	3.1 รายละเอียดลักษณะจำเพาะของรูปแบบผลิตภัณฑ์	171
	3.2 การออกแบบคอลเลคชั่น (ตัวอย่างการนำไปประยุกต์ใช้)	174
	3.3 ตัวอย่างผลงานการออกแบบที่นำไปผลิต	187

	หน้า
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	191
สรุปผลการวิจัย.....	201
อภิปรายผล.....	203
ข้อเสนอแนะ.....	205
รายการอ้างอิง.....	208
ภาคผนวก.....	213
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ.....	214
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม แบบสอบถามเพื่อประเมินผู้บริโภครสและรสนิยม ในด้านรูปแบบสิ่งทอ.....	224
ภาคผนวก ค แบบสอบถามการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบสิ่งทอ ล้านนาร่วมสมัยเพื่อใช้ในการ ตกแต่งภายใน.....	251
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	253
ภาคผนวก จ หลักการเลือกใช้โทนสีแบบต่างๆในการตกแต่งภายใน.....	254
ภาคผนวก ฉ ชนิดและคุณสมบัติของผ้าและเส้นใย.....	257
ภาคผนวก ช ลวดลายสิ่งทอที่เกิดจากการตกแต่งในการผลิต.....	262
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	267

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

1	การจำแนกประเภทสิ่งทอล้านนา.....	19
2	เครื่องแต่งกายชาวไทยวน.....	22
3	เครื่องแต่งกายชาวไทลื้อ.....	25
4	เครื่องใช้สอยในครัวเรือน.....	29
5	เครื่องใช้ทาง ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม.....	31
6	ลักษณะกรรมวิธีในการผลิต.....	35
7	ลวดลายผ้าทอแบบไทลื้อ.....	44
8	ตารางสรุปตามแนวโน้มการออกแบบ Trend ปี 2012 กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น.....	87
9	ตารางสรุปตามแนวโน้มการออกแบบ Trend ปี 2012 กลุ่มคิดบวก.....	89
10	ตารางสรุปตามแนวโน้มการออกแบบ กลุ่มความธรรมดาานิยามใหม่.....	91
11	กระบวนการการผลิตสิ่งทอ.....	94
12	ตารางสรุปข้อมูลเกี่ยวกับประเภทผลิตภัณฑ์ ขนาดมาตรฐาน และการเลือกใช้วัสดุ.....	101
13	ตารางการกำหนดกรอบแนวคิดในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ.....	105
14	ตารางการใช้คำถาม 7 คำถาม (6Ws และ 1 H).....	120
15	การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค กลุ่มGeneration x.....	122
16	ตารางสรุปการวิเคราะห์ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา.....	131
17	ตารางสรุปการวิเคราะห์ลวดลายสิ่งทอล้านนาที่มีลักษณะเด่น.....	135
18	สรุปผลการประเมินพฤติกรรมผู้บริโภคในด้านต่างๆ.....	140
19	ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาที่นำมาใช้ในการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัย.....	145
20	ตารางชนิดของผ้าที่เหมาะสมกับการใช้งาน.....	147
21	ตารางการกำหนดส่วนประกอบของการออกแบบลวดลายสิ่งทอ.....	148
22	ตารางสรุปรายละเอียดประเภทผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน ห้องรับแขก.....	151
23	ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน.....	158

ตารางที่		หน้า
24	ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน.....	159
25	ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน.....	161
26	ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน.....	163
27	ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน.....	164
28	ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน.....	166
29	ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน.....	167
30	ตารางการสรุปรายละเอียดลักษณะจำเพาะของรูปแบบผลิตภัณฑ์.....	171
31	ตัวอย่างการออกแบบ Collection1 Retro - Lan na Style (การนำไปประยุกต์ใช้).....	175
32	ตัวอย่างการออกแบบ Collection 2 Contemporary - Lan na Style(การนำไป ประยุกต์ใช้).....	178
33	ตัวอย่างการออกแบบ Collection 3,4 Mix & Match - Lan na Style (การนำไป ประยุกต์ใช้).....	181
34	ตัวอย่างการออกแบบ Collection 5 Mix & Match - Lan na Style (การนำไป ประยุกต์ใช้).....	184
35	ตัวอย่างลวดลายผ้าที่นำไปผลิต.....	187
36	ผลการประเมินลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา.....	196

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การแต่งกายของหญิงไทยวน ต้นพุทธศตวรรษที่ 25.....	20
2	การแต่งกายไทยวน.....	20
3	ภาพตัวอย่างการนุ่งผ้าต้อย ผ้าขึ้นตีนจก.....	21
4	ขึ้นฝ้าย เชียงแสน.....	41
5	Lan Na phasin.....	41
6	ขึ้นใหม่คำ.....	42
7	ลายหลักและลายประกอบของผ้าทอตีนจกลายโคมรูปนก.....	52
8	ผ้าทอตีนจก ลายละคอนกุม.....	53
9	เครื่องเรือนที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก.....	66
10	สิ่งทอที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก.....	68
11	การจัดห้องรับแขกแบบนั่งเก้าอี้หรือการจัดแบบพิธีการ.....	69
12	การจัดห้องรับแขกแบบนั่งพื้นหรือการจัดแบบไม่เป็นพิธีการ.....	69
13	ระยะการจัดวางเครื่องเรือนส่วนรับแขก.....	71
14	การวางโครงสร้างในห้องรับแขก.....	73
15	การตกแต่งภายในที่ผสมผสานการใช้สีและลวดลาย.....	76
16	สีเส้นและบรรยากาศอันยุค.....	76
17	การตกแต่งภายในแบบเรโทร.....	76
18	การออกแบบตกแต่งภายในแบบผสมผสาน.....	77
19	การตกแต่งรูปแบบโบฮีเมีย.....	78
20	การตกแต่งรูปแบบโมริอิกโก.....	78
21	การตกแต่งรูปแบบ คูล ชิก ซิล.....	79
22	การตกแต่งรูปแบบคันทรี.....	80
23	การตกแต่งรูปแบบธรรมชาติ.....	80
24	การตกแต่งรูปแบบตะวันออก.....	81
25	การตกแต่งรูปแบบแบบคลาสสิค.....	81

ภาพที่	หน้า
26	การตกแต่งรูปแบบสมัยใหม่ และรูปแบบมินิมัล..... 82
27	การตกแต่งรูปแบบร่วมสมัย..... 83
28	การตกแต่งรูปแบบวิลเทจ..... 83
29	การตกแต่งรูปแบบคัลเลอร์..... 84
30	แนวความคิดรวมกลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น..... 87
31	แนวความคิดรวมกลุ่มคิดบวก..... 89
32	แนวความคิดรวมกลุ่มความธรรมชาติานิยามใหม่..... 91
33	ตัวอย่างลายรูปแบบเรขาคณิต..... 107
34	ตัวอย่างลายรูปแบบนามธรรม..... 107
35	ลวดลายโครงสร้างที่เกิดจากการทอ..... 111
36	ลวดลายตกแต่งที่เกิดจากการพิมพ์..... 111
37	ข้อมูลพื้นฐานของสถิติจำนวนประชากรในประเทศไทย..... 117
38	ตัวอย่างงานการตกแต่งรูปแบบผสมผสาน..... 157
39	ตัวอย่างงานรูปแบบผสมผสานแบบคัลเลอร์สไตล์..... 159
40	ตัวอย่างงานรูปแบบผสมผสานแบบโมริอคโคกับโบฮีเมียน..... 160
41	ตัวอย่างงานรูปแบบย้อนยุคแบบเรโทร..... 162
42	ตัวอย่างงานรูปแบบร่วมสมัย..... 164
43	ตัวอย่างงานรูปแบบร่วมสมัย..... 165
44	ตัวอย่างงานรูปแบบร่วมสมัยผสมรูปแบบเรโทร..... 167
45	ภาพแสดงแนวคิดการออกแบบ Collection1 Retro - Lan na Style..... 175
46	Collection1 Retro - Lan na Style..... 177
47	ภาพแสดงแนวคิดการออกแบบ Collection 2 Contemporary - Lan na Style..... 178
48	Collection 2 Contemporary - Lan na Style..... 180
49	ภาพแสดงแนวคิดการออกแบบ Collection 3,4 Mix & Match - Lan na Style..... 181
50	Collection 3 Mix & Match - Lan na Style..... 183
51	Collection 4 Mix & Match - Lan na Style..... 183

ภาพที่		หน้า
52	ภาพแสดงแนวคิดการออกแบบ Collection 5 Mix & Match - Lan na Style.....	184
53	Collection 5 Mix & Match - Lan na Style Style.....	186
54	ตัวอย่างผลงานการออกแบบที่นำไปผลิต.....	189

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานด้านสิ่งทอ(Textile) เป็นสิ่งที่ผูกพันกับวิถีชีวิตของผู้คนนับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน จากที่ทำขึ้น เพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันเป็นหลัก และได้พัฒนาด้านความงามจนกลายเป็นงานทัศนศิลป์ที่งดงาม ที่สร้างสรรค์จากภูมิปัญญา สะท้อนความเชื่อและชนบประเพณี อันเป็นเอกลักษณ์ร่วมของแต่ละชนชาติ งานด้านสิ่งทอพัฒนาไปตามแนวทางของศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน สอนองวิถีชีวิตและระสนิยมแต่ละชนชั้นทางสังคม ส่วนรูปแบบของผลิตภัณฑ์สิ่งทอแบบต่างๆได้เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

งานสิ่งทอของไทย ในแต่ละภูมิภาค มีความประณีตงดงามแตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมและคุณค่าในเชิงเศรษฐกิจ โดยเฉพาะสิ่งทอของล้านนาที่มีชื่อเสียงโดดเด่น ล้านนา หรือบริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ได้แก่จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่านและแม่ฮ่องสอน เป็นแหล่งที่มีความเจริญรุ่งเรืองด้านศิลปวัฒนธรรมและงดงามด้วยเอกลักษณ์ ซึ่งถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศ สิ่งทอล้านนาพัฒนามาจาก สิ่งทอของชาวไทพื้นราบและชาวเขาเผ่าต่างๆ ชาวไทในดินแดนล้านนาเป็นกลุ่มชน 3 กลุ่มใหญ่ได้แก่ ชาวไทยวนหรือชาวไทล้านนา ชาวไทลื้อ และชาวไทกลุ่มต่างๆ (ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล; แพทริเซีย ซีสมาน, 2530 :7) ชาวไทเหล่านี้ มีวัฒนธรรมด้านสิ่งทอ ที่สืบทอดกันมาช้านาน ปัจจุบันสามารถสรุปสิ่งทอล้านนาได้เป็น 2 แนวทาง ดังนี้

1. **แบบดั้งเดิม** คือ งานศิลปทัศนศิลป์สิ่งทอพื้นถิ่น ที่สะท้อนวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม มีกรรมวิธีในการผลิต รูปแบบ ลวดลาย การใช้สี ที่แสดงลักษณะเฉพาะของล้านนา เช่นสิ่งทอประเภทเครื่องแต่งกาย เครื่องใช้สอยในครัวเรือน และสิ่งทอสำหรับใช้ทางศาสนาและ พิธีกรรมต่างๆ รูปแบบสิ่งทอเหล่านี้พัฒนาไปจนถึงจุดอิ่มตัว ทั้งด้านประโยชน์ใช้สอยและความงาม เป็นงานที่มีคุณค่าและเอกลักษณ์เฉพาะ **ผลงานในส่วนนี้จึงอนุรักษ์และรักษาคุณค่าดั้งเดิมในฐานะที่เป็นมรดกของชาติ** (สุรพล ดำริห์กุล, 2548: บทคัดย่อ)

2. **แบบประยุกต์** คือ งานที่ได้ออกแบบปรับเปลี่ยน หรือประยุกต์ขึ้นใหม่ อันมีเหตุมาจากปัจจัยดังนี้

- ตามเทคโนโลยี / นวัตกรรม / การค้นพบวัสดุใหม่ๆ / กระบวนการผลิตใหม่
- ตามทัศนคติ / วิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ / พฤติกรรมของผู้บริโภค / การแข่งขันทางธุรกิจ
- ตามการผสมผสาน แนวคิด นำรูปแบบผลงานแบบเดิมมาต่อยอดเป็นผลงานรูปแบบใหม่ๆ ตามแนวโน้มในปัจจุบัน เช่น เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอ ของที่ระลึกรูปแบบต่างๆ

ในส่วนนี้ควรมีการออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน และควรมีการพัฒนารูปแบบให้ทันสมัย (สุรพล ดำริห์กุล: บทคัดย่อ)

จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งทอล้านนาสรุปได้ดังนี้

บุญถิ่น อินดาฤทธิ์และคณะ (2548) งานวิจัยเรื่อง “ผ้าทอไทยภาคเหนือเพื่อการพัฒนาสู่สากล” พบว่า การเรียนรู้เรื่องการทอผ้าเกิดขึ้น โดยการถ่ายทอดกันในครอบครัวรุ่นต่อรุ่น ฝีมือและลวดลายในผ้าทอจะพัฒนาผ่านประสบการณ์ ระยะเวลาที่เพาะบ่มโดยผู้ทอเองจนเกิดเป็นอัตลักษณ์และสร้างชื่อเสียงของแต่ละกลุ่ม และสามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างชื่อเสียงในระดับภูมิภาค ทำให้ภาครัฐเห็นความสำคัญของผ้าทอ ได้ทำการสนับสนุนให้มีการพัฒนาในหลายส่วน ซึ่งสะท้อนให้เห็นความต้องการของผู้บริโภคในเชิงลึก ทั้งในแง่มุมมองประวัติศาสตร์ การประยุกต์องค์ความรู้ ภูมิปัญญา รากเหง้าแห่งวัฒนธรรมกับความร่วมสมัย นวัตกรรมการทอที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นแรงขับให้ผู้บริโภคสนใจผ้าทอไทยภาคเหนือเป็นอย่างดี ทั้งนี้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาและต่อยอดผ้าทอไทยภาคเหนือที่จะส่งผลในการพัฒนาผ้าทอไทยภาคเหนือสู่สากลได้อย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยศิลปากร (2544) ศึกษาเรื่อง ผ้าทอพื้นเมือง : การสำรวจผู้ผลิตทั่วประเทศ โครงการพัฒนาผ้าทอพื้นเมืองในทุกจังหวัดของประเทศ ผลการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาคเหนือพบว่า สภาพของปัญหา โดยรวมที่พบจากการสำรวจข้อมูลภาคสนามในพื้นที่สรุปได้คือ การขาดศักยภาพในการพัฒนา หรือคิดค้นลวดลายใหม่ หรือผลิตภัณฑ์แปรรูปที่หลากหลาย เพื่อสนองความต้องการของตลาด

สุรพล ดำริห์กุล (2548) งานวิจัยเรื่อง “คุณค่าเอกลักษณ์ศิลปกรรมล้านนา กับ แนวทางส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ” ได้สรุปผลของ ผลิตรักงานศิลปกรรมพื้นถิ่นร่วมสมัยเอกลักษณ์ล้านนาไว้ว่า **งานประเภทผ้าหรือสิ่งทอ** เป็นงาน 1 ใน 7 ประเภทของงานที่แสดงถึงเอกลักษณ์ล้านนา เนื่องจากเป็นงานที่มีความประณีต งดงาม โดย ปรากฏอยู่ในเครื่องแต่งกายและสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ประเด็นสำคัญของการวิจัย คือ การสนับสนุนแนวทางการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ เหล่านี้ การรักษา คุณภาพ และคุณค่าของเอกลักษณ์ทางศิลปกรรม รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนารูปแบบและ ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย เหมาะสม ตลอดจนส่งเสริมด้านการตลาด

นอกจากนี้ มีงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผ้าไทยแบบร่วมสมัย สรุปได้ดังนี้

พิศประไพ สารศาธิน (2545) งานวิจัยเรื่อง “ การพัฒนาหัตถกรรมผ้าไทยโบราณให้ เป็นผ้าไทยร่วมสมัย” เพื่อ ศึกษาค้นคว้า ทดลอง เพื่อหาวิธีการพัฒนารูปแบบผ้าจากไทยวน -ราชบุรี ไปสู่รูปแบบร่วมสมัย (คำว่า “ร่วมสมัย” คือนิยามของความสมัยใหม่ ทั้งในด้านรูปแบบและหน้าที่ ใช้สอยที่เหมาะสมกับปัจจุบัน) ในกรอบของเทคนิคการจักแบบดั้งเดิม กระบวนการทดลองใช้ ทฤษฎีการออกแบบเป็นแนวคิดสมมุติฐาน โดยทดลองด้วยวิธีการลดขนาดของลวดลายเดิมเป็น ขนาดของพื้นผิว วิธีการแบ่งหรือแยกแม่ลาย หรือลวดลายเดิมให้เป็นองค์ประกอบใหม่ วิธีใช้คู่สี ร่วมสมัย ตลอดจนการผสมผสานวัสดุใหม่ๆ ด้วยเส้นใยธรรมชาติและเส้นใยสังเคราะห์เพื่อสร้าง มิติใหม่บนพื้นผ้า และผลของการสำรวจความเห็นของแบบสอบถาม สรุปได้ว่าเป็นผ้าที่มีรูปแบบ ร่วมสมัยที่แสดงการสืบสานและคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และจิตวิญญาณของความเป็นผ้าไทยจากอดีต มาสู่ปัจจุบันตามโจทย์ที่กำหนด

จากวรรณกรรมดังกล่าว สรุปได้ว่า สิ่งทอภาคเหนือหรือสิ่งทอล้านนา มีความสำคัญ ในเรื่องคุณค่าเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม เพราะผู้บริโภคในปัจจุบันให้ความสนใจในสินค้า หรือผลิตภัณฑ์สิ่งทอเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น และหลายภาคส่วนให้การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการ พัฒนาสิ่ง ทอในภาพรวม ซึ่งจากข้อมูลงานวิจัยที่สนับสนุนและส่งเสริมงานด้านสิ่งทอ ล้านนาที่ผ่านมา แต่พบว่าส่วนใหญ่ เป็นการทำวิจัย ในเชิงอนุรักษ์ มากกว่าการนำไป พัฒนา หรือประยุกต์เป็นรูปแบบของผลิตภัณฑ์ต่างๆ

ปัญหาประเด็นสำคัญของการพัฒนาสิ่งทอล้านนา คือ ศักยภาพในการออกแบบและ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้ใช้งานหลากหลาย และให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตปัจจุบัน

จากการทำวิจัยเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสิ่งทอล้านนาประเภทของตกแต่งภายในบ้าน คือแบบที่ทันสมัย มีความประณีตสวยงาม และความสะดวกในการดูแลรักษาตามลำดับ และปัจจัยที่ควรนำมาปรับปรุง มากที่สุดคือ **ด้านรูปแบบ** รวมถึงการใช้วัสดุ สี และลวดลายให้สอดคล้องกับรูปแบบที่นิยมในปัจจุบัน **ด้านการใช้งาน** ผลิตภัณฑ์สิ่งทอล้านนาตามแนวโน้มแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่ ผลิตด้วยวิธีการทอโดยใช้เส้นใยฝ้าย และเส้นใยไหม ทำให้มีปัญหาในการดูแลรักษาและความทนทานในการใช้งาน และ **ข้อเสนอแนะที่เป็นประเด็นสำคัญคือ** เนื่องจากสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิมมีกรรมวิธีการผลิตแบบงานศิลปหัตถกรรม มีรูปแบบเป็นทางการ เหมาะสำหรับซื้อเป็นของขวัญหรือของที่ระลึกมากกว่าจะนำไปใช้งานในชีวิตประจำวัน สินค้ามีราคาค่อนข้างสูง ไม่สะดวกในการใช้งานจริง ผู้บริโภคต้องการผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่มีการผสมผสานรูปแบบตามสไตล์ในปัจจุบัน หรือการผลิตให้ใช้งานได้สะดวก และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากผลการวิจัยเบื้องต้น การพัฒนาสิ่งทอล้านนา จึงควรพัฒนาด้านรูปแบบ กรรมวิธีการผลิต การใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการใช้งานที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค แต่เป็นรูปแบบ หรือลวดลาย ที่สื่อถึงความงาม แสดงถึงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม

สรุป ประเด็นปัญหาของสิ่งทอล้านนา คือ การนำคุณค่าความงามที่เป็นเอกลักษณ์ของสิ่งทอล้านนามาออกแบบเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน / และการพัฒนารูปแบบการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอสไตล์ล้านนาตามแนวโน้มในปัจจุบัน มีความงามและประโยชน์ใช้สอยตามความต้องการของผู้บริโภค

ปัญหานำการวิจัย

1. ลักษณะเด่นแบบใดที่เมื่อนำมาประยุกต์ กับงานสิ่งทอสำหรับการตกแต่งภายในที่พักอาศัยแล้วมีความร่วมสมัย และเหมาะสมกับรสนิยมในปัจจุบัน
2. รูปแบบและประโยชน์ใช้สอยประเด็นใด ที่เป็นความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน จากการออกแบบและพัฒนาสิ่งทอล้านนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา ที่อาจนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการออกแบบสิ่งทอล้านนา สำหรับงานตกแต่งภายในที่พักอาศัยในปัจจุบัน
2. เพื่อหารสนิยมด้านสิ่งทอสำหรับงานตกแต่งภายในแบบร่วมสมัยของผู้บริโภค

3. เพื่อออกแบบและพัฒนาสิ่งทอสไตล์ล้านนาแบบร่วมสมัย สำหรับตกแต่งภายในที่พักอาศัยตามแนวนิยมในปัจจุบัน

สมมุติฐานการวิจัย

1. ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา ไม่ว่าจะได้จาก ประเภทของสิ่งทอ แนวคิดหรือที่มาของรูปแบบสิ่งทอ องค์ประกอบลวดลาย การใช้สี กรรมวิธีการผลิต วัสดุ อาจ นำมาใช้เป็นคุณลักษณะพื้นฐานออกแบบ เพื่อพัฒนาสิ่งทอสไตล์ล้านนา สำหรับการใช้งานออกแบบในปัจจุบัน
2. รสนิยมด้านสิ่งทอสำหรับการตกแต่งภายในแบบร่วมสมัยของผู้บริโภค อาจตอบสนองได้ด้วยการประยุกต์คุณลักษณะหลักในการออกแบบสิ่งทอล้านนา
3. รูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนา ยังคงเหมาะสมสำหรับจัดตกแต่งภายในห้องรับแขกแบบร่วมสมัยที่นิยมในปัจจุบัน

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวคิดที่เป็นข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของล้านนา ในประเด็นที่เกี่ยวกับข้อมูลที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของสิ่งทอล้านนา ในด้านประเภทของสิ่งทอ กรรมวิธีในการผลิต เส้นใยหรือวัสดุที่ใช้ แนวคิดในการสร้างงาน รูปแบบและองค์ประกอบของลวดลาย การใช้สีที่แสดงลักษณะเด่น และแนวคิดจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอล้านนาในประเด็นดังกล่าว
2. แนวคิดจากทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior Theory)
3. แนวคิดจากทฤษฎีการออกแบบสิ่งทอ (Textile Design Theory)
4. แนวคิดจากหลักการออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขกแบบร่วมสมัย (Concept of Contemporary Interior Decoration of Living Room)

ขอบเขตของการวิจัย

1. รูปแบบงานสิ่งทอที่นำมาวางหลักเกณฑ์การออกแบบสไตล์ล้านนา จะศึกษาแต่เฉพาะข้อมูลสิ่งทอที่มีลักษณะเด่นของชาวไทยวนและชาวไทลื้อในเขตล้านนาเท่านั้น เนื่องจากชาวไททั้ง 2 กลุ่มเป็นกลุ่มชนที่ใหญ่ที่สุดที่อาศัยอยู่ทั่วไปในเขตล้านนา ซึ่งสิ่งทอของชาวไททั้ง 2 กลุ่ม มีชื่อเสียงในความงามและเป็นสิ่งทอที่สะท้อนถึงรูปแบบของสิ่งทอล้านนา

อย่างเด่นชัด โดยปรากฏอยู่ในเขตล้านนาเป็นส่วนใหญ่ รูปแบบของสิ่งทอดังกล่าวต้องได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือ ตำรา บทความ วารสารหรือเอกสารวิชาการ

2. การศึกษาข้อมูลสิ่งทอด้านนาแบบดั้งเดิมในงานวิจัยนี้ จะศึกษาข้อมูลที่มีหลักฐานปรากฏอยู่ในช่วงประมาณพุทธศตวรรษที่ 25 หรือ เมื่อประมาณ 100-150 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2400 หรือ ประมาณช่วงรัชสมัยรัชกาลที่ 5: ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสิ่งทอด้านนาและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) เนื่องจากเวลาดังกล่าว อยู่ในช่วง การของบูรณาการแบบแผนทางวัฒนธรรมร่วมกันของกลุ่มชนต่างๆในเขตล้านนา ซึ่งนำไปสู่พัฒนาการทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่แสดงลักษณะเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของสิ่งทอด้านนา

3. ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้บริโภคกลุ่ม Generation X คือประชากรอายุประมาณ 34-39 ปี จากการศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคและด้านการตลาด พบว่าเป็นกลุ่มประชากรที่จัดอยู่ในช่วงวัยทำงาน ที่เริ่มมีฐานะ มีครอบครัว เป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อ นิยมสินค้าที่มีรูปแบบทันสมัยเพื่อเพิ่มภาพลักษณ์ให้กับตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อความสนใจในเรื่องของการตกแต่งภายในที่พักอาศัย ที่ผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาเป็น กลุ่มเป้าหมายหลักในการทำวิจัย

4. งานตกแต่งภายในร่วมสมัยจะกำหนดสำหรับงานสิ่งทอ ที่ใช้สำหรับตกแต่งภายในที่พักอาศัยส่วนบุคคล และเฉพาะภายในห้องรับแขก เนื่องจากเป็นส่วนสำคัญของบ้านที่แสดงถึงรสนิยมและภาพลักษณ์ของเจ้าของบ้าน อีกทั้งยังเป็นห้องที่มีการใช้งานร่วมกัน ทั้งการรับแขกและการพักผ่อนของสมาชิกทุกคนภายในบ้าน

5. กรรมวิธีการผลิตสิ่งทอในงานวิจัยนี้ จะใช้การผลิตลวดลายสิ่งทอด้วยวิธีการพิมพ์และการตกแต่งด้วยวัสดุต่างๆ

วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การประเมินลักษณะเด่น ของสิ่งทอด้านนาแบบดั้งเดิม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ ภาพสิ่งทอของไทยวนและไทลื้อรวมจำนวน 70 ภาพ และผู้เชี่ยวชาญสิ่งทอด้านนาจำนวน 5 ราย เป็นเครื่องมือในการวัดเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างภาพสิ่งทอ ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงตามจุดมุ่งหมายด้วยระบบโควต้า (Purpose Quota Sampling) เพื่อนำภาพไปใช้ประกอบกับแบบสอบถามการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีสถิติเชิงพรรณนา โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องที่เป็นวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดย

ผู้เชี่ยวชาญ IOC (Index of Congruence) ที่มีความคิดเห็นตรงกันมากที่สุด มาใช้เป็นข้อสรุป ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา

2. การประเมินความนิยมของผู้บริโภคในด้านสิ่งทอสำหรับงานตกแต่งภายในแบบร่วมสมัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริโภคที่สนใจสินค้าประเภทสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน จำนวน 200 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างจากแหล่งชุมชนที่จำหน่ายและแสดงสินค้าของตกแต่งภายใน โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ กลุ่มตัวอย่างในเขตล้านนาได้แก่จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ น่าน รวมจำนวน 100 คน และในเขตกรุงเทพฯ รวมจำนวน 100 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. ศึกษา รวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูลสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม เพื่อหาลักษณะเด่นของสิ่งทอสไตล์ล้านนามาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการออกแบบออกแบบสิ่งทอล้านนา สำหรับงานตกแต่งภายในที่พักอาศัยในปัจจุบัน ลักษณะดังกล่าว ได้แก่ ที่มาหรือแนวความคิด ประเภทของสิ่งทอ รูปแบบ องค์ประกอบของลวดลาย การใช้สี เส้นใยหรือวัสดุ และกรรมวิธีในการผลิต ที่พิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านสิ่งทอล้านนา เป็นผลประเมินสรุปลักษณะเด่นของสิ่งทอสไตล์ล้านนา

2. ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายกลุ่ม Gen-x เพื่อประเมินความนิยมด้านสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในของผู้บริโภค โดยประเมินจากแบบสอบถาม

3. ศึกษาหลักการออกแบบสิ่งทอ วิเคราะห์ชนิดและคุณสมบัติของสิ่งทอ หลักการออกแบบลวดลายและกรรมวิธีการผลิตสิ่งทอ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

4. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล ด้านเคหะสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขกที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน โดยการสุ่มตัวอย่างจากนิตยสารการตกแต่งภายใน และสื่อสารสนเทศ เช่น ชุดรับแขกที่มีสิ่งทอเป็นส่วนประกอบหลัก และส่วนที่ใช้ในการตกแต่ง เช่น หมอนอิง โคมไฟ และสิ่งทอประดับผนัง

5. ศึกษาข้อมูล หลักการออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขก วิเคราะห์รูปแบบการออกแบบตกแต่งภายในร่วมสมัยสไตล์ต่างๆที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน และศึกษาข้อมูล การออกแบบตามแนวโน้มการตกแต่งภายในที่พ็อปปูล่า (Trend 2012) ข้อเสนอรูปแบบพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบสิ่งทอ และผู้เชี่ยวชาญด้านการตกแต่งภายใน เพื่อนำข้อมูลมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบสิ่งทอให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและการใช้งานในปัจจุบัน

6. ออกแบบสิ่งทอตามหลักเกณฑ์การออกแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาแบบร่วมสมัย ซึ่งได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในข้อ 1 – 5 ผนวกกับความคิดสร้างสรรค์ของผู้วิจัย เป็นผลงานสิ่งทอ สำหรับใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก ประกอบด้วย

6.1 ชุดรับแขก ที่มีสิ่งทอเป็นส่วนประกอบหลัก เช่น โซฟา เก้าอี้หนึ่งเดียว สตูล โต๊ะกลาง

6.2 สิ่งทอที่ใช้ในการประดับตกแต่ง เช่น หมอนอิง โคมไฟ และสิ่งทอประดับผนัง

7. นำผลงานจัดแสดงนิทรรศการ วิเคราะห์และประเมินความนิยมการออกแบบ จากแบบสอบถาม โดยการเก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและการออกแบบ และกลุ่มตัวอย่างจากผู้ชมนิทรรศการ

8. สรุป วิเคราะห์ และอภิปรายผล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ลักษณะเด่นจากสิ่งทอล้านนาของสิ่งทอไทยวน และสิ่งทอไทลื้อ ที่อาจ นำไปใช้เป็นหลักในการพัฒนาสิ่งทอล้านนาให้มีรูปแบบใหม่ตามแนวโน้มในปัจจุบัน

2. การต่อยอดภูมิปัญญาไทย ด้วยวิธีการเชื่อมโยงความงามด้านศิลปะสิ่งทอล้านนาที่เป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิมมาเป็นรูปแบบของงานสิ่งทอในปัจจุบัน เป็นการนำคุณค่าความงามของมรดกทางวัฒนธรรมไทย มาสร้างสรรค์เป็นผลงานสิ่งทอที่นำไปใช้ได้กับวิถีชีวิตประจำวัน

3. รูปแบบการตกแต่งภายในห้องรับแขกแบบร่วมสมัย สไตล์ล้านนา ที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน ที่อาจนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอให้มีรูปแบบที่สอดคล้องกับการตกแต่งสไตล์อื่นๆ

4. หลักการออกแบบสิ่งทอ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสิ่งทอเชิงวัฒนธรรม ทั้งด้านกระบวนการออกแบบลวดลายสิ่งทอ การเลือกใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการใช้งาน กรรมวิธีการตกแต่งลวดลายสิ่งทอ และการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอสไตล์ล้านนาแบบร่วมสมัยที่สอดคล้องกับการตกแต่งภายในห้องรับแขกในปัจจุบัน

5. ผลงานการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สิ่งทอสไตล์ล้านนาแบบร่วมสมัย ที่เป็นประโยชน์เชิงวิชาการ สามารถนำผลการวิจัยไปต่อยอด พัฒนาแนวคิด และนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเพื่อพัฒนางานด้านสิ่งทอสไตล์อื่นๆต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สิ่งทอ (Textiles) หมายถึง เส้นใย เส้นด้าย ฝ้าย ผ้า รวมถึง ผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าในรูปแบบของผ้าทุกชนิด ที่ทำจากเส้นใย เส้นด้าย ที่ผลิตด้วยวิธีการทอ และผ้าที่ผลิตด้วยวิธีพิเศษอื่นๆ เช่นกระบวนการสังเคราะห์ทางเคมี

ไท (คนไต) คือ บุคคลซึ่งพูดภาษาตระกูลไท (Tai Language) เช่นไทลื้อ ไทใหญ่ ไทน้อย ไทเขิน ไทเหนือ เป็นคนไท หรือ คนไต ทั้งสิ้น ซึ่งกระจายตัวอยู่ เป็นวงกว้างในเอเชีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บุคคลเหล่านี้ มีขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาติไท ซึ่งอาจจะแตกต่างกันได้ในแต่ละกลุ่มชน

ชาวไทยวนหรือชาวไทล้านนา ชาวไทยวนหรือชาวไทล้านนา คือชนชาติไทกลุ่มหนึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ที่สุด ที่อาศัยอยู่ในล้านนาหรือบริเวณ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ปัจจุบันเรียกตนเองว่า “คนเมือง”

ชาวไทลื้อ คือชนชาติไทกลุ่มหนึ่ง มีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ที่สิบสองพันนา มณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และได้อพยพเข้ามาอยู่ในล้านนาเมื่อประมาณ 200 ปีที่ผ่านมา โดยอาศัยอยู่ในเขตล้านนา เช่น จังหวัดน่าน แพร่ พะเยา เชียงราย และเชียงใหม่

สิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม หมายถึง ผลงานสิ่งทอที่ได้รับการพัฒนาจนถึงจุดอิ่มตัวทั้งประโยชน์ใช้สอยและความงาม เช่นงานศิลปหัตถกรรมสิ่งทอพื้นถิ่น ที่สะท้อน วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมของล้านนา มีกรรมวิธีในการผลิต รูปแบบ ลวดลาย การใช้สี ที่แสดงลักษณะเฉพาะของล้านนา

สิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัย หมายถึงรูปแบบของสิ่งทอล้านนาในปัจจุบัน ที่มีการพัฒนาจากรูปแบบของสิ่งทอล้านนาในอดีต มีรูปแบบและวิธีการสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันตามแนวคิดของผู้สร้างงาน เป็นผลงานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต บริบทของสังคม ความนิยมและความต้องการใช้งานของผู้บริโภคในปัจจุบัน

ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา หมายถึง สิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม ที่มีลักษณะร่วมกันในด้านรูปแบบ ของสิ่งทอ ที่มีการใช้งานเป็นส่วนใหญ่ในวิถีชีวิตของคนล้านนา ได้แก่ เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้สอยในครัวเรือน เครื่องใช้ในศาสนา ประเพณี พิธีกรรม โดยมีลักษณะสำคัญที่ประกอบด้วย ที่มาของลักษณะลวดลายสิ่งทอ กรรมวิธีการผลิตและวัสดุองค์ประกอบลวดลายและการใช้สี ทั้งนี้ ลักษณะ ดังกล่าว ควรมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันทางด้านประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเชื่อและวัฒนธรรมของล้านนา มีการถ่ายทอดรูปแบบหรือกรรมวิธีแบบดั้งเดิมที่แสดงภูมิปัญญาพื้นถิ่นของล้านนา เป็นรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาทั้งด้านประโยชน์ใช้สอยและความงามจนเป็นผลงานที่มีคุณค่าและลักษณะเฉพาะ

ผู้บริโภคกลุ่ม Generation X คือกลุ่มประชากรอายุเฉลี่ยระหว่าง 34 – 39 เป็นกลุ่มคนวัยทำงาน ต้องการความมั่นคงในชีวิตและการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตนเอง ให้ความสำคัญระหว่างงานกับครอบครัว ยึดมั่นความพอใจส่วนตัวเป็นหลัก มีความคิดเปิดกว้าง ใช้ชีวิตอิสระ ชอบกิจกรรมมีรูปแบบ ที่ไม่เป็นทางการ มีรสนิยมในการใช้สินค้าเพื่อเพิ่มภาพลักษณ์ให้กับตนเอง นิยมสินค้าที่มีรูปลักษณ์ทันสมัย มีสไตล์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่สำคัญ เพื่อนำมาสรุป วิเคราะห์เป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งานให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ข้อมูลดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 สิ่งทอล้านนา ประกอบด้วยการศึกษา ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมล้านนา ได้แก่ ลักษณะที่แสดงถึงวัฒนธรรมของล้านนา ข้อมูลของสิ่งทอล้านนาในด้านความเป็นมา ความสำคัญ และการเปลี่ยนแปลงของสิ่งทอล้านนา ข้อมูลประเภทสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม ที่แบ่งตามลักษณะการใช้สอย กรรมวิธีการผลิตและลักษณะของเส้นใย ข้อมูลลักษณะลวดลายสิ่งทอล้านนา ในด้านที่มา ความหมายในลวดลายผ้า และการจัดองค์ประกอบลวดลาย ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวมาสรุป เพื่อหาคุณลักษณะเด่น ของสิ่งทอล้านนา สำหรับนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนาสิ่งทอสไตล์ล้านนาสำหรับงานตกแต่งภายในร่วมสมัยต่อไป

ส่วนที่ 1 สิ่งทอล้านนา

1. ศิลปวัฒนธรรมล้านนา
 - 1.1. ประวัติความเป็นมาของอาณาจักรล้านนา
 - 1.2. ความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมล้านนา
 - 1.3. สิ่งทอไทยวน สิ่งทอไทลื้อ
2. การจำแนกประเภทสิ่งทอ
 - 2.1. ลักษณะการใช้สอย
 - 2.1.1 เครื่องแต่งกาย
 - 2.1.2 เครื่องใช้สอยในครัวเรือน
 - 2.1.3 เครื่องใช้ทางศาสนา ประเพณี พิธีกรรม
 - 2.2. ลักษณะกรรมวิธีการผลิต
 - 2.2.1 การทอ
 - 2.2.2 การย้อม
 - 2.2.3 การตกแต่งให้เกิดลวดลาย

- 2.3 ลักษณะเส้นใย
 - 2.3.1 ฝ้าย
 - 2.3.2 ไหม
 - 2.3.3 สังเคราะห์ /เส้นใยพิเศษ
3. ลักษณะลวดลายสิ่งทอล้านนา
 - 3.1 ที่มาและความหมายของลวดลายผ้า
 - 3.1.1 ลวดลายผ้าทอไทลื้อ
 - 3.1.2 ลวดลายผ้าทอไทยวน
4. สรุปลักษณะของสิ่งทอล้านนา
 - 4.1 ตัวแปรด้านประเภทและรูปแบบของสิ่งทอล้านนา
 - 4.2 ตัวแปรกรรมวิธีการผลิตและการใช้วัสดุ
 - 4.3 ตัวแปรด้านลวดลายสิ่งทอล้านนา
 - 4.4 ตัวแปรด้านการใช้สีที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งทอล้านนา

ส่วนที่ 2 ในส่วนนี้เป็นการศึกษา รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ การออกแบบ ตกแต่งภายในห้องรับแขกสไตล์ร่วมสมัย เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปในการกำหนดรูปแบบและชนิดของ เครื่องเรือน หรือผลิตภัณฑ์ที่มีสิ่งทอเป็นส่วนประกอบหลักในการผลิต สำหรับการออกแบบตกแต่ง ภายใน หัวข้อที่สำคัญมีดังนี้

2. หลักการออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขก

- 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการตกแต่งภายใน
 - 2.1.1 ความสำคัญและความหมายของการออกแบบตกแต่งภายใน
- 2.2 องค์ประกอบของการออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขก
 - 2.2.1 เครื่องเรือนและสิ่งทอที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก
 - 2.2.2 การจัดห้องรับแขก
 - 2.2.3 องค์ประกอบศิลป์ในการตกแต่งภายใน
 - 2.2.4 การกำหนดโครงสร้างในการตกแต่งภายในห้องรับแขก

2.3 การออกแบบตกแต่งภายในสไตล์ร่วมสมัย

2.3.1 รูปแบบการตกแต่งภายในที่นิยมในปัจจุบัน

2.3.2 สรุปรูปแบบการตกแต่งภายในสไตล์ร่วมสมัย

2.4 แนวโน้มการออกแบบเทรนด์ ปี 2012

ส่วนที่ 3 ศึกษาเกี่ยวกับหลักการทั่วไปของทฤษฎีการออกแบบสิ่งทอ ประกอบด้วย หลักการออกแบบลวดลายสิ่งทอ กระบวนการผลิตสิ่งทอให้เหมาะสมกับการใช้งานด้านการออกแบบสิ่งทอ เพื่อการตกแต่งภายใน รวมถึงประเภท ชนิด และคุณสมบัติของสิ่งทอ และ แนวทางการออกแบบลวดลายสิ่งทอล้านนาร่วมสมัย

3. หลักการออกแบบสิ่งทอ

3.1 เคหะสิ่งทอ

3.1.1 ประเภทของสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน

3.1.2 คุณสมบัติของสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในบ้าน

3.2 ผลิตภันท์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก

3.2.1 ประเภทผลิตภันท์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก

3.2.2 การเลือกใช้วัสดุสำหรับการตกแต่งภายในห้องรับแขก

3.3 แนวทางการออกแบบลวดลายสิ่งทอล้านนา

3.3.1 แนวคิดในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ

3.3.2 การกำหนดกรอบแนวคิดในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ

3.3.3 การกำหนดส่วนประกอบในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ

3.3.4 การจัดองค์ประกอบลวดลาย

3.4 การผลิตลวดลายสิ่งทอ

3.4.1 ลวดลายที่เกิดจากโครงสร้างในการผลิต

3.4.2 ลวดลายที่เกิดจากการตกแต่งในการผลิต

ส่วนที่ 1 สิ่งทอล้านนา

การศึกษาภาพรวมของสิ่งทอล้านนานั้น เกี่ยวข้องกับความเป็นมาของ ศิลปวัฒนธรรมล้านนา อันได้แก่ ลักษณะที่แสดงถึงวัฒนธรรมของล้านนา ข้อมูลของสิ่งทอล้านนา ในด้านความเป็นมา ความสำคัญ และการเปลี่ยนแปลงของสิ่งทอล้านนา ข้อมูลประเภทสิ่งทอ ล้านนาแบบดั้งเดิม ที่แบ่งตามลักษณะการใช้สอย กรรมวิธีการผลิตและลักษณะของเส้นใย ข้อมูลลักษณะลวดลายสิ่งทอล้านนา ในด้านที่มา ความหมายในลวดลายผ้า และการจัด องค์ประกอบลวดลาย ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวมาสรุป เพื่อหาคุณลักษณะเด่น ของสิ่งทอ ล้านนาเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางหลักเกณฑ์ สำหรับใช้ในการออกแบบสิ่งทอสไตล์ ล้านนาที่ใช้งานตกแต่งภายในร่วมสมัยต่อไป ในส่วนของศึกษาข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรมของ ล้านนานั้นจำเป็นต้องศึกษาถึงที่มาของความเป็นล้านนาในอดีต ว่ามีประวัติความเป็นมาอย่างไร และปัจจัยใดที่ทำให้เกิดรูปแบบเฉพาะของสิ่งทอสไตล์ล้านนาที่มีคุณค่าความงามมาจนถึง ปัจจุบัน

1. ศิลปวัฒนธรรมล้านนา

1.1 ประวัติความเป็นมาของอาณาจักรล้านนา กล่าวโดยสรุป จุดเริ่มต้นของ อาณาจักรล้านนาเกิดขึ้นในสมัยพระเจ้ามังราย ที่สร้างเมืองเชียงใหม่ที่เป็นศูนย์กลางของ อาณาจักรล้านนาในพุทธศตวรรษที่ 19 ต่อมาในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุครุ่งเรืองของ ล้านนา ได้ขยายอาณาเขตครอบคลุมไปถึงเชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ และน่าน ในช่วงต้นพุทธ ศตวรรษที่ 24 ได้เกิดสงครามทำให้ดินแดนล้านนาอยู่ในความปกครองของพม่า และได้กลับฟื้นฟู ในช่วงกลางพุทธศตวรรษที่ 24 หรือเมื่อประมาณ 200 ปีที่ผ่านมา ในช่วงการฟื้นฟูบ้านเมืองใน อาณาเขตล้านนา ประกอบด้วยกลุ่มชนต่างๆ ทั้งที่อพยพมาจากที่อื่น และกลุ่มคนยวนที่เป็นคน ล้านนาดั้งเดิม กลุ่มชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในล้านนากลุ่มใหญ่ ได้แก่ ชาวไทยวน หรือคนเมือง คือคน ไทยที่อยู่ในล้านนาปัจจุบัน ชาวไทลื้อที่อพยพมาจากสิบสองพันนา อาศัยอยู่ทั่วไปในจังหวัด พะเยา เชียงราย แพร่ น่าน และชาวลาวที่อพยพมาจากหลวงพระบาง หรือเวียงจันทน์ได้กระจาย อยู่ในเขตล้านนาและภาคอื่นๆ ของประเทศไทย และจากการโยกย้ายถิ่นฐานของกลุ่มคนเหล่านี้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม อันเนื่องมาจากกลุ่มชนต่างๆ ได้มี ความสัมพันธ์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทำให้เกิดพัฒนาการ ที่นำไปสู่การบูรณา การแบบแผนทางวัฒนธรรมร่วมกันของกลุ่มชนในบริเวณภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย และ กลายเป็นกลุ่มคนล้านนา ที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยในปัจจุบัน (สุรพล ดำริห์กุล, 2542)

1.2 ความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมล้านนา

ศิลปวัฒนธรรมของล้านนาถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศที่เกิดจากพัฒนาการทางด้านสังคม และวัฒนธรรมในด้านต่างๆ ในดินแดนล้านนา ทั้งนี้ได้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมของล้านนาดังนี้

สุรพล ดำริห์กุล ได้กล่าวถึงความเป็นมาของศิลปวัฒนธรรมของล้านนาไว้ในงานวิจัยเรื่อง “คุณค่าเอกลักษณ์ศิลปกรรมล้านนากับแนวทางส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ” 2549 และหนังสือเรื่อง ล้านนา สิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม 2542 สรุปได้ดังนี้

คำว่า “ล้านนา” นั้นโดยทั่วไปแล้วจะเข้าใจกันเป็นอันดีว่าหมายถึง ชื่อของอาณาจักรโบราณหรือกลุ่มบ้านเมืองซึ่งครั้งหนึ่งเคยมีการปกครองเป็นแคว้นอิสระและมีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 19 - 25 กลุ่มบ้านเมืองเหล่านี้มีดินแดนตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยในปัจจุบัน ประกอบด้วยเมืองสำคัญที่ปัจจุบัน คือ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่านและแม่ฮ่องสอน ด้วยความที่ล้านนาเป็นแคว้นอิสระ และมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน จึงทำให้ดินแดนล้านนาอุดมสมบูรณ์ไปด้วยมรดกทางศิลปวัฒนธรรม และประเพณี ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวมีแบบแผนทางวัฒนธรรมเป็นของตนเอง อันได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียน ศิลปะ และประเพณีต่างๆ ปราบฏการณดังกล่าว เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์อันยาวนาน ตลอดจนสภาพทางการเมืองที่มั่นคงเป็นเอกภาพ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่หล่อหลอมให้ผู้คนที่ยังอาศัยอยู่ในดินแดนแห่งนี้มีวิถีชีวิตและแบบแผนทางวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ขณะเดียวกันมรดกทางวัฒนธรรมเหล่านี้ก็ยังมีพัฒนาการสืบทอดต่อกันมาจนเป็นแบบแผนของงานศิลปะและวัฒนธรรมที่สำคัญของชาวล้านนา ที่สะท้อนให้เห็นถึง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์และสังคมของล้านนา ในเวลาที่ผ่านมา โดยส่วนใหญ่จะเป็น สิ่งที่เกี่ยวข้องกับ วิถีชีวิต พระพุทธศาสนาประเพณีและความเชื่อต่างๆ โดยปรากฏอยู่ในผ้าที่เป็นเครื่องใช้ เครื่องแต่งกายและการใช้ในพิธีกรรมของชาวล้านนา นอกจากนี้ศิลปวัฒนธรรมของชาวล้านนาก็ยังเกี่ยวเนื่องกับ ประเพณีพื้นเมือง ศิลปะการแสดงพื้นเมือง และงานด้านสถาปัตยกรรมเป็นต้น สิ่งต่างๆเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นวิถีการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อของชาวล้านนาได้เป็นอย่างดี (สุรพล ดำริห์กุล, 2542:1,171,2549:1)

ในส่วนของประเพณีพื้นเมืองล้านนาที่มีอิทธิพลสืบเนื่องต่อรูปแบบและประเภทงานทางด้านสิ่งทอล้านนาที่สร้างขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ใช้ประกอบในพิธีกรรมต่างๆ และเป็นรูปแบบของเครื่องแต่งกายที่มีความประณีตงดงามเป็นพิเศษสำหรับใช้ในโอกาสสำคัญตามประเพณี ซึ่งรูปแบบและประเภทของสิ่งทอล้านนาจะได้กล่าวรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า สิ่งที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมล้านนา จะเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ ศาสนา และประเพณีต่างๆ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ได้แก่ ผ้าที่เป็นเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย ผ้าที่ใช้ในพิธีกรรม และประเพณีพื้นเมืองล้านนา สิ่งเหล่านี้ได้สะท้อนลักษณะร่วมทางวัฒนธรรมที่เป็นแบบอย่างเฉพาะของล้านนา เนื่องจากการสืบทอดกันต่อมาอย่างยาวนาน ทำให้ศิลปวัฒนธรรมล้านนามีชื่อเสียงด้าน คุณค่าและความงามที่เป็นเอกลักษณ์ของล้านนามาจนทุกวันนี้

สำหรับงานวิจัยนี้จะนำศิลปวัฒนธรรมล้านนาด้านสิ่งทอมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ การนำรูปแบบของสิ่งทอล้านนามาใช้ เหตุเพราะสิ่งทอหรือผ้าของล้านนาในอดีตมีความสำคัญอย่างยิ่งกับวิถีชีวิตของคนล้านนา ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผูกพันกับคนล้านนานับตั้งแต่เกิดจนตาย อีกทั้งผ้ายังเป็นสิ่งแสดงถึงสถานะภาพทางสังคมของล้านนาในหลายๆด้าน เพราะนอกจากจะนำมาเป็นเครื่องใช้ เครื่องแต่งกายในชีวิตประจำวัน ในโอกาสพิเศษ และการใช้ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและประเพณีที่สำคัญแล้ว รูปแบบลวดลาย สีสันทันที่เกิดจากฝีมือในการผลิตผ้าเป็นสิ่งที่แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นลักษณะเฉพาะ รวมถึงรูปแบบหรือประเภทของผ้ายังเป็นสิ่งที่แสดงฐานะ ความสัมพันธ์และชนชั้นทางสังคมของล้านนา สิ่งต่างๆเหล่านี้คือภาพรวมที่แสดงถึงลักษณะอันโดดเด่นของความเป็นล้านนา ดังรายละเอียดที่จะกล่าวในหัวข้อของสิ่งทอล้านนาต่อไปนี้

1.3 สิ่งทอไทยวน สิ่งทอไทลื้อ

มรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของล้านนา คืองานด้านสิ่งทอ ที่มีหลากหลายรูปแบบ ดินแดนล้านนามีสิ่งทอทั้งหมดของ **ชาวไทย** พื้นราบและชาวเขาเผ่าต่างๆ โดยเฉพาะงานสิ่งทอของชาวไทยพื้นราบที่อยู่ในดินแดนล้านนากลุ่มใหญ่ 3 กลุ่ม ได้แก่ ไทยวน ไทลื้อ และลาว ซึ่งมีรูปแบบในการทอผ้าที่สะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชนเผ่าไทดั้งเดิม และในขณะเดียวกันก็ยังแสดงลักษณะพิเศษเฉพาะของแต่ละแห่งด้วย

คำว่าชาวไทย ที่มาจากคำว่าไท (คนไต) คือ บุคคลซึ่งพูดภาษาตระกูลไท (Tai Language) เช่น ไทลื้อ ไทใหญ่ ไทน้อย ไทจีน ไทเหนือ เป็นคนไท หรือ คนไต ทั้งสิ้น ซึ่งกระจาย

ตัวอยู่ เป็นวงกว้างในเอเชีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บุคคลเหล่านี้ มีขนบธรรมเนียมประเพณีของชนชาติไท ซึ่งอาจจะแตกต่างกันได้ในแต่ละกลุ่มชน (http://ok-tai.blogspot.com/2009/04/blog-post_03.html)

ชาวไทที่อาศัยในล้านนาแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ คือ ชาวไทยวนหรือชาวไทล้านนา ชาวไทลื้อและชาวลาวหรือชาวไทกลุ่มต่างๆ

ชาวไทยวนหรือชาวไทล้านนา ชาวไทยวนหรือชาวไทล้านนา คือชนชาติไทกลุ่มหนึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ที่สุด ที่อาศัยอยู่ในล้านนาหรือบริเวณ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ปัจจุบันมักเรียกตนเองว่า “คนเมือง” นอกจากนี้ยังมีกลุ่มไทยวนบางส่วนอาศัยอยู่ในภาคกลางของประเทศ คือ จังหวัดราชบุรี และสระบุรี (วิถี พานิชพันธ์, 2547 :57)

ชาวไทลื้อ คือชนชาติไทกลุ่มหนึ่ง มีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ที่สิบสองปันนา มณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และได้อพยพเข้ามาอยู่ในล้านนาเมื่อประมาณ 200 ปีที่ผ่านมา โดยอาศัยอยู่ในเขตล้านนา เช่น จังหวัดน่าน แพร่ พะเยา เชียงราย และเชียงใหม่

ชาวลาวหรือชาวไทกลุ่มต่างๆ คือกลุ่มชนที่อพยพมาจากประเทศลาวเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตล้านนา และได้รับการเรียกขานรวมๆ ว่าเป็นชาวลาว ”(ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุลและแพทรีเซีย ซีสแมน, 2530 : 7) นอกจากนี้ชาวลาวเป็นกลุ่มชนที่มีการเคลื่อนย้ายตลอดเวลา มีการอพยพมาเป็นระยะและได้กระจายอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลางและมากที่สุดคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศด้วย (วิถี พานิชพันธ์, 2547:48)

เราสามารถจะศึกษาถิ่นที่มาของกลุ่มชนเหล่านี้ได้จากลักษณะของสิ่งทอในแต่ละกลุ่มชนที่มีการทอผ้าเพื่อใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา การใช้สำหรับการแต่งกาย และการใช้สอยในครัวเรือน ชาวไทเหล่านี้มีวัฒนธรรมการทอผ้าที่สืบทอดกันมาช้านานโดยมีรูปแบบและกรรมวิธีการผลิตที่หลอมรวมเป็นสิ่งทอล้านนา ที่แสดงลักษณะพิเศษอันเป็นเอกลักษณ์ที่มีคุณค่า (ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุลและแพทรีเซีย ซีสแมน, 2530: 7)

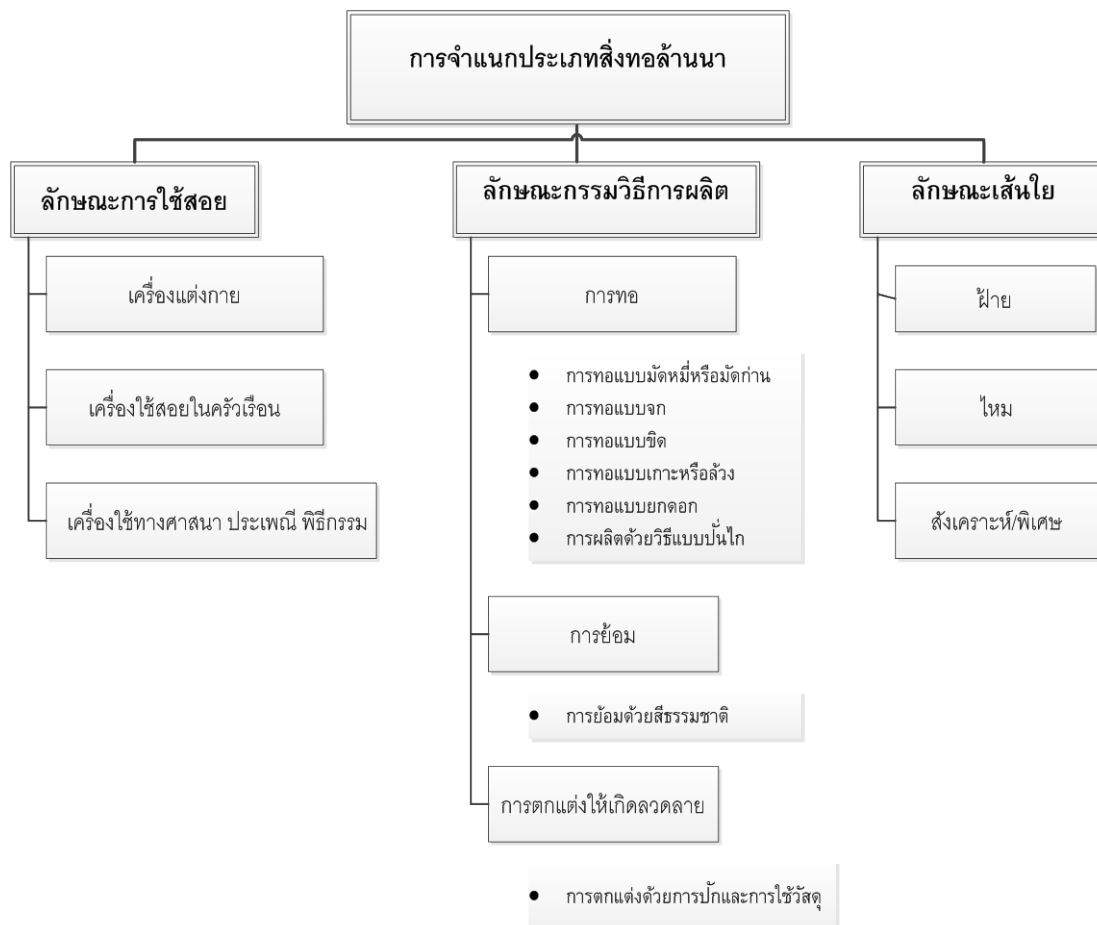
ในส่วนของงานวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะข้อมูลสิ่งทอของ **ชาวไทยวน และสิ่งทอของชาวไทลื้อที่อยู่ในเขตล้านนา** เนื่องจากชาวไททั้ง 2 กลุ่มเป็นกลุ่มชนที่ใหญ่ที่สุดที่อาศัยอยู่ทั่วไปในเขตล้านนา ซึ่งสิ่งทอของชาวไททั้ง 2 กลุ่ม มีชื่อเสียงในความงามปรากฏอยู่ในเขตล้านนาเป็นส่วนใหญ่ และเป็นสิ่งทอที่สะท้อนถึงรูปแบบอันแสดงลักษณะเฉพาะของล้านนาอย่างเด่นชัด

สำหรับช่วงเวลาที่ใช้ใน การศึกษาข้อมูลสิ่งทอล้านนาในงานวิจัยนี้ จะอยู่ ในช่วงประมาณพุทธศตวรรษที่ 25 หรือเมื่อประมาณ 100-150 ปีที่ผ่านมา (พศ.2400 หรือประมาณช่วงรัชสมัยรัชกาลที่ 5 ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสิ่งทอล้านนา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) เนื่องจากเป็นช่วงหลังจากการฟื้นฟูอาณาจักรล้านนาที่มีการรวมกลุ่มชนต่าง ๆ ที่ต่อมามีความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของ ล้านนา ทำให้เกิดการบูรณาการแบบแผนทางวัฒนธรรมร่วมกัน ซึ่งนำไปสู่พัฒนาการ ทางด้านศิลปวัฒนธรรม ที่แสดงลักษณะเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของสิ่งทอล้านนา

2. การจำแนกประเภทสิ่งทอล้านนา

ประเภทของสิ่งทอล้านนาซึ่งเป็นผ้าแบบพื้นถิ่นที่มีการสืบทอดมาจากอดีต ผู้วิจัยได้ ศึกษาข้อมูลในภาพรวม เนื่องจากสิ่งทอของไทยวนและไทลื้อ ในแต่ละจังหวัดจะมีความ คล้ายคลึงกันในด้านรูปแบบ และกรรมวิธีในการผลิต ในงานวิจัยนี้จะนำเฉพาะรูปแบบที่ มีลักษณะเด่นมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งทอล้านนาต่อไป จากการรวบรวมข้อมูล ประเภทของสิ่งทอล้านนา สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การจำแนกประเภทสิ่งทอล้านนา

รายละเอียดของข้อมูลแต่ละหัวข้อในตารางมีดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะการใช้สอย

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุลและแพทรีเซีย ซีสแมน ได้กล่าวถึงความเป็นมาของสิ่งทอล้านนาในอดีต เช่น ผ้าที่ใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้สอยในชีวิตประจำวันและโอกาสพิเศษ ผ้าที่ใช้ในศาสนา งานประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ ข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

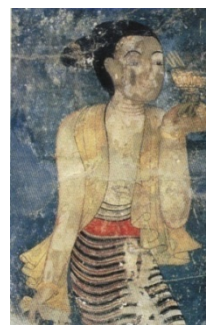
2.1.1 เครื่องแต่งกาย

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุลและแพทรีเซีย ซีสแมน (2530) จากหลักฐานการแต่งกายในอดีตที่พบในงานจิตรกรรมฝาผนังที่จังหวัดน่านและเชียงใหม่เมื่อประมาณร้อยกว่าปีที่แล้ว ลักษณะผ้าทอล้านนาจะมีลักษณะเดียวกัน คือการออกแบบผ้าจะอยู่ในรูปแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าทั้งสิ้น และมีการทอยกหรือปักเป็นลายมีเชิงมีชาย หรือ ย้อม ทอแบบไหนก็ได้ แต่จะคงรูปเป็นผ้า

สีเหลืองที่อาจนำมาเย็บต่อกันเข้าในลักษณะใดก็ได้ โดยนำมาทำเป็นผืนผ้าที่ใช้ห่ม เช่น ผ้าชิ้น ผ้า ต้อย และนำมาใช้ห่ม เช่น ผ้าห่ม ผ้าเช็ด เป็นต้น ในล้านนาไม่มีวัฒนธรรมการตัดผ้าเป็นเส้น หรือ กางเกงให้เข้ากับรูปร่างของคนอย่างทางตะวันตก การตัดเย็บเสื้อผ้าเริ่มมีขึ้นหลังจากที่มีการ ติดต่อกับชาวจีนและชาวตะวันตกในยุคหลังต่อมา

ภาพที่ 1 การแต่งกายของหญิงไทยวน ต้นพุทธศตวรรษที่ 25
ที่มา : ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว

ภาพที่ 2 การแต่งกายไทยวน
ที่มา : Thai Textiles : Threads
of a Cultural Heritage

การแต่งกายของชายในโอกาสปรกติจะนิยมนุ่งผ้าต้อย ไม่สวมเสื้อแต่มีผ้าคล้องไหล่ และใช้โพกหัว ในโอกาสพิเศษ และผู้มีฐานะจะนุ่งผ้าต้อยขนาดยาวแบบโจงกระเบนของภาค กลาง สวมเสื้อคอจีนติดกระดุมเป็นภาพที่ปรากฏในจิตรกรรมฝาผนังที่วัดภูมินทร์ จังหวัดน่าน

สำหรับเครื่องแต่งกายผู้หญิงเมื่อร้อยกว่าปีที่แล้วนั้นยังคงไม่แตกต่างจากยุคโบราณ นัก คือ นุ่งชิ้นลายขวางต่อชิ้นสีดำ เข้ดำ ซ้อนด้วยชิ้นชั้นในสีขาว ไม่สวมเสื้อ แต่มีผ้าคล้องคอและ ผ้าโพกหัวสีอ่อน เก้าผมมวยอยู่กลางศีรษะ ปักปิ่นและดอกไม้สดตามแต่โอกาส สำหรับในโอกาส พิเศษผู้หญิงชาวไทยวนในล้านนานิยมนุ่งผ้าชิ้นตีนจก คือ ชิ้นต่อเชิงให้ดูงดงามกว่าธรรมดา ลักษณะการแต่งกายดังกล่าวนี้ปรากฏในภาพจิตรกรรมฝาผนังที่วัดพระสิงห์ และรูปถ่ายรุ่นแรกๆ ของเชียงใหม่ (ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล และแพทรีเซีย ซีสแมน, 2530:13-15)

ภาพที่ 3 ภาพตัวอย่างการนุ่งผ้าตัดอย ผ้าขึ้นตีนจก
ที่มา : Thai Textiles : Threads of a Cultural Heritage

1) เครื่องแต่งกายของชาวไทยวน

ไทยวนเป็นกลุ่มชนที่อยู่อย่างหนาแน่นทางภาคเหนือของประเทศไทย นอกจากนี้ ยังตั้งชุมชนกระจายอยู่ทางภาคกลางของประเทศไทยด้วย เช่น จังหวัดราชบุรีและสระบุรี ชาวไทยวนคือกลุ่มชนที่มีอยู่ทั่วไปและมีจำนวนมากที่สุดในล้านนา ซึ่งต่อมาก็คือคนเมืองหรือคนล้านนาในปัจจุบัน สิ่งทอของชาวไทยวน ทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องแต่งกายเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะเด่นของเครื่องแต่งกายไทยวน จากข้อมูลของทรงศักดิ์ ปรารังค์วัฒนากุลและแพทริเซีย ซีสแมน สรุปได้ดังนี้

- ผ้าขึ้นไทยวน

ผ้าขึ้นมีความสำคัญเพราะเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงสถานภาพและแหล่งกำเนิดของชุมชน ซึ่งดูได้จากโครงสร้างและลวดลายที่ปรากฏบนผืนผ้า ชนแต่ละกลุ่มจะใช้ผ้าขึ้นที่เป็นแสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะ ทำให้ทราบว่าเป็นกลุ่มชนชาติพันธุ์ใดหรือมาจากหมู่บ้านอะไร ลักษณะพิเศษของผ้าขึ้นที่เป็นผ้านุ่งของผู้หญิง ซึ่งต่างจากผู้ชายที่เครื่องนุ่งห่มในชีวิตประจำวันจะไม่มีลักษณะบ่งชี้ดังกล่าวทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการเดินทางหรือทำต่างๆ ดังนั้นเครื่องนุ่งห่มชายจึงไม่บ่งบอกเอกลักษณ์เท่าเครื่องนุ่งห่มของผู้หญิง ผ้าขึ้นของชาวไทยวนที่ปรากฏส่วนใหญ่ จะเป็นผ้าฝ้าย ที่เป็นผ้าไหม มีพบบ้างเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแต่เดิมชาวไทยวนไม่นิยมเลี้ยงไหม ขึ้นของชาวไทยวนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ขึ้นพื้นบ้านใช้ในชีวิตประจำวันและโอกาสทั่วไป และขึ้นตีนจกที่ใช้ในโอกาสพิเศษ

ลักษณะตีนจกของไทยวน ต่างจากของลาวและของไทยลื้อตรงที่ตีนจกของไทยวนทั่วไปจะมีลวดลายจกอยู่ตรงส่วนบนของตีนขึ้น ในขณะที่ตีนขึ้นส่วนล่างสุดจะเป็นผ้าพื้นสีแดง ธรรมดา ส่วนของลาวจะมีลวดลายจกเต็มตลอดตัวขึ้น และตีนขึ้น ส่วนของไทยลื้อส่วนใหญ่จะไม่มีตีนจก วิธีทอจกของชาวไทยวน ส่วนใหญ่จะนิยมจกด้วยวิธีการกลับด้าน คือด้านหลังของลายผ้า

จะอยู่ด้านบนของเครื่องทอ ซึ่งต่างจากวิธีการทอจกของชาวลาว ที่จกจากด้านหน้าของลวดลาย
ผ้า (ทรงศักดิ์ ปรากฏวิวัฒนาการ และแพทริเซีย ซีสมแมน, 2530:61-69) เครื่องแต่งกายของชาวไทย
วนที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 เครื่องแต่งกายชาวไทยวน

ชื่อที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการ ผลิต/ชนิดของ ผ้า	ลักษณะการ ใช้งาน
 <p>ซิ่นลัวะหรือผ้าซิ่นแบบลัวะ อ.แม่ แจ่ม จ.เชียงใหม่ ที่มา ; ผ้าล้านนา ยวน ล้อ ลาว หน้า,68</p>	<p>เป็นซิ่นลายขวางมีลวดลาย มัดหมี่เล็กๆ ที่เกิดจากเส้นด้าย ย่น ผ้าทอมีลายสลับ 3 สี คือ น้ำเงิน แดง ขาว</p>	<p>-การทอแบบ มัดหมี่ด้ายย่น - ผ้าฝ้าย</p>	<p>ซิ่นพื้นบ้านใช้ใน ชีวิตประจำวัน และโอกาส ทั่วไป</p>
 <p>ซิ่นเชียงแสน จ.น่าน ที่มา ; ผ้าล้านนา ยวน ล้อ ลาว หน้า,66</p>	<p>การจัดโครงสร้างของลายเป็น แนวขวางมีการทอช่วงลายเป็น จังหวะที่เท่าๆกัน นิยมทอสีแดง เป็นสีพื้น ส่วนลายขวางใช้สี ต่างๆ กันไป ชื่อเรียกของซิ่น ชนิดนี้แสดงถึงถิ่นกำเนิดว่า เป็นแบบเก่าแก่ของชาวไทยวน ในเชียงแสนมาแต่อดีต</p>	<p>- การทอแบบ ลายขัด ธรรมดา - ผ้าฝ้าย</p>	<p>ซิ่นพื้นบ้านใช้ใน ชีวิตประจำวัน และโอกาส ทั่วไป</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

 <p>ซิ่นตามะนาว จ.แพร่ ที่มา ; ผ้า ล้านนา ยวน ลื้อ ลาว หน้า 69</p>	<p>เป็นซิ่นลายขวางเด่นที่สีคือสี เหลืองสลับสีเข้ม เช่น สีดำหรือ ม่วง</p>	<p>- การทอแบบ ลายขัด ธรรมดา - ผ้าฝ้าย</p>	<p>ซิ่นพื้นบ้านใช้ใน ชีวิตประจำวัน และโอกาส ทั่วไป</p>
 <p>ซิ่นแห้ง หรือซิ่นก่านคอก ควาย จ. แพร่ ที่มา ; ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว หน้า 69</p>	<p>ซิ่นสีพื้นสีดำ ตัดด้วยลายริ้วสี แดง 2 แถวในส่วน ตีนซิ่น</p>	<p>- การทอแบบ ลายขัด ธรรมดา - ผ้าฝ้าย</p>	<p>ซิ่นพื้นบ้านใช้ใน ชีวิตประจำวัน และโอกาส ทั่วไป</p>
<p>ถุงย่ามของชาวไทยวน ที่มา : ผ้า ล้านนา ยวน ลื้อ ลาว หน้า 96</p> 	<p>ชาวไทยวนในจังหวัดเชียงใหม่ จะใช้ถุงย่ามแบบลัวะ (ลัวะว้า) ซึ่งวิธีการเย็บเป็นถุงเหมือนกับ ถุงย่ามทั่วไป แต่จะมีสีสันที่ เป็นเอกลักษณ์ เช่น เป็นสีน้ำ เงินสลับน้ำตาล หรือเป็นสีฟ้า อ่อนสลับแดงและเหลือง</p>	<p>- การทอแบบ ลายขัด ธรรมดา - ผ้าฝ้าย</p>	<p>ใช้ในชีวิตประจำ วันและโอกาส ทั่วไป</p>
 <p>ซิ่นคำเคิบ จ.น่าน ที่มา: ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว หน้า 66</p>	<p>การทอด้วยวิธีการขิดเป็น ลวดลายขิดขนาดเล็ก และการ ใช้ด้นทองเป็นเส้นพุ่งตลอดทั้ง ผืน และต่อตีนจกที่เป็น ลวดลายจกด้วยด้นทอง</p>	<p>- การทอ แบบขิด และแบบจก - ผ้าฝ้ายและ ด้นทอง</p>	<p>ซิ่นตีนจก ใช้ใน โอกาสพิเศษ เช่น งานบุญ งานประเพณี</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการ ผลิต/เส้นใย	ลักษณะการ ใช้งาน
 <p>ซิ่นหอมอ้วน ซิ่นแอมตาเหลือง ซิ่น ตีนจกแม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ ที่มาลายจก แม่แจ่ม ; หน้า,22</p>	<p>ซิ่นตีนจกที่เป็นเอกลักษณ์ของ แม่แจ่มมี 2 แบบ เป็นผ้าซิ่นเย็บต่อกันเป็น 3 ส่วน คือส่วนหัวซิ่นหรือเอวสีขาว ส่วนตัวซิ่น หรือส่วนกลางเป็น ผ้าทอลายขวาง สีเหลืองสลับ ดำ หรือสีพื้นสีดำ และส่วนตีน ซิ่น ทอเป็นลายจกโดยส่วน ล่างสุดของผ้าทุกผืนจะเป็นชาย ผ้าสีแดง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การทอแบบ ลายขัด และ การทอแบบจก - ผ้าฝ้าย 	<p>ซิ่นตีนจก ใช้ใน โอกาสพิเศษ เช่น งานบุญ งานประเพณี</p>
 <p>ซิ่นตีนจก จ.แพร่ ที่มา ; ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว หน้า,63</p>	<p>ซิ่นตีนจกผ้าฝ้าย ของ จ. แพร่ ลวดลายจกจะเรียบง่ายไม่ ซับซ้อนการใช้สีตรงลายจกจะมี สีอ่อน ไม่ตัดกัน และไม่นิยมใช้ สีดำในผืนผ้า</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การทอ แบบจก - ผ้าฝ้าย 	<p>ซิ่นตีนจก ใช้ใน โอกาสพิเศษ เช่น งานบุญ งานประเพณี</p>
 <p>ผ้าซิ่นตีนจกไทยวน ที่มา : Thai Textiles : Threads of a Cultural Heritage หน้า 53</p>	<p>ลักษณะตีนจกของไทยวนทั่วไป จะมีลวดลายจกอยู่ตรงส่วนบน ของตีนซิ่น ในส่วนของตีนซิ่น ส่วนล่างสุดจะเป็นผ้าพื้นสีแดง ธรรมดา สีโดยรวมคือ สีแดง เหลือง ดำ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - การทอแบบ จก - ส่วนใหญ่เป็น ผ้าฝ้าย พบเป็น ผ้าไหมและเส้น ใยโลหะผสมใน ลายจก 	<p>ซิ่นตีนจก ใช้ใน โอกาสพิเศษ เช่น งานบุญ งานประเพณี</p>

2) เครื่องแต่งกายชาวไทลื้อ

จากข้อมูล ของ ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนกุล ได้กล่าวถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชาวไทลื้อไว้ ดังนี้

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนกุล (2551) ชาวไทลื้อในล้านนาได้อพยพมาจากสิบสองปันนา ในอดีต และได้ตั้งหลักแหล่งส่วนใหญ่อยู่ที่จังหวัดเชียงราย พะเยา แพร่ น่าน และบางส่วนของ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง โดยทั่วไปแล้วชาวไทลื้อยังคงรักษาเอกลักษณ์ของการทอผ้าแบบไทลื้อไว้ ได้โดยที่ชาวไทลื้อในล้านนาแต่ละแห่งต่างมีลักษณะการทอผ้าที่แตกต่างกันไปบ้างในแต่ละ ท้องถิ่น แต่โดยรวมจะมีความคล้ายคลึงกันในเรื่องเทคนิคการทอผ้าที่มีรากฐานมาจากวัฒนธรรม ที่สืบทอดกันมา

ในส่วนของเครื่องแต่งกายของชาวไทลื้อที่มีลักษณะโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ กลุ่ม เช่นเป็นรูปแบบเสื้อและกางเกงของผู้ชาย เสื้อปักและผ้าซิ่นลายขวางของผู้หญิง การปัก สีระชะด้วยผ้าสีขาว สีดำ หรือสีอื่นๆ ถูย้อม รวมถึงการตกแต่งด้วยเครื่องประดับต่างๆ เหล่านี้ล้วน บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทลื้อโดยรวม เครื่องแต่งกายของชาวไทลื้อที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 เครื่องแต่งกายชาวไทลื้อ

ชื่อ/ที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการ ผลิต/เส้นใย	ลักษณะการ ใช้งาน
 <p>ซิ่นปักก่าน จ.น่าน ที่มา ; มรดก วัฒนธรรมไทลื้อหน้า,48</p>	การทอลายมัดหมี่ที่ชาวไทลื้อ เรียกว่ามัดก่าน หรือคาคก่าน (การ ทอมัดหมี่เส้นพุ่ง) ทอเป็นลายขวาง สลับริ้วสีพื้น ขนาดของลายเท่ากัน ตลอด เส้นด้ายที่ใช้ทอย้อมด้วยสี ธรรมชาติคือสีน้ำเงินจากห้อม	-การทอแบบ มัดหมี่เส้นพุ่ง - ผ้าฝ้าย	ซิ่นพื้นบ้านใช้ ใช้ใน ชีวิตประจำวัน และโอกาส ทั่วไป

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อ/ที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการผลิต/เส้นใย	ลักษณะการใช้งาน
 <p>ซิ่นป่อง จ.น่าน ที่มา ; ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว หน้า,72</p>	<p>การทอลายซิดโดยใช้ดินเงินบนผ้าฝ้าย ทอเป็นลายริ้วแนวขวางมีขนาดของลายเท่ากันตลอดทั้งผืน</p>	<p>การทอแบบซิดผสมดินเงิน</p>	<p>ซิ่นพื้นบ้านใช้ใน ชีวิตประจำวัน และโอกาส ทั่วไป</p>
 <p>ซิ่นม่านก่าน จ.น่าน ที่มา ; มรดก วัฒนธรรมไทลื้อ หน้า,49</p>	<p>ลายซิดตามขวาง ทอสลับลีพื้นเป็นช่วงๆ ช่วงลายริ้วซิดและสีพื้นมีการจัดขนาดของลายไม่เท่ากัน และทอตกแต่งสลับลีด้วยลายมัดก่าน(การทอมัดหมี่เส้นพุ่ง)</p>	<p>- การทอแบบซิดและมัดหมี่เส้นพุ่ง - ผ้าฝ้าย</p>	<p>ซิ่นพื้นบ้านใช้ใน ชีวิตประจำวัน และโอกาส ทั่วไป</p>
 <p>เครื่องแต่งกายชายชุดไทลื้อ แบบเมืองเงิน และ แบบบ้าน หาดบาย ที่มา : มรดกวัฒนธรรม ผ้าทอไทลื้อ หน้า 51,55</p>	<p>-แบบเมืองเงิน ลักษณะเด่น คือเป็นเสื้อคอตั้ง ตกแต่งด้วยแถบผ้าจาก และผ้าที่ใช้เรียกว่าผ้าต้อย ทำจากผ้าฝ้ายย้อมครามหรือใช้ผ้าไหมสีม่วง กับสีชมพู - แบบบ้านหาดบายเสื้อและกางเกงสีดำ ตกแต่งด้วยแถบผ้าสีต่างๆ ตรงคอ สบ ขายเสื้อ ปลายแขน และมีพื้นผ้าเย็บต่อจากสบหน้าป้ายมาติดกระดุมเงิน ทั้งส่วนตรงใกล้รักแร้และตรงเอว</p>	<p>-ผ้าทอแบบลายซิด ตกแต่งด้วยการทอแบบจกและแถบผ้า -ผ้าฝ้าย ไหม</p>	<p>เครื่องแต่งกายชายชาวไทลื้อใช้ในโอกาสทั่วไปถ้าใช้ในโอกาสพิเศษจะมีผ้าโพกศีรษะและพันตกแต่งร่างกาย</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อ/ที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการผลิต/เส้นใย	ลักษณะการใช้งาน
 <p>ผ้าเช็ดหลวงอ.เชียงคำ จ.พะเยา ที่มา : มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 121</p>	<p>เป็นผ้าทอลายซิด ลวดลายเรขาคณิต ทอสลับนวขวาง เด่นด้วยลวดลายกลุ่มสีแดง ดำ และสีต่างๆ สลับลีขาว ชายผ้าเป็นตักแต่งด้วยชายครุย</p>	<p>-การทอแบบซิด -ผ้าฝ้าย</p>	<p>เป็นผ้าที่ใช้สำหรับตกแต่งร่างกายในโอกาสพิเศษใช้เฉพาะสำหรับผู้ชายพาดไหล่เวลาไปวัดหรือไปในงานฉลองพิธีกรรมต่างๆ</p>
 <p>เสื้อปักกับซิ่นตาเกาะลาย ผักแว่น จ.พะเยา ที่มา : มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 52</p>	<p>-แบบเสื้อที่เป็นเอกลักษณ์ของหญิงไทลื้อ เสื้อสีดำครามแขนยาว เอวลอยชายเสื้อยกขึ้น มีสาด้านหน้าเฉียงมาผูกติดกัน สาดเสื้อตกแต่งด้วยแถบผ้าสีต่างๆ หรือตกแต่งด้วยกระดุมเงินเม็ดเล็ก -ผ้าซิ่น มีลายตกแต่งขนาดเล็กตรงกลางซิ่น เรียกว่าลายผักแว่น ส่วนบนซิ่นสีแดง และตีนซิ่นสีดำ</p>	<p>-ผ้าซิ่นทอแบบเกาะและมีลายประกอบด้วย การทอแบบซิด -ผ้าฝ้าย</p>	<p>เครื่องแต่งกายหญิงไทลื้อใช้ใน ชีวิตประจำวันและโอกาสทั่วไป</p>
 <p>ชุดไทลื้อจาก บ้านศรีดอนไชย อ.เชียงของ จ.เชียงราย ที่มา : มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 53</p>	<p>-เสื้อปัก ชายเสื้อทั้งชายรูปปลายแหลมตรงกลางลำตัว สาดเสื้อตกแต่งด้วยแถบผ้าสีต่างๆ -ผ้าซิ่น มีจุดเด่นตรงสีเส้นของการทอลายเกาะขนาดใหญ่ เป็นลายเรขาคณิต วางลายตรงกลางของผ้า สีเด่นคือสีแดง และสีดำ</p>	<p>-การทอแบบเกาะ -ผ้าฝ้ายหรือแพรจีน</p>	<p>ใช้ในโอกาสพิเศษงาน ประเพณีสำคัญ</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อ/ที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการผลิต/เส้นใย	ลักษณะการใช้งาน
 <p>ชุดไทลื้อซิ่นสามดอกจาก บ้านหาดบ้าย อ.เชียงของ จ.เชียงราย ที่มา : มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ 29, หน้า 55</p>	<p>-เสื้อปักมีลักษณะเช่นเดียวกับของบ้านศรีดอนไชย</p> <p>- ผ้าซิ่น ส่วนบนเป็นผ้าทอสีเขียว สลับดำหรือคราม ส่วนกลางของซิ่นทอด้วยการจกหลากสีด้วยฝ้ายและไหม จุดเด่นของลายคือ มีลายสามแถว ที่เรียกว่า ซิ่นสามดอกลายหลักคือลายดอกหับรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ลายประกอบเป็นลายดอกปางรูปสามเหลี่ยม เด่นด้วยลวดลายและการตัดกันของสีกลุ่มแดงและสีดำ</p>	<p>-เสื้อปัก</p> <p>-ผ้าซิ่นการทอแบบจกและแบบขิด</p> <p>-ผ้าฝ้ายและไหม</p>	<p>ใช้ในโอกาสพิเศษงานประเพณีสำคัญ</p>
 <p>ถุงย่ามแดง อ.เชียงคำ จ.พะเยา ที่มา : มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 36</p>	<p>ถุงย่ามเป็นเครื่องประกอบการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทลื้อ ทำจากผ้าฝ้ายทอลายทางสลับสี</p>	<p>-ผ้าทอแบบลายขิด</p> <p>-ผ้าฝ้าย</p>	<p>ใช้ในชีวิตประจำวันและโอกาสทั่วไป</p>
 <p>ถุงย่ามผ้าฝ้ายอ.ทุ่งช้าง จ.น่าน ที่มา : มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 37</p>	<p>ลวดลายขิด หรือจก ใช้ตกแต่งย่ามแบบพื้นฐานให้มีลวดลายสลับสีสดใส มีความงดงามมากยิ่งขึ้น</p>	<p>-การทอแบบขิดและแบบจก</p> <p>-ผ้าฝ้าย</p>	<p>ใช้ในชีวิตประจำวันและโอกาสทั่วไป</p>

2.1.2 เครื่องใช้สอยในในครัวเรือน

ชาวไทยล้านนาในอดีตจะทอผ้าขึ้นเอง เพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้สอยในบ้าน ตามวิถีชีวิตทั่วไปของล้านนา ซึ่งไม่ได้มีการนำไปใช้เพื่อการประดับตกแต่งภายในที่พักอาศัยเช่น ในปัจจุบัน สิ่งทอที่ทำในอดีต เช่น พุกหรือที่นอน ผ้าหลบหรือผ้าปูที่นอน หมอนแบบต่างๆ และ ผ้าห่ม ทำไว้สำหรับใช้เองและต้อนรับแขกหรือญาติพี่น้อง หรือทำถวายวัดเป็นการทำบุญ สำหรับ พระสงฆ์ไว้ใช้สอย และเป็นประโยชน์สำหรับบรรดาฆราวาสได้ใช้นอนที่วัดในเวลาว่างงานบุญต่างๆ สิ่งทอประเภทใช้สอยในในครัวเรือน ที่สำคัญดังนี้

ตารางที่ 4 เครื่องใช้สอยในครัวเรือน

ชื่อ/ที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการ ผลิต/เส้นใย	ลักษณะการ ใช้งาน
 <p>สะลี หรือ พุก อ.เซียงคำ จ. พะเยา ที่มา : ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว หน้า 88</p>	มีลักษณะเย็บเป็นปลอกผ้าสีคราม เข้มหรือสีดำ ขนาดประมาณ 80 x 180 เซนติเมตร ด้านขอบของพุก เย็บด้วยผ้าสีเดียวกันหรือสีแดงหนา ประมาณ 5 - 10 เซนติเมตร ยัด ด้วยนุ่น จุดเด่นคือ การตกแต่งด้วย ลวดลายผ้าขิด ทอสลับสีแดงและสี ดำ	-การทอแบบขิด -ผ้าฝ้าย	ใช้เป็นที่นอน ของชาวไทลื้อ
 <p>ผ้าหลบ หรือผ้าปูที่นอน ที่มา : มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 97</p>	เป็นผ้าฝ้ายสีขาว นิยมทอ 2 ผืน แล้วนำมาเย็บต่อกกลางมีลักษณะ เด่นอยู่ที่การทอลายขิด ที่ใช้เส้น ฝ้ายสีแดงสลับสีดำคราม ประกอบด้วยลายขิดพื้นฐานขนาด เล็กและลายที่เกิดจากการคิด ประดิษฐ์ผสมผสานลายพื้นฐานจน เป็นลายขนาดใหญ่ และในส่วนตรง ชายผ้าจะรวบเส้นฝ้ายถักเป็น ตาข่าย	-ผ้าทอส่วนพื้น สีขาวเป็นการ ทอแบบลาย ขิด ในส่วนลวด ลาย เป็นการ ทอแบบขิด -ผ้าฝ้าย	ผ้าปูที่นอนใช้ปู ทับลงบนพุก หรือสะลี

ตารางที่ 4 (ต่อ)

 <p>ผ้าเหลบ หรือผ้าเต็ม ที่มา : มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 102</p>	<p>ลักษณะ เป็นผ้าฝ้ายสีขาว ทอด้วย ลายขิดจนเต็มผืน เป็นรูปสี่เหลี่ยม ขนมเปียกปูน สีดำแดง หรือเป็นสี ดำแล้วจกด้วยไหมสีเหลืองตรงใจ กลางของรูปสี่เหลี่ยม อาจมีผ้าสี แดงขลิบริมโดยรอบ หรือมีผ้าพื้นสี ดำเย็บซ้อนติดกันอีกชั้นหนึ่ง</p>	<p>-การทอแบบขิด และแบบจก -ผ้าฝ้าย</p>	<p>ใช้สำหรับปู นอนและใช้ใน โอกาสพิเศษ เช่นแขวน ตกแต่งในงาน บวชหรืองาน แต่งงาน</p>
 <p>ผ้าห่มตาแสง หรือ ผ้าห่มตาไ้ ปกติจะมีขนาดราว 120 x 200 เซนติเมตร ที่มา : ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว หน้า 93</p>	<p>เป็นผ้าฝ้ายทอลายยกดอกสีที่นิยม คือสีดำ แดง ขาว ซึ่งสลับสีทั้งเส้น พุ่งและเส้นยืน ทำให้เกิดเป็นลาย ตารางสี่เหลี่ยม</p>	<p>-การทอแบบ ลายขิด -ผ้าฝ้าย</p>	<p>ใช้สำหรับเป็น ผ้าห่ม</p>
 <p>หมอนหกแบบเมืองเงิน อ.พุงช้าง จ.น่าน ที่มา : มรดกวัฒนธรรมผ้า ทอไทลื้อ หน้า 104</p>	<p>เป็นหมอนรูปสี่เหลี่ยม มีหกช่องใช้ ผ้าสีแดงเย็บปิดด้านหน้าหมอน เด่น ด้วยการตกแต่งการปักลวดลายด้วย เส้นโลหะสีเงินและเลื่อมบนผ้าสี แดง</p>	<p>-การทอแบบ ลายขิดและ ตกแต่งด้วยการ การปัก -ผ้าฝ้าย เส้น โลหะสีเงินและ เลื่อม</p>	<p>หมอนใช้ใน โอกาสพิเศษใช้ ในชนชั้นสูง ของชาวไทลื้อ</p>
 <p>หมอนผาที่มา : มรดกวัฒนธรรม ผ้าทอไทลื้อหน้า 104</p>	<p>เป็นหมอนรูปสามเหลี่ยมขนาดใหญ่ มีการปักตกแต่งหน้าหมอนเป็น ลวดลายงดงาม ด้วยเส้นโลหะสีเงิน หรือสีทอง ปักบนผ้าสีแดง หมอน ชนิดนี้นิยมใช้ในชนชั้นสูง มีนัยบอก ฐานะและอำนาจของผู้ใช้</p>	<p>การทอแบบลาย ขิดและตกแต่ง ด้วยการปัก -ผ้าฝ้าย เส้น โลหะสีเงินและสี ทอง</p>	<p>ใช้สำหรับ โอกาสพิเศษ เช่น เป็นหมอน อิงในพิธี แต่งงาน หรือ เป็นหมอนที่ทำ ถวายพระสงฆ์</p>

2.1.3 เครื่องใช้ทางศาสนา ประเพณี พิธีกรรม

วัฒนธรรมของล้านนาเกิดจากความเชื่อ ความศรัทธาที่มีต่อพุทธศาสนาและการนับถือบรรพบุรุษที่ล่วงลับจึงทำให้มีการผลิตสิ่งทอ เพื่อเป็นเครื่องใช้ในงานที่เกี่ยวข้องกับศาสนา งานประเพณีสำคัญ และพิธีกรรมต่างๆ โดยจะมีรูปแบบ ลวดลายหรือกรรมวิธีการผลิตที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 5 เครื่องใช้ทางศาสนา ประเพณี พิธีกรรม

ชื่อที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการผลิต/เส้นใย	ลักษณะการใช้งาน
 <p>ตุ่งไทลื้อ ลายชิดรูปปราสาทและตุ่งรูปสัญลักษณ์ ที่มา : มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 114</p>	<p>-ตุ่งผ้าทอเป็นลวดลาย หรือตุ่งดอกไม้ ลวดลายชิดสีดำและแดงเป็นเส้นพุ่ง หรือเป็นตุ่งสีแดง มีเส้นพุ่งหลากสี เช่น สีเขียว สีเหลือง สีขาว สีดำ เป็นต้น โดยทั่วไปจะมีลักษณะกว้างประมาณ 10 – 40 เซนติเมตร ยาวตั้งแต่ 1 – 5 เมตร</p> <p>-โครงสร้างของตุ่งจะประกอบด้วย ส่วนหัว ตัว และหาง โดยมีไม้ไผ่สอดคั่นเป็นระยะๆ นิยมตกแต่งด้วยวัสดุต่างๆ เช่น เศษผ้า กระดาษ ไบลาน ฯลฯ เป็นรูปดอกไม้ หรือเป็นพู่ห้อยประดับตลอดทั้งผืน</p> <p>-ลวดลายสื่อถึงสัญลักษณ์ เช่น รูปปราสาท เรือ สิ่งของเครื่องใช้และสัตว์ในตำนาน ได้แก่ ช้าง ม้า หงส์ นก นาค ดอกไม้ ต้นไม้ ฯลฯ</p>	<p>-การทอแบบชิดและแบบจก</p> <p>-ผ้าฝ้าย ไม้</p>	<p>ใช้ในงานฉลองหรืองานสมโภชต่างๆ เช่น ในงาน “ปอยหลวง” ซึ่งเป็นงานฉลองโบสถ์วิหาร ฯลฯ และตุ่งรูปปราสาทใช้ในพิธีกรรมปราสาทให้กับผู้ล่วงลับตามความเชื่อของชาวไทลื้อ</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

 <p>ตุ้งใย ที่มา : มรดกวัฒนธรรมผ้า ทอไทลื้อ หน้า 116</p>	<p>การใช้เส้นฝ้ายสีต่างๆ มัดหรือถักเป็นตาข่ายรูปสี่เหลี่ยม (คล้ายกับการชกโยของแมงมุม) โดยมีไม้ไผ่ชั้นเป็นช่วงๆ และอีกแบบเด่นด้วยเส้นด้ายยืนเป็นทางยาวสลับกับเส้นด้ายพุ่งเป็นช่วงๆ แล้วตกแต่งด้วยวัตถุรูปดอกไม้หรือพู่ห้อย ตุ้งใยไม่มีการทอเป็นผืนผ้า</p>	<p>-มัดหรือถักเป็นรูปแบบต่างๆ -การทอที่เว้นเส้นด้ายพุ่งเป็นช่วงๆ -เส้นฝ้ายสีต่างๆ</p>	<p>ทำเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา แขนงประดับตกแต่งภายในวัด</p>
 <p>ผ้าห่อคัมภีร์ ที่มา : ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว หน้า 86</p>	<p>มีการทอ 2 แบบคือผ้าทอสีชาวด้วยเส้นฝ้ายหรือไหมหรือผ้าทอลายขีด ลายเรขาคณิต รูปสัญลักษณ์ ขนาดกว้างยาวประมาณ 75 x 50 เซนติเมตร และการทอผ้าที่มีไม้ไผ่สอดสลับกับเส้นฝ้ายหลากสี ทอด้วยวิธีเกาะหรือลายขีดโดยสลับสีเส้นฝ้ายกับไม้ไผ่สอดคั่นกันจนเป็นผืนเป็นลวดลายเรขาคณิต มีขนาดกว้างยาว ประมาณ 55 x 30 เซนติเมตร</p>	<p>-การทอแบบลายขีด การทอแบบขีดและการทอแบบเกาะ -ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ไม้ไผ่ เส้นฝ้าย</p>	<p>ใช้ในประเพณีการสร้างธรรม คือการเขียนเรื่องเกี่ยวกับศาสนา ลงบนใบลาน และมีผ้าห่อคัมภีร์มัดด้วยด้ายพัน</p>
 <p>ผ้ามูญจนะ ที่มา : มรดก วัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 118</p>	<p>ผ้ามูญจนะหรือผ้ามีการประดับตกแต่ง ผืนผ้าด้านหน้าอย่างสวยงาม ด้วยการปักเลื่อมเงิน ธิบับเงิน ลูกบิด เศษผ้า กระดาษสีต่างๆ มีอุบะ ตาข่ายหรือพู่ห้อยหลากสี</p>	<p>ผ้าทอสีชาวหรือสีต่างๆ มีทั้งที่ทำด้วยผ้าทอแบบขีดหรือแบบจก มีลวดลายคล้ายกับตุ้ง</p>	<p>จิวร “มูญจนะ” หมายถึง การสละหรือการให้ทานใช้ในการทำพิธีถวายเป็นพุทธบูชา ชาวไทลื้อใช้ในช่วงเทศกาลออกพรรษา และงานเทศน์มหาชาติ</p>

ตารางที่ 5 (ต่อ)

 <p>ผ้าเช็ดน้อย ที่มา : มรดก วัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 121</p>	<p>ผืนผ้าสีขาวขนาดเล็ก ลักษณะผ้ากว้างยาวประมาณ 15 x 25 เซนติเมตร มีลายริ้วขนาดเล็กตรงชายผ้าทั้งสองข้าง หรือผ้าที่ทอแบบขิดและแบบจกประกอบเป็นลายริ้วทั้งสองข้าง</p>	<p>การทอแบบขิดและแบบจก</p>	<p>ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ พบผ้าชนิดนี้เป็นจำนวนมากในวิหารวัดไทลื้อ เนื่องจากเป็นผ้าที่ใช้ตกแต่งครุฑทาน (เครื่องปัจจัยไทยทาน) ถวายพระ</p>
 <p>ผ้าเช็ดหลวง ที่มา : มรดก วัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 121</p>	<p>เป็นผ้าฝ้ายสีขาว ลวดลายที่เกิดจากเส้นพุ่งจะมีหลากสี ทอสลับนวนแนว สีที่เด่นคือสีดำและสีแดง ลวดลายในแต่ละช่วงจะเป็นรูปคนสัตว์ ต้นไม้ ดอกไม้ และลายเรขาคณิต ยาวประมาณ 2-3 เมตร กว้างประมาณ 15 - 30 เซนติเมตร</p>	<p>-การทอแบบขิดผสมกับการทอแบบยกดอก -ผ้าฝ้าย</p>	<p>ใช้ในพิธีกรรมการถวายทานเป็นพุทธบูชาเพื่ออุทิศให้แก่บรรพบุรุษ</p>

จากความสำคัญของผ้าหรือสิ่งทอของล้านนาในอดีตที่แสดงถึงความเกี่ยวเนื่องกับวิถีชีวิต ของคนกับผ้าตั้งแต่เกิดจนตาย ความสัมพันธ์ที่แสดงถึงระดับชนชั้นของคนในสังคม ความสัมพันธ์ที่มีความหมายในเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญนี้ ทำให้สิ่งทอล้านนาในรูปแบบต่างๆ ที่กล่าวมา มีลักษณะที่โดดเด่น ที่แสดงถึงคุณค่าของสิ่งทอล้านนา และจากข้อมูลในหัวข้อต่างๆ ที่

ได้กล่าวไว้ จะสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนาสิ่งทอสไตล์ล้านนา เพื่อการใช้งานในปัจจุบันได้ต่อไป

2.2 ลักษณะกรรมวิธีการผลิต

สิ่งทอในดินแดนล้านนา มีความแตกต่างกันไปตามลักษณะพื้นถิ่นของแต่ละกลุ่มชน และการใช้งาน ทำให้มีรูปแบบ ลวดลายและกรรมวิธีการผลิตด้วยวิธีต่างๆ และจากข้อมูลของ ทวงศักดิ์ ปรางวัฒนากุล แพทริเซีย ซีสแมน และ วิถี พานิชพันธ์ ได้กล่าวถึงกรรมวิธีการผลิตสิ่งทอล้านนา ที่แบ่งได้เป็น 3 วิธีคือ การทอ การย้อม และการตกแต่งด้วยวัสดุให้เกิดลวดลายข้อมูลโดยสรุปมีดังนี้

2.2.1 การทอ

เป็นการทำให้เกิดลวดลายในโครงสร้างของผ้า ที่มีวิธีการทอที่แตกต่างกันหลายรูปแบบ ได้แก่ การทอแบบมัดหมี่หรือมัดก่าน การทอแบบจก การทอแบบขีด การทอแบบเกาะหรือล้วง การทอแบบยกดอก และการผลิตด้วยวิธีแบบปั่นโก ซึ่งแต่ละวิธีมีลักษณะเด่นและวิธีการผลิตที่แตกต่างกันไป

2.2.2 ย้อม

การย้อมผ้าล้านนาในอดีต เป็นวิธีการผลิตที่สร้างลวดลายให้เกิดบนผืนผ้า วิธีการย้อมโดยทั่วไปมี 2 แบบคือ การย้อมเส้นด้ายหรือเส้นใยแล้วนำไปทอ และการย้อมผ้าที่ทอแล้วให้เป็นผ้าสีพื้นสีต่างๆ สีที่ย้อมส่วนใหญ่เป็นสีย้อมธรรมชาติในพื้นที่ เช่น จากส่วนต่างๆ ของพืช และสัตว์ ได้สีต่างๆ เช่น สีน้ำเงินจากต้นหอม สีครามจากต้นคราม สีแดงจากรากต้นสลัก หรือตัวครั่ง สีเหลืองจากขมิ้น และสีดำจากเม็ดมะเกลือ เป็นต้น การย้อมจะผสมสารธรรมชาติที่เป็นกรดหรือ ด่าง เช่น สารส้ม เกลือ น้ำมะกรูด ปูน ชี้เถ้า เป็นต้น สำหรับการย้อมสีอื่นๆ ทำได้ด้วยการนำผ้าที่ย้อมสีน้ำเงินหรือคราม สีแดง สีเหลือง และสีดำ ดังกล่าวนำผ้าไปชุบลงในส่วนผสม 2 ครั้ง เช่น สีน้ำทะเลหรือสีเขียว ทำได้โดยการย้อมด้วยสีเหลืองและชุบอย่างรวดเร็วลงในสีคราม ส่วนสีส้มจะได้จากสีเหลืองและสีแดง ในขณะที่สีม่วงจะได้จากสีแดงและสีครามเป็นต้น

2.2.3 การตกแต่งให้เกิดลวดลาย

การตกแต่งให้เกิดลวดลาย เป็นการทำให้ลวดลายให้เกิดบนผืนผ้าที่ต่างจากการทอ และการย้อมด้วยวิธี การปักแบบต่างๆ ได้แก่ การปักเดินเส้น การปักทึบ การปักลูกโซ่ และการปักแบบครอสติช และวิธีการตกแต่งด้วยวัสดุ ได้แก่ เลื่อม เส้นเงิน เส้นทอง เส้นไหมเงินไหมคำ พบในเครื่องแต่งกายของชนชั้นสูงของล้านนา และการตกแต่งในผ้าทอของชาวไทลื้อ

ประเภทของสิ่งทอล้านนาที่แบ่งตามลักษณะกรรมวิธีในการผลิตทั้ง 3 แบบล้วนมีรูปแบบและวิธีการที่บ่งบอกถึงลักษณะเฉพาะของสิ่งทอล้านนา ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 6 ลักษณะกรรมวิธีในการผลิต

ชื่อ/ที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการผลิต/เส้นใย	ลักษณะการใช้งาน
<p>1.การทอ</p> <p>การทอแบบมัดหมี่หรือมัดก้านเส้นพุ่ง ผ้าขึ้นไทลื้อ ที่มา : มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 16</p> <p>ขึ้นลัวะ ผ้ามัดหมี่เส้นยืนแบบพื้นเมือง ที่มา : ผ้าและสิ่งถักทอไท หน้า 10</p>	<p>-มัดหมี่ หรือ อีคัต (Ikat) มีลวดลายมี 2 แบบคือมัดหมี่เส้นพุ่งและมัดหมี่เส้นยืน การสร้างลวดลายเกิดจากการมัดด้ายเส้นพุ่งหรือเส้นด้ายยืนตามตำแหน่งที่ออกแบบไว้ นำไปย้อมสีแล้วจึงนำไปทอ</p> <p>-ชาวไทลื้อเรียกว่ากรรมวิธีนี้ว่า มัดก้านหรือ คาดก้านเป็นมัดหมี่เส้นพุ่ง และจะทอร่วมกับวิธีการทอแบบซิด</p> <p>-ชาวไทยวนใช้การทอแบบมัดหมี่เส้นยืน เช่นการทอขึ้นลัวะ</p> <p>-สีเด่น คือ สีแดง สีนํ้าเงินหรือคราม ม่วง ชมพู</p>	<p>-การทอแบบมัดหมี่</p> <p>-การย้อมสีธรรมชาติ สีแดงจากครั่ง สีนํ้าเงินจากห้อมหรือคราม</p> <p>-ผ้าฝ้าย ไหม</p>	<p>ใช้ในโอกาสทั่วไป</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ/ที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการผลิต/เส้นใย	ลักษณะการใช้งาน
 <p>การทอแบบจก อ.แม่แจ่ม จ. เชียงใหม่ ที่มา : ภาพถ่ายโดย ใจภักดิ์ บุรพเจตนา</p> <p>ลวดลายตีนจกผ้าฝ้าย อ.แม่แจ่ม จ. เชียงใหม่ ที่มา : ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว หน้า 68</p>	<p>-จก เป็นการทอผ้าที่ทำให้เกิดลวดลายโดยการเพิ่มเส้นด้ายพิเศษในเส้นพุ่ง และใช้การจกคลายด้วย ขนเม่น ไม้ หรือนิ้วมือ ให้เกิดเป็นลายเฉพาะในส่วนที่ต้องการ จุดเด่นคือสามารถสลับลวดลายและสีเส้นได้ตามต้องการ</p> <p>-ผ้าจกของชาวไทยวน อ.แม่แจ่ม ใช้การทอแบบคว่ำหน้าผ้าและจกคลายจากด้านบนของเครื่องทอทำให้เก็บบมเส้นด้ายได้เรียบร้อย จุดเด่นคือสามารถใส่ผ้าจกได้ทั้ง 2 ด้าน</p> <p>-ใช้เป็นผ้าตกแต่งส่วนล่างหรือเชิงของผ้าชิ้น</p> <p>สีเด่น คือ สีเหลือง สีแดง</p>	<p>-การทอแบบจก หรือตีนจก</p> <p>-ส่วนใหญ่เป็นผ้าฝ้าย และมีการจกแบบโบราณด้วยเส้นไหมและด้ายเงินด้ายทอง</p>	<p>ใช้ในโอกาสพิเศษเช่นงานบุญงานมงคลต่างๆ</p>
  <p>การทอแบบขิดที่มาจาก : มรดกฯ หน้า 16 ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว หน้า 30 และ 31</p>	<p>-ขิด เป็นวิธีการทอ ที่ทำให้เกิดลวดลายโดยเพิ่มด้ายพุ่งพิเศษในเครื่องทอ ด้ายพุ่งพิเศษจะทำให้เกิดลวดลายตลอดหน้ากว้างของผ้า โดยมีลายนูนยกขึ้นจากพื้นผ้าสามารถทอได้รวดเร็ว แต่จะมีลวดลาย 2-3สี เช่น แดง ดำ หรือแดง ขาว และเป็นลายที่เรียบง่ายไม่สลับซับซ้อน</p>	<p>-การทอแบบขิด</p> <p>-ผ้าฝ้าย</p>	<p>-ใช้พาดบ่าสำหรับชายไทลื้อในงานทำบุญ หรืองานสำคัญ</p> <p>-ทอเป็นผ้าเช็ดหลวง ตุ๊กตาใช้ใน งานเกี่ยวกับศาสนา พิธีกรรม</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ/ที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการผลิต/เส้นใย	ลักษณะการใช้งาน
 <p>การทอแบบเกาะหรือล้วง ที่มา :มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทย ลี้อ หน้า 15</p>	<p>เกาะ คือวิธีการทอให้เกิดลวดลายโดยใช้เส้นด้ายพุ่งหลายสีทอย้อนกลับไปมาเป็นช่วงๆและมีการเกี่ยวด้ายพุ่งโดยผูกเป็นห่วงรอบเส้นยืนทำให้เกิดลายที่เป็นจังหวะเหมือนลายน้ำไหลจึงมีชื่อ เรียกอีกอย่างว่า ลายน้ำไหล</p> <p>-มีการทอมากในกลุ่มไทลื้อ อำเภอยะเยา อำเภอยะเยียง ม่วน จังหวัดพะเยา และที่อำเภอยะเยียงของจังหวัดเชียงราย ชาวไทลื้อเรียกวิธีนี้ว่าล้วง</p> <p>-จุดเด่นคือการสลับและตัดกันของสีและลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าทอไทลื้อ</p>	<p>-การทอแบบเกาะหรือล้วง</p> <p>-ผ้าฝ้าย</p>	<p>ใช้ตกแต่งเครื่องแต่งกายชาวไทยลื้อทั้งในโอกาสทั่วไปและโอกาสพิเศษ</p>
 <p>การทอแบบยกดอกที่มา : ผ้าล้านนา ยวน ลี้อ ลาวหน้า 34 ผ้าทอยกดอกพิกุล ที่มา : ผ้าทอพื้นเมือง หน้า 188</p>	<p>-ยกดอก ลวดลายเกิดจากวิธีการยกเขาในเครื่องทอที่เป็นตัวกำหนดเส้นด้ายยืนขึ้นลง ทอเป็นลายขัดสอง ลายสาม ลายแปดตะกรอ ลายกว้างปลา ทำให้เกิดลายยกดอกที่เหมือนกันตลอดผืน หรืออาจมีการเพิ่มเส้นด้ายพุ่งที่เป็นดินเงิน ดินทอง เพื่อเพิ่มความสวยงาม</p> <p>-จุดเด่นคือ จะมีลวดลายแบบยกดอกต่อเนื่องกันตลอดผืน</p>	<p>-การทอแบบยกดอก</p> <p>-ผ้าฝ้าย ผ้าไหม</p>	<p>ผ้ายกดอก ผ้าฝ้ายส่วนใหญ่จะทำเป็นเครื่องใช้ทั่วไปเช่น ผ้าห่ม และผ้าไหมจะทำเพื่อใช้ในโอกาสพิเศษ เช่นผ้าไหมยกดอก</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ/ที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการผลิต/เส้นใย	ลักษณะการใช้งาน
 <p>การทอแบบปั่นโก ที่มา :มรดก วัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า17</p>	<p>-ปั่นโก คือการปั่นหรือตีเกลียวเส้นด้าย 2 สีที่ต่างกันเข้าด้วยกันทำให้เกิดสีเหลืองเหมือนตะไคร่น้ำที่ชาวไทลื้อเรียกว่า “ไค” (ออกเสียงว่า “ไก”) เช่นสีเหลืองกับสีเขียว สีแดงกับสีดำ เป็นต้นวิธีการนี้พบในการตกแต่งลายริ้วของผ้าชิ้นไทลื้อแบบทุกกลุ่ม ชาวไทลาวเรียกวิธีการนี้ว่า “เข็น” ส่วนชาวไทยทั่วไป เรียกวิธีการนี้ว่า “หางกระรอก” จุดเด่น คือลวดลายริ้วสลับสี</p>	<p>การทอแบบปั่นโก -ผ้าฝ้าย</p>	<p>ใช้ในโอกาสทั่วไป</p>
<p>2.การย้อม</p> <p>ผ้าฝ้ายสีแดงย้อมด้วยรากต้นสลัก ที่มา : ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว หน้า 44</p>	<p>-การย้อมผ้า การย้อมผ้าของล้านนา เป็นการสร้างลวดลายให้เกิดบนผืนผ้า วิธีการย้อมมี 2 แบบ คือ การย้อมเส้นด้ายหรือเส้นใยก่อนแล้วจึงนำไปทอ และย้อมผ้าที่ทอแล้วให้เป็นผ้าสีพื้นสีต่างๆ สีที่ย้อมส่วนใหญ่เป็นสีย้อมธรรมชาติในพื้นที่ เช่น สีน้ำเงินจากต้นหอม สีครามจากต้นคราม สีแดงจากรากต้นสลัก หรือตัวครั่ง สีเหลืองจากขมิ้น และสีดำจากเมล็ดมะเกลือ เป็นต้น</p>	<p>-การย้อมด้วยสีธรรมชาติ -ผ้าฝ้าย</p>	<p>ใช้ในโอกาสทั่วไป</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ/ที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการผลิต/เส้นใย	ลักษณะการใช้งาน
<p>3.การตกแต่งให้เกิดลวดลายการปัก</p> <p>การปักแบบเดินเส้นและการปักทึบ</p> <p>การปักลูกโซ่</p> <p>การปักแบบครอสติช</p> <p>ที่มา :มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 17,18</p>	<p>-การปัก ลวดลายการปักของชาวไทลื้อมี 4 แบบคือ</p> <p>-การปักเดินเส้น ใช้เส้นด้ายเส้นเล็ก เย็บต้นมือ เป็นลายเส้นขนาดเล็ก เช่น เส้นโค้ง</p> <p>-การปักทึบ คือ ใช้เส้นด้ายเส้นใหญ่ปักแบบแน่น ลายจะนูน และหนา ปักตกแต่งเป็นลวดลายต่างๆ เช่น ลายดอกไม้ ลายเรขาคณิต</p> <p>-การปักลูกโซ่ คือ การปักแบบย่อนเส้นด้ายเป็นห่วงลูกโซ่</p> <p>-การปักแบบครอสติช คือการปักไขว้เป็นรูปกากบาทลงบนผืนผ้า ประสานกับเส้นด้ายยืน</p>	<p>-การปักด้วยวิธีต่างๆบนผืนผ้าให้เกิดเป็นลวดลาย</p> <p>- เส้นด้ายฝ้าย</p>	<p>ใช้ปักตกแต่งเครื่องแต่งกาย เช่น เสื้อปิด ถุงย่ามของชาวไทลื้อ</p>
<p>การตกแต่งด้วยวัสดุต่างๆ</p> <p>การเย็บปักเส้นเงินเส้นทอง</p> <p>ที่มา :มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 18</p>	<p>-การเย็บปักเส้นเงินเส้นทอง เป็นวิธีการใช้เส้นโลหะสีเงินหรือสีทองจัดวางให้เกิดลวดลายแล้วเย็บตรึงเป็นจุดๆ</p>	<p>-การเย็บปักด้วยเส้นโลหะสีเงิน สีทอง</p>	<p>-การเย็บปักเส้นเงินเส้นทองใช้ทำหมอนที่ชาวไทลื้อทำถวายวัดหรือใช้ในโอกาสพิเศษ</p>

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อ/ที่มา/หน้า	ลักษณะลวดลาย/การใช้สี	ลักษณะการผลิต/เส้นใย	ลักษณะการใช้งาน
 <p>การปักเลื่อม</p> <p>เส้นไหมเงินไหมคำ ที่มา :มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 18,42</p>	<p>-การปักเลื่อม คือการนำเลื่อมเงินขนาดเล็กเย็บตกแต่งบนผ้าให้เกิดความแวววาวประกอบกับลวดลายปักอื่นๆ ชาวไทลื้อนิยมปักเลื่อมเงินที่เรียกว่า “มักเหลื่อม”</p> <p>-เส้นไหมเงินไหมคำ ใช้กับผ้าที่ทอขึ้นเป็นพิเศษ เป็นวัสดุตกแต่งผ้าที่ใช้เฉพาะในราชสำนักหรือชนชั้นสูง ความสวยงามเกิดจากการสะท้อนของสีเงิน สีทอง ใช้ทอกับเส้นใยไหมด้วยวิธีการทอธรรมดาและการทอแบบจก เรียกว่า ชิ้นไหมคำ</p>	<p>-การปักเลื่อม</p> <p>-การทอเส้นไหมเงินไหมคำ</p>	<p>-การปักเลื่อม</p> <p>ใช้ ตกแต่งเสื้อ หรือ ตกแต่งหน้าหมอน ผ้าจีวร (ผ้าบุญจนะ) เป็นต้น</p> <p>-เส้นไหมเงินไหมคำใช้เฉพาะชนชั้นสูง</p>

จากข้อมูลการจำแนกประเภทและรูปแบบของสิ่งทอล้านนา ได้รูปแบบที่เป็น สิ่งทอประเภทเครื่องแต่งกาย เครื่องใช้สอยในครัวเรือน และเครื่องใช้ทางศาสนา ประเพณี พิธีกรรมต่างๆ รวมถึง ลักษณะกรรมวิธีการผลิต ด้วยวิธีการทอ การย้อม และการตกแต่งให้เกิดลวดลาย ข้อมูลโดยรวมดังกล่าว ทำให้ได้ข้อสรุปในเรื่องของ ลวดลาย และการใช้วัสดุของสิ่งทอล้านนา ว่ามีวัสดุหลักที่ใช้ในการผลิตประเภทใดบ้าง ข้อมูลโดยสรุปเรื่องประเภทของวัสดุที่ใช้สำหรับสิ่งทอล้านนา มีดังนี้

2.3 ลักษณะเส้นใย

2.3.1 **ฝ้าย** ใช้ผลิตเป็นผ้าฝ้าย เช่น ผ้าฝ้ายทอมือ เป็นผ้าทอที่เป็นผ้าสีพื้นและทอสลับหลายสีให้เกิดเป็นลวดลาย นิยมย้อมสีธรรมชาติ นำมาใช้เป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ หรือของตกแต่งประเภทต่างๆ สำหรับใช้ในชีวิตประจำวันและโอกาสทั่วไป

ภาพที่ 4 ชินฝ้าย เชียงแสน ที่มา: ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว

2.2.3 ไหม ผ้าไหม ในอดีตเป็นผ้าที่ใช้เป็นเครื่องแต่งกายในกลุ่มเจ้านายชั้นสูง โดยมีการทอเป็นชินไหม และชินสอดดั้นเงินและทอง, ดั้นจก และผ้าไหมยกดอก ต่อมาได้มีการพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมผ้าไหมที่มีการผลิตทั้งผ้าพื้น ผ้าพิมพ์ ผ้ายก ผ้าจก ที่มีการนำไปใช้เป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องใช้และของตกแต่ง เป็นต้น

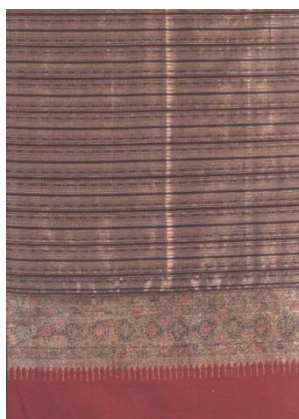
ภาพที่ 5 Lan Na phasin

ที่มา: Silken Threads Lacquer Thrones Lan Na Court Textiles

2.2.3 สังเคราะห์ /พิเศษ

1) **เส้นใยสังเคราะห์** การผลิตสิ่งทอในช่วงกลางถึงปลายพุทธศตวรรษที่ 25 พบว่ามีการนิยมใช้เส้นใยสังเคราะห์ที่ผลิตจากโรงงานสำเร็จรูปเป็นวัสดุทอผ้า แทนเส้นฝ้าย และเส้นไหม เนื่องจากมีความทนทาน ราคาถูกและหาซื้อได้ง่าย เส้นใยสังเคราะห์นี้ มักเรียกกันว่า “ไหมประดิษฐ์” หรือ “ด้ายเทเร” การใช้เส้นใยสังเคราะห์ พบทั่วไปในสิ่งทอของไทยวน และไทลื้อ

2) **เส้นใยพิเศษ** พบว่ามีการใช้ในเครื่องแต่งกายของชนชั้นสูง หรือผู้มีฐานะในล้านนา เช่น ชินตีนจกของชาวไทยวน และชินไหมคำ ของไทชาวลื้อ ที่นำเส้นใยที่เป็นสีเงินหรือสีทองที่มีความแวววาว ที่เรียกว่า ไหมคำ มาทอสลักับเส้นไหม หรือฝ้ายทำให้ผ้าชิ้นมีความงดงามเป็นพิเศษกว่าผ้าทอทั่วไป เส้นใยสีเงินหรือสีทองนี้มีการผลิตได้ 2 แบบคือ แบบที่ทำจากโลหะเงินหรือเงินชุบทอง เป็นเส้นสีทองมีลักษณะแบน เรียกว่า กะไหล่ทอง และการนำแผ่นโลหะสีเงินหรือสีทองป่น หรือพันรอบแกนไหม นอกจากนี้ยังมีการนำกระดาษสีทองหรือสีเงินพันแกนเส้นไหมเพื่อเลียนแบบแผ่นโลหะแต่มีราคาถูกกว่า (ทรงศักดิ์ ปรางวัฒนากุล, 2551:42)

ภาพที่ 6 ชินไหมคำ วัสดุ ฝ้าย ไหม เส้นใยสังเคราะห์ โลหะเงินกะไหล่ทองพันแกนไหม สีธรรมชาติ, เทคนิคชิด จก ปั่นโก เกาะล้วง ที่มา: ศูนย์วิจัยแห่งลือลาผืนผ้าแพรวพรรณฯ

การใช้เส้นใยแบบพิเศษที่พบในเครื่องแต่งกายนอกจากผ้าชิ้นแล้ว ยังมีการนำเส้นเงินและเส้นทองมาปักตกแต่งเครื่องใช้ เช่น หมอนของชาวไทลื้อ ที่ทำถวายวัด หรือใช้ในโอกาสพิเศษ เป็นต้น

3 ลักษณะลวดลายสิ่งทอล้านนา

สิ่งทอของล้านนาประเภทเครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ รวมถึงสิ่งทอที่ใช้ในศาสนา ประเพณีและพิธีกรรม ที่มีรูปแบบและกรรมวิธีการผลิตด้วยวิธีการต่างๆที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ส่วนสำคัญอีกประการที่เป็นสิ่งแสดงลักษณะอันโดดเด่นของสิ่งทอล้านนา คือ ลวดลายต่างๆที่ปรากฏบนผืนผ้า ได้แก่ รูปแบบลวดลาย ส่วนประกอบของลวดลาย การจัดวางองค์ประกอบลาย และการใช้สีที่แสดงลักษณะเด่น การทำให้เกิดลวดลายหลากหลายรูปแบบนั้นล้วนมีความหมาย

และมีที่มาจากแนวคิดต่างๆ ที่สอดคล้องกับ ความคิด ความเชื่อในแบบล้านนา การวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปลักษณะเด่นของลวดลายสิ่งทอล้านนามีประเด็นที่นำมาพิจารณาได้ดังนี้

3.1 ที่มาและความหมายของลวดลายผ้า

ลวดลายบนผืนผ้าของสิ่งทอล้านนาที่เกิดขึ้นจากวิธีการทอ การขัดสานของเส้นใย และสีเส้นต่างๆ จากลวดลายพื้นฐานทั่วไป นำไปสู่การพัฒนาลวดลายที่มีความหมายเชิงสัญลักษณ์ โดยมีที่มาจากเบื้องต้นจากธรรมชาติ พัฒนาไปสู่จินตนาการตามความเชื่อ อุดมคติและความศรัทธา ลวดลายบนผืนผ้าจึงเป็นสัญลักษณ์ที่สะท้อนถึงคติความเชื่อของผู้หญิงที่มีหน้าที่ทอผ้ามาแต่อดีต ลักษณะลวดลายที่งดงามในผ้าของล้านนาปรากฏบนผ้าทอไทลื้อ และผ้าทอไทยวน จึงมีความหมาย และมีที่มาจากแนวคิดต่างๆ ดังนี้

3.1.1 ลวดลายผ้าทอแบบไทลื้อ

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล (2551) ได้กล่าวถึงความหมายของที่มา และแบบอย่างของลวดลายผ้าทอไทลื้อ ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ ลวดลายเรขาคณิต ลายพรรณพฤกษา ลวดลายรูปสัตว์ และลวดลายสร้างสรรค์ตามอุดมคติ ข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ดังนี้

1.) ลวดลายเรขาคณิต

เป็นลายพื้นฐานของผ้า เช่นลายเส้นทแยง กากบาท สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ลายเหล่านี้จะพัฒนาไปสู่ลายที่เป็นรูปสัญลักษณ์แบบต่างๆ ลายเรขาคณิตมีชื่อเรียกต่างๆ เช่นลายกากบาท คือ ลายรูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก ลายหน่วย คือ ลายรูปสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก ลายเครือขอ คือ ลายขอที่ทอต่อเนื่องเป็นแถวยาว ลายลายเรขาคณิตที่เป็นลายหลักตามคำเรียกของชาวไทลื้อ มี 4 แบบคือ ลายดอกจ้าย ลายดอกบ่าง ลายดอกตั้งกลาง และลายดอกหีบ

2.) ลวดลายพรรณพฤกษา

ลวดลายพรรณพฤกษา ได้แก่ ลวดลายเครือเถา ตลอดจนลายดอกไม้ และลายต้นไม้ ต่างๆ สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ และความงามในอุดมคติ เช่นลายดอกแก้ว ลายต้นไม้

3.) ลวดลายรูปสัตว์

ลายรูปสัตว์ มีทั้งสัตว์จริงจากธรรมชาติ และสัตว์ในป่าหิมพานต์อันสืบเนื่องมาจากจินตนาการ และคติความเชื่อดั้งเดิม ลวดลายรูปสัตว์เด่นๆ มักพบเสมอในผ้าทอของชาวไทลื้อ ได้แก่ ลายช้าง ลายม้า ลายนก ลายหงส์ ลายนาค ลายมอมลายนกกหัสดีลิงค์ ลายคชสีห์ลายกบ และลายครึ่งคนครึ่งกบ

4.) ลวดลายสร้างสรรค์ตามอุดมคติ

ลวดลายที่ปรากฏในผ้าทอที่ทำขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา จะมีภาพสิ่งของเครื่องใช้ และพิธีกรรมเก่าแก่ไว้ ตัวอย่างเช่น ผ้าเช็ดหลวง ผ้าจีวร และตุ่ง ของชาวไทลื้อ ส่วนใหญ่จะมีรูป เรือวิญญาณ ที่แสดงถึงการเดินทางไปสู่โลกหลังความตาย และพิธีกรรมอุทิศสิ่งของให้แก่ผู้ ล่วงลับ โดยบรรทุกไปในเรือสำเภา ที่เรียกว่า “ทานสำเภา” ลวดลายเหล่านี้จะเป็นลวดลายผ้าที่ใช้ ในพิธีกรรมตามความเชื่อต่างๆ โดยมีลวดลายดังนี้

ลายรูปปราสาท บรรทุกอยู่บนเรือ มาจากประเพณีการทานปราสาทให้ผู้ล่วงลับได้ อยู่อาศัยบนสวรรค์

ลายต้นดอก หมายเป็น ประสาทผึ้ง ชันดอก ล้วนแต่สื่อถึงสิ่งของเครื่องปัจจัย ไทยทานต่าง ๆ ที่ทำถวายพระสงฆ์เป็นพุทธบูชา

ลายรูปช้าง ม้า วัว ควาย คน ในผ้าเช็ดหลวงและตุ่ง สื่อถึงความสมบูรณ์ ทั้งสัตว์ สิ่งของและข้าทาสบริวาร สำหรับผู้อุทิศให้ผู้ล่วงลับได้ใช้เสวยสุขในโลกหลังความตาย

ลายรูปสัตว์ 12 ราศี คือ รูปสัตว์ประจำปีเกิดตามความเชื่อเก่าแก่ที่สัมพันธ์กับการ ดำเนินชีวิตของมนุษย์

จากลวดลายของผ้าทอชาวไทลื้อที่มีรูปแบบ และมีการสื่อถึงความหมายต่างๆ สามารถสรุปลวดลายที่สำคัญของผ้าทอไทลื้อได้ดังนี้

ตารางที่ 7 ลวดลายผ้าทอแบบไทลื้อ

ชื่อ	ที่มา / ความหมาย	ลักษณะ องค์ประกอบ	การจัด องค์ประกอบ	ลักษณะ สี	ลักษณะการ ใช้งาน
 ลายดอกจ้าย	-ลายดอก จ้าย รูปแบบ พื้นฐาน ลาย เรขาคณิต	-เป็นเส้น เฉียงได้ ระดับเป็น แนว เดียวกัน	การจัดวาง ลายเป็นแนว เฉียง และ แบบผูกลาย เป็นแผ่นผืน	แดง ขาว	ใช้ในเครื่อง แต่งกายและ เครื่องใช้เช่น ผ้าขึ้น ถุง ย่าม ผ้าหอบ ผ้าสะลือ หมอน

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ชื่อ	ที่มา / ความหมาย	ลักษณะองค์ประกอบ	การจัดองค์ประกอบ	ลักษณะสี	ลักษณะการใช้งาน
ลายดอกบ่าง 	-ลายดอกบ่าง แปลว่าครึ่ง หมายถึง ลวดลายสามเหลี่ยมที่เป็นส่วนครึ่งหนึ่งของลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน	-เป็นลายซิกแซก	การจัดวางลายเป็นแบบการผูกลายกระจายเป็นแผ่นผืน	แดงขาว	ใช้ในเครื่องแต่งกายและเครื่องใช้ เช่นผ้าซิ่นถุงย่าม ผ้าหอบ ผ้าสะลือ หมอน
 ลายดอกตั้งกลาง	-ลายดอกตั้งกลาง มาจากรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว	-รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วขนาดใหญ่ใช้ทอตรงกลางของผืนผ้า	การจัดวางลายเป็นแบบการผูกลายกระจายเป็นแผ่นผืน	ใช้มากกว่า 3 สีเป็นสีตัดกัน	ใช้ในเครื่องแต่งกายและเครื่องใช้ เช่นผ้าซิ่นถุงย่าม ผ้าหอบ ผ้าสะลือ หมอน
 ลายดอกหีบ ที่มา :มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 20,21	-ลายดอกหีบ หมายถึง ปิด เป็นการทอลายดอกบ่างซ้ำประกบเป็นรูปสี่เหลี่ยม	-รูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน	-เป็นลายหลัก -การจัดวางลายเป็นแบบสมมาตรและแบบการผูกลายเป็นแผ่นผืน	แดงขาว	ใช้เป็นลายสำหรับเครื่องแต่งกายและเครื่องใช้ เช่นผ้าซิ่นถุงย่าม ผ้าหอบ ผ้าสะลือ หมอน

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ชื่อ	ที่มา / ความหมาย	ลักษณะองค์ประกอบ	การจัดองค์ประกอบ	ลักษณะสี	ลักษณะการใช้งาน
 <p>ลายดอกแก้ว</p> <p>ลายต้นไม้ ที่มา :มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 22</p>	<p>ลวดลายพรรณพฤกษา สื่อถึงธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ และความงามในอุดมคติ</p> <p>-ลายดอกแก้วพัฒนามาจากรูปสามเหลี่ยมสีเขียวที่มีความหมายถึงดอกไม้ที่มีคุณค่าต่างดงามในอุดมคติ</p> <p>-ลายต้นไม้เป็นสัญลักษณ์ของการเจริญเติบโต</p>	<p>รูปแบบเค้าโครงจากธรรมชาติ</p> <p>ลายดอกไม้ ต้นไม้</p>	<p>-เป็นลายประกอบกับลายอื่นๆ</p> <p>-การจัดวางลายแบบผูกเป็นแผ่นผืนหรือจัดวางเป็นแนวนอน</p>	<p>ส่วนใหญ่คือสีแดงขาว และมีสีอื่นๆบ้าง</p>	<p>ใช้เป็นลวดลายผ้าที่เป็นเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม</p>
 <p>ลายม้าและลายนกที่มา :มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 22</p>	<p>ลายม้าจะพบคู่กับลายนก รูปคนขี่ม้า หรือนกเกาะอยู่บนหลังม้า สื่อถึงการเป็นพาหนะและความอดทน</p>	<p>รูปแบบเค้าโครงจากธรรมชาติ</p> <p>ลายม้า ลายนก</p>	<p>-ใช้เป็นลายประกอบร่วมกับลายหลัก</p> <p>-จัดวางลายตามแนวนอน</p>	<p>สีแดง สีดำ</p>	<p>ใช้เป็นลายประกอบในผ้าเช็ดตุง และผ้าที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม</p>

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ชื่อ	ที่มา / ความหมาย	ลักษณะองค์ประกอบ	การจัดองค์ประกอบ	ลักษณะสี	ลักษณะการใช้งาน
 <p>ลายหงส์ ที่มา :มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 23</p>	<p>ลายหงส์ หรือลายนกยูงเป็นสัตว์ป่าหิมพานต์ สื่อถึงสวรรค์ ความสูงส่ง ความศักดิ์สิทธิ์</p>	<p>รูปแบบเค้าโครงจากธรรมชาติ ลายหงส์</p>	<p>-ใช้เป็นลายประกอบร่วมกับลายหลัก -จัดวางลายตามแนวนอน</p>	<p>สีแดง สีดำ</p>	<p>ใช้เป็นลายประกอบในผ้าเช็ด ตุง และผ้าที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม</p>
 <p>ลายนาค ที่มา :มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 23</p>	<p>นาค สื่อถึงสัตว์ที่อาศัยอยู่ได้ทั้งบนผืนดิน ท้องน้ำ และแผ่นดิน หมายถึงผู้สร้างความสะดวกสบายแห่งระบบนิเวศและเกี่ยวโยงถึงการนับถือผีบรรพบุรุษ ผู้นำความอุดมสมบูรณ์มาให้แก่มนุษย์โลก</p>	<p>รูปแบบลวดลายตามอุดมคติ ความเชื่อ</p>	<p>-ใช้เป็นลายประกอบร่วมกับลายหลัก -จัดวางลายตามแนวนอน</p>	<p>สีแดง</p>	<p>ใช้เป็นลายประกอบในผ้าเช็ด ตุง และผ้าที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม</p>

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ชื่อ	ที่มา / ความหมาย	ลักษณะองค์ประกอบ	การจัดองค์ประกอบ	ลักษณะสี	ลักษณะการใช้งาน
 <p>ลายมอม หรือลายสิงห์ที่มา :มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 23</p>	<p>ลายมอม หรือลายสิงห์ เป็นสัญลักษณ์แห่งความมีอำนาจและสื่อถึงป่าหิมพานต์ อันเป็นส่วนหนึ่งของสวรรค์</p>	<p>รูปแบบลวดลายตามอุดมคติ ความเชื่อ</p>	<p>-ใช้เป็นลายประกอบร่วมกับลายหลัก -จัดวางลายตามแนวนอน</p>	<p>สีแดง</p>	<p>ใช้เป็นลายประกอบในผ้าเช็ดตุงและผ้าที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม</p>
 <p>ลายนกหัสติลิงค์ ที่มา :มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 23</p>	<p>ลายนกหัสติลิงค์ สื่อถึงสัตว์ผสมระหว่างนกกับช้าง เป็นสัญลักษณ์สื่อถึงสวรรค์ ความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตายในพุทธศาสนา เชื่อว่านกจะนำวิญญาณของผู้ล่วงลับไปสู่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์</p>	<p>รูปแบบลวดลายตามอุดมคติ ความเชื่อ</p>	<p>-ใช้เป็นลายประกอบร่วมกับลายหลัก -จัดวางลายตามแนวนอน</p>	<p>สีส้ม สีน้ำเงิน สีเขียว ใช้สีกัดกัน</p>	<p>ใช้เป็นลายประกอบในผ้าเช็ดตุงและผ้าที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม</p>

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ชื่อ	ที่มา / ความหมาย	ลักษณะองค์ประกอบ	การจัดองค์ประกอบ	ลักษณะสี	ลักษณะการใช้งาน
 <p>ลายคชสีห์ ที่มา :มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 24</p>	<p>ลายคชสีห์ เป็นลัทธิผสมระหว่างช้างกับสิงห์ สื่อถึงการก่อกำเนิดชีวิต ความมีอำนาจ</p>	<p>รูปแบบ ลวดลาย ตามอุดมคติ ความเชื่อ</p>	<p>-ใช้เป็นลายประกอบ ร่วมกับลายหลัก -จัดวางลายตามแนวนอน</p>	<p>ใช้มาก วาดสี เช่นแดง เขียว ขาว ดำ</p>	<p>ใช้เป็นลายประกอบในผ้าเช็ด ตุง และผ้าที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม</p>
 <p>ลายเครื่องคนเครื่องกบ ที่มา :มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 24</p>	<p>ลายเครื่องคนเครื่องกบ เป็นลายเก่าแก่ที่พบในกลองมโหระทึก เกี่ยวข้องกับพิธีขอฝน น้ำ และความอุดมสมบูรณ์</p>	<p>รูปแบบ ลวดลาย ตามอุดมคติ ความเชื่อ</p>	<p>-ใช้เป็นลายประกอบ ร่วมกับลายหลัก -จัดวางลายตามแนวนอน</p>	<p>ใช้มาก วาดสี เช่นแดง เขียว ขาว ดำ สีตัดกัน</p>	<p>ใช้เป็นลายประกอบในผ้าเช็ด ตุง และผ้าที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม</p>

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ชื่อ	ที่มา / ความหมาย	ลักษณะองค์ประกอบ	การจัดองค์ประกอบ	ลักษณะสี	ลักษณะการใช้งาน
 <p data-bbox="293 947 671 981">ลายรูปนก คน และพระธาตุนนทบุรี</p> <p data-bbox="293 1234 635 1328">ลายรูปเรือวิญญาณที่มา : มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ หน้า 24</p>	<p data-bbox="703 555 858 1267">ทำเพื่อถวาย เป็นพุทธบูชา จะมีภาพ สิ่งของ เครื่องใช้ เช่น ผ้าเช็ดหลวง ผ้าจีวร และตุ้มของชาวไทลื้อ จะมีรูป เรือ วิญญาณ สื่อถึงการเดินทาง และพิธีกรรม อุทิศสิ่งของ ให้แก่ผู้ล่วงลับ</p>	<p data-bbox="885 555 987 891">รูปแบบ ลวดลาย ตามอุดมคติ ความเชื่อ</p>	<p data-bbox="1010 555 1139 752">ใช้เป็นลายหลัก ประกอบกับ ลายอื่นๆ</p>	<p data-bbox="1161 555 1251 651">สีแดง สีดำ</p>	<p data-bbox="1273 555 1410 741">ใช้เป็นลายประกอบในผ้าที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม</p>

3.1.2 ลวดลายผ้าทอแบบไทยวน

ผ้าทอของชาวไทยวน ที่ปรากฏบนเครื่องแต่งกาย และเครื่องใช้ต่างๆ จะมีวิธีการทอ เช่น การทอแบบขิด การทอแบบมัดหมี่ ซึ่งลวดลายเหล่านี้จะมีความคล้ายคลึงกับลวดลายของผ้าทอไทลื้อที่ได้สรุปไว้แล้ว ลวดลายที่มีรูปแบบที่ต่างไปจากนี้ คือลวดลายที่เกิดจากการทอแบบจก ได้แก่ผ้าตีนจกของชาวไทยวน ที่ส่วนใหญ่จะมีรูปแบบและองค์ประกอบของลายที่คล้ายคลึงกัน

จากข้อมูลของ นุสรธา เตียงเกตุ ได้กล่าวถึงที่มาของลายผ้าตีนจกของไทยวนไว้ว่า มีข้อสันนิษฐานว่า ลวดลายของซิ่นตีนจกแม่แจ่ม เป็นสัญลักษณ์ของความคิด ความเชื่อทางพุทธศาสนา หรือเป็นลวดลายตามอุดมคติ จากองค์ประกอบของลายซิ่นตีนจกโดยทั่วไป จะประกอบด้วยลาย โคม ชัน นาค หงส์ น้ำตั้น สะเปาอันเป็นสัญลักษณ์สำคัญของความเชื่อทาง

พุทธศาสนา ที่หมายถึงเขาพระสุเมรุ ทะเลสี่พันดอนและสัตว์หิมพานต์ดังปรากฏอยู่ในการเทศน์ มหาชาติ ช่วงลอยกระทงของทุกปี ที่ช่างทอได้จินตนาการเป็นลวดลายที่ประกอบอยู่บนผ้าสีแดงที่เป็นเชิงขึ้น อันหมายถึงสวรรค์หรือจักรวาล อย่างไรก็ตามลวดลายต่างๆ ที่มีขึ้น ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากจินตนาการของช่างผู้ทอเอง จากความเชื่อ และทักษะความคิดสร้างสรรค์ของตนเองออกมาเป็นชิ้นดินจกที่มีลักษณะเฉพาะตัวของแม่แจ่มดัง ปรากฏการเรียกชื่อลวดลายบางลาย เช่น ลายเชียงแสน ลายตะกอน (ลำปาง) เป็นต้น (นุสรา เตียงเกตุ, ม.ป.ป.:19) องค์ประกอบสำคัญของลวดลายผ้าทอตีนจกไทยวน ที่สรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบสำคัญของลวดลายผ้าทอตีนจกไทยวน

ลวดลายผ้าทอแบบจกทั่วไปจะมีลวดลายรูปกรอบสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนเรียงต่อกันเป็นแนวยาว พื้นที่ภายในกรอบบรรจุลวดลายหลายแบบ ที่สื่อถึงความเชื่อเรื่องความอุดมสมบูรณ์ เช่น ลายดอกไม้ ลายใบไม้ ลายนกคู่กินน้ำ เป็นต้น การทอตีนจกมีวิธีทอทั้งตามแนวขวาง และแนวนอน ลักษณะของลวดลายตีนจกแม่แจ่มที่สำคัญ มีวิธีการทอที่แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1.1) **ตีนจกแบบลายโคม** จากข้อมูลของวิณี พานิชพันธ์ ได้กล่าวถึง องค์ประกอบหลักของลวดลายตีนจกตามแบบโบราณที่ประกอบด้วย ลายหลัก และลายประกอบ สรุปได้ดังนี้

- **ลายโคม** คือลายหลักของผ้าทอแบบจก มีลักษณะเป็นตัวกรอบรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนเรียงแถวยาวตลอดตีนจก ส่วนของลายโคมจะอยู่ตรงกลางของผืนผ้า มีขอบที่เรียกว่าลายเครือประกบด้านล่างและบน ภายในตัวโคมมีลวดลายที่นิยม คือลายนก หรือหงส์ 2 ตัว หันหน้าเข้าหากัน ที่ว่างระหว่างช่องอกของนกมีคันทอหรือน้ำต้น จึงเรียกลายนี้ว่า ลายนกกินน้ำร่วมต้น หรือ นกกินน้ำต้น หรือ ลายนกคู่กินน้ำ ลายที่นิยมทออีกคือ ลายขอ หรือ ลายผักกูด

- **ลายชั้น** คือลายประกอบจัดวางลายอยู่แนวเดียวกับลายโคม โดยแทรกอยู่ในช่องว่างของลายโคม มีลักษณะเป็นกรอบลายรูปสามเหลี่ยมกลับด้านบนล่างเป็นรูปกากบาท ลายชั้นมีลักษณะแตกต่างกันตามความนิยมของแต่ละพื้นที่ เช่น แบบเชียงแสน แบบตะกอน

- **ลายห้องนก** มีลักษณะเป็นแถบลวดลายจัดวางอยู่เหนือและล่างลายเครือ ตัวนกมีลักษณะแบน คอและขายาว เรียงต่อเนื่องกันไปตลอดความยาวของผ้า บางพื้นที่เรียกว่า ลายนกคุ้ม ซึ่งแฝงซึ่งความเชื่อเรื่องความอุดมสมบูรณ์ การคุ้มครองดูแลและโชคลาภ

- **ลายสะเปาหรือหางสะเปา** มีลักษณะเป็นแถบลวดลายต่อจากห้องนกด้านล่าง ทอเป็นเส้นสีต่างๆ เส้นสะเปามีจุดเด่นตรงที่สามารถบอกที่มาของตีนจก เพราะแต่ละแห่งนิยม

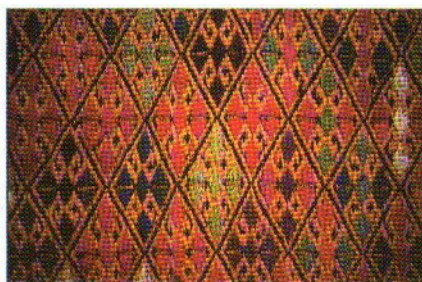
ต่างกัน เช่น อ้าเภอแม่แจ่มใช้ด้ายสีดำสลับขาวยาวประมาณ 5 เซนติเมตร ตัวเมืองเชียงใหม่มี
 สะเปาสีดำล้วนเว้นช่องห่างๆ หางสะเปาในบางท้องถิ่นเรียกว่า สายย่อย หรือ สร้อยสะเปา
 หมายถึงเรือสำเภา หางสะเปาจึงอาจหมายถึงเงาของเรือสำเภาที่สะท้อนบนผิวน้ำซึ่งอาจ
 เกี่ยวข้องกับความอุดมสมบูรณ์ หรือมหาสมุทรในจักรวาลคติ และลายสะเปาใช้เป็นลายจบของการ
 ทอจก

ผ้าตีนจกที่ต่อจากหางสะเปานิยมทอสีพื้น โดยมีสีแดงพื้นเป็นหลัก และไม่มี
 ลวดลายเรียกว่า เล็บ ขนาดความกว้างของเล็บขึ้นอยู่กับรสนิยมของแต่ละพื้นถิ่น (วิถี พาณิชพันธ์,
 2547:32-37)

ภาพที่ 7 ลายหลักและลายประกอบของผ้าทอตีนจกลายโคมรูปนก
 ที่มา: ลายจกแม่แจ่ม

1.2) **ตีนจกแบบลายกุม** เป็นลักษณะพิเศษที่มีความแตกต่างไปจากที่อื่น คือไม่มี
 องค์ประกอบของลายโคม และส่วนประกอบอื่นแบบลายโคม แต่จะมีลวดลายหลักลายเดียวเรียง
 ซิดติดกันเป็นกลุ่มตลอดผืน ต่อด้วยหางสะเปาบนเชิงขึ้นสีแดง ชาวแม่แจ่มเรียกลักษณะนี้ว่า
 ลายกุม ได้แก่ลายนาคกุม ลายนกกุม ลายละคอนกุม เป็นต้น (นุสรรา เตียงเกตุ, มปป.: 18- 31)

ภาพที่ 8 ผ้าทอตีนจก ลายละกะอนกุ่ม ที่มา: ลายจกแม่แจ่ม

จากการรวบรวมข้อมูล ลักษณะลวดลายที่สำคัญของผ้าทอไทลื้อ และผ้าทอไทยวน ทำให้ได้ข้อสรุปภาพรวมของสิ่งทอล้านนาในประเด็นดังต่อไปนี้

4. สรุปลักษณะของสิ่งทอล้านนา

4.1 ตัวแปรด้านประเภทและรูปแบบของสิ่งทอล้านนา

จากข้อมูลสิ่งทอของชาวไทยวนและชาวไทลื้อที่มีการทำขึ้นในล้านนาดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า มีการนำไปใช้งานเป็น 2 ประเภท คือสิ่งทอที่ใช้ในชีวิตประจำวันและสิ่งทอที่ใช้ในโอกาสพิเศษ โดยจำแนกเป็นประเภทของการใช้งานที่แตกต่างกัน ได้ 3 ประเภทคือ เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้สอยในครัวเรือน และเครื่องใช้ทางศาสนา ประเพณี พิธีกรรม การแบ่งตามโอกาสในการใช้งาน มีข้อสรุปดังนี้

1) **สิ่งทอที่ใช้ในชีวิตประจำวัน** สิ่งทอประเภทนี้จะทำขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก ได้แก่เครื่องนุ่งห่มที่ใช้กับชาวบ้านทั่วไป ทำจากผ้าฝ้ายทอแบบไม่มีลวดลายและนำไปย้อมเป็นสีพื้น และผ้าฝ้ายที่ทอโดยมีลายประกอบแบบง่ายๆเป็นลายขวาง หรือลายริ้วเล็กๆ เช่น ผ้าขึ้นพื้นบ้านของชาวไทยวน จ.แพร่ที่เรียกว่าขึ้นตามะนาว และขึ้นแห่ หรือขึ้นก่านคอคควาย ผ้าตัดยและผ้าเตี่ยว(ผ้าถุงของผู้ชาย) เสื้อและผ้าที่เป็นเครื่องใช้ เช่น ผ้าสะลี้(ฟูก) ผ้าหลบ หรือผ้าปูที่นอน ผ้าหลบ หรือผ้าปูพื้น หมอน ผ้าห่ม ถูย่าม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเครื่องแต่งกายของชนชั้นสูงในล้านนาที่มีรูปแบบเช่นเดียวกับเครื่องแต่งกายที่ใช้กับชาวบ้านทั่วไป แต่จะใช้วัสดุเส้นใย และวิธีการตัดเย็บที่ประณีตกว่า เช่นมีการใช้ผ้าไหมหรือผ้ายก หรือการตกแต่งเพิ่มเติมด้วยวัสดุพิเศษต่างๆ เช่น เส้นเงินหรือเส้นทอง เป็นต้น

2) **สิ่งทอที่ใช้ในโอกาสพิเศษ** คือสิ่งทอที่ทำขึ้นเป็นพิเศษ ด้วยการทอให้เกิดลวดลายตามความเชื่อต่างๆ ที่มีความมงคลเป็นพิเศษ เพื่อใช้ในโอกาสต่างๆ เช่น สิ่งทอที่เป็นเครื่องแต่งกายที่ใช้ในงานทำบุญ งานเทศกาล หรือพิธีการสำคัญๆ จะต้องใช้ผ้าทอที่มีความ

ประณีตงดงาม ที่สอดคล้องกับความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณี เช่นผ้าชิ้นตีนจกที่มีการทอ เป็นลวดลายสลับซับซ้อน และสีสันทึบงามเป็นพิเศษ เสื้อผ้าของชาวไทลื้อที่ใช้งานโอกาสพิเศษ ผ้าเช็ด ที่ชายชาวไทลื้อจะใช้พาดบ่าเวลาไปวัด หรืองานพิธีสำคัญ และสิ่งทอที่เกี่ยวข้องกับ ศาสนาและพิธีกรรมต่างๆ เช่น ผ้าเช็ดหลวง ใช้ในพิธีกรรมในการถวายทานเป็นพุทธานุชาหรือเพื่อ อุทิศให้แก่บรรพบุรุษผ้าเช็ดน้อยทำขึ้นเพื่อถวายวัดใช้ประกอบในพิธีบังสกุล ผ้าห่อคัมภีร์ ตุง หรือ ธงที่ใช้ในพิธีทางพุทธศาสนาทำขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธานุชา และตุ่มสามหางที่ใช้ประกอบในพิธีศพ ผ้าจิวหรือผ้าบุญจะทำขึ้นเพื่อถวายวัดเป็นพุทธานุชาในเทศกาลออกพรรษาและงานเทศน์ มหาชาติ เป็นต้น

4.2 ตัวแปรด้านกรรมวิธีการผลิตและการใช้วัสดุ แบ่งได้เป็น 3 วิธีคือ การทอ การย้อม และการตกแต่งให้เกิดลวดลาย

1) กรรมวิธีการผลิต ได้แก่

- **การทอ** การทอแบบมัดหมี่หรือมัดก่าน การทอแบบจก การทอแบบขิด การทอแบบเกาะหรือล้วง การทอแบบยกดอก และการทอแบบปั่นไก

- **การย้อม** วิธีการย้อมโดยทั่วไปมี 2 แบบคือ การย้อมเส้นด้ายหรือเส้นใย แล้วนำไปทอเป็นลวดลายต่างๆ และการย้อมผ้าที่ทอแล้วให้เป็นผ้าสีพื้นสีต่างๆสีที่ย้อมส่วนใหญ่ เป็นสีย้อมธรรมชาติในพื้นที่ จากส่วนต่างของพืชและสัตว์ เช่น สีนํ้าเงินจากต้นหอม สีแดงจากรากต้นสลัก หรือตัวครั่ง สีเหลืองจากขมิ้น และสีดำจากเม็ดมะเกลือ

- **การตกแต่งให้เกิดลวดลาย** ได้แก่ การปักแบบต่างๆการปักเดินเส้น การปัก ทึบ การปักลูกโซ่ และวิธีการตกแต่งด้วยวัสดุ ได้แก่ เลื่อม เส้นเงิน เส้นทอง เส้นไหมเงินไหมคำ พบใน เครื่องแต่งกายของชนชั้นสูงของล้านนา และการตกแต่งในผ้าทอของชาวไทลื้อ

2) การใช้วัสดุ ได้แก่ การใช้เส้นใย ต่างๆ ดังนี้

- **เส้นใยฝ้าย** ใช้ผลิตเป็นผ้าฝ้าย เช่น ผ้าฝ้ายทอมือ เป็นผ้าทอที่เป็นผ้าสีพื้น และทอสลับหลายสีให้เกิดเป็นลวดลาย

- **เส้นใยไหม** ผ้าไหม ในอดีตเป็นผ้าที่ใช้เป็นเครื่องแต่งกายในกลุ่มเจ้านาย ชั้นสูง โดยมีการทอเป็นชิ้นใหม่ และขึ้นสอดดินเงินและทอง, ตีนจก และผ้าไหมยกดอก

- **เส้นใยสังเคราะห์ /เส้นใยพิเศษ**

- **เส้นใยสังเคราะห์** การผลิตสิ่งทอในช่วงกลางถึงปลายพุทธศตวรรษที่ 25 พบว่ามีการนิยมใช้เส้นใยสังเคราะห์ที่ผลิตจากโรงงานสำเร็จรูปเป็นวัสดุทอผ้า แทนเส้นฝ้ายและ เส้นไหม เนื่องจากมีความทนทาน ราคาถูกและหาซื้อได้ง่าย

- เส้นใยพิเศษ พบว่ามีการใช้ในเครื่องแต่งกายของชนชั้นสูง หรือผู้มีฐานะในล้านนา เช่น ชินตีนจกของชาวไทยวน และชินไหมคำ ของไทชาวลื้อ ที่นำเส้นใยที่เป็นสีเงินหรือสีทองที่มีความแวววาว ที่เรียกว่า ไหมคำ มาทอสลับกับเส้นไหม หรือฝ้ายทำให้ผ้าชินมีความงดงามเป็นพิเศษกว่าผ้าทอทั่วไป

4.3 ตัวแปรด้านลวดลายสิ่งทอล้านนา

1) ที่มาหรือแนวคิดในการสร้างลวดลายบนผืนผ้า

- เพื่อแสดงอำนาจเหนือธรรมชาติ เช่นลายนาค หมายถึงผู้สร้างความสะดวกแห่งระบบนิเวศ และเกี่ยวโยงถึงการนับถือผีบรรพบุรุษ ผู้นำความอุดมสมบูรณ์มาให้แก่มนุษย์โลก ลายกบ หรือลายครึ่งคนครึ่งกบเกี่ยวข้องกับพิธีขอฝน น้ำและความอุดมสมบูรณ์

- มีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ แสดงความยิ่งใหญ่ ความรุ่งเรือง อำนาจ เช่น ลายช้างสื่อความยิ่งใหญ่ สิ่งสื่อความมีอำนาจ ม้าสื่อการเป็นพาหนะ อุดหนุน นกและไก่สื่อธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์

- สะท้อนความเชื่อ ความศรัทธาของผู้สร้าง ได้แก่ลายสัตว์ในป่าหิมพานต์ที่สืบเนื่องมาจากจินตนาการและคติความเชื่อดั้งเดิม เช่นลายลายหงส์ สื่อถึงสวรรค์ สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ได้แก่ ลักษณะของลายพรรณพฤกษา เช่น ลายดอกแก้ว

- แสดงความงามตามอุดมคติ เช่นลายโคมนกนอน และลายหงส์ปี่

- ใช้ลวดลายเป็นสื่อระหว่างโลกปัจจุบันและโลกหลังความตาย และแสดงการนับถือผีบรรพบุรุษ เป็นลวดลายที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา พบในผ้าทอไทลื้อ เช่นลายนกหัสดีลิงค์ที่เชื่อว่าจะนำวิญญาณผู้ตายไปสู่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์, ลายรูปสัตว์สิ่งของบรรทุกในเรือสำเภามีที่มาจากประเพณีการทานปราสาทให้ผู้ล่วงลับได้อยู่บนสวรรค์ และลวดลายในผ้าตีนจกแม่แจ่มที่ผู้เฒ่าจะนำผ้าทอที่งดงามที่สุดใช้ใส่ในยามละสังขารเพื่อไปไหว้พระธาตุเกศแก้วจุฬามณีบนสวรรค์

- สร้างขึ้นเพื่อเป็นพุทธบูชา ในพุทธศาสนาและเป็นสัญลักษณ์ของความเชื่อทางพุทธศาสนา เป็นลวดลายที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา ได้แก่ผ้าจากชาวไทยวนเช่นลายโคมที่มีลายประกอบเช่น ลายชั้น นาค หงส์ สะเป่าอันเป็นสัญลักษณ์สำคัญของความเชื่อทางพุทธศาสนา หมายถึงเขาพระสุเมรุ ทะเลสีทันดร สัตว์หิมพานต์ และลายบนผ้าทอไทลื้อเช่น ตุง ผ้าเช็ดหลวง

2) รูปแบบของลวดลายบนผืนผ้า

- **รูปแบบเรขาคณิต** เป็นลักษณะทั่วไปของผ้าทอ เป็นลายพื้นฐานที่พัฒนาไปสู่ลายสัญลักษณ์อื่นๆ เช่นลายกาบ ลายหน่วย ลายขอ ลายซิกแซก ลายดอกหีบ ลายสามเหลี่ยมและสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนพบในเทคนิคการทอแบบ จก, ชิด, เกาะ

- **รูปแบบเค้าโครงจากธรรมชาติแวดล้อมทั่วไป** เช่นการทอแบบเกาะ, หรือล้วงมีที่มาจากลักษณะที่เหมือนกับลายน้ำไหล

- **รูปแบบเค้าโครงธรรมชาติลายพรรณพฤกษา** มีลักษณะเป็นลายเครือเถา ดอกไม้ ต้นไม้ เช่นลายดอกแก้ว ดอกจัน กูดผักแว่น

- **รูปแบบเค้าโครงธรรมชาติลายคนและสัตว์** มีรูปแบบจากเค้าโครงของธรรมชาติ เช่นลายคน ลายครึ่งคนครึ่งกบ ลายรูปสัตว์ต่างๆ

- **รูปแบบสร้างสรรค์ตามอุดมคติ** ลวดลายผ้าทอล้านนาที่ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ ที่สะท้อนความเชื่อทางศาสนาในผ้าทอไทลื้อ เช่นลายรูปปราสาท ลายต้นดอกที่เป็นเครื่องปัจจัยถวายพระบนตุง และผ้าเซ็ดหลวง ลายรูปเรือวิญญูณ ลายรูปสัตว์ 12 ราศี และลายจากตำนานหรือสัตว์ในป่าหิมพานต์ เช่นลายคชสีห์ ลายนาค ลายหงส์ในผ้าทอไท ยวนเช่นลายโคม ชัน น้ำ ตัน นาค หงส์สะเปา

3) การจัดองค์ประกอบลวดลายสิ่งทอล้านนา

- โครงสร้างของลวดลายประกอบด้วยลายหลักและลายประกอบ

- โครงสร้างของลวดลายมีการจัดวางแบบสมมาตร

- ลักษณะของลวดลายมีการจัดแบบการซ้ำกันของลวดลายที่มีช่วงจังหวะต่อเนื่องเท่าๆกัน

- การจัดลวดลายด้วยลักษณะของลายเชิง

- ลักษณะของลวดลายเป็นลายแถบแนวนอน

- การจัดลวดลายด้วยการผูกกลายเป็นแผ่นผืน

- การจัดลวดลายด้วยลักษณะของการผสมผสาน ลายแถบแนวนอนและลายแผ่นผืน

4.4 ตัวแปรด้านการใช้สีที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา

- การใช้สีวรรณะร้อน พบมากในผ้าทอไทยวน คือผ้าทอตีนจกแม่แจ่ม
- การใช้สีวรรณะเย็นและสีกลมกลืน เป็นลักษณะการใช้สีวรรณะเย็นและกลมกลืนเฉพาะในลวดลาย แต่ภาพรวมของงานจะแสดงสีวรรณะร้อนเป็นส่วนใหญ่
- การใช้สีวรรณะร้อนและวรรณะเย็น 20% : 80% พบในผ้าทอไทยวนและไทลื้อ เป็นลักษณะเด่นของผ้าแบบชินลัวะและแบบชินป่องก่าน
- การใช้สี 2 สีในผืนผ้าพบมากในผ้าทอไทลื้อ เช่น หมอน ผ้าหอบไทลื้อ คือสีแดงกับสีดำ
- การใช้สีมากกว่า 3 สี ในผืนผ้าพบมากในผ้าทอไทยวน ผ้าทอตีนจกและผ้าทอไทลื้อ เช่นผ้าชินลายเกาะจากบ้านศรีดอนไชยและผ้าชินสามดอก ลายจก เป็นต้น
- การใช้สีตัดกัน พบมากในผ้าไทยวนและผ้าไทลื้อ
- การใช้สีเหลืองพบว่าเป็นสีส่วนใหญ่ที่ใช้ในผ้าทอไทยวน
- การใช้สีแดงและสีดำพบว่าเป็นสีส่วนใหญ่ที่ใช้ในผ้าทอไทลื้อ

ข้อสรุปรวมจากข้อมูล ในประเด็น สิ่งทอล้านนาที่กล่าวถึงการจำแนกประเภทสิ่งทอล้านนา ของชาวไทยวนและชาวไทลื้อ โดยเป็นแบ่งตามโอกาสในการใช้งาน ได้แก่ เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้สอยในครัวเรือน เครื่องใช้ทาง ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม ข้อมูลที่เกี่ยวกับลักษณะกรรมวิธีการผลิต ได้แก่ การทอ การย้อม และการตกแต่งให้เกิดลวดลาย ข้อมูลการใช้วัสดุ และประเด็นสุดท้ายที่กล่าวถึง คือลักษณะลวดลายสิ่งทอ เป็นการสรุปที่มาและความหมายในการออกแบบลวดลาย ลักษณะลวดลายที่สำคัญ ที่มาหรือแนวคิด รูปแบบของลวดลาย การจัดองค์ประกอบ และการใช้สีที่มีการใช้เป็นส่วนใหญ่ ข้อมูลเหล่านี้จะนำไปสู่ข้อสรุปที่เป็นข้อคำถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอล้านนา เพื่อให้ได้คำตอบคุณลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาในประเด็นต่างๆ และนำไปสู่เครื่องมือในการทำวิจัย เพื่อหาข้อสรุปในการวางหลักเกณฑ์รูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาต่อไป

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งทอล้านนา

การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องสิ่งทอล้านนาในงานวิจัยนี้ มีเอกสารและงานวิจัยที่สรุปได้ดังนี้

วรรณภา วุฒฑะกุล และยุรารัตน์ พันธุ์ยุรา (2537) งานวิจัยเรื่อง **“ผ้าทอกับวิถีชีวิตชาวไทย”** ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ ผ้าทอของไทยในอดีต แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แบ่งตามวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการทอ และแบ่งตามกรรมวิธีในการทอ ผ้าทอมีความสำคัญที่ผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยคือ เพื่อสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของการดำรงชีวิตเพราะผ้าทอเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่เพื่อแสดงฐานะของผู้สวมใส่ เพื่อแสดงการแบ่งหน้าที่ระหว่างชายและหญิง การทอผ้าเป็นเครื่องแสดงความพร้อมในวัยที่จะมีครอบครัว ประโยชน์ของผ้าทอเป็นเครื่องนุ่งห่มเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้ในพิธีกรรมตั้งแต่เกิดจนตาย และหลังสงครามโลกครั้งที่สองได้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ผ้าทอที่ผลิตด้วยเครื่องจักร เนื่องจากความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมการทอผ้าของยุโรปได้แพร่ขยายเข้ามาในประเทศไทย ผ้าทอที่ผลิตด้วยเครื่องจักรมีเนื้อแน่น ประหยัดเวลา ราคาถูก สีไม่ตก มีผลทำให้ชาวบ้านนิยมใช้ผ้าทอจากเครื่องจักรแทนผ้าทอด้วยมือแบบในอดีต

เครือมาศ วุฒิการณ์ (2536) ศึกษาเรื่อง **“ชีวิต ศรัทธาและผืนผ้า : การสืบทอดความรู้เรื่อง ผ้าทออำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่”** จากการศึกษาพบว่าอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งอารยธรรมที่สำคัญของล้านนาที่มีการสืบทอดงานด้านศิลปวัฒนธรรมที่แสดงวิถีชีวิตของชาวล้านนา เช่นผ้าทอของแม่แจ่มที่ยอมรับกันทั่วไปว่ามีความงดงามวิจิตรทั้งสีเส้น และลวดลายที่ยังคงเอกลักษณ์ที่สะท้อนสุนทรีย์ของผู้หญิงแม่แจ่ม จากการศึกษาพบว่าผ้าทอของแม่แจ่มมีความหมายมากกว่าเรื่องความงาม คือ ผ้าทอเป็นเครื่องมือที่แสดงศรัทธาและถ่ายทอดอุดมคติที่มีต่อพุทธศาสนา ซึ่งเป็นกระบวนทัศน์(Paradigme) ที่ครอบคลุมพฤติกรรมของชาวพุทธ ที่ผู้วิจัยมุ่งเน้นการศึกษากระบวนกรถ่ายทอดความรู้จาก วัด ไปสู่ บ้าน ที่เป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตของชาวแม่แจ่ม ทุกเพศทุกวัย ที่มีความสำคัญตั้งแต่เกิดจนตาย

ไมตรี เกตุขาว (2540) การศึกษาเรื่อง **ลวดลายผ้าทอตีนจกในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย** การศึกษาในส่วนของจังหวัดแพร่ พบว่าองค์ประกอบของผ้ามี 2 ส่วนคือ 1พื้นตีนจกและลายตีนจก พื้นตีนจกมี 3 ลักษณะคือ พื้นสีแดงดำ ที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าตีนจกจังหวัดแพร่ พื้นสีดำ พื้นสีอื่นๆ 2 ลายตีนจกได้แก่ลายหลักและลายประกอบ ลายหลักมี 2 ลักษณะคือ ลักษณะดอกสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน สลับกับขาลายและลวดลายที่เป็นลายต่อเนื่อง ลายประกอบมีลักษณะเป็นลายต่อเนื่องและมีลายแถบขนาดเล็ก โครงสร้างของลายเป็นแบบ

สมมาตรและซ้ำกัน การใช้สีพบว่าเป็นสีตัดกัน โครงสีส่วนรวมเป็นสีวรรณะร้อน ที่เป็นสีแท้ ประกอบด้วยแม่สีต่างๆและสีขาว สีดำ สีที่นิยม คือ สีแดง เหลือง ดำ เขียว ขาว และแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบลายส่วนใหญ่มาจากรูปแบบสัตว์

มหาวิทยาลัยศิลปากร (2543) ศึกษาเรื่อง **ผ้าทอพื้นเมืองในภาคเหนือ** โครงการพัฒนาผ้าทอพื้นเมืองในทุกจังหวัดของประเทศ มีข้อมูลโดยสรุปคือ การผ้าทอพื้นเมืองในส่วนของภาคเหนือตอนบน มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของท้องถิ่น ซึ่งแฝงอิทธิพลทางชาติพันธุ์ ผ้าทอส่วนใหญ่ผลิตเป็นเครื่องนุ่งห่มที่ในชีวิตประจำวัน เครื่องใช้ในครัวเรือน และเครื่องใช้สำหรับพิธีกรรมทางศาสนาตามความเชื่อทางคติชน เทคนิคการทอที่พบได้แก่ เทคนิคขีดและ เทคนิคเกาะ/ล้วงหรือลายน้ำไหลของชาวไทลื้อ พบที่จังหวัดน่านและพะเยา เทคนิคการจกพบที่จังหวัดแพร่ ลำปาง เชียงใหม่ เทคนิคการมัดหมี่พบที่จังหวัดเชียงราย เทคนิคการยกดอกพบที่จังหวัดลำพูน วัสดุที่ใช้ส่วนใหญ่คือฝ้ายและไหม มีการย้อมสีธรรมชาติเช่นหม้อฮ่อมที่จังหวัดน่าน และผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติที่บ้านไร่ไผ่งาม จังหวัดเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยศิลปากร (2544) ศึกษาเรื่อง **ผ้าทอพื้นเมือง : การสำรวจผู้ผลิตทั่วประเทศ** โครงการพัฒนาผ้าทอพื้นเมืองในทุกจังหวัดของประเทศ ผลการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาคเหนือพบว่า ผ้าทอแบบจก พบมากในภาคเหนือ เอกลักษณ์หรือลวดลายในการทอ สืบทอดมาจากกลุ่มชนในอาณาจักรล้านนาที่ประกอบด้วยไทยวน หรือไทโยนก และกลุ่มชาวไทลื้อ ไทยวนและลาวคั่ง สภาพของปัญหา โดยรวมที่พบจากการสำรวจข้อมูลภาคสนามในพื้นที่สรุปได้คือ การขาดศักยภาพในการพัฒนา หรือคิดค้นลวดลายใหม่ หรือผลิตภัณฑ์แปรรูปที่หลากหลายเพื่อสนองความต้องการของตลาด

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ศึกษาเรื่อง“ ผ้าไทยสายใยแห่งภูมิปัญญา..สู่คุณค่าเศรษฐกิจไทย ผลการศึกษาพบว่า ผ้าไทยเป็นหัตถกรรมสิ่งทอที่มีวิวัฒนาการสืบทอดมายาวนาน เป็นองค์ความรู้ที่ได้ถ่ายทอดสืบต่อกันมา เป็นศิลปะที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต ครอบครัวยุคและสังคมไทยในแต่ละภูมิภาค รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างชนบทรอบนิคม ประเพณี และพิธีกรรมต่างๆ ผ้าทอในแต่ละท้องถิ่นจะมีลักษณะของตนเอง ทั้งในด้านเทคนิคการทอ วัสดุที่ใช้สีสีย้อม ลวดลาย และรูปแบบการใช้สิ่งทอนั้นๆ ใน

ปัจจุบันผ้าไทยมีประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน เช่น เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม และยังใช้ในการผลิต เคหะสิ่งทอและผลิตภัณฑ์อื่นๆ ตามความต้องการของตลาดทั้งภายในประเทศและสินค้าส่งออก ตลาดต่างประเทศที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น

บุญถิ่น อินดาฤทธิ์และคณะ (2548) งานวิจัยเรื่อง **“ผ้าทอไทยภาคเหนือเพื่อการ พัฒนาสู่สากล”** ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้เรื่องการทอผ้าเกิดขึ้น โดยการถ่ายทอดกันใน ครอบครัวรุ่นต่อรุ่น ฝีมือและลวดลายในผ้าทอจะพัฒนาผ่านประสบการณ์ ระยะเวลาที่เพาะบ่ม โดยผู้ทอเองจนเกิดเป็นอัตลักษณ์และสร้างชื่อเสียงของแต่ละกลุ่ม และสามารถพัฒนาเป็น ผลิตภัณฑ์ที่สร้างชื่อเสียงในระดับภูมิภาค ทำให้ภาครัฐเห็นความสำคัญของผ้าทอ ได้ทำการ สนับสนุนให้มีการพัฒนาในหลายส่วน ซึ่งสะท้อนให้เห็นความต้องการของผู้บริโภคในเชิงลึก ทั้งใน แง่มุมของประวัติศาสตร์ การประยุกต์องค์ความรู้ ภูมิปัญญา รากเหง้าแห่งวัฒนธรรมกับความร่วม สมัย นวัตกรรมทอที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นแรงขับให้ผู้บริโภคสนใจผ้าทอ ไทยภาคเหนือเป็นอย่างดี ทั้งนี้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาและ ต่อ ยอดผ้าทอไทยภาคเหนือ ที่จะส่งผลในการพัฒนาผ้าทอไทยภาคเหนือสู่สากลได้อย่างแท้จริง

สุรพล ดำริห์กุล (2548) งานวิจัยเรื่อง **“คุณค่าเอกลักษณ์ศิลปกรรมล้านนา กับ แนวทางส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม”** ข้อมูลสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยของล้านนา สรุปได้ดังนี้ คำว่า “เอกลักษณ์ศิลปกรรม ล้านนา” ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ผลงานการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ทางศิลปะที่โดดเด่นสะท้อน เรื่องราววิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมร่วมกันของชาวล้านนาในปัจจุบัน หรือ ผลิตภัณฑ์งานศิลปกรรมพื้นถิ่นร่วมสมัยของชาวล้านนาที่มีลักษณะเด่นและมีรากฐานทาง วัฒนธรรมร่วมกัน

งานวิจัยได้สรุปผลของผลิตภัณฑ์งานศิลปกรรมพื้นถิ่นร่วมสมัยเอกลักษณ์ล้านนา ไว้ว่า **งานประเภทผ้าหรือสิ่งทอ** เป็นงาน 1 ใน 7 ประเภทของงานที่แสดงถึงเอกลักษณ์ล้านนา เนื่องจากเป็นงานที่มีความประณีตงดงาม โดย ปรากฏอยู่ในเครื่องแต่งกายและสิ่งของเครื่องใช้ ต่างๆ ผลงานที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของสิ่งทอล้านนา หรือ งานศิลปกรรมพื้นถิ่นร่วม สมัยของล้านนาประเภทผ้า ได้แก่ ผ้าซิ่นตีนจก เช่นตีนจกแม่แจ่มจังหวัดเชียงใหม่ และ ผ้าลายน้ำ ไหล ชินก่านและตุ่งผ้าทอไตลื้อ แหล่งผลิตอยู่ที่จังหวัดพะเยา จังหวัดน่าน จังหวัดเชียงราย

ชินต้า มีแหล่งผลิตที่อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน อำเภอจอมทอง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ชินแฮลล์ แหล่งผลิตที่จังหวัดแพร่และอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ผ้าไหมยกดอก แหล่งผลิตที่จังหวัดลำพูน และเสื้อผ้าหม้อห้อม แหล่งผลิตที่จังหวัดแพร่ เป็นต้น ประเด็นสำคัญของการวิจัย คือ การสนับสนุนแนวทางการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ผลิตภัณฑ์ต่างๆ เหล่านี้ การรักษาคุณภาพ และคุณค่าของเอกลักษณ์ทางศิลปกรรม รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนารูปแบบและออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัย เหมาะสม ตลอดจนส่งเสริมด้านการตลาด

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาผ้าไทยร่วมสมัย

พิศประไพ สารสาริน (2545) งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหัตถกรรมผ้าไทยโบราณให้เป็นผ้าไทยร่วมสมัย” งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาค้นคว้า ทดลอง เพื่อหาวิธีการพัฒนารูปแบบผ้าจากไทยวน -ราชบุรี ไปสู่รูปแบบร่วมสมัย (คำว่า “ร่วมสมัย” คือนิยามของความสมัยใหม่ ทั้งในด้านรูปแบบและหน้าที่ใช้สอยที่เหมาะสมกับปัจจุบัน) ในกรอบของเทคนิคการจักแบบดั้งเดิม กระบวนการทดลองใช้ทฤษฎีการออกแบบเป็นแนวคิดสมมุติฐานโดยคาดการณ์ว่าวิธีดังกล่าวจะสามารถพัฒนาโครงสร้างของแม่ลาย ลวดลาย สีและผิววัสดุ เพื่อให้ได้คำตอบคือรูปแบบที่ดูร่วมสมัย และคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของผ้าจากไทยวน -ราชบุรี ผลการทดลองตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยทดลองด้วยวิธีการลดขนาดของลวดลายเดิมเป็นขนาดของพื้นผิว วิธีการแบ่งหรือแยกแม่ลาย หรือลวดลายเดิมให้เป็นองค์ประกอบใหม่ วิธีใช้คู่สีร่วมสมัย ตลอดจนการผสมผสานวัสดุใหม่ๆ ด้วยเส้นใยธรรมชาติและเส้นใยสังเคราะห์เพื่อสร้างมิติใหม่ขุ่นผืนผ้า และผลของการสำรวจความเห็นของแบบสอบถาม สรุปได้ว่าเป็นผ้าที่มีรูปแบบร่วมสมัยที่แสดงการสืบสานและคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และจิตวิญญาณของความเป็นผ้าไทยจากอดีตมาสู่ปัจจุบัน ตามโจทย์ที่กำหนด

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งทอล้านนา สรุปได้ว่า สิ่งทอในเขตภาคเหนือหรือล้านนา มีความสำคัญที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมของชาวล้านนา ที่มีการถ่ายทอดคุณค่าความงามในรูปแบบของผ้าทอ ที่ในปัจจุบันมีการสนับสนุน ให้มีการศึกษารวบรวม และสำรวจรูปแบบเทคนิคการผลิต วัสดุ ลวดลาย และสี ที่แสดงเอกลักษณ์ของผ้าทอล้านนา การสนับสนุนดังกล่าว

สะท้อนถึงภาพรวมของผู้บริโภคที่มีต่อผ้าทอ หากพิจารณาจากงานหัตถกรรมผ้าทอไทยในภาคอื่นที่มีการศึกษาวิจัย เพื่อหาวิธีการพัฒนารูปแบบไปสู่ความร่วมมือ ทำให้ทราบได้ว่าปัจจุบันผู้บริโภคมีความนิยมและสนใจในสินค้าผ้าไทยที่มีการพัฒนารูปแบบให้มีความร่วมมือ ที่ต้องมีการพัฒนาด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ ลวดลาย การใช้สี วัสดุให้เหมาะสมกับความนิยมในปัจจุบัน และจากข้อมูลงานวิจัยที่สนับสนุนและส่งเสริมงานด้านสิ่งทอล้านนาที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่าส่วนใหญ่ มีการทำวิจัย หรือการศึกษาข้อมูลในเชิงอนุรักษ์มากกว่าการนำไปพัฒนา หรือการนำไปประยุกต์เป็นรูปแบบของผลิตภัณฑ์ต่างๆประเด็นของงานวิจัยในเชิงอนุรักษ์ เช่น การรวบรวมข้อมูลลวดลายผ้าโบราณ / การศึกษาประวัติความเป็นมา / แหล่งผลิต วัตถุดิบ / เทคนิคกรรมวิธี / กระบวนการผลิตในแต่ละท้องถิ่น

สำหรับประเด็นปัญหาที่สำคัญของสิ่งทอล้านนาในปัจจุบัน คือการขาดศักยภาพในการพัฒนาลวดลายและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายในการใช้งาน เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการในวิถีชีวิตปัจจุบัน จากข้อมูลเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว ทำให้เกิดแนวคิดที่เป็น ประเด็นปัญหาของสิ่งทอล้านนา คือ การนำคุณค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของสิ่งทอล้านนา ได้แก่ รูปแบบ ลวดลาย กรรมวิธีการผลิต ที่เป็นลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามาออกแบบเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน / และการพัฒนารูปแบบการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอสไตล์ล้านนาตามแนวโน้มในปัจจุบัน มีความงามและประโยชน์ใช้สอยตามความต้องการของผู้บริโภค

ส่วนที่ 2 หลักการออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขก

ในส่วนนี้เป็นการศึกษา รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ หลักการออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขกสไตล์ร่วมสมัย เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปในการกำหนดรูปแบบและชนิดของเครื่องเรือน หรือผลิตภัณฑ์ที่มีสิ่งทอเป็นส่วนประกอบหลักในการผลิต องค์ประกอบในการตกแต่ง และสไตล์การตกแต่งที่นิยมในปัจจุบัน หัวข้อที่สำคัญมีดังนี้

2. หลักการออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขก

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการตกแต่งภายใน

2.1.1 ความสำคัญและความหมายของการออกแบบตกแต่งภายใน

- 2.2 องค์ประกอบของการออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขก
 - 2.2.1 เครื่องเรือนและสิ่งทอที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก
 - 2.2.2 การจัดห้องรับแขก
 - 2.2.3 องค์ประกอบศิลป์ในการตกแต่งภายใน
 - 2.2.4 การกำหนดโครงสร้างในการตกแต่งภายในห้องรับแขก
- 2.3 การออกแบบตกแต่งภายในสไตล์ร่วมสมัย
 - 2.3.1 รูปแบบการตกแต่งภายในที่นิยมในปัจจุบัน
 - 2.3.2 สรุปรูปแบบการตกแต่งภายในสไตล์ร่วมสมัย
- 2.4 แนวโน้มการออกแบบเทรนด์ ปี 2012

2. หลักการออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขก

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการตกแต่งภายใน

การออกแบบตกแต่งภายใน (Interior Design) โดยทั่วไปจะออกแบบตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ใช้สอยที่แตกต่างกัน ซึ่งมีที่มาจาก ลักษณะของอาคารที่มีการใช้งานต่างกัน ลักษณะของอาคารที่มีการใช้งานโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คืออาคารของทางราชการ (Official Building) อาคารสาธารณะ (Public Building) อาคารพาณิชย์ (Commercial Building) และ อาคารส่วนบุคคล (Private Building) ในส่วนของอาคารส่วนบุคคล นี้ ได้แก่ที่อยู่อาศัยหรือที่พักส่วนบุคคล ซึ่งมีขนาดต่างๆ กันตามสภาพความจำเป็น ในการอยู่อาศัย เช่น บ้านพักอาศัย แบบบ้านเดี่ยว ทาวน์เฮาส์ ตึกแถว และคอนโดมิเนียม การตกแต่งอาคารประเภทนี้ ผู้ตกแต่งจะต้องศึกษาถึงรสนิยมกิจวัตรประจำวันและข้อมูลอื่นๆ ของผู้อยู่อาศัย ความนิยมการตกแต่งภายในที่พักอาศัยในปัจจุบัน โดยนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนว ทางในการออกแบบ เพื่อให้เป็นที่พอใจแก่ผู้อยู่อาศัยมากที่สุด (วรพงษ์ วรชาติอุดมพงศ์, 2535)

จาก ลักษณะที่แตกต่างกันของอาคารแต่ละประเภทซึ่งมีหน้าที่ ในการใช้งานต่าง กัน จึงเป็นตัวนำความคิดหลัก ที่ใช้ในการ ออกแบบตกแต่ง ให้สอดคล้องเหมาะสมตามหน้าที่ใช้สอยและความงาม ในที่นี้จะกล่าวถึง การออกแบบตกแต่งภายในที่พักอาศัยหรือที่พักส่วนบุคคล เฉพาะห้องรับแขก และความสำคัญของการออกแบบภายใน โดยมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1.1 ความสำคัญและความหมายของการออกแบบตกแต่งภายใน

การออกแบบตกแต่งภายในที่พักอาศัยส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนทั่วไป เหตุเพราะที่อยู่อาศัยเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต อันเนื่องมาจากบุคคลจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ปิด หรือพื้นที่ภายในอาคารมากกว่าภายนอก การจัดตกแต่งสิ่งต่างๆ ภายในบ้านให้มีความงามและเหมาะสมกับความต้องการของแต่ละบุคคลจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ ทั้งนี้ ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของพื้นที่ภายในและการออกแบบตกแต่งภายในไว้ดังนี้

พื้นที่ภายใน (Space) มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง เพราะทุกสิ่งรอบตัวต่างมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรม ถ้าได้รับการออกแบบที่ดี ก็จะสามารถทำให้การอยู่อาศัยทั้งที่พักอาศัย อาคารสาธารณะ มีคุณภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้อยู่อาศัยต่อไป (เอกพงษ์ ตรีตรง, 2552:66)

ความสำคัญของการตกแต่งภายใน มีหลักสำคัญคือ เพื่อให้การดำรงชีวิตภายในบ้านสะดวกสบายทั้งกายและใจ และเพื่อแสดงออกถึงความงามที่แสดงถึงรสนิยมของผู้เป็นเจ้าของ (วัฒน์ จุฑะวิภาค, 2543:6)

ความจำเป็นในการตกแต่งภายใน เพื่อตอบสนองของความเป็นอยู่ตามความต้องการของมนุษย์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มีกรรมวิธีการผลิต เครื่องเรือน เครื่องใช้สำหรับการตกแต่งภายใน ที่มีคุณค่าในด้านประโยชน์ใช้สอยและความงามของวัสดุที่แปลกใหม่ไปตามสมัยนิยม (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์, 2535:67)

จากความสำคัญของ การ ออกแบบ ตกแต่งพื้นที่ภายใน ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัย เรื่องของการออกแบบตกแต่งภายในจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องนำหลักการต่างๆ มาใช้ในให้เกิดประโยชน์และความงามตามความต้องการ ความหมายโดยรวมของการตกแต่งภายใน หมายถึง การจัดสภาพภายในที่พักอาศัย หรือบริเวณภายในของสถานที่ต่างๆ ให้มีความสะดวกสบาย สวยงาม ตอบสนองการใช้งานด้านร่างกายและส่งผลต่อจิตใจ รวมไปถึงการกำหนดรูปแบบ (Style) ของเครื่องเรือน การใช้วัสดุที่ตกแต่ง การกำหนดสีโดยรวมของห้อง และการจัดวางสิ่งประดับตกแต่ง ทั้งนี้ต้องเหมาะสมกับวิถีการดำรงชีวิตและรสนิยมของผู้อยู่อาศัย

การตกแต่งภายในที่อยู่อาศัย โดยทั่วไปจะกำหนดจากพื้นที่ตามลักษณะของการทำงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนนอน (Sleeping Area) ส่วนบริการ (Service Area) และส่วนรับรอง

(Living Area) ในส่วนนี้ ประกอบด้วยบริเวณห้องรับแขกหรือห้องพักผ่อน ห้องรับประทานอาหาร ห้องทำงาน เป็นต้น

สำหรับพื้นที่ภายในบ้านในส่วนของรับรอง (Living Area) ห้องที่เป็นจุดเด่นของบ้านคือห้องรับแขก (Living Room) ที่โดยทั่วไปแล้วจะเป็นห้องสำหรับพักผ่อน หรือที่เรียกว่าห้องนั่งเล่นด้วย ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญของบ้าน เพราะนอกจากจะเป็นพื้นที่ที่ใช้ต้อนรับแขกหรือเป็นห้องที่ทุกคนในบ้านจะมาใช้พักผ่อนร่วมกันแล้ว ยังเป็นห้องที่แสดงถึงรสนิยมและสถานะของเจ้าของบ้านได้เป็นอย่างดี การออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขกจึงต้องมีการออกแบบให้มีความสวยงาม ด้วยการจัดวางหรือเลือกสรรเครื่องเรือน ของตกแต่งต่างๆ ให้มีรูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้งานและรสนิยมของผู้อยู่อาศัย ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขก มีดังนี้

2.2 องค์ประกอบของการออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขก

การออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขก มีส่วนประกอบสำคัญหลายส่วนที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อการจัดตกแต่งให้เกิดประโยชน์และความงามตามความต้องการของผู้อาศัย ส่วนประกอบสำคัญได้แก่ รูปแบบของเครื่องเรือน และสิ่งทอที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก การจัดห้องรับแขก องค์ประกอบศิลป์ในการตกแต่งภายใน การกำหนดโครงสร้างโดยรวมในการตกแต่งภายในห้องรับแขก และการศึกษาสไตล์การตกแต่งที่นิยมในปัจจุบัน

2.2.1 เครื่องเรือนและสิ่งทอที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก

เครื่องเรือนที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก ประกอบด้วยชนิดของเครื่องเรือน ส่วนประกอบต่างๆของเครื่องเรือนที่ใช้ในห้องรับแขก รูปแบบของเครื่องเรือน และสิ่งทอที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก โดยมีข้อมูลดังนี้

1) ชนิดของเครื่องเรือน แบ่งออกเป็น 3 ชนิดดังนี้

1. เครื่องเรือนลอยตัว (Floating Furniture / Free- Standing Furniture) ได้แก่เครื่องเรือนที่สามารถเคลื่อนย้าย ปรับเปลี่ยนการจัดวางเพื่อการใช้งานที่สะดวกสบาย เช่น โต๊ะเก้าอี้ ม้านั่ง ฯลฯ

2. เครื่องเรือนติดตั้งแบบถาวร (Built-in Furniture) ได้แก่เครื่องเรือนที่ติดตั้งอยู่เฉพาะที่ ไม่สามารถเคลื่อนย้าย ปรับเปลี่ยนได้ เช่น ตู้แขวน ชั้นเข้ามุม หรือเฟอร์นิเจอร์ที่มีการสั่งทำในรูปแบบที่มีขนาดสัมพันธ์กับห้อง

3. เครื่องเรือนประดับตกแต่ง (Decorative Furniture) ได้แก่เครื่องเรือนที่ใช้ในการตกแต่งเพิ่มเติมเพื่อความสวยงาม เช่น โคมไฟ ผ้าม่าน พรม ภาพประดับตกแต่ง เป็นต้น

2) ส่วนประกอบของเครื่องเรือนสำหรับห้องรับแขก

เครื่องเรือนสำหรับห้องรับแขก (Living Suit) ได้แก่ชุดรับแขก ประกอบด้วย ที่นั่งยาว หรือโซฟา (Sofa) โต๊ะข้าง (End Table หรือ Nest Table) โต๊ะกลางรับแขก (Coffee Table) ที่นั่งเดี่ยวชนิดมีเท้าแขน (Arm Chair) และชนิดไม่มีเท้าแขน (Armless Chair) และอาจมีเครื่องเรือนอื่นอีก ได้แก่ เก้าอี้นั่งสบาย (Easy Chair หรือ Couch) ชั้นหนังสือ หรือตู้เตี้ย (Shelves or Cabinet) ตู้ทึบโชว์ประกอบด้วยกระจกเงาประดับ (Commode) และโต๊ะติดผนัง (Console Table) (วรพงษ์ วรชาติอุดมพงศ์, 2535:76)

ภาพที่ 9 เครื่องเรือนที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก
ที่มา: <http://www.novabizz.com/CDC/LivingRoom.htm>

3) รูปแบบของเครื่องเรือน รูปแบบของเครื่องเรือนมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งเกิดจากความต้องการในการใช้งานและความนิยมของผู้บริโภค โดยทั่วไปแล้วได้มีการกำหนดรูปแบบของเครื่องเรือนที่สามารถสรุปเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

- เครื่องเรือนรูปแบบทางการ (Formal Style Furniture) คือเครื่องเรือนที่เกิดจากความนิยมมาตั้งแต่สมัยโบราณ ที่ใช้เฉพาะในราชวังเท่านั้น ต่อมาจึงนิยมใช้ในกลุ่มผู้มีฐานะ เครื่องเรือนรูปแบบนี้จึงมีรูปแบบที่วิจิตรงดงาม โดยมีชื่อเรียกตามสมัยต่างๆ เช่น เครื่องเรือนหลุยส์ที่ 15 ราชีนี แอน เป็นต้น

- เครื่องเรือนท้องถิ่น (Provincial Style Furniture) หรือเครื่องเรือนแบบไม่เป็นทางการ (Informal Style Furniture) คือ เครื่องเรือนที่มีการเลียนแบบมาจากเครื่องเรือนรูปแบบทางการ แต่จะมีความแตกต่างในเรื่องฝีมือและความประณีตในการผลิต การใช้วัสดุ หรือการปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย

- เครื่องเรือนรูปแบบทันสมัย (Modern Style Furniture) นิยมในช่วงศตวรรษที่ 20 โดยใช้ต้นแบบในการออกแบบจากรูปแบบทั้งสองแบบข้างต้น เป็นการออกแบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่มีมากขึ้น และมีการผลิตในระบบอุตสาหกรรม (วัฒนธรรม จุฑะวิภาค, 2543:19)

นอกจากนี้ วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์ (2535:69) ได้แบ่งรูปแบบของเครื่องเรือน เป็น 3 ประเภท ดังนี้

- แบบแรกเริ่ม (Primitive) คือรูปแบบและวัสดุที่เป็นแบบดั้งเดิมหรือ ตามธรรมชาติ เป็นการออกแบบเพื่อตอบสนองทางด้านประโยชน์ใช้สอยมากกว่าด้านความงาม

-แบบคลาสสิก (Classic) คือ เครื่องเรือนที่มีความสมบูรณ์ในด้านการออกแบบ ให้คุณค่าในทางประโยชน์ใช้สอย และความงามอย่างดีเยี่ยม ทั้งการใช้เส้น สี ลวดลาย หรือค่าของน้ำหนักอ่อนแก่ของสี เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวัฒนธรรม เทคโนโลยี และแรงบันดาลใจผู้ออกแบบ

-แบบสมัยใหม่ (Modern) คือแบบที่แสดงถึงความเรียบง่ายในรูปทรง ให้คุณค่าทางประโยชน์ใช้สอยอย่างสมบูรณ์ โดยนำความงามตามรูปแบบ แบบคลาสสิก แมลดัดตอนรายละเอียด (Detail) ลงอาจเรียกได้ว่า เป็นแบบ (Modern Classic) ก็ได้ (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์, 2535:69)

สรุป รูปแบบของเครื่องเรือน แบ่งเป็นรูปแบบ ต่างๆ คือ เครื่องเรือนรูปแบบทางการ รูปแบบท้องถิ่น รูปแบบสมัยใหม่ และเครื่องเรือนที่มีรูปแบบแรกเริ่ม แบบคลาสสิก และแบบสมัยใหม่ จากรูปแบบที่แตกต่างกันไปของ เครื่องเรือนดังกล่าว จะเป็นแนวทางไปสู่การเลือกใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอย และสไตล์ของการตกแต่งภายในห้องรับแขกต่อไป

4) สิ่งของที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก

สิ่งของที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก เป็นส่วนเสริมให้ห้องรับแขกมีความสวยงามเพิ่มขึ้น ของตกแต่งประเภทสิ่งทอ หรืองานเคหะสิ่งทอที่นิยมใช้ ได้แก่ สิ่งทอที่ใช้ประกอบเฟอร์นิเจอร์ เช่น โซฟา

โต๊ะกลาง เก้าอี้เดี่ยว หรือ อาร์มแชร์ สตุลหมอนอิง เบาะรองนั่ง ผ้าปูโต๊ะ พรมพื้น ภาพประดับผนัง และ โคมไฟ เป็นต้น การนำสิ่งทอมาใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก ต้องมีการพิจารณาการเลือกใช้วัสดุ หรือชนิดของผ้า ลวดลาย สี สัน และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสไตล์ของการตกแต่ง ซึ่งรายละเอียดต่างๆของข้อมูลในส่วนนี้ ได้กล่าวไว้ในส่วนที่ 3 ในหัวข้อหลักการออกแบบสิ่งทอ

ภาพที่ 10 สิ่งทอที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก ที่มา: www.baanaifun.blogspot

องค์ประกอบสำคัญที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขกที่ ประกอบด้วย ชุดรับแขกหรือ เครื่องเรือนและของ สำหรับใช้ประดับ ตกแต่ง ในส่วนของเครื่องเรือนนั้น นอกจากจะมีความสำคัญในเรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์ใช้สอยและเพื่อความสะอาดสบายแล้ว ยังมีเรื่องของความสวยงามที่เป็นส่วนสำคัญอีกประการด้วย ทั้งนี้เครื่องเรือนที่ดีควรมีคุณลักษณะ ที่สามารถนำไปใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการตกแต่งภายในได้ ดังนี้

1. มีประโยชน์ใช้สอยที่ดี (Function)มีความเหมาะสมกับการใช้งาน
2. ให้คุณค่าทางศิลปะ (Sense of Beauty)
3. แสดงถึงคุณค่าของวัสดุและคุณค่าทางเศรษฐกิจ (Material and Economic)
4. ให้คุณค่าในรูปแบบเฉพาะและวัฒนธรรม (Style and Culture Value) (วราพงษ์

วราชาติอุดมพงศ์, 2535:68)

2.2.2 การจัดห้องรับแขก

การจัดห้องรับแขกมีหลักในการจัดแบบแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) การจัดแบบ เป็นทาง การ (Symmetry Balance) หรือแบบนั่งเก้าอี้ เป็นการจัดห้องรับแขกในรูปแบบที่เป็นระเบียบ หอหฺรหฺร เหมาะสำหรับการรับรองแขกแบบเป็นทางการ ด้วยการเลือกชุดเครื่องเรือนที่ประกอบด้วย เก้าอี้นั่ง และโต๊ะรับแขกที่มีการจัดวางหลายรูปแบบ

ภาพที่ 11 การจัดห้องรับแขกแบบนั่งเก้าอี้หรือการจัดแบบพิธีการ

ที่มา: <http://topicstock.pantip.com>

2) การจัดแบบไม่เป็นทางการ (Asymmetry Balance) หรือแบบนั่งพื้น เป็นการจัดในรูปแบบที่เน้นความสะดวกสบาย และเป็นกันเอง โดยการตกแต่งด้วยผลิตภัณฑ์ที่ใช้กับพื้นห้อง เช่น พรม เสื่อ หรือเบาะรองนั่ง และหมอนอิงแบบต่างๆ รวมถึงโต๊ะที่ใช้วางของ

ภาพที่ 12 การจัดห้องรับแขกแบบนั่งพื้นหรือการจัดแบบไม่เป็นพิธีการ

ที่มา: <http://topicstock.pantip.com>

2.2.3 องค์ประกอบศิลป์ในการตกแต่งภายใน

องค์ประกอบศิลป์ในการตกแต่งภายใน เป็นส่วนสำคัญที่ควรนำมาใช้ในการจัดวาง การเลือกส่วนประกอบต่างๆในการตกแต่ง ให้มีสัดส่วนที่สมดุล มีการจัดลำดับความสำคัญ มีจุดเด่น จุดรอง มีค่าน้ำหนักที่กลมกลืน อย่างเหมาะสม มีการประสานสัมพันธ์กันของวัตถุ และสีสันทัน โดยเฉพาะการกำหนดกลุ่มสีให้สอดคล้องกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการวางโครงความคิดไว้ก่อนล่วงหน้า โดยการนำหลักการออกแบบทางศิลปะมาใช้ โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบทางศิลปะ และหลักการทางศิลปะ ดังนี้

-**เส้น** (Line) เส้นมีความสำคัญ จากลักษณะของเส้นที่ให้ความรู้สึกแตกต่างกันไป ทำให้เป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ออกแบบสิ่งต่างๆที่ใช้ในตกแต่ง เพื่อให้เกิดผลต่อความรู้สึกดังนี้

เส้นตั้ง ให้ความรู้สึกสง่างาม แข็งแรง น่าเกรงขาม เส้นนอน ให้ความรู้สึกเรียบง่าย สงบ ผ่อนคลาย ในขณะที่เส้นเฉียง และเส้นหยัก ให้ความรู้สึก ไม่อยู่นิ่ง สับสน แต่สามารถนำไปใช้ในการนำสายตา เพื่อสร้างจุดเด่นในส่วนที่ต้องการได้ และเส้นโค้ง ให้ความรู้สึกนุ่มนวล กลมกลืน อ่อนไหว ช่วยลดความกระด้างของโครงสร้างในการตกแต่งภายในได้เป็นอย่างดี

-**รูปทรง** (Form) รูปทรงมีหลายลักษณะได้แก่ รูปทรงเรขาคณิต รูปทรงธรรมชาติ และรูปทรงอิสระ งานตกแต่งภายในโดยทั่วไป จะใช้รูปทรงแบบต่างๆ ในการออกแบบเครื่องเรือน เครื่องใช้และของตกแต่ง เช่นรูปแบบของโต๊ะ เก้าอี้ โซฟา หมอนอิง โคมไฟ ต้องนำรูปทรงแบบต่างๆมาใช้ในสัดส่วนที่เหมาะสม และกลมกลืนกัน โดยรูปทรงแบบต่างๆให้ความรู้สึกดังนี้

รูปทรงสี่เหลี่ยมด้านเท่า ให้ความรู้สึก แข็งแรง

รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ให้ความรู้สึก กว้างขวาง สง่างาม

รูปทรงสามเหลี่ยม ให้ความรู้สึก โดดเด่น สง่า รุนแรง

รูปทรงกลม ให้ความรู้สึก กลมกลืนนุ่มนวล

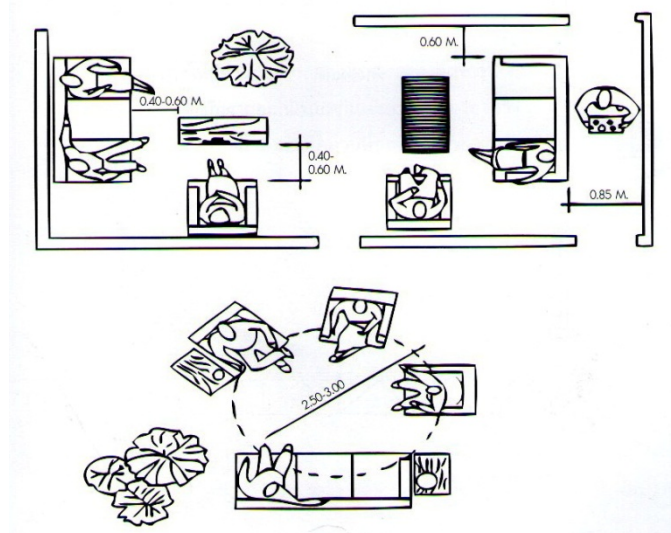
รูปทรงธรรมชาติ ให้ความรู้สึก อ่อนไหว มีชีวิต

รูปทรงอิสระ ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว

-**พื้นผิว** (Texture) หรือผิวสัมผัส ของวัสดุที่ใช้ในการตกแต่งมีส่วนสำคัญ อันเนื่องมาจากเป็นส่วนที่สัมผัสได้ทั้งจากการมองเห็น และการรับรู้จากการจับต้อง เช่น ผิวสัมผัสของเนื้อไม้จะให้ความรู้สึกถึงความ เรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ ในขณะที่ผิวสัมผัสของ โลหะ กระຈก ให้ความรู้สึกใหม่ทันสมัย ผิวสัมผัสที่อ่อนนุ่มของผ้าฝ้ายให้ความรู้สึกผ่อนคลาย สบาย ในขณะที่ผิวสัมผัสของผ้าไหมให้ความรู้สึกหรูหรามีคุณค่า เป็นต้น ผิวสัมผัสแบบต่างๆ ที่นอกจากจะนำมาเพื่อ ให้สื่อถึงบรรยากาศแบบต่างๆแล้ว ยังบ่งบอกถึงสไตล์การตกแต่งที่แสดงลักษณะเด่นของแต่ละสไตล์ด้วย ประโยชน์ด้านอื่นของผิวสัมผัสก็คือช่วยป้องกันแสงและเสียงสะท้อนได้อีกด้วย

-**ขนาด สัดส่วน ช่วงระยะ** (Size, Proportion, Space) การออกแบบเครื่องเรือนและการตกแต่งที่ดีต้องคำนึงถึงขนาดของห้อง และขนาดของเครื่องเรือนให้มีสัดส่วนที่มีความสัมพันธ์กัน โดยทั่วไปขนาดของห้องรับแขกควรมีเนื้อที่อย่างน้อย 4 ตารางเมตร ควรมีการจัดวางเครื่องเรือนในตำแหน่งที่เหมาะสม และมีการจัดที่ว่างสำหรับการสัญจรที่สะดวก เนื่องจากเป็นห้องที่มีจำนวนคนใช้มาก โดยทั่วไปการจัดกลุ่มเครื่องเรือนและของตกแต่ง ต้องจัดให้ใช้งานได้สะดวกคล่องตัว มีระยะการใช้งานที่เพียงพอ โดยควรมีการจัดช่วงระยะตามขนาดตามตัวอย่างภาพ ด้านล่าง

นอกจากนี้ในเรื่องของขนาด ยังเป็นสิ่งกำหนดความเหมาะสมในการใช้สอย และสัดส่วนเป็นสิ่งกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้กับเครื่องเรือน การออกแบบจึงต้องมีความเข้าใจเรื่องกายวิภาค เพศ และวัย ของผู้ใช้งานเพื่อนำมากำหนดขนาดของเครื่องเรือน เครื่องใช้ให้เหมาะสม

ภาพที่ 13 ระยะการจัดวางเครื่องเรือนส่วนรับแขก

ที่มา: Interior Design

-แสงและเงา (Light and Shade) ในห้องรับแขกควรมีแสงสว่างมากพอสมควรเพื่อให้มีบรรยากาศสดใส การกำหนดทิศทางของแสงและเงา ทั้งแสงจากธรรมชาติและแสงจากไฟฟ้า ควรมีการกำหนดแสงในทิศทางและปริมาณที่เหมาะสม เนื่องจากแสงจะมีผลต่อการกำหนดโครงสร้างภายในห้องบรรยากาศโดยรวม ควรมีการเน้นแสงเงาในส่วนที่ต้องการให้เป็นจุดเด่นของห้อง เช่น ตำแหน่งของชุดรับแขก หรือภาพที่ใช้ในการประดับตกแต่งเป็นต้น

2.2.4 การกำหนดโครงสร้างในการตกแต่งภายในห้องรับแขก

การใช้สีในการตกแต่งภายในห้องรับแขก ควรมีการกำหนดโครงสร้างและการเลือกใช้กลุ่มสีที่เป็นภาพรวมของห้อง เช่น สีผนัง พื้น เพดาน พรม เครื่องเรือน และวัสดุที่ใช้ในการตกแต่งทุกชิ้นที่อยู่ในห้อง เพื่อให้เกิดความกลมกลืนเป็นเอกภาพเดียวกัน รวมถึงช่วยทำให้บรรยากาศโดยรวมของห้องมีความอบอุ่น สดใส หรือสนุกสนาน ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อกำหนดการใช้สีได้อย่างเหมาะสม การใช้สีในการตกแต่งภายในห้องรับแขกมีวิธีการจัดและมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้สีดังนี้

1) **ค่าของสี (Value Scale)** หมายถึง น้ำหนักอ่อนแก่ของสี สีที่มีค่าความอ่อนแก่ในระดับต่างๆ กันเกิดจากการผสมด้วยสีขาวและดำ และระดับความสูงสว่างของสี (Brilliance) เป็นคุณสมบัติของสีเนื่องจากสีทุกสีมีค่าน้ำหนักในระดับของความสูงสว่างต่างๆ กัน โดยทั่วไปแบ่งเป็น 9 ระดับ รวมทั้งสีขาวและสีดำ ที่ใกล้เคียงกับสีขาว ซึ่งมีน้ำหนักสีเบา เรียกว่า สีค่าอ่อน (Tint สีที่ผสมด้วยสีขาว) และสีที่ใกล้เคียงกับสีดำ ซึ่งมีน้ำหนักของสี เรียกว่า สีค่าแก่ (Shade สีที่ผสมด้วยสีดำ)

วัฒนธรรม จูฑะวิภาค ได้กล่าวถึงการใช้สีในการตกแต่งภายใน สรุปได้ดังนี้

การใช้สีในการตกแต่งภายในควรคำนึงถึงความสมดุลของสี (Color Balance) เพราะในด้านจิตวิทยาทำให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกันไป ในเรื่องของด้าน ขนาด น้ำหนัก ความรู้สึกร้อน เย็น การใช้สีของเครื่องเรือนที่เป็นหลักของการตกแต่งควรมีสีที่กลมกลืนกับสีหลักหรือสีรอง โดยให้น้ำหนักของสีมีความอ่อนแก่ต่างกันจะช่วยให้บรรยากาศของห้องดูอบอุ่น มีชีวิตชีวา ต่างจากการใช้สีน้ำหนักเดียวกัน

2) การวางโครงสร้างสีในการตกแต่งภายใน แบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. **การเลือกสีหลัก** ใช้สำหรับพื้นที่ส่วนใหญ่ เช่นผนังพื้นเพดาน การใช้สีหลักควรเลือกใช้สีอ่อน
2. **การเลือกสีรอง** การเลือกใช้สีรองควรใช้สีที่กลมกลืนกับสีหลัก เป็นการใช้เพื่อให้เกิดความแตกต่างไปจากสีหลักของห้อง นิยมใช้เป็นสีประตู หน้าต่าง หรือเครื่องเรือนขนาดใหญ่
3. **การเลือกสีเน้น** ใช้กับของตกแต่งขนาดเล็ก เช่น หมอนอิง พรมเฉพาะที่ แจกันดอกไม้ ภาพประดับผนัง โคมไฟ โต๊ะกลาง ชุดรับแขก ผ้าปูเบาะนั่ง เก้าอี้ขนาดเล็ก ฯลฯ นิยมสีสดใส และต่างจากสีหลักและสีรอง ทั้งนี้เพื่อช่วยเน้นให้สีภายในห้องมีความกลมกลืนและแตกต่างกัน (วัฒน์ะ จูฑะวิภาค, 2543:33-35)

ภาพที่ 14 การวางโครงสร้างสีในห้องรับแขก สีหลักคือกลุ่มสีเขียว สีรองคือกลุ่มสีเหลือง สีครีม และสีเน้น คือกลุ่มสีม่วงที่เป็นสีที่แตกต่างไปจากสีหลักและสีรอง
ที่มา: The home decorator' colour & textile bible

2.3 การออกแบบตกแต่งภายในสไตล์ร่วมสมัย

เอกชาติ จันอุไรรัตน์ ได้กล่าวถึงความหมายของ การออกแบบ ตกแต่งภายใน สไตล์ร่วมสมัยว่า หมายถึง การผสมผสานรูปแบบและสไตล์การตกแต่งต่างๆ ในยุคสมัยเดียวกันเข้าไว้ด้วยกัน เช่น การออกแบบสไตล์ไทยประยุกต์ ที่นำหลักการออกแบบอย่างสากล ที่เป็นกระแสนิยมในปัจจุบัน เข้าไว้ด้วยกัน (เอกชาติ จันอุไรรัตน์, 2551: 144)

ความหมายโดยสรุปของ สไตล์ร่วมสมัย คือ แนวทางการออกแบบตกแต่งตาม กระแสนิยมในปัจจุบัน ที่เป็นการผสมผสานความหลากหลายจาก แนวคิด วิธีการ รูปแบบ ลวดลาย สี สัน และวัสดุ อาจเป็นรูปแบบเก่าผสมกับรูปแบบใหม่ หรือ การรวมสไตล์ต่างๆ ที่เป็นแนวทางต่างวัฒนธรรมเข้าไว้ด้วยกัน เช่น การตกแต่งที่รวมสไตล์ตะวันตกกับตะวันออก หรือรูปแบบการตกแต่งที่เป็นแนวร่วมระหว่างแนวนิยมแบบดั้งเดิมกับแนวนิยมในปัจจุบัน

รูปแบบหรือสไตล์ของงานออกแบบตกแต่งภายในของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลง ไปตามสภาพสังคมที่เป็นไปตามปัจจัยแวดล้อมต่างๆ รวมถึงอิทธิพลในด้านต่างๆที่มีผลต่อความนิยม ที่ทำให้เกิดเป็นสไตล์หลากหลายรูปแบบ ที่ ได้มีพัฒนาการต่อเนื่องกันมา จนเป็นสไตล์ร่วมสมัยที่อยู่ในกระแสปัจจุบัน

2.3.1 รูปแบบการตกแต่งภายในที่นิยมในปัจจุบัน

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้ก้าวสู่กระแสแฟชั่นในงานออกแบบตกแต่งภายใน ที่ เอกชาติ จันอุไรรัตน์ ได้สรุปว่าเป็นช่วงของ สหัชวรรษใหม่กับงานออกแบบตกแต่งภายใน อันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์กับภาวะเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีและสังคมบริโภค ทำให้เศรษฐกิจไทย ขยายตัวอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ประกอบกับความก้าวหน้าด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่างๆ ที่ ปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ให้เปลี่ยนไปจากเดิม ในส่วนของวงการตกแต่งภายในได้มีการปรับตัวไปตามกระแสของสังคมดังกล่าว ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมีดังนี้ (เอกชาติ จันอุไรรัตน์, 2551)

- การขยายตัวของที่พักอาศัย

ในช่วงปี พ.ศ. 2546 สถานการณ์ด้านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ได้กลับฟื้นตัวขึ้นอีกครั้ง โครงการบ้านจัดสรร ทาวน์เฮ้าส์ คอนโดมิเนียม เริ่ม เปิดตัวอย่างแพร่หลาย โครงการต่างๆ ต้องการ สร้างภาพลักษณ์ ให้ตรงกับรสนิยมของผู้บริโภคในปัจจุบัน เกิดอาชีพ นักจัดหาของตกแต่งภายใน (Interior Stylist) ที่รับตกแต่งห้องตัวอย่างในหลากหลายสไตล์ และรสนิยม

ที่พักอาศัยในยุคนี้ไม่จำกัดความหมายอยู่เพียงแค่ว่า “บ้าน” อย่างเดียวอีกต่อไป ปัจจุบันมีโครงการที่พักอาศัยในรูปแบบใหม่เกิดขึ้นมากมาย ทั้งโฮมออฟฟิศ ทาวน์เฮ้าส์ ห้องชุดใน คอนโดมิเนียม ที่สอดคล้องไปกับสภาพสังคม เศรษฐกิจและวิถีชีวิตของคนไทยที่เปลี่ยนไปทำให้เกิด รูปแบบบ้านได้มีพัฒนาการที่ต่างออกไป

- กระแสนิยมในวงการออกแบบตกแต่งภายใน (Trend of Design)

วงการตกแต่งภายในของเมืองไทยตื่นตัวมากขึ้น ด้วยมิติที่หลากหลายในวัฒนธรรมที่สั่งสมมานาน สไตล์โอเรียนทัลได้รับความนิยมร่วมกับงานสไตล์ย้อนยุค (Retro) สไตล์มิกซ์แอนด์แมตช์ และงานออกแบบแนว Emotional Design ที่ได้รับการสนองตอบจากกลุ่มผู้บริโภค ด้วยการสร้างสรรค์เส้น รูปทรง และเทคโนโลยีใหม่ๆ รวมไปถึงงานออกแบบในกระแส Cool (ที่เกี่ยวข้องกับคมความคิด) Chic (สัมพันธ์กับกระแสแฟชั่นในสังคม) Chill (เกี่ยวพันกับอารมณ์ความรู้สึก เช่น ดนตรี) งานแนวจินตนาการเพื่อฝันแบบแฟนตาซีกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง ส่วนแนวสีสันจัดจ้านแบบเมดิเตอร์เรเนียน อาราเบียน โมร็อกโก ฯลฯ ที่ได้รับความนิยม เช่นเดียวกับ สไตล์พื้นถิ่น มีการนำเข้าเฟอร์นิเจอร์จากต่างประเทศหลายแห่งทั่วทุกมุมโลก สไตล์โมเดิร์นที่โดดเด่น สไตล์คลาสสิกและคอนเทมโพรารี ที่นำเข้ามาจากยุโรป ได้แก่ อิตาลี สเปน ฝรั่งเศส ฯลฯ กระแสค่านิยมอันร้อนแรงในสังคมไทย เช่น ดนตรี แฟชั่นและอิทธิพลจากดีไซน์เนอร์ต่างชาติในแนว Organic Design นับว่ามีบทบาทสูงในงานออกแบบตกแต่งภายใน ทั้งในด้านภาพลักษณ์ บรรยากาศ และแสงสี ขณะที่การนำเสนอแนวคิดอันเป็นเสน่ห์ทางธรรมชาติ ทั้งด้านวัสดุและภาพลักษณ์ที่เป็นงานฝีมือในแบบสากลต่างได้รับความนิยมเช่นกัน โดยเฉพาะรูปร่าง เส้นสาย สีขาว-ดำ การพิมพ์ลาย (Silkscreen) การเย็บปักถักร้อย ลูกบิด มีการนำมาประยุกต์ใช้ในงานออกแบบแต่ละประเภท

จากกระแสนิยมในงานออกแบบดังกล่าว ทำให้มีรูปแบบ งานออกแบบตกแต่งภายใน ที่เอกชาติ จันอุไรรัตน์ ได้กล่าวไว้ ที่สรุปได้ดังนี้ (เอกชาติ จันอุไรรัตน์, 2551)

1.) รูปแบบย้อนยุคแบบเรโทร (Retro style)

ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2543 กระแส แบบย้อนยุค ได้รับความนิยมในงานออกแบบทุกประเภท ทั้งเสื้อผ้า เครื่องประดับ ดนตรี สถาปัตยกรรม งานออกแบบตกแต่งภายใน รวมไปถึงเฟอร์นิเจอร์ ของใช้ ของตกแต่งบ้านประเภทต่างๆ มีแนวคิดการนำรูปแบบและลักษณะเด่นของงานในอดีต เริ่มตั้งแต่ยุคทศวรรษ 1950 ถึงต้นทศวรรษ 1980 มาปรับปรุงใหม่ (Redesign) งานออกแบบตกแต่งภายในส่วนใหญ่เน้นไปที่การ นำจุดเด่นของแต่ละยุคสมัยผสมผสานลวดลายกราฟิกที่นิยมยุคนั้น เช่น ศิลปะอ็อปอาร์ต (Op Art) และของประดับตกแต่งบ้าน เช่น โคมไฟ วอลล์เปเปอร์ ฯลฯ การออกแบบเน้นเอกลักษณ์ของรูปทรง การใช้เส้นและสีอย่างอิสระเช่น สีเหลืองมะนาว ส้มอมแสด เชี่ยวตอง ร่วมกับวัสดุและเทคโนโลยีในการผลิตอย่างไฟเบอร์กลาสพลาสติก ฯลฯ ที่ผสมผสาน ประโยชน์ใช้สอยใหม่ๆ ให้เข้ากับบุคลิกยุคสมัยปัจจุบันได้อย่างสอดคล้องกลมกลืน ที่เป็นภาพลักษณ์ร่วมสมัยที่นิยมทั้งคนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ในปัจจุบัน

ภาพที่ 15 การตกแต่งภายในที่ผสมผสานการใช้สีและลวดลาย จากงานแบบศิลปะอ็อปอาร์ต
ที่มา: <http://www.homedecorthai.com>

ภาพที่ 16 สีเส้นและบรรยากาศย้อนยุค 50 ที่เน้นเส้นสายและลวดลายกราฟิก
ที่มา: <http://designlike.com>

ภาพที่ 17 การตกแต่งภายในแบบเรโทร
ที่มา: Ideas, Colour Color Couleur Farbe

2.) รูปแบบผสมผสาน (Mix & Match Style)

ภาพที่ 18 การออกแบบตกแต่งภายในแบบผสมผสาน การใช้เฟอร์นิเจอร์และของตกแต่งเก่าและใหม่ที่
ที่มา: www.bestroomstyle.com

รูปแบบงานผสมผสาน เป็นแนวทางการตกแต่งแบบผสมผสานข้ามยุคสมัย สไตล์และกาลเวลา สอดคล้องกับการไหลรวมกันของวัฒนธรรมยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีทั้งความหลากหลายในรูปแบบ สี สัน และวัสดุ ซึ่งอาจคล้ายกับงานสไตล์ ร่วมสมัย หรืออาจมีการออกแบบตกแต่งให้มีความโดดเด่นไปในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง งานออกแบบสไตล์นี้ไม่มีกรอบกำหนดในเรื่องช่วงเวลาของเฟอร์นิเจอร์ และของตกแต่ง ดังนั้นจึงมีความหลากหลายได้อย่างไร้ขอบเขต ขึ้นอยู่กับความสามารถในการกำหนดความงามที่ผสมผสานกันของ ผู้ออกแบบ ซึ่งบางครั้งการตกแต่งอาจดู ว่ามีมากเกินไปสำหรับ ผู้ที่ชอบการตกแต่ง แบบ กลมกลืนที่ใช้เฟอร์นิเจอร์ในยุคสมัยเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และรสนิยมในการเลือกมุมมองอย่างสร้างสรรค์ของนักออกแบบหรือเจ้าของ งานตกแต่ง แนวนี้จึงสะท้อนความเป็นตัวตนได้อย่างอิสระและสนองความเป็นปัจเจกบุคคล (Individual) ของผู้คนในสังคมบริโภคนิยมได้อย่างเสรี การผสมผสานเป็นได้ทั้งสไตล์ รูปทรง สี สัน ผิวสัมผัส และวัสดุ นานาชนิด ทั้งจากธรรมชาติและวัสดุสังเคราะห์

3.) กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่นรูปแบบตะวันออกไกล

รูปแบบของวัฒนธรรม โมร็อกโก โบฮีเมีย ฯลฯ

จากสภาพสังคมโลกาภิวัตน์ในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ได้เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของวงการออกแบบอย่างสิ้นเชิง จากเดิมที่เคยมีกระแสหลัก (Mainstream) ของการออกแบบ กลายเป็นงานออกแบบที่มีมิติและทิศทางหลากหลายกระแส ขณะเดียวกันได้ละลายเส้นแบ่งทางวัฒนธรรม ของแต่ละเชื้อชาติ และหลอมรวมวัฒนธรรมแต่ละซีกโลกเข้าหากันได้อย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน เกิดการ

ไหลเวียนถ่ายเททางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น กลายเป็นบริบทใหม่ในแบบสากล ผสมผสานความเจริญก้าวหน้าและเทคโนโลยีไว้อย่างกลมกลืนแนบแน่นเป็นหนึ่งเดียวกัน

จากกระแสดังกล่าวทำให้เกิดรูปแบบงานดีไซน์ของวัฒนธรรมตะวันออก โกล และกลุ่มอาหรับที่มีรากอารยธรรมมานาน เช่น โมร็อกโก โบฮีเมีย รวมถึงสไตล์ แคริบเบียน เอกโซติก เมดิเตอร์เรเนียน ที่มีความหลากหลายด้วยสีสัน ลวดลาย ที่เป็นเอกลักษณ์เหล่านี้ ไม่เป็นเพียงปรากฏการณ์ที่อยู่ในงานตกแต่งภายในเท่านั้น แต่อยู่ในกระแสแฟชั่นการแต่งกายด้วย ที่เป็นการนำอารยธรรมเก่ามาเล่าใหม่แบบสมัยนิยมที่ผสมผสานวิถีชีวิตในปัจจุบันได้อย่างน่าสนใจไม่น้อยไปกว่ากระแสนิยมอื่นๆ

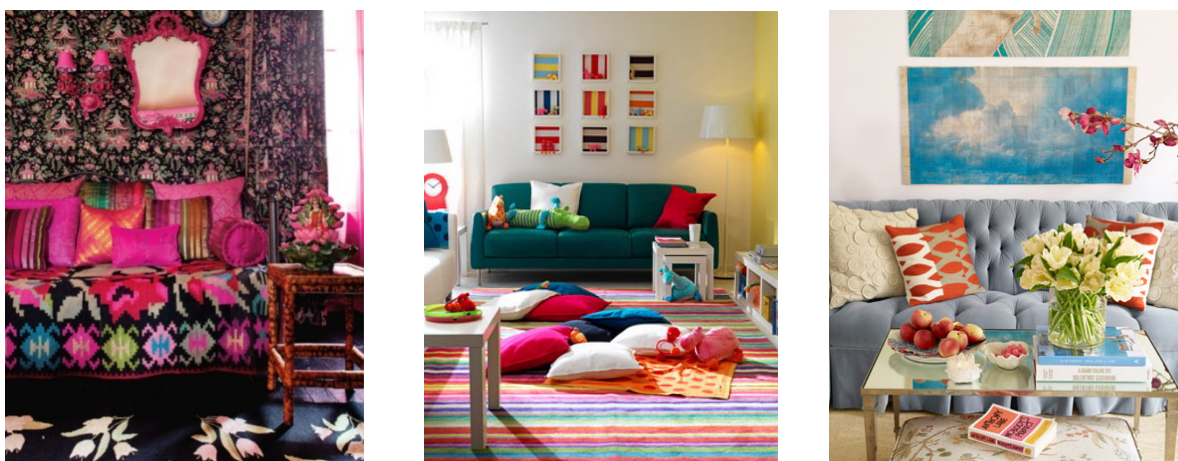
ภาพที่ 19 การตกแต่งรูปแบบ โบฮีเมีย
ที่มา: <http://www.ladysquare.com/forum>

ภาพที่ 20 การตกแต่งรูปแบบโมร็อกโก
ที่มา: <http://www.ladysquare.com/forum>

4.) รูปแบบกระแสนานคูล ชิก ซิล (Cool Chic Chill)

คูล ชิก ซิล เป็นการแสดงออกทางความรู้สึกที่มีต่อความประทับใจในรูปลักษณ์หรือบรรยากาศของสถานที่หนึ่งๆ จนเกิด เป็นสไตล์ มีแหล่งกำเนิดจากกระแสนิยมในวงการดนตรีและแฟชั่นที่กลายเป็นสัญลักษณ์ของชนชั้นผู้บริโภคนิยมซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่และมีกำลังซื้อในสังคมไร้พรมแดน คำว่าคูลนั้นเกี่ยวข้องกับไอเดียความคิด ชิก คือการเกาะติดไปกับกระแสแฟชั่น ส่วนซิลนั้นสัมพันธ์กับความรู้สึกของความสบายๆ ง่ายๆ และเป็นกันเอง ซึ่งทั้งสามคำล้วนเกี่ยวข้องกับอารมณ์ที่มีบทบาทมากกว่าเหตุผลในงานออกแบบ (Emotional Design)

ภาพที่ 21 การตกแต่งรูปแบบ คูล ชิก ซิล

ที่มา: <http://www.ladysquare.com/forum> /<http://www.homedecorthai.com>

สรุป จากข้อมูลความเป็นมาของรูปแบบของงานออกแบบตกแต่งภายใน ของ เอกชาติ จันอุไรรัตน์ จากปัจจัยในด้านต่างๆ ดังกล่าวที่มีการเปลี่ยนแปลงทำให้มีอิทธิพลต่อ สภาพแวดล้อมของสังคมไทยที่ส่งผลต่อรสนิยมและวิถีชีวิตของคนในปัจจุบันที่เปลี่ยนไปจาก เดิม รวมถึงการปรับเปลี่ยนรสนิยมของผู้บริโภค ที่มีต่อการตกแต่งภายในตามกระแสนิยม ของสังคม ที่ผ่านมา ทำให้เกิดความนิยมในรูปแบบต่างๆ คือรูปแบบย้อนยุค รูปแบบ ผสมผสาน กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่นรูปแบบตะวันออกและ รูปแบบกระแสนิยมคูล ชิก ซิล ที่เป็น แนวทางการตกแต่งที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในปัจจุบัน

จากการศึกษาข้อมูล รูปแบบการ ตกแต่งภายใน ห้องรับแขก ที่ผู้วิจัยได้รวบรวมจาก นิติสารการตกแต่งภายใน นอกจากจะได้ข้อสรุปที่มีรูปแบบใกล้เคียงกับข้อมูลข้างต้นแล้ว ยังมีข้อมูล จากนิตยสารฉบับคู่มือการจัดและตกแต่งห้องรับแขก-นั่งเล่น หนังสือ 101ห้องนั่งเล่นตกแต่งอย่างมี สไตส์ และนิตยสารฉบับHome&Decoและฉบับ My First Home ได้สรุปรูปแบบของการตกแต่งภายใน ห้องรับแขก ที่ยังคงเป็นที่นิยมทั่วไปในปัจจุบัน ซึ่งสรุปได้ 7 รูปแบบดังนี้

1) รูปแบบคันทรี (Country Style) และรูปแบบธรรมชาติ (Nature Style) รูปแบบ คันทรีเป็นการตกแต่งโดยอาศัยบริบทของท้องถิ่นต่างๆ เช่นรูปแบบการดำรงชีวิต การใช้วัสดุตาม ธรรมชาติของท้องถิ่น หรือรูปแบบของงานตกแต่งที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการประยุกต์ใช้ รูปแบบเครื่องเรือนและวัสดุร่วมสมัย ในปัจจุบัน รูปแบบคันทรีจึงเป็นตกแต่งที่เป็นบรรยากาศสบายๆ ตามธรรมชาติ อันเป็นเสน่ห์ที่สำคัญของการตกแต่งในรูปแบบนี้ สำหรับรูปแบบธรรมชาติ เป็นรูปแบบ

การจัดตกแต่งที่ช่วยให้เกิดบรรยากาศที่สัมผัสใกล้ชิดกับธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ด้วยการเน้นการใช้วัสดุจากธรรมชาติทั้งในโครงสร้างหลักและเฟอร์นิเจอร์ รวมถึงของตกแต่งกับการจัดวางแบบเรียบง่ายแต่ใช้งานได้ยาวนาน

ภาพที่ 22 การตกแต่งรูปแบบคันทรี่ เครื่องเรือนทำด้วยไม้ไฟ และผ้าฝ้ายทอ
ที่มา: คู่มือการจัดและตกแต่งห้องรับแขก-นั่งเล่น 2542

ภาพที่ 23 การตกแต่งรูปแบบธรรมชาติ
ที่มา: Home&Decor ; my first home August 2011

2) **รูปแบบตะวันออก (Oriental Style)** หรือรูปแบบเอเชีย เป็นการนำเอกลักษณ์จากศิลปวัฒนธรรมของประเทศต่างๆในแถบเอเชีย มาเป็นแนวทางในการตกแต่ง เช่น การตกแต่งภายในสไตล์จีน ญี่ปุ่น ไทย ฯลฯ การออกแบบตกแต่งอาจผสมผสานรูปแบบตะวันตกที่ทำให้รู้สึกถึงความร่วมสมัยได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 24 การตกแต่งรูปแบบตะวันออก ของตกแต่งแบบล้านนาและพม่า
ที่มา: คู่มือการจัดและตกแต่งห้องรับแขก-นั่งเล่น 2542

3) **รูปแบบคลาสสิก(Classic Style)** ความหรูหราสง่างามของรูปลักษณ์แบบคลาสสิก นั้น ประกอบด้วยปัจจัยหลายประการ เริ่มตั้งแต่สถานที่ซึ่งอาจต้องแสดงถึงความใหญ่โต โปร่งโล่ง เพดาน พื้น ผนังมีการตกแต่งอย่างดี ในส่วนของเครื่องเรือนจะมีรูปทรงและลวดลายที่สวยงามแบบในอดีต เช่น แบบหลุยส์ หรือแบบอังกฤษ วัสดุที่ใช้จะทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดูหรูหราสง่างาม เช่น ไม้สัก หรือไม้ทำสีธรรมชาติ สีทอง และการใช้เนื้อผ้ามันวาว มีการตัดเย็บด้วยความประณีตในทุก รายละเอียด เป็นต้น

ภาพที่ 25 การตกแต่งรูปแบบคลาสสิก ตกแต่งด้วยโทนสีครีม ใช้เครื่องเรือนในแนวคลาสสิกร่วมกับเครื่องเรือนร่วมสมัย ของตกแต่งเน้นงานฝีมือ ที่ให้ความหรูหรายอดเยี่ยม
ที่มา: คู่มือการจัดและตกแต่งห้องรับแขก-นั่งเล่น 2542

4) รูปแบบสมัยใหม่ (Modern Style) และรูปแบบมินิมัล (Minimal Style)

การตกแต่งรูปแบบสมัยใหม่ เป็นกระแสนิยมที่ได้รับความนิยมแบบตะวันตก เป็นงานออกแบบที่เน้นความเรียบง่าย องค์ประกอบของการตกแต่ง ใช้เส้นสายตรงไปตรงมาแบบเรขาคณิต และการใช้พื้นที่แบบเปิดโล่งเชื่อมโยงถึงกันในงานตกแต่งภายใน โดยมีเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นแนวทางในการออกแบบ การแต่งบ้านรูปแบบนี้ จึงเป็นแนวทางที่คนรุ่นใหม่นิยมนำมาใช้ให้เข้ากับความต้องการของตัวเอง โดยเน้นถึงความเรียบเท่ ทันสมัย บนพื้นที่โปร่งโล่ง และโดดเด่นด้วยการใช้เฟอร์นิเจอร์ลอยตัว

ปัจจุบันรูปแบบมินิมัล ยังคงได้รับความนิยมอยู่ในงานออกแบบภายใน จากรูปแบบที่เน้นความเรียบง่าย สะท้อนความคิดขัดแย้งแตกต่างของสภาพสังคมที่สับสนวุ่นวายไปกับเทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมใหม่ๆในปัจจุบัน งานออกแบบในสไตล์นี้ ให้ความสำคัญกับเรื่องพื้นที่ว่าง บรรยากาศการออกแบบ การจัดวาง การแสดงเนื้อแท้ของวัสดุ เพื่อเข้าสู่มิติความงามที่เรียบง่ายและเป็นสากล

ภาพที่ 26 การตกแต่งรูปแบบสมัยใหม่ และรูปแบบมินิมัล
ที่มา: <http://www.novabizz.com/CDC/LivingRoom.htm>

5) รูปแบบร่วมสมัย (Contemporary Style) การตกแต่งรูปแบบร่วมสมัยหรือสไตล์

คอนเทมโพลารี เป็นการตกแต่งแบบผสมผสานระหว่างรูปแบบสมัยใหม่กับรูปแบบเก่าเข้าด้วยกัน ในปัจจุบันการตกแต่งแนวนี้ได้รับความนิยมสูง เนื่องจากมีลักษณะของความเป็นกลาง ไม่ได้เน้นสไตล์ที่แน่นอนหรือชัดเจน รูปแบบของเครื่องเรือน สีเส้นและองค์ประกอบต่างๆในการตกแต่งสามารถนำมาใช้ได้อย่างไม่จำกัด แต่มีหลักอยู่ที่ความสอดคล้องกลมกลืน และความสบายเป็นสำคัญ การตกแต่งแนวนี้ถือว่ามีเหมาะสมกับบ้านทุกแบบทุกสไตล์ และเป็นรูปแบบที่อยู่ได้นานไม่ล้าสมัย

ภาพที่ 27 การตกแต่งรูปแบบร่วมสมัย เครื่องเรือนที่ใช้เป็นแบบตะวันออกและตะวันตก ที่ผสมผสานกลมกลืนด้วยการใช้สีในโทนเดียวกัน
ที่มา: คู่มือการจัดและตกแต่งห้องรับแขก-นั่งเล่น 2545

6) **รูปแบบวินเทจ (Vintage Style)** เป็นการนำรูปแบบของสิ่งของ เครื่องใช้ งานศิลปะ รูปแบบเครื่องแต่งกาย ลวดลาย วัสดุ ฯลฯ มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ เช่น งานยุค Victorian ยุค Art Deco หรืองานออกแบบสิ่งของ เครื่องใช้ที่เป็นที่นิยมในช่วงประมาณหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มาประยุกต์ใช้กับงานออกแบบในปัจจุบัน

ภาพที่ 28 การตกแต่งรูปแบบวินเทจ
ที่มา: www.baansanruk.blogspot.com

7) **รูปแบบคัลเลอร์ (Color Style)** เป็นรูปแบบการจัดตกแต่งที่เน้นการใช้สี เช่นสีของผนังห้อง หรือสีของเฟอร์นิเจอร์ ของตกแต่ง โดยแต่ละสีจะให้อารมณ์ความรู้สึกที่แตกต่างกันไป เช่น สีสดใสสว่างสดใส ตัดกัน เรียบง่าย สบายตา ขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะให้เป็นบรรยากาศแบบใด

ภาพที่ 29 การตกแต่งรูปแบบคัลเลอร์

ที่มา: Home&Decor 2553

2.3.2 สรุปรูปแบบการตกแต่งภายในสไตล์ร่วมสมัย

จากข้อมูล ของรูปแบบการตกแต่งภายใน ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา และรูปแบบของการตกแต่งภายในห้องรับแขก ที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน สามารถสรุป สไตล์ของการตกแต่งภายในที่เป็นกระแสนิยมในช่วงเวลาที่ผ่านมา และมีอิทธิพลต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน สไตล์ของการตกแต่งภายในแบบร่วมสมัยแบ่งได้ 5 กลุ่มดังนี้

1. **กลุ่มรูปแบบสมัยใหม่ (Modern Style)** ได้แก่รูปแบบของการตกแต่งภายในที่มีรูปแบบของงานออกแบบตามกระแสตะวันตกนิยม เป็นงานออกแบบที่ เน้นความเรียบหรู จากรูปทรง สีสด และวัสดุของเฟอร์นิเจอร์หรือของตกแต่งอื่นๆ งานรูปแบบสมัยใหม่รวมถึงงานในรูปแบบมินิมัล ที่ให้ความสำคัญกับ พื้นที่ว่าง การจัดวางที่เรียบง่าย และสมดุล เน้นการใช้เส้น หรือรูปทรงเรขาคณิตที่ให้ความรู้สึกเป็นงานออกแบบที่มีความเป็นสากล ที่ได้รับความนิยมมาถึงปัจจุบัน

2. **กลุ่มรูปแบบวัฒนธรรมพื้นถิ่นและรูปแบบตะวันออก (Culture Style & Oriental Style)**

กลุ่มรูปแบบวัฒนธรรมพื้นถิ่น ได้แก่การออกแบบที่นำลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์จาก ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีในแต่ละพื้นถิ่นมาเป็นแนวทางในการออกแบบ โดยเฉพาะรูปแบบของ

วัฒนธรรมสไตล์ตะวันออกหรือสไตล์เอเชีย ที่แสดงถึงวิถีชีวิต คติความเชื่อ และการสื่อถึงสภาพบรรยากาศแบบตะวันออก จากรูปแบบของสถาปัตยกรรมและของตกแต่ง จะมีความสอดคล้องกับผู้อาศัย ที่มีรูปแบบของเครื่องเรือนแสดงถึงศิลปวัฒนธรรม อันมีเสน่ห์เฉพาะ ด้วยวัตถุดิบจากท้องถิ่นหรือลวดลายที่แสดงความเป็นพื้นถิ่นนั้นๆ ในส่วนนี้รวมถึงงานตกแต่งใน รูปแบบธรรมชาติด้วย รูปแบบโดยทั่วไปอาจ มีการผสมผสาน กับรูปแบบทางตะวันตก เพื่อความสะดวกในการใช้งาน แต่ความเป็นตะวันออกสามารถที่จะปรับให้เข้ากับยุคสมัย โดยยังยึดหลักและแนวทางปรัชญาด้านความเชื่อตามวิถีแห่งตะวันออกได้อย่างงดงาม เช่น รูปแบบการตกแต่งตามสไตล์ของประเทศ จีน อินเดีย ญี่ปุ่น ไทย ที่มีรูปแบบวัฒนธรรม ของพื้นถิ่น เช่น สไตล์บาห์ลี สไตล์ล้านนา เป็นต้น

3. กลุ่มรูปแบบย้อนยุค (Retro Style, Vintage Style)

กลุ่มรูปแบบย้อนยุคได้นำ รูปแบบย้อนยุคแบบเรโทร ในช่วงทศวรรษที่ 19 50-1970 โดยการนำจุดเด่นของงานยุค 50 -70 ผสมผสานลวดลายแบบกราฟิกที่ได้อิทธิพลมาจากรูปแบบของงานศิลปะแบบอ็อปอาร์ต และป๊อปอาร์ต รวมถึงการใช้สีสันทันทีสดใสสนุกสนานผสมกับวัสดุสมัยใหม่ ในส่วนของรูปแบบย้อนยุคแบบ

วินเทจเป็นการนำรูปแบบของศิลปะ เช่น ศิลปะยุควิคตอเรีย ศิลปะยุคอาร์ตเดโคหรืองานออกแบบสิ่งของ เครื่องใช้ที่เป็นที่นิยมในช่วงประมาณหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มาประยุกต์ใช้กับงานออกแบบในปัจจุบัน

4. กลุ่มรูปแบบร่วมสมัย (Contemporary Style)

กลุ่มรูปแบบร่วมสมัย เป็นแนวทางการตกแต่งที่ผสมผสานความหลากหลายในรูปแบบ ลวดลาย สีสันทัน และวัสดุที่เป็นรูปแบบเก่าและรูปแบบใหม่ หรืออาจรวมสไตล์ของแต่ละยุคสมัย ที่เป็นรูปแบบตะวันออกและรูปแบบตะวันตก เข้าไว้ด้วยกัน รูปแบบในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการตกแต่งที่เป็นแนวร่วมระหว่างแนวนิยมแบบดั้งเดิมกับแนวนิยมสมัยใหม่ในปัจจุบัน การตกแต่งโดยรวมของสไตล์นี้ จะมีรูปแบบเป็นกลาง ไม่เน้นรูปแบบให้โดดเด่นไปด้านใดด้านหนึ่ง ทำให้รูปแบบนี้สะดวกในการตกแต่ง และได้รับความนิยมโดยทั่วไปในปัจจุบัน

5. รูปแบบผสมผสาน (Mix & Match Style)

กลุ่มรูปแบบ ผสมผสาน เป็นรูปแบบ ของงาน ตามกระแสนิยมในงานออกแบบ ได้แก่ รูปแบบ คลุค ซิก ซิล รวมถึง การตกแต่งตามรูปแบบ แถบกลุ่มอาหรับ สไตล์แคริบเบียน โมริอ็อกโก โบฮีเมีย ฯลฯ เป็นต้น การตกแต่งภายในห้องรับแขกในกลุ่มนี้อาจมีการใช้รูปแบบ วัสดุและสีสันทันที่ผสมผสานหลายๆสไตล์ไว้ด้วยกัน นอกเหนือจากสไตล์ในกลุ่มนี้

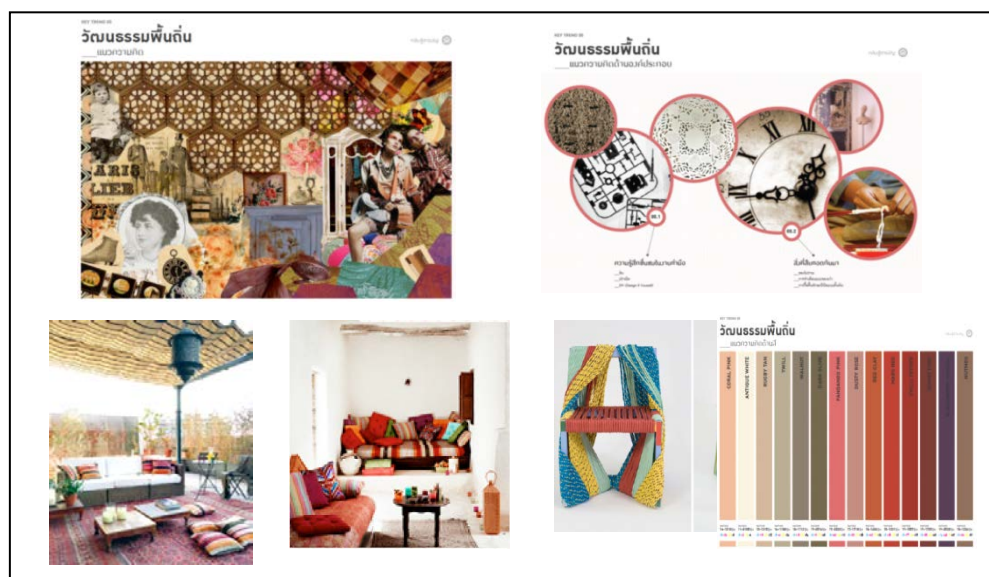
ทั้งนี้รูปแบบต่างๆของการตกแต่งภายใน ปัจจุบันเพื่อการแข่งขันเชิงธุรกิจอาจมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไป แต่จะมีรูปแบบโดยรวมตามแนวทางเดียวกับรูปแบบที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

2.4 แนวโน้มการออกแบบเทรนด์ ปี 2012

ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูล แนวโน้มการออกแบบ เทรนด์ปี 2012 ฤดูกาล Spring/Summer 2012 โดยใช้ข้อมูลจากศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (Thailand Creative & Design Center : TCDC) TCDC เป็นหน่วยงานภายใต้สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางความรู้ด้านการออกแบบ และความคิดสร้างสรรค์ให้กับสังคมไทย และมีแนวคิดในการสร้างแรงบันดาลใจ จุดประกายความคิดผ่านกระบวนการให้ความรู้แบบสากล ซึ่งข้อมูลแนวโน้มการออกแบบในส่วนนี้ เป็นการสรุปรวมแนวคิดในการออกแบบ ภายใต้หัวข้อ เจาะเทรนด์โลก : แฟชั่น วัสดุ เทคโนโลยี สี พื้น ที่ และการใช้ชีวิต โดยเป็นบทสรุปข้อมูลเกี่ยวกับเทรนด์จากหน่วยงานต่างๆที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับความเคลื่อนไหวในด้านต่างๆที่ส่งอิทธิพลต่อผู้บริโภคทั้งในประเทศและทั่วโลก บทสรุป เจาะเทรนด์โลก นี้เป็นผลลัพธ์จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิ โดยบริษัทผู้คาดการณ์แนวโน้มความต้องการของผู้บริโภคระดับโลก อาทิ Carlin, Mega Trend, Nelly Rodi, Pantone View และ inFASH เป็นการนำหลักการเหตุผลแนวคิดสำคัญของทุกเทรนด์มารวมกัน และสรุปเป็นภาพรวมแนวโน้ม ประจำฤดูกาล ฤดูใบไม้ผลิ/ฤดูร้อน 2012

TCDC ได้สรุปกลุ่มเทรนด์ไว้ทั้งหมด 5 กลุ่ม คือ กลุ่มความธรรมดาเนียนใหม่ กลุ่มคิดบวก กลุ่มธรรมชาติ กลุ่มความคิดสร้างสรรค์ และ กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น สำหรับกลุ่มเทรนด์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับแนวคิดในการทำวิจัย เรื่อง การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน ที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบที่เป็นแนวโน้มหลักคือ กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น และแนวทางในการออกแบบที่เป็นแนวโน้มสนับสนุนคือ กลุ่มคิดบวก และ กลุ่มความธรรมดาเนียนใหม่ ซึ่งรายละเอียดของข้อมูลมีดังนี้

1. กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น แนวโน้มการออกแบบที่เป็นเทรนด์หลัก

ภาพที่ 30 แนวความคิดรวมกลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น

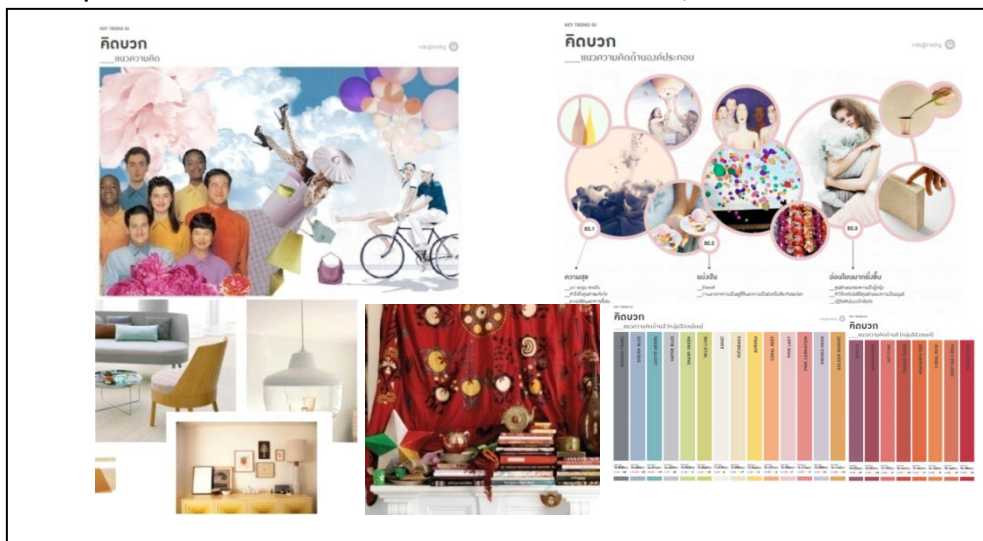
ตารางที่ 8 ตารางสรุปตามแนวโน้มการออกแบบ Trend ปี 2012 กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น

แนวความคิดหลัก	แนวความคิดด้านองค์ประกอบ	พื้นที่และการใช้ชีวิต	ผลิตภัณฑ์และการออกแบบ	แนวความคิดด้านสี	แนวทางที่ผู้วิจัยเลือกใช้
-จากความหลากหลายในวิถีชีวิต การขาดอัตลักษณ์ทำให้เกิดกระแวย้อนกลับไปใส่ใจในรากเหง้าพื้นถิ่น ย้ำคำว่าเอกลักษณ์ให้ชัดเจน	-ความรู้สึกชื่นชมในงานทำมือ : ดิบ ประณีต -สิ่งที่สืบทอดกันมา : ของโบราณ ทำเลียนแบบของเก่า การรื้อฟื้นทักษะฝีมือแบบดั้งเดิม	-สังคมสมัยใหม่ กระตุ้นให้มนุษย์ใช้ชีวิตอิสระ แบบอยู่ตัวคนเดียวบ้านจึงกลับมาสู่บรรยากาศของความเป็นครอบครัวมากขึ้น สร้างความ	การผลิตแบบอุตสาหกรรมทำให้มีสินค้าที่เหมือนกัน การนำทักษะช่างฝีมือกลับมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทั้งเทคนิคที่ทำด้วยมือหรือระบบ	แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ กลุ่มสีอ่อน ให้ความรู้สึกถึงความเรียบง่ายอบอุ่น มีคุณค่าและกลุ่มมีสีเข้มให้ความรู้สึกจริงจัง น่าจดจำและจัดจ้านตาม	-การนำรูปแบบทางวัฒนธรรมมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ ด้วยการสร้างรูปลักษณะใหม่ตามแนวโน้มของวิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน

ตารางที่ 8 (ต่อ)

แนวความคิดหลัก	แนวความคิดด้านองค์ประกอบ	พื้นที่และการใช้ชีวิต	ผลิตภัณฑ์และการออกแบบ	แนวความคิดด้านสี	แนวทางที่ผู้วิจัยเลือกใช้
		หลากหลายและ ความรู้สึกการอยู่ ร่วมกันของคนหลาย รุ่น การนำรูปแบบ สีเส้นของวัฒนธรรม ชนเผ่าพร้อมทักษะ ดั้งเดิมมาเพิ่มลูกเล่น ใหม่ๆ หรืออารมณ์ กลิ่นอายแบบวินเทจ ของเฟอร์นิเจอร์เก่า และการทำ เลียนแบบ สะท้อน เรื่องราวและอดีตที่ งดงาม	ดิจิทัลที่ให้ ความรู้สึก เช่นเดียวกับงาน ทัศนศิลป์ รวมถึง การสร้าง เอกลักษณ์ เฉพาะตัวที่ สามารถสร้าง คุณค่าให้กับ ผลิตภัณฑ์ การ นำเสนอความ แตกต่างทาง วัฒนธรรมโดย การประยุกต์ให้ เข้ากับสังคม สมัยใหม่ใน ปัจจุบัน	ธรรมชาติแบบ พื้นถิ่น	-งานที่มี เอกลักษณ์เฉพาะ เช่น งานแบบ Hand made การ ตกแต่งให้เกิด ลวดลาย ที่มี พื้นผิวและมีมิติที่ แตกต่างกัน -ความงามใน ความเรียบง่าย ผสมผสานกับ ความประณีต จากทักษะฝีมือที่ ให้ความรู้สึกเป็น งานที่มีDesign

2. กลุ่มคิดบวก แนวโน้มการออกแบบที่เป็นเทรนด์สนับสนุน

ภาพที่ 31 แนวความคิดรวมกลุ่มคิดบวก

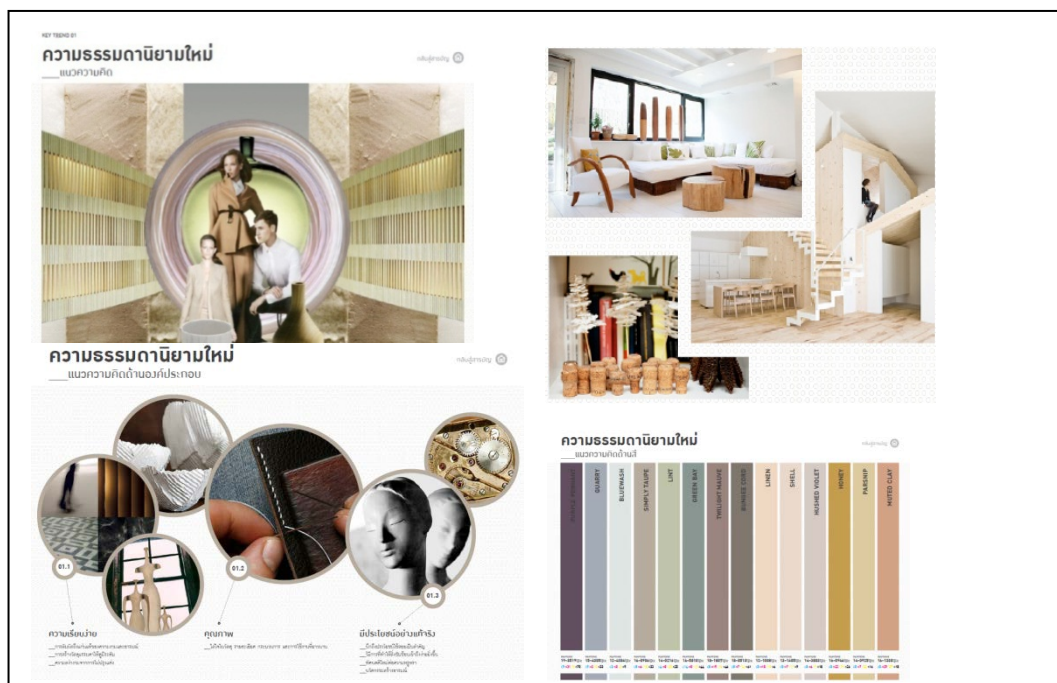
ตารางที่ 9 ตารางสรุปตามแนวโน้มการออกแบบ Trend ปี 2012 กลุ่มคิดบวก

แนวความคิดหลัก	แนวความคิดด้านองค์ประกอบ	พื้นที่และการใช้ชีวิต	ผลิตภัณฑ์และการออกแบบ	แนวความคิดด้านสี	แนวทางที่ผู้วิจัยเลือกใช้
-จากกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกในทุกด้าน เมื่อเข้าสู่ช่วงวิกฤต ความสุขเป็นสิ่งที่ยาก คนมองหา แต่ที่สำคัญคือ จะทำอย่างไรให้เราสามารถสัมผัสกับความสุขได้	- ความสุข - เบาะนุ่มนวล ชวนฝัน / คำนึงถึงคุณค่าของจิตใจ / อารมณ์ขันและความสนุก แบ่งปัน - สังสรรค์ / การแสวงหาความเป็นอยู่ที่ดี อ่อนโยนมาก ยิ่งขึ้น - คุณลักษณะ	เหตุที่คนส่วนใหญ่ใช้เวลา 80-90% ในพื้นที่แบบปิด ส่งผลให้ผู้บริโภคต้องการบ้านที่อบอุ่น อ่อนโยน และประณีต คนเมืองอยากใช้ชีวิตแบบช้าๆ สัมผัสธรรมชาติที่ผ่านการปรับ	-การออกแบบที่สื่อถึงความอ่อนโยนในแบบที่ผู้หญิงสามารถนำพางานออกแบบให้เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้หลากหลายและตรงจุดมากขึ้น ผู้บริโภคต้องการใช้ชีวิตที่ผูกติด	-แบ่งเป็น 2 ส่วนคือกลุ่มสีอ่อนโยน ให้ความรู้สึกอบอุ่น นุ่มนวล ผ่อนคลาย สื่อถึงความอ่อนโยนที่เป็นธรรมชาติของผู้หญิง และกลุ่มสีสร้างสรรค ให้ความรู้สึก	-แนวทางการตกแต่งเป็นแนวผสมระหว่างความละเอียดอ่อนและความเรียบง่าย รูปทรงที่เรียบง่ายอย่างธรรมชาติ การสร้างบรรยากาศที่ดูอ่อนโยนและเป็นมิตร สะท้อน

ตารางที่ 9 (ต่อ)

แนวความคิดหลัก	แนวความคิดด้านองค์ประกอบ	พื้นที่และการใช้ชีวิต	ผลิตภัณฑ์และการออกแบบ	แนวความคิดด้านสี	แนวทางที่ผู้วิจัยเลือกใช้
ใกล้ชิดที่สุด	ความเป็นผู้หญิง / ทำให้เทคโนโลยีมีคุณลักษณะความเป็นมนุษย์ / ปฏิสัมพันธ์แบบผิวสัมผัส	รูปแบบในมุมมองการตกแต่งที่ดูร่วมสมัยขึ้นและซับซ้อนน้อยลง	กับกฎเกณฑ์ที่น้อยลง แสงหาความอบอุ่นของบ้านและความสุขจากการสังสรรค์และอยู่ร่วมกันมากขึ้น -แนวคิดบ้านเพื่อการสังสรรค์แบบอารมณ์ไร้กฎเกณฑ์ แนวโบฮีเมียน สนุกอิสระ	สนุกสนาน มีชีวิตชีวา รื่นเริงสังสรรค์	ความมีสุนทรีย์และมีชีวิตชีวา และเป็นของตัวเอง -การตกแต่งที่ใช้ผิวสัมผัสเนื้อผ้าที่บางเบา โปร่งแสง สีล้นสดใส สบายตา

3. กลุ่มความธรรมดาเนียนใหม่ แนวโน้มการออกแบบที่เป็นเทรนด์สนับสนุน

ภาพที่ 32 แนวความคิดรวมกลุ่มความธรรมดาเนียนใหม่

ตารางที่ 10 ตารางสรุปตามแนวโน้มการออกแบบ กลุ่มความธรรมดาเนียนใหม่

แนวความคิดหลัก	แนวความคิดด้านองค์ประกอบ	พื้นที่และการใช้ชีวิต	ผลิตภัณฑ์และการออกแบบ	แนวความคิดด้านสี	แนวทางที่ผู้วิจัยเลือกใช้
-จากรายละเอียดมากมายของการใช้ชีวิต คืบคลานสู่ความเรียบง่าย ด้วยคุณภาพและอรรถประโยชน์อย่างแท้จริง -จากการล่มสลายของเศรษฐกิจ ทำให้มี	ความเรียบง่าย - การสัมผัสถึงแก่นแท้ของความงามและอารมณ์ - การสร้างวัตถุธรรมดาให้มีระดับ - ความสง่างามจากการไม่ปรุงแต่ง	- ความซ้ำคือความหรูหรา การชื่นชมคุณค่าของช่างฝีมือชั้นดี - ความสมบูรณ์คุณภาพ และความเยียมยอของทักษะฝีมือและเทคโนโลยีขั้นสูง เกิดตลาด	-ความงามที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ไม่ใช่พัฒนาสินค้าแค่สิ่งที่มองเห็น ทั้งนี้เพื่อสร้างความผ่อนคลาย คลาย กระตุ้นอารมณ์ให้รู้สึกดี เช่น การเน้น	-กลุ่มสีที่ให้ความรู้สึกถึงความเรียบง่าย อ่อนโยน จริงใจและความเป็นธรรมชาติ	-การออกแบบที่เรียบง่ายแต่มีคุณภาพ ด้วยทักษะฝีมือหรือการใช้เทคโนโลยีช่วยในการผลิตให้ได้งานที่มีลักษณะดังกล่าว

ตารางที่ 10 (ต่อ)

แนวความคิดหลัก	แนวความคิดด้านองค์ประกอบ	พื้นที่และการใช้ชีวิต	ผลิตภัณฑ์และการออกแบบ	แนวความคิดด้านสี	แนวทางที่ผู้วิจัยเลือกใช้
การมองหาแนวคิดใหม่ในการดำรงชีวิตทัศนคติบริโภคนิยมเกินความจำเป็นเปลี่ยนไปสู่ความธรรมดา ความจริงสิ่งที่เป็นอยู่ทุกวัน-นิยามใหม่ จึงหมายถึงคุณภาพแบบไร้ที่ติ ความงามที่สัมผัสได้ด้วยตาและความรู้สึกความใส่ใจในวิถีคิด ทักษะเชิงช่างที่ประณีต วัสดุชั้นดี รายละเอียดและกระบวนการผลิตที่เป็นธรรมชาติ	คุณภาพ -ใส่ใจในวัสดุ รายละเอียด กระบวนการ และการใช้งานที่ยาวนาน มีประโยชน์อย่างแท้จริง -นึกถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ -วิธีการที่ทำให้สิ่งที่ซับซ้อนเข้าถึงง่ายยิ่งขึ้น -ทัศนคติใหม่ต่อความหรรษา -นวัตกรรมสร้างอารมณ์	สินค้าหรรษาประเภทงานหัตถศิลป์จากฝีมือท้องถิ่นสัญลักษณ์ของการลงรายละเอียดบนความสง่างามแสดงถึงการใช้ชีวิตอย่างประณีตความสุข สมานทิบทวน	ที่รูปทรง กลิ่น เสียง หรือผิวสัมผัสของวัสดุ -บ้านจะลดละสิ่งของที่ไม่จำเป็นออกไป และให้คุณค่ากับของที่มีความสำคัญของที่ให้ความรู้สึก และของทำมือ		ความงามที่เกิดจากธรรมชาติของวัสดุหรือการผลิต

จากข้อมูลเรื่อง หลัก การออกแบบตกแต่งภายในห้องรับแขก และข้อมูล การออกแบบตกแต่งภายในสไตล์ร่วมสมัย ที่ได้ข้อสรุปของ รูปแบบการตกแต่งภายในที่นิยมในปัจจุบัน และข้อมูลเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปใช้ เพื่อประเมินความนิยมของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบการตกแต่ง

ภายใน และ แนวโน้ม ในการออกแบบ ตามเทรนด์ ปี 2012 ที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ สิ่งทอล้านนา สไตส์ร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายในให้สอดคล้องกับการใช้งานในปัจจุบันต่อไป

ส่วนที่ 3 หลักการออกแบบสิ่งทอ

ในส่วนนี้เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ หลักการทั่วไปของการออกแบบสิ่งทอ ประกอบด้วย ประเภท ชนิด และคุณสมบัติของสิ่งทอ วิธีการผลิตสิ่งทอให้เหมาะสมกับการใช้งานด้านการออกแบบ สิ่งทอ ข้อมูลสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในบ้าน และหลักการทั่วไปของการออกแบบลวดลายสิ่งทอ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสิ่งทอเพื่อการตกแต่งภายในห้องรับแขก ต่อไป

3. หลักการออกแบบสิ่งทอ

3.1 เคหะสิ่งทอ

3.1.1 ประเภทของสิ่งทอ

3.1.2 คุณสมบัติของสิ่งทอ

3.2 ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก

3.2.1 ประเภทผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก

3.2.2 การเลือกใช้วัสดุสำหรับการตกแต่งภายในห้องรับแขก

3.3 การออกแบบลวดลายสิ่งทอ

3.3.1 แนวคิดในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ

3.3.2 การกำหนดกรอบแนวคิดในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ

3.3.3 การกำหนดส่วนประกอบในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ

3.3.4 การจัดองค์ประกอบลวดลาย

3.4 การผลิตลวดลายสิ่งทอ

3.4.1 ลวดลายที่เกิดจากโครงสร้างในการผลิต

3.4.2 ลวดลายที่เกิดจากการตกแต่งในการผลิต

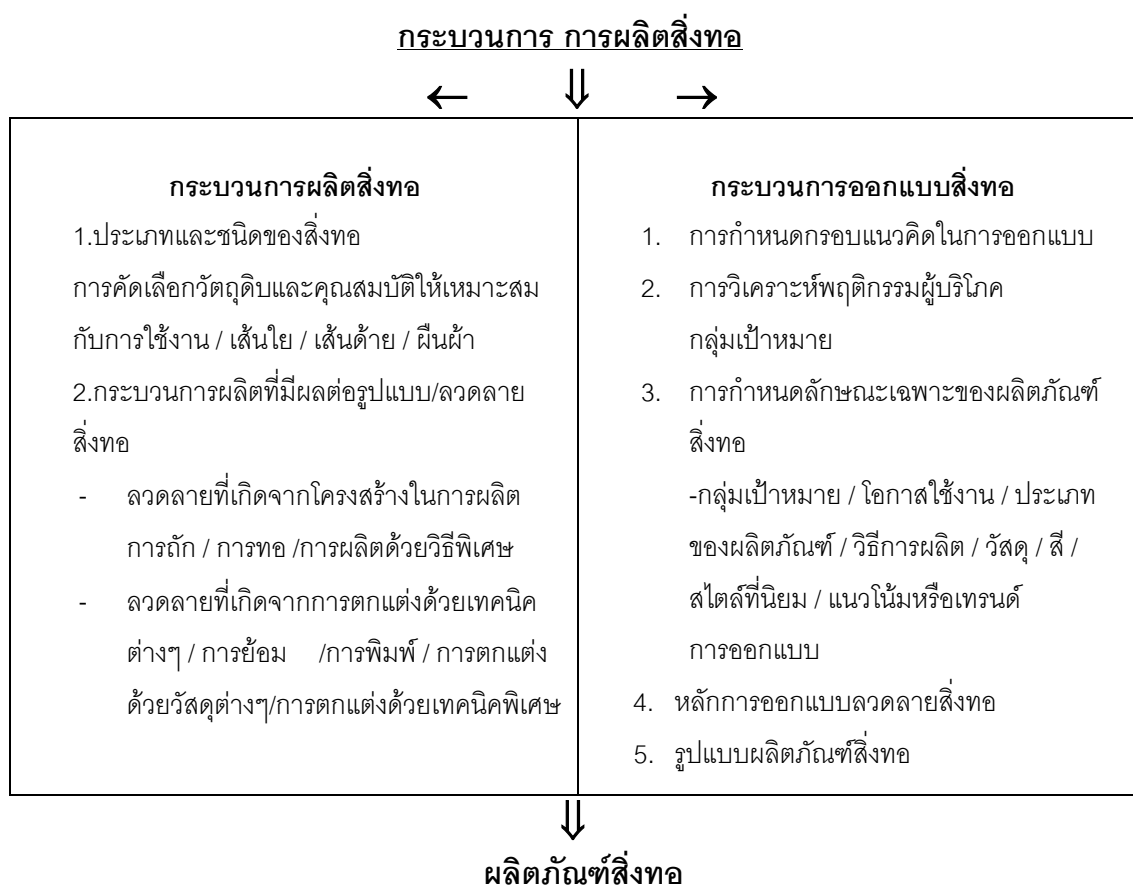
3. หลักการออกแบบสิ่งทอ

การออกแบบสิ่งทอเป็นกระบวนการทำงานที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ กระบวนการผลิต และกระบวนการออกแบบ เพื่อให้ได้ผลตามความมุ่งหมายในการใช้งานและตรงกับความ ต้องการของผู้บริโภค

กระบวนการผลิต สิ่งทอ ประกอบด้วย การพิจารณาเลือกใช้วัตถุดิบต่างๆ เช่น เส้นใย เส้นด้าย ผ้า และ การตกแต่ง ที่มีคุณสมบัติ เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย รวมไปถึงวิธีการผลิตด้วย เทคนิคต่างๆ เช่น การทอ การย้อม การพิมพ์ การผลิตด้วย เทคนิคพิเศษ การตกแต่งด้วยสี หรือวัสดุ ต่างๆ

กระบวนการออกแบบ สิ่งทอ เป็นการนำหลักการทางศิลปะ และ การวางแผนแนวคิด ในการออกแบบมาใช้ให้เกิดเป็นผลรวมของสิ่งทอที่มีรูปแบบ ลวดลายเหมาะสมกับการใช้งานและตรง ตามรสนิยมของผู้บริโภค กระบวนการดังกล่าวสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 11 ตารางสรุปกระบวนการ การผลิตสิ่งทอ

3.1 เคหะสิ่งทอ

ในกระบวนการผลิตสิ่งทอ ส่วนสำคัญที่เป็นข้อมูลพื้นฐานอันดับแรก ในการพิจารณา คือ การกำหนดวัตถุดิบให้เหมาะสมกับประเภทและชนิดของสิ่งทอ เพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการใช้งาน ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับประเภทและชนิดของสิ่งทอ มีดังนี้

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งทอ (Textile) เช่น ชนิดและคุณสมบัติของเส้นใย เส้นด้าย ผืนผ้า และ ประเภทต่างๆของสิ่งทอ เป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การเลือกวัสดุสิ่งทอที่มีในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการ และการนำไปใช้ ให้ถูกต้องกับประเภทของงานในด้านต่างๆ

นวนลข ปาลิวนิช สรุปคำว่า Textiles หมายถึงผลิตภัณฑ์ใดๆ ก็ตามที่ทำมาจากเส้นใย รวมถึงผ้าไหมทอ ผ้าถัก ผ้าที่ผลิตด้วยวิธีพิเศษอื่นๆ และสินค้าจากการทอ (นวนลข ปาลิวนิช, 2542)

ศูนย์เทคโนโลยีและวัสดุแห่งชาติ (เอ็มเทค) ได้สรุปความหมายของ สิ่งทอและคำที่เกี่ยวข้องกับสิ่งทอไว้ดังนี้

สิ่งทอ (Textile) คำนิยามเดิมจะหมายถึงเฉพาะผ้าทอเท่านั้นแต่ในปัจจุบันมีการขยายความหมายครอบคลุมถึงเส้นใย ด้าย ผืนผ้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากเส้นใย เส้นด้าย หรือผืนผ้าด้วย

เส้นใย (Fiber) หมายถึง วัสดุหรือสารใดๆทั้งที่เกิดจากธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้นที่สามารถขึ้นรูปเป็นผ้าได้และต้องเป็นองค์ประกอบที่เล็กที่สุดของผ้าไม่สามารถแยกย่อยในเชิงกลได้อีก

ด้าย (Yarn) ประกอบด้วยเส้นใยหลายๆเส้น รวมกัน อาจมีการขึ้นเกลียว (Twist) หรือไม่มีก็ได้

ผืน ผ้า (Fabric) เป็นวัสดุที่มีลักษณะเป็นแผ่นแบน สามารถผลิตจากสารละลาย เส้นใย เส้นด้าย หรือวัสดุพื้นฐานเหล่านี้รวมกัน (<http://www.mtec.or.th/index.php>)

สรุปความหมายของคำว่า สิ่งทอ หมายถึง เส้นใย เส้นด้าย ผืนผ้า รวมถึงผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าในรูปแบบของผ้าทุกชนิด ที่ทำจากเส้นใย เส้นด้าย ที่ผลิตด้วยวิธีการทอ และผ้าที่ผลิตด้วยวิธีพิเศษอื่น ๆ เช่นกระบวนการสังเคราะห์ทางเคมี

3.1.1 ประเภทของสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในบ้าน

สิ่งทอสามารถแยกตามประเภทการใช้งานเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มสิ่งทอทั่วไป (Conventional Textiles) และกลุ่มสิ่งทอเฉพาะทาง (Technical textiles)

1.) สิ่งทอทั่วไป (Conventional Textiles)

สิ่งทอทั่วไปนั้นครอบคลุมถึงสิ่งทอที่มีการขึ้นรูปตามปกติจากเส้นใยเป็นเส้นด้าย ไปจนถึงการถักทอขึ้นรูปเป็นผืนผ้า ลักษณะของผลิตภัณฑ์ขึ้นอยู่กับกระบวนการนำไปใช้ ซึ่งเกิดจากการขึ้นรูปจากเส้นใยผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของเสื้อผ้า และผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ต่างๆ

กระบวนการผลิตสิ่งทอเป็นกระบวนการต่อเนื่องของหลายๆกระบวนการเริ่มตั้งแต่การผลิตเส้นใย (Fiber Formation) การขึ้นรูปเป็นเส้นด้าย (Yarn Spinning) การขึ้นรูปสิ่งทอ (Textile Formation) และการตกแต่งสำเร็จ (Finishing) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องจึงมีทั้งอุตสาหกรรมที่ผลิตเส้นใย (ในกรณีของเส้นใยประดิษฐ์) ซึ่งถือว่าเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำ (Upstream) อุตสาหกรรมปั่นด้าย และอุตสาหกรรมถัก ทอผ้า ซึ่งถือว่าเป็นอุตสาหกรรมกลางน้ำ (Midstream) และสุดท้ายอุตสาหกรรมฟอกย้อมและตกแต่ง ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมปลายน้ำ (Downstream) ส่วนการผลิตเสื้อผ้าหรือผลิตภัณฑ์อื่นๆนั้น ถือเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่แยกออกมาเนื่องจากการนำเอาสิ่งทอไปออกแบบและตัดเย็บตามรูปแบบที่ต้องการ

2.) สิ่งทอเฉพาะทาง (Technical Textiles)

สิ่งทอเฉพาะทาง (Technical Textiles) เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีสมบัติที่เหมาะสมกับการนำไปใช้งานที่นอกเหนือไปจากสิ่งทอทั่วไป มีกระบวนการผลิตที่แตกต่างออกไป ซึ่งเป็นการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์ โดยตรงจากเส้นใยซึ่งเรียกว่าผ้าไม่ถักไม่ทอ (Nonwoven) และกระบวนการทางเคมีเป็นลักษณะผ้าที่มีพื้นผิวพิเศษใช้สำหรับงานที่เป็นรูปแบบเฉพาะ เน้นความแตกต่างและแปลกใหม่ให้กับพื้นผิวผ้า (<http://www.mtec.or.th/index.php>)

3.1.2 คุณสมบัติของสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในบ้าน

การพิจารณาเลือกใช้สิ่งทอ หรือผ้าที่ใช้ในการตกแต่งภายในบ้านมีความสำคัญ ควรเลือกใช้ผ้าที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับความต้องการใช้งานในด้านต่างๆ การเลือกใช้ผ้าเพื่อการตกแต่งมีข้อควรพิจารณา ดังนี้ (สุธานุช แสงรุ่งเรือง, 2548)

เส้นใย ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ทำให้มีวัสดุใหม่ๆ ให้เลือกใช้ ดังนั้น เส้นใยสำหรับการผลิตผ้าจึงมีมากขึ้น ทั้งเส้นใยธรรมชาติ เส้นใยสังเคราะห์ และเส้นใยกึ่งสังเคราะห์ ที่มีคุณสมบัติแตกต่างกันไป ในด้านราคา ความทนทาน การยืดหรือหดตัว การเลือกใช้ผ้าจึงควรพิจารณาคูณสมบัติของผ้าและความเหมาะสมในการนำไปใช้งานในด้านต่างๆ

กรรมวิธีการผลิต ผ้าทอทั่วไป มีการทอที่ต่างกัน เช่น ทอหลวม ทอแน่น ทอเส้นเดียว ทอสองเส้น ทอลายขัด ฯลฯ คุณสมบัติของเนื้อผ้าจะแตกต่างกันไป คือ ในเรื่องความหนา บาง ลีง เหล่านี้มีผลกับการใช้งานและการตัดเย็บ เช่น ผ้าไหมทอสี่เส้นให้เนื้อหนา สามารถใช้บุเครื่องเรือนได้ดี ในขณะที่ผ้าไหมทอเส้นเดียวจะมีเนื้อบางกว่า เหมาะสำหรับทำผ้ามา่าน ปลอกหมอน หรือผ้าที่มีเนื้อหนาก็มีผลต่อการเย็บจึงไม่เหมาะกับรูปแบบที่ซับซ้อน เป็นต้น

ในปัจจุบันมีการผลิตผ้าชนิดต่างๆ และมีการใช้ชื่อทางการค้าที่แตกต่างกัน ชนิดและคุณสมบัติของผ้าและเส้นใยต่างๆที่ใช้กับงานตกแต่งภายใน สามารถสรุป ข้อดี ข้อเสีย และความเหมาะสมในการนำไปใช้งาน เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกใช้สำหรับงานตกแต่งภายในต่อไป ทั้งนี้ การ จำแนกสิ่งทอตามชนิดของเส้นใยที่ใช้ในการผลิต จะแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือเส้นใยจากธรรมชาติ เส้นใยประดิษฐ์หรือเส้นใยสังเคราะห์ และเส้นใยผสม (วีระศักดิ์ อุดมกิจเดชา , 2543 ; นवलแซ ปาลิวินช, 2542; Laurie Wisbrun, 2011) ข้อสรุปที่สำคัญมีดังนี้

1. ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติจากพืช เช่น ฝ้าย ลินิน ปอ ป่าน รามี

-**ข้อดี** คือ สามารถดูดซึ่มและระบายอากาศได้ดี ทนต่อความร้อน เส้นใยมีความแข็งแรง (ยกเว้นเส้นใยปอ) ผิวสัมผัสของ ฝ้าย ปอ ป่าน นุ่มและค่อนข้างหยาบ ขณะที่ ลินินเรียบเป็นมัน

-**ข้อเสีย** คือ ยับและหดได้ง่าย เส้นใยมีความยืดหยุ่นน้อย ราคาสูงกว่า ผ้าใยสังเคราะห์ ควรเลือกใช้ผ้าใยธรรมชาติที่มีการผสมเส้นใยสังเคราะห์ เช่น โพลีเอสเตอร์ เรยอน จะให้ผิวสัมผัสที่เหนียว นุ่ม เป็นมัน แต่คุณภาพในข้อดีจะลดลง

-**การนำไปใช้** เหมาะสำหรับนำไปทำเครื่องใช้และของตกแต่ง ที่ต้องการผิวสัมผัสที่นุ่มสบายแบบธรรมชาติ เช่น ผ้าบุเฟอร์นิเจอร์ ผ้าปูโต๊ะ หมอนอิง ข้อสังเกตคือ ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติจะให้ความรู้สึกที่มีคุณค่าในการใช้งานมากกว่าการใช้ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยสังเคราะห์

2. ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติจากสัตว์ เช่น ไหม ขนสัตว์

-**ข้อดี** คือ ให้ผิวสัมผัสที่ดูหรูหรา มีราคา เนื้อผ้ามีความแข็งแรงพอสมควร น้ำหนักเบา อุ่น มีความมัน (ไหม) นุ่ม ยืดหยุ่น และระบายความชื้นได้ดี

-**ข้อเสีย** คือ ไม่ทนต่อแสงแดด แมลง และสารเคมีประเภทคลอรีน มีราคาค่อนข้างสูง

-**การนำไปใช้** จากคุณสมบัติข้อดีดังกล่าว จึงนิยมใช้งานเพื่อเพิ่มคุณค่า มูลค่าและสร้างความหรูหรา ให้กับงานตกแต่งได้เป็นอย่างดี และมีข้อในการพิจารณาในการใช้งานสำหรับผ้าไหมดังนี้

-ไหมเส้นเดียว ใช้ทำผ้าม่าน หมอนอิง ของใช้และของตกแต่งบ้าน ที่ไม่เน้นการใช้งานหนัก

-ไหมสองเส้น เหมาะสำหรับทำผ้าม่าน ผ้าปูผนัง ม่านบังแดด และบุเฟอร์นิเจอร์ เพื่อความทนทานควรเสริมด้วยวัสดุอื่น

-ไหมสี่เส้น เหมาะสำหรับบุเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้งานไม่หนัก ม่านบังแดด ผ้าปูผนัง หากเสริมด้วยวัสดุบางชนิดจะทำให้มีความแข็งแรงมากขึ้น

3. ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยประดิษฐ์

-**ผ้าเส้นใยประดิษฐ์จากธรรมชาติ** เช่น เรยอง อะซิเตท

-**ข้อดี** มีความนุ่ม สวยงาม มั่นคง มีคุณสมบัติคล้ายผ้าใยธรรมชาติแต่ราคาถูกกว่า

-**ข้อเสีย** ยับง่าย ไม่คงตัว ไม่ทนต่อความร้อน และสารเคมีบ้างชนิด

-**การนำไปใช้** เหมาะสำหรับการใช้งานที่ไม่ต้องการความแข็งแรงมากนัก แต่ต้องการความนุ่ม สบาย ให้ความรู้สึกรูหรา

-**ผ้าเส้นใยประดิษฐ์จากสารเคมี** เช่น โพลีเอสเตอร์ ไนลอน อะคริลิก

-**ข้อดี** คือ มีความแข็งแรง ทนทาน ยืดหยุ่นดี ไม่ยับ ไม่หดตัว ทำความสะอาดง่าย ทนต่อแมลงและสารเคมี (ยกเว้นไนลอน) มีน้ำหนักเบา มีความมันหลายระดับ ราคาถูกกว่าผ้าที่ทำจากเส้นใยธรรมชาติ และมีเนื้อผ้าให้เลือกใช้หลายชนิด แต่อาจมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน

-**ข้อเสีย** คือ ไม่ดูดซับเหงื่อ และความชื้น จึงไม่เหมาะกับการใช้งานในสภาพอากาศที่เย็นและแห้ง เพราะอาจเกิดไฟฟ้าสถิตในเนื้อผ้า และมีการหดตัวเมื่อถูกความร้อนสูง

-**การนำไปใช้** เนื่องจากเป็นเส้นใยที่มีความแข็งแรง จึงเหมาะสมกับการทำเครื่องใช้และของตกแต่งต่างๆ ที่ต้องใช้งานที่ทนทาน เช่น ผ้าบุเฟอร์นิเจอร์ หมอนอิง พรม เป็นต้นนิยมใช้งานเนื่องจากมีราคาไม่สูง

4. ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยสังเคราะห์ เส้นใยธรรมชาติและ เส้นใยผสม

คุณสมบัติของผ้าในกลุ่มนี้ มีความเหมาะสมในการใช้งานที่ต่างกันดังนี้

-**การใช้งานที่ต้องการความแข็งแรง ทนทาน** เช่น ผ้าบุเฟอร์นิเจอร์ โซฟา สตูล เก้าอี้ อาร์มแชร์ ควรเลือกใช้ผ้าที่ทนทานต่อการใช้งานเป็นประจำ เป็นผ้าที่มีความยืดหยุ่นคงรูปและผิวสัมผัสที่ดี เนื้อแน่น เช่นผ้าแคนวาส ที่ให้เลือก 2 แบบคือ ผลิตจากฝ้าย ลินิน ให้ผิวสัมผัสนุ่ม แต่มีราคาแพงกว่าผ้าแคนวาสสังเคราะห์ ในขณะที่ผ้าในลอนซาติน เหมาะกับการใช้งานดังกล่าวแต่มีราคาถูกกว่าและคุณภาพต่ำกว่าผ้าแคนวาส

-**การใช้งานที่ต้องการตกแต่งเพื่อความสวยงาม** คือกลุ่มเครื่องใช้หรือของตกแต่งที่ไม่ต้องใช้ผ้าที่มีความทนทานมากนัก แต่มีผิวสัมผัสที่หรูหรา น่าใช้ เช่น หมอนอิง ผ้าปูโต๊ะ พรมพื้น เฉพาะที่ หรือของตกแต่งชิ้นเล็ก ผ้าที่เหมาะสมกับการใช้งานเหล่านี้คือ ผ้าที่มีผิวสัมผัส นุ่ม ทิ้งตัวได้ดี เช่น โคมซาติน ที่มีความมันวาวมาก ฝ้ายซาติน เรยอนซาติน ซินิลมีความมันปานกลาง ผ้าเหล่านี้มีความมันและความหนาบางหลายระดับ ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับการใช้งาน ผ้าที่มีผิวสัมผัสฟู นุ่ม เช่นกำมะหยี่ ให้ความหรูหราสัมผัสที่ผลิตจากใยธรรมชาติและใยสังเคราะห์ เหมาะสำหรับการทำผ้าปูต่างๆ และหมอนอิง ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยวินยอนและ มอดอะคริลิค ให้สัมผัสนุ่ม อุ้มน้ำ ทำพรมได้ดี และผ้าที่มีผิวสัมผัส บางเบา สบาย เหมาะสำหรับของตกแต่งที่ต้องการให้มีบรรยากาศโปร่งโล่งเบา ควรใช้ผ้าออร์แกนซ่า ผ้าแก้วที่เนื้อผ้ามีความเบา นุ่ม ละเอียดย เนื้อผ้ามีทั้งผลิตจากใยธรรมชาติและใยสังเคราะห์

จากข้อมูล ประเภทและชนิดของสิ่งทอ รวมถึงคุณสมบัติของสิ่งทอที่มีความแตกต่างกันที่สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพิจารณา เลือกใช้ให้เหมาะสมกับงานด้านการออกแบบสิ่งทอเพื่อการตกแต่งภายใน ให้สอดคล้องกับประโยชน์ใช้สอยในด้านต่างๆต่อไป

3.2 ผลกระทบสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก

เครื่องเรือน เครื่องใช้และของตกแต่งภายในบ้าน โดยเฉพาะภายในห้องรับแขกหรือห้องพักผ่อน ส่วนใหญ่จะมีส่วนประกอบของผ้าหรือสิ่งทอชนิดต่างๆที่มีหลากหลายรูปแบบ เนื่องจากผ้าเป็นวัสดุที่เหมาะสมกับการใช้งานสำหรับการตกแต่งภายใน ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่มีผ้าเป็นส่วนประกอบหลัก ที่มีการใช้งานโดยทั่วไปสำหรับการตกแต่งภายในห้องรับแขก ขนาดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ และการเลือกใช้วัสดุสิ่งทอต่างๆ ข้อมูลดังกล่าวมีดังนี้ (สุธานุช แสงรุ่งเรือง, 2548)

3.2.1 ประเภทผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก

1) **ผ้าบุเครื่องเรือน** ใช้สำหรับหุ้มหรือประกอบเป็นเครื่องเรือนต่างๆ ผ้าบุเฟอร์นิเจอร์ หรือผ้าบุเครื่องเรือนที่ใช้ประกอบเฟอร์นิเจอร์ เช่น โซฟา อาร์มแชร์ สตูล เบาะรองนั่งต่างๆ มีชนิดติดตาย และถอดซักได้ (Upholstery & Loose Cover) ควรเลือกผ้าที่ทนทานต่อการเสียดสีและคงรูปได้ดี มีการทอแบบละเอียด เนื้อแน่น และเคลือบสารทนไฟและกันน้ำ ไม่ควรใช้ผ้าถัก หรือผ้ายัด เพราะจะผิดรูปเมื่อใช้ไปนานๆ

2) **ผ้าปูโต๊ะ (Table Cloth)** ใช้เป็นผ้าเพื่อการตกแต่งโต๊ะให้ดูเรียบร้อยสวยงาม รูปแบบของผ้าขึ้นอยู่กับรูปแบบของโต๊ะ ที่เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า สี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือวงกลม ผ้าปูโต๊ะอีกชนิดหนึ่งเรียกว่า ผ้าคาดตกแต่งโต๊ะ (Table Runner) มีไว้สำหรับตกแต่งโดยเฉพาะ มีขนาดความยาวของโต๊ะ ควรเลือกใช้ผ้าที่มีความทนทาน ต่อการเสียดสีและเนื้อผ้านุ่มนวลน่าสัมผัส

3) **หมอนอิง (Cushion)** หมอนอิงนอกจากจะมีประโยชน์ในด้านการใช้งานที่เพิ่มความสะดวกสบายในการนั่งพักผ่อนแล้ว ยังเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยในการประดับตกแต่งเฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องเรือนให้สมบูรณ์มากขึ้น และสามารถปรับเปลี่ยนได้หลายรูปแบบจึงเป็นที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน รูปแบบของหมอนอิงโดยทั่วไปจะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 12 x 12 นิ้ว 16 x 16 นิ้ว และสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 12 x 18 นิ้ว เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีหมอนอิงรูปทรงสามเหลี่ยม รูปทรงกลมขนาดต่างๆ และรูปทรงอื่นๆ ความสวยงามของหมอนอิงเกิดจากสีและลวดลาย และการจัดวาง โดยทั่วไปแล้วจะมีหมอนอิงเป็นผ้าสีพื้น ผ้าพิมพ์ลาย และผ้าที่ตกแต่งด้วยเทคนิคการเย็บและวัสดุตกแต่งต่างๆ

4) **โคมไฟ (Lamp)** โคมไฟที่มีผ้าเป็นส่วนประกอบหลัก จะให้ความสวยงามที่แตกต่างไปจากวัสดุประเภทอื่น ความสวยงามเกิดจาก ชนิดของผ้า เช่น ผ้าพิมพ์ ผ้าทอ ผิวนุ่มสัมผัส สี ลวดลาย และการตกแต่งอื่นๆ รวมถึงรูปแบบของโคมไฟที่ควรเลือกให้เหมาะสมกับสไตล์การตกแต่งห้อง รูปแบบของโคมไฟในปัจจุบันมีรูปแบบ เช่นเดียวกับสไตล์ของตกแต่ง เช่น โคมไฟรูปแบบเรโทร รูปแบบโอเรียนทัล รูปแบบสมัยใหม่ เป็นต้น โคมไฟโดยทั่วไปจะมีแบบ โคมไฟตั้งโต๊ะ โคมไฟตั้งพื้น โคมไฟแขวน และโคมไฟติดผนัง เป็นต้น

5) **พรมพื้น (Rugs)** พรมเป็นอีกหนึ่งวัสดุทางเลือกในการปูพื้น นอกจากให้ความสวยงามและหรูหราแล้ว พรมยังสามารถเลือกลวดลายสีสันทันและเส้นใยได้หลากหลาย ในปัจจุบันพรมบางยี่ห้อสามารถสั่งทอตามรูปแบบที่มีให้เป็นตัวอย่างได้อีกด้วย พรมมี 2 ชนิด คือ พรมแบบทั้งผืน (Wall-to Wall) เป็นพรมที่ปูทั้งผืนบนพื้นห้อง กับอีกชนิดหนึ่งคือ พรมชิ้น (Rugs) เป็นพรมที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เพราะมีหลายขนาดให้เลือกใช้

6) **สิ่งทอประดับผนัง (Tapestry)** คือของตกแต่งที่เป็นรูปภาพ หรือลวดลายต่างๆ ที่ทำจากผ้าที่มีน้ำหนัก ใช้สำหรับเป็นของประดับตกแต่งผนังห้องให้สวยงาม สิ่งทอประดับผนังในอดีตทำจากผ้าทอที่เป็นงานประเพณีศิลปหัตถกรรม ปัจจุบันมีวิธีการผลิตที่ใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การถัก การทอ การพิมพ์ การย้อม และการตกแต่งด้วยวัสดุต่างๆ หรือการผสมผสานหลายๆ เทคนิค ให้เกิดเป็นลวดลาย หรือพื้นผิวพิเศษ ที่ทำให้เกิดรูปแบบเฉพาะ วัสดุที่ใช้ในการผลิตเช่น ผ้าใยธรรมชาติ และผ้าใยสังเคราะห์ชนิดต่างๆ การผลิตส่วนใหญ่ จะผลิตน้อยชิ้น เนื่องจากเป็นงานที่ทำด้วยมือ (Hand Made)

3.2.2 การเลือกใช้วัสดุสำหรับการตกแต่งภายในห้องรับแขก

การพิจารณาเลือกใช้วัสดุประเภทสิ่งทอสำหรับใช้ในการผลิต เครื่องเรือน เครื่องใช้และของตกแต่งภายในห้องรับแขก ควรพิจารณาจาก ชนิดและคุณสมบัติของผ้า ผิวสัมผัส ผ้า ราคา และความเหมาะสมในการนำไปใช้งานในส่วนต่างๆ ซึ่งข้อมูลส่วนใหญ่ได้สรุปไว้ใน หัวข้อ ชนิดและคุณสมบัติของผ้าและเส้นใย สำหรับในส่วนนี้ เป็นการเลือกใช้วัสดุให้เหมาะสมกับประเภทของผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก ที่สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 12 ตารางสรุปข้อมูลเกี่ยวกับประเภทผลิตภัณฑ์ ขนาดมาตรฐาน และการเลือกใช้วัสดุ

ประเภทผลิตภัณฑ์	ขนาดมาตรฐาน	การเลือกใช้วัสดุสิ่งทอ
ชุดรับแขก(Living Suit) -ที่นั่งยาวหรือ โซฟา (Sofa) เป็นเก้าอี้มีพนัก และทำวแขนนั่งได้ 2-3 คน -โซฟาแบบนั่งพื้น	-0.50 x 1.50 เมตร สูง 0.38-0.40 เมตร 0.50 x 1.50 เมตร สูง .20 เมตร	-ควรเลือกผ้าที่มีความแข็งแรง ทนทาน และยืดหยุ่นได้ดี -ผ้าเส้นใยธรรมชาติ-ผ้าฝ้าย คุณสมบัติระบายความร้อน และใช้งานได้ทนทาน -ผ้าไหม ให้ความรู้สึกหรูหรา มีราคา เนื้อผ้ามีลักษณะเฉพาะคือมันวาว -ผ้าขนสัตว์ มีข้อดีคือให้สัมผัสที่นุ่มนวลและมีความยืดหยุ่นได้ดี ไม่ยับย่นหรือเป็นรอยง่าย

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ประเภทผลิตภัณฑ์	ขนาดมาตรฐาน	การเลือกใช้วัสดุสิ่งทอ
		<p>-ผ้าใยสังเคราะห์-โพลีเอสเตอร์ มีคุณสมบัติไม่ยับย่น ทั้งยังมีความยืดหยุ่นได้ดี ดูแลรักษาง่าย เมื่อเกิดความชื้นก็จะแห้งเร็ว</p> <p>-เรยอน เป็นเส้นใยที่นิยมใช้กันมาก รองจากการใช้ผ้าฝ้าย</p> <p>-ไนล่อน/ แคนวาส มีลักษณะเส้นใยที่เหนียว ยืดหยุ่น และคงตัวได้ดี ทนต่อการเสียดสี</p>
<p>-เก้าอี้ที่นั่งเดี่ยว ชนิดมีพนักและเท้าแขน อาร์มแชร์(Arm Chair) หรือชนิดไม่มีเท้าแขน (Armless Chair)</p> <p>-สตูล เก้าอี้เดี่ยวที่ไม่มีพนักและเท้าแขน</p>	<p>0.50 x 0.50 เมตร สูง 0.38-0.40 เมตร</p>	-ใช้เช่นเดียวกับชุดรับแขก
โต๊ะกลาง (Coffee Table) ตกแต่งด้วยการบุหรือหุ้มด้วยผ้า ใช้สำหรับวางสิ่งของ	0.60-0.65 x 0.80 เมตร สูง 0.40 เมตร	-ใช้เช่นเดียวกับชุดรับแขก
โต๊ะเล็กหรือโต๊ะข้าง (End Table) ตกแต่งด้วยการบุหรือหุ้มด้วยผ้า ใช้วางโคมไฟหรือของตกแต่ง	0.40 x 0.40 เมตร สูง 0.40 เมตร	-ใช้เช่นเดียวกับชุดรับแขก
<p>ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้สำหรับตกแต่งหมอนอิง (Cushion) ใช้เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายในการนั่งพักผ่อนและตกแต่ง</p>	<p>30 x 30 cm. 40 x 40 cm. 50 x 50 cm. 30 x 45 cm. 30 x 60 cm. เป็นต้น</p>	<p>-ขึ้นอยู่กับความต้องการใช้ ถ้าต้องการผิวสัมผัสสบายดูเป็นธรรมชาติ ใช้ผ้าใยธรรมชาติเช่น ฝ้าย ลินิน ถ้าเพิ่มความหรูหรามีราคาใช้ผ้าไหม ที่มีผิวสัมผัสเรียบ มั่น</p> <p>-ผ้าใยสังเคราะห์ เช่น ซาติน นิยมใช้มากในปัจจุบัน มีคุณสมบัติไม่ยับย่น นุ่ม และมีความมัน</p> <p>-เรยอน เป็นเส้นใยที่นิยมใช้กันมาก รองจากการใช้ผ้าฝ้าย</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ประเภทผลิตภัณฑ์	ขนาดมาตรฐาน	การเลือกใช้วัสดุสิ่งทอ
เฟอร์นิเจอร์ให้สมบูรณ์มากขึ้นมีหลายรูปทรงและขนาดเช่น สีเหลี่ยม สามเหลี่ยม ทรงกลม		
ผ้าปูโต๊ะ(Table Cloth) หรือผ้าคาดตกแต่งโต๊ะ (Table Runner)	0.40 x 1.20 เมตร 0.80 x 1.20 เมตร	-ใช้เช่นเดียวกับหมอนอิง
พรมพื้น มี 2 ชนิดคือ พรมแบบทั้งผืน (Wall-to Wall) ใช้ปูทั้งผืนเต็มพื้นที่ในห้อง และพรมชิ้นใช้ตกแต่งพื้นเฉพาะที่(Rugs)สามารถเคลื่อนย้ายได้	-พรมแบบทั้งผืนขึ้นอยู่กับขนาดของห้อง -พรมชิ้น ขนาด 0.80 x 1.20 เมตร 1.80 x 2.50 เมตร 1.30 x 1.90 เมตร	-เส้นใยอะคริลิก หรือเส้นใยธรรมชาติ
โคมไฟ (Lamp) โคมไฟที่มีผ้าเป็นส่วนประกอบหลัก จะให้ความสวยงามจากผิวสัมผัส สี ลวดลาย	ขึ้นอยู่กับขนาดของตกแต่งห้องโดยรวมและสไตล์การตกแต่ง	-ใช้ได้ทั้ง ผ้าไหม โพลีเอสเตอร์ ขึ้นอยู่กับการใช้งานว่าต้องการผิวสัมผัสแบบใด
และชนิดของผ้า แบบของโคมไฟ เช่นแบบตั้งโต๊ะ โคมไฟตั้งพื้น โคมไฟแขวน และโคมไฟติดผนัง		
สิ่งทอประดับผนัง (Tapestry) ของตกแต่งที่เป็นรูปภาพหรือลวดลายต่างๆ ที่ทำจากผ้าที่มีน้ำหนัก ใช้สำหรับแขวนหรือใส่กรอบเป็นของประดับตกแต่งผนังห้องให้สวยงาม	ขึ้นอยู่กับขนาดของห้องและสไตล์การตกแต่ง	-ใช้ได้ทั้งผ้าใยธรรมชาติและผ้าใยสังเคราะห์ ขึ้นอยู่กับการใช้งานว่าต้องการผิวสัมผัสแบบใด

3.3 การออกแบบลวดลายสิ่งทอ

การออกแบบลวดลาย เป็นส่วนสำคัญในการออกแบบสิ่งทอ เนื่องจากสิ่งทอโดยทั่วไป ส่วนใหญ่จะมีลวดลายเป็นส่วนประกอบหลักที่มีความสำคัญในการสร้างความโดดเด่นให้กับงานสิ่งทอ

การออกแบบลวดลาย มีความหมายรวมถึง การกำหนดความคิด ด้วยการออกแบบเป็นรูปแบบใหม่ หรือประยุกต์ใช้ลวดลายเดิมให้มีความแปลกใหม่ ด้วยการนำองค์ประกอบทางศิลปะมาใช้ในการ สร้างสรรค์ รูปแบบลวดลายหรือ ผลงานตรงตามวัตถุประสงค์ มีประโยชน์ใช้สอยและความงาม

การออกแบบสิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัย จะเป็นการนำรูปแบบ ลวดลายผ้าทอล้านนาแบบดั้งเดิม มาประยุกต์ใช้กับผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก ส่วนประกอบสำคัญที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบมีดังนี้

3.3.1 แนวคิดในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ

ลวดลายที่สามารถพบเห็นได้โดยทั่วไปนั้น มีแหล่งที่มา 2 แหล่งคือ แหล่งที่มาจากสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติ และแหล่งที่มาจากสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น โดยถ่ายทอออกมาใน 3 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

-**การคิดลอกเลียนแบบ** คือ ความคิดในการออกแบบ ที่พยายามถ่ายทอให้เหมือนกับรูปแบบเดิมที่ได้เคยสัมผัสรับรู้มา

-**การคิดดัดแปลงแบบ** คือความคิดเห็นอีกลักษณะหนึ่ง ที่เป็นการใช้จินตนาการที่ เกิดขึ้นจากการนำ รูปแบบสิ่งต่างๆ จากประสบการณ์มาสรุปรวมเข้าด้วยกัน อาจลดทอน เพิ่มเติม แล้วแสดงออกในรูปแบบที่แตกต่างออกไป

-**การคิดสร้างสรรค์รูปแบบ** เป็นแนวคิดที่ต่อยอดจากการคิดลอกเลียนแบบหรือ การคิดดัดแปลงแบบมาสร้างจินตนาการรูปแบบขึ้นใหม่ ตามความคิดสร้างสรรค์ผู้ออกแบบ ทำให้เกิดเป็น ลวดลายที่มีรูปแบบ ใหม่ๆ ขึ้นมา (ประเสริฐ ศรีรัตน, 2538:10-15)

3.3.2 การกำหนดกรอบแนวคิดในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ

การออกแบบลวดลายผ้า หรือสิ่งทอโดยทั่วไปควรมีการกำหนดกรอบแนวคิดในการ สร้างงาน ที่จะนำมาใช้ในการพิจารณาการออกแบบ เพื่อให้เกิดผลงานตรงตามวัตถุประสงค์ของงาน กรอบแนวคิดในการออกแบบประกอบด้วยข้อมูลดังนี้ (พินาลิน สาริยา, 2549)

ตารางที่ 13 ตารางการกำหนดกรอบแนวคิดในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ

หัวข้อกรอบแนวคิดในการออกแบบลวดลายผ้า	รายละเอียด
<p>1. ข้อมูลเบื้องต้นที่ใช้ในการกำหนดการออกแบบ</p> <p>เพื่อกำหนดส่วนประกอบสำคัญในด้านต่างๆ สำหรับ นำมาใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาภาพรวมของการออกแบบ</p>	<p>1.การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือการวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริโภคกลุ่ม Gen.x เพื่อนำข้อมูลมาสรุป ความต้องการ รสนิยม ทักษะคิดในด้านต่างๆของผู้บริโภค มาใช้เป็นข้อมูลสำหรับประกอบในการออกแบบลวดลายผ้าให้เหมาะสม กลุ่มเป้าหมาย</p> <p>2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการนำลวดลายผ้าไปใช้ ลวดลายที่ออกแบบจะนำไปใช้กับผลิตภัณฑ์ประเภทชุดรับแขกที่มีสิ่งทอเป็นส่วนประกอบหลัก เช่น โซฟา อาร์มแชร์ สตูล เบาะรองนั่ง และผลิตภัณฑ์สิ่งทอสำหรับตกแต่ง เช่น หมอนอิง ผ้าปูโต๊ะ พรมพื้น โคมไฟ และสิ่งทอประดับผนัง การกำหนดว่าจะนำลวดลายไปใช้กับผลิตภัณฑ์ชนิดใด เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ ในเรื่องของการออกแบบลาย การจัดวาง และการจัดองค์ประกอบลวดลายที่เหมาะสม</p> <p>3.การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการออกแบบ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านต่างๆ การศึกษารายละเอียดประเภทของผ้าในเรื่องลวดลาย สี การจัดองค์ประกอบ วัสดุ การผลิต ที่จะนำมาซึ่งแนวความคิดในการออกแบบลวดลาย</p> <p>4. ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ เป็นการออกแบบลวดลายผ้า เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ที่ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกซื้อเลือกใช้ โดยการนำความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะมาช่วยในการสร้างงานให้มีความแตกต่างจากสิ่งที่มีอยู่ทั่วไป</p>
<p>2. ข้อมูลที่นำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดรายละเอียดในการออกแบบ</p> <p>ได้แก่ ส่วนประกอบต่างๆที่จะนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดรายละเอียดในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ</p>	<p>1.การออกแบบลวดลายผ้า แบ่งเป็น 2 รูปแบบคือ</p> <p>-การออกแบบลวดลายผ้าแบบไม่จำกัดพื้นที่ หรือลายต่อเนื่อง ที่จัดวางลายซ้ำกันตลอดผืนผ้า จะใช้ขนาดตามเกณฑ์มาตรฐานความกว้าง ยาวในการผลิตผ้าทั่วไป โดยมีการออกแบบขนาดของแม่ลายต้นแบบเท่ากับ 18 นิ้ว หรือลดขนาดให้ได้สัดส่วน และออกแบบลวดลายที่สามารถเชื่อมต่อกันได้ตามความยาวผ้า หรือทั้ง 4 ด้านของแม่แบบ เป็นการออกแบบ โดยการผูกลายให้ซ้ำกันได้ (Repetition) สำหรับความกว้างใช้ตามขนาดของหน้าผ้าโดยทั่วไป คือ 36 นิ้ว 40 นิ้ว 45 นิ้ว และ 60 นิ้ว</p>

ตารางที่ 13 (ต่อ)

หัวข้อกรอบแนวคิดในการ ออกแบบลวดลายผ้า	รายละเอียด
	<p>- การออกแบบลวดลายผ้าแบบที่จำกัดพื้นที่ หรือลายเฉพาะ ใช้กับผ้าที่ ต้องการ รูปแบบที่เป็นลายเฉพาะเท่ากับขนาดของผลิตภัณฑ์ เช่น การ ออกแบบลายเฉพาะสำหรับขนาดของหมอนอิง ผ้าปูเฟอร์นิเจอร์ การ กำหนดขนาดกว้าง – ยาวจะ เท่ากับขนาดของพื้นที่ผ้าของจริง ซึ่งข้อจำกัด ของพื้นที่นั้น ขึ้นอยู่กับประโยชน์ในการนำลวดลายไปใช้ สำหรับขนาด มาตรฐานของผลิตภัณฑ์ได้กำหนดไว้ในหัวข้อข้างต้นแล้ว</p> <p>2.การกำหนดกรรมวิธีการผลิตและการใช้วัสดุ การผลิตให้เกิดลวดลาย และการใช้วัสดุ จะพิจารณาจากความต้องการของผู้บริโภค โดยนำ คุณสมบัติของวัสดุมาใช้ความเหมาะสมกับการใช้งาน</p>

3.3.3 การกำหนดส่วนประกอบในการออกแบบลวดลายสิ่งทอ

ในการออกแบบ ลวดลาย สิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัย จะมีการนำ รูปแบบ ลาย การ
กำหนดแม่ลายต้นแบบ และการจัดวางลักษณะลายแบบต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ โดย
มีข้อมูลที่สำคัญดังนี้

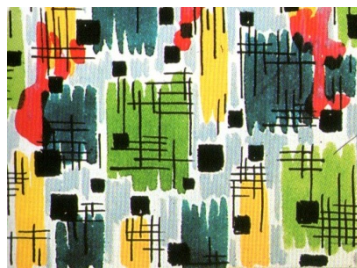
1) รูปแบบลาย

- รูปแบบเรขาคณิต (Geometry forms) การนำลักษณะของรูปร่าง
รูปทรงทางเรขาคณิตมาจัดวางหรือผสมผสานให้เกิดลวดลายแบบต่างๆ เช่น รูปสี่เหลี่ยม (Squares)
รูปหลายเหลี่ยม (Polygons) รูปเหลี่ยมเพชร (Diamonds) รูปตาราง (Trellis) รูปคลื่น (Waves)
รูปวงกลม (Circles) รูปซิกแซก (Zigzags) และรูปแบบลวงตา (Optical Illusions)

ภาพที่ 33 ตัวอย่างลายรูปแบบเรขาคณิต รูปสี่เหลี่ยม รูปหลายเหลี่ยม รูปเหลี่ยมเพชร
รูปตาราง รูปคลื่น รูปวงกลม รูปซิกแซก และรูปแบบลวงตา
ที่มา : How to Read Pattern

- **รูปแบบนามธรรม** (Abstraction forms) หรือลวดลายอิสระ เป็นการนำรูปแบบ
ธรรมชาติ เรขาคณิต หรือรูปแบบที่เป็นสื่อสัญลักษณ์ต่างๆมาออกแบบโดยมุ่งเน้นให้มีผลต่อ
ความรู้สึกในการรับรู้ มากกว่าการแสดงความหมาย ลวดลายส่วนใหญ่เน้นการใช้รูปทรงและสีที่
แตกต่างกัน เพื่อสื่อถึงสิ่งที่ต้องการแสดงออก

ภาพที่ 34 ตัวอย่างลายรูปแบบนามธรรม
ที่มา: How to Read Pattern

2) **แม่ลายต้นแบบ** เป็นส่วนสำคัญที่จะนำไปใช้ในการจัดวาง หรือออกแบบ การใช้แม่ลายต้นแบบมี 2 ลักษณะ ดังนี้

- **ตัวลายลักษณะเส้น** มีรูปแบบตามเส้นพื้นฐานทางเรขาคณิต และเส้นที่มีการสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่

- **ตัวลายลักษณะรูป** คือแม่ลายที่มีรูปแบบจากเค้าโครงทางธรรมชาติ เรขาคณิต หรือรูปแบบอื่นๆทั่วไป อาจมีการผสมผสาน ตัวลายลักษณะเส้นและตัวลายลักษณะรูปเข้าด้วยกัน เพื่อเพิ่มความแปลกใหม่ให้กับลวดลาย

3) **การจัดวางลักษณะลาย** ลักษณะของลายมีความแตกต่างกันในการจัดวาง ที่มีลักษณะต่างๆดังนี้

- **การจัดวางลายหรือต่อแม่ลายให้เป็นแบบลายแถบ** มีลักษณะเป็นทางยาว มีการจัดวางลายแบบแนวนอน แนวตั้ง แนวเฉียง แนวซิกแซก แนวสับหว่างแบบตาหมากรุก และ ลายแถบที่มีลักษณะแบบขั้นบันได

- **การจัดวางลายหรือต่อแม่ลายให้มีลักษณะผูกเป็นแผ่นผืน** เป็นการจัดลวดลายให้กระจายจนเต็มพื้นที่ การจัดวางลายแบบแผ่นผืนมีการแบ่งพื้นที่ในการจัดวาง โดยแบ่งด้วยรูปเรขาคณิต เป็นรูปต่างๆ เช่น รูปสี่เหลี่ยม รูปสามเหลี่ยม รูปลวดตาข่าย รูปหลายเหลี่ยม รูปวงกลม และรูปเรขาคณิตผสมผสาน และการแบ่งตามลักษณะของลายแถบ ในแนวต่างๆตามแบบการจัดวางลายแถบ

- **การจัดวางลายที่มีลักษณะเฉพาะ** เป็นการออกแบบแม่ลายลงในโครงสร้างแบบวงกลม แบบสี่เหลี่ยม และแบบหลายเหลี่ยม โดยมีการจัดวางลายในโครงสร้างด้วยการกระจายเป็นรัศมี และจัดวางลายที่มีลักษณะเหมือนกันโดยจัดซ้อนคู่ขนานกันไป

3.3.4 การจัดองค์ประกอบลวดลาย

ในการออกแบบลวดลายสิ่งทอล้านนา จะใช้องค์ประกอบลาย หลักในการจัดองค์ประกอบและการใช้สี มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนี้ (ประเสริฐ ศรีรัตน, 2538)

1.) องค์ประกอบลาย

-**ตัวลาย** เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดของลาย เป็นตัวแสดงเนื้อหาเรื่องราวของลายให้แตกต่างกันออกไปตามที่ออกแบบไว้

-**ขนาดสัดส่วน** คือคุณลักษณะที่เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ เพื่อบ่งบอกถึงสภาพ ส่วนประกอบอื่นๆ ในลายแต่ละลาย ว่ามีอัตราสัมพันธ์กันอย่างไร เช่นบ่งบอกความหนา สั้น ยาว หนัก เบา ของแม่ลาย

-**ช่วงจังหวะ** คือ ช่วงจังหวะระหว่างตัวลาย เป็นองค์ประกอบส่วนที่กำหนดตอน หรือระยะห่างระหว่างตัวลาย ที่จะนำมาประกอบกันให้เป็นลวดลายต่อเนื่องสม่ำเสมอ

-**บริเวณว่าง** คือ ส่วนว่างที่เป็นพื้นภาพ ลวดลาย หรือส่วนว่างอื่นๆ ของกรอบลาย ทั้งหมด

-**ทิศทาง** คือ คุณลักษณะที่บ่งชี้ถึงแนวโน้มการเคลื่อนไหวของตัวลาย และ ส่วนประกอบอื่นๆ ว่า จะไปในทิศทางใด และปรากฏเป็นรูปลักษณะใด

-**ตัวเสริมประกอบลาย** คือ ส่วนประกอบที่นอกเหนือจากที่กล่าวมา เช่น พื้นผิว จุด สี แสงเงา และอื่นๆ ที่นำมาจัดประกอบเสริมให้เข้ากับลาย แล้วสามารถสัมพันธ์เชื่อมโยงเข้ากับ ส่วนประกอบพื้นฐานอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสมกลมกลืน

2.) หลักการจัดองค์ประกอบลาย

คือการนำองค์ประกอบต่างๆ ที่กล่าวมา มาจัดประกอบเข้าด้วยกัน ให้มี เอกภาพ ความ สมดุล และการเน้นให้มีความน่าสนใจ โดยมีหลักการจัดองค์ประกอบลาย ดังนี้

- **เอกภาพ** คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความกลมกลืนเข้ากันได้ เป็นผลรวมของรูป ลาย สามารถแสดงความคิด และความงามถ่ายทอดจากการออกแบบลวดลายได้อย่างชัดเจน เช่น เอกภาพในลักษณะขัดแย้ง ในส่วนของรูปทรง ขนาด ทิศทาง ที่ต่างกันนำมาจัดให้เกิดเอกภาพด้วยการเพิ่มตัวกลาง(Transition) ด้วยเส้นหรือรูปทรงต่างๆ ที่ช่วยประสานให้กลมกลืนกัน เอกภาพใน ลักษณะกลมกลืน เป็นการนำเอาองค์ประกอบที่เหมือน หรือคล้ายคลึงกัน มาจัดประกอบรวมเข้าด้วยกัน โดยการประสานเชื่อมโยงให้เกิดความเหมาะสมกลมกลืนเป็นระเบียบสวยงาม

- **ความสมดุล** เป็นการนำเอาส่วนประกอบที่มีรูปลักษณะต่างกันหรือขัดแย้งกัน ช้ำหรือ เหมือนกัน มาจัดประกอบรวมเข้าด้วยกันให้ประสานกลมกลืน เกิดการ ถ่วงน้ำหนักขององค์ประกอบ ส่วนต่างๆ ในลักษณะที่เหมาะสม ให้รู้สึกว่ามี ความสมดุล

-**จุดสนใจ** เป็นการกำหนดให้ตัวลายหรือลวดลาย ที่เกิดจากการจัดส่วนประกอบเข้าด้วยกันนั้น ปรากฏคุณสมบัติทางกายภาพให้สามารถกระตุ้นเร้าความสนใจ จากการพบเห็นได้ ซึ่ง คุณสมบัติทางกายภาพดังกล่าวแบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

รูปแบบ เป็นลายที่เกิดจากการนำส่วนประกอบย่อยมารวมเข้าด้วยกัน ให้เกิดเป็นรูปแบบที่ไม่ได้อ้างหรือสื่อแทนสิ่งใด เป็นรูปแบบลวดลายที่ไม่มีเรื่องราวปรากฏ

เนื้อหาเรื่องราว คือ การจัดองค์ประกอบย่อยเป็นตัวลายหรือลวดลาย ในลักษณะรูปหรือสัญลักษณ์แสดงถึงสิ่งที่ต้องการบอกกล่าว เป็นเนื้อหา เรื่องราว หรือเหตุการณ์ ที่ต้องการจะสื่อหรือให้จินตนาการ

3.4 การผลิตลวดลายสิ่งทอ

สิ่งทอในปัจจุบัน จะมีการออกแบบหรือผลิตให้เกิดลวดลายของผืนผ้า การออกแบบหรือผลิตดังกล่าว เกิดจาก วิธีการผลิตที่ทำให้เกิดลวดลายในผืนผ้าที่ แตกต่างกัน วิธีการผลิตสิ่งทอแบ่งกว้างๆได้เป็น 2 วิธี คือลวดลายที่เกิดจากโครงสร้างในการผลิต เรียกว่าลวดลายโครงสร้าง (Structural Design) และลวดลายที่เกิดจากตกแต่ง ด้วยวิธีการต่างๆ เรียกว่า ลวดลายตกแต่ง (Decorative Design) (อัจฉราพร ไสละสูตร, 2526:305)

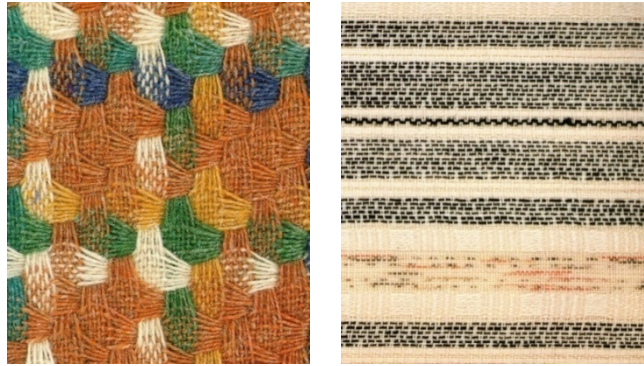
3.4.1 ลวดลายที่เกิดจากโครงสร้างในการผลิต คือลวดลายที่เกิดจากโครงสร้าง ในการผลิต เป็นวิธีการผลิตให้เกิดเป็นลวดลายในโครงสร้างของผ้า ในลักษณะที่มีความแตกต่างกัน ในโครงสร้าง ผิวสัมผัส ที่เกิดจากคุณสมบัติของวัสดุหลักต่างๆและวิธีการที่นำมาใช้ในการผลิต วิธีการผลิตลวดลายโครงสร้างมี 3 ลักษณะดังนี้

1.) **ผ้าทอ (Weaving Fabric)** เป็นวิธีการนำเส้นด้ายมาขัด สานกันทำให้เกิดเป็นลวดลายต่างๆได้แก่ ลวดลายที่ผลิตด้วยวิธีการทอแบบต่างๆ ผ้าทอลายพื้นฐาน ได้แก่ผ้าทอลายขัด ผ้าทอลาย สอง และผ้าทอลายท่อน โครงสร้างโดยรวมของผ้าจะให้ผิวสัมผัสที่เรียบ แข็งแรง และใช้งานได้ทนทาน นอกจากนี้ยังมีวิธีการทอเป็นรูปแบบอื่นๆอีก เช่นผ้าทอพื้นถิ่นที่มีลวดลายต่างๆกันไปในแต่ละวัฒนธรรม

2.) **ผ้าถัก (Knit Fabric)** หรือผ้านิต โครงสร้างของผ้า เกิดจากการถักห่วงคล้องกันให้เกิดเป็นลวดลายต่างๆ ผ้าถักมีคุณสมบัติยืด หดตัวได้ดี และมีผิวสัมผัสของผ้าที่มีความน่าสนใจจากโครงสร้างในการผลิตที่ทำให้เกิด ลวดลายในมิติที่แตกต่างกัน ผ้าถักแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ผ้าถักด้ายพุ่ง (Weft Knit) และผ้าถักด้ายยืน (Warp Knit)

3.) **ผ้าไม่ทอ (Nonwoven Fabric)** หรือผ้าที่ผลิตด้วยวิธีพิเศษ เป็นการผลิตผ้าที่นำ เส้นใย เส้นด้าย มาอัดด้วยวิธีทางเคมี การใช้สารเคมียึดให้เส้นใยติดกัน การอัดด้วยเข็มชนิดพิเศษ และวิธีทางเชิงกล เป็นต้น

การผลิตลวดลายจากโครงสร้างนี้ มีกระบวนการที่ผลิตด้วยมือ และระบบ
อุตสาหกรรม ลวดลายที่เกิดจากการผลิตด้วยวิธีการนี้จะมีลวดลายที่อยู่ในโครงสร้างของผ้า
หากมีการดึงเส้นด้ายออกจะทำให้โครงสร้างของผ้าเสียหายและทำให้ลวดลายไม่สมบูรณ์

ภาพที่ 35 ลวดลายโครงสร้างที่เกิดจากการทอ
ที่มา: Swatches, 2005

3.4.2 ลวดลายที่เกิดจากการตกแต่งในการผลิต คือวิธีการผลิตให้เกิดลวดลายแบบ
ต่างๆบนผืนผ้า จากการตกแต่งด้วยวิธีการย้อม การพิมพ์ การตกแต่งด้วยวัสดุหรือเทคนิคพิเศษ
ต่างๆ และการใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ มาช่วยในการผลิต โดยทำตามต้นแบบที่ได้ออกแบบไว้ การ
ผลิตสิ่งทอด้วยลวดลายตกแต่ง มีทั้งการผลิตด้วยมือ และการผลิตด้วยระบบอุตสาหกรรม ลวดลาย
ที่เกิดจากการผลิตด้วยวิธีการนี้หากมีการหลุดลอกของสีหรือวัสดุ ที่เป็นลายบนพื้นผิวผ้า
จะทำให้ลวดลาย เสียหายและไม่สมบูรณ์

ภาพที่ 36 ลวดลายตกแต่งที่เกิดจากการพิมพ์
ที่มา: Swatches, 2005

ลวดลายสิ่งทอที่เกิดจากการตกแต่ง ในปัจจุบันมีหลากหลายวิธีการที่มีความสวยงามแตกต่างกันไป สำหรับรายละเอียด รูปแบบการตกแต่งลวดลายจะอยู่ในภาคผนวก

สำหรับในงานวิจัยนี้ จะใช้เฉพาะการตกแต่งลวดลายด้วยวิธีการพิมพ์ และการตกแต่งให้เกิดลวดลายด้วยเทคนิคและวัสดุต่างๆ ที่สรุปได้ดังนี้

-**การพิมพ์ด้วยระบบ ดิจิตอล (Digital Fabric Printing)** ในปัจจุบัน มีการพิมพ์ด้วยเทคโนโลยีแบบใหม่ด้วยระบบดิจิตอลโดยใช้หลักการเดียวกับการพิมพ์กระดาษด้วยเครื่อง Printer แต่พิมพ์ลงบนผ้าและใช้หมึกสำหรับการพิมพ์ผ้า ข้อดีของการพิมพ์ด้วยระบบดิจิตอล คือ ให้ลวดลายสีสันทึบละเอียด คมชัด และมีน้ำหนักแสงเงาตามต้องการได้มากกว่าการพิมพ์ด้วยระบบอื่นๆ มีการผลิตที่สะดวกรวดเร็ว ไม่ต้องทำบล็อกแบบลายเหมือนการพิมพ์อื่นๆ สามารถพิมพ์ลงบนผ้าใยธรรมชาติ และใยสังเคราะห์ เช่น ไหม ฝ้าย เรยอง โพลีเอสเตอร์ ไนลอน

-**การตกแต่งให้เกิดลวดลายด้วยเทคนิคและวัสดุต่างๆ**

-**การปัก** มีทั้งปักด้วยมือ ปักด้วยจักร และเครื่องมือพิเศษ การปักมีวิธีการปักแบบหน้าเดียว และการปักให้เหมือนกันทั้งสองหน้าใช้กับลวดลายปักที่มีขนาดเล็ก ถ้าเป็นลายขนาดใหญ่จะปักเฉพาะขอบ วิธีการปักทั่วไป มีการปักแบบเดินเส้น ปักลายทึบให้เกิดเป็นลวดลายต่างๆ วัสดุที่ใช้ปัก เช่น ด้าย ไหม และวัสดุตกแต่งอื่นๆ

-**การตกแต่งด้วยวัสดุ** เป็นการทำให้เกิดลวดลาย ด้วยวิธีการเย็บติด ปะหรือปักวัสดุชนิดต่างๆ ลงบนผ้า วัสดุที่ใช้ได้แก่ วัสดุจากธรรมชาติที่ได้จากส่วนต่างๆ ของสัตว์ พืช เช่น ไม้ เมล็ดพืช เปลือกหอย หินสี ฯลฯ และวัสดุสังเคราะห์ที่มีให้เลือกใช้หลายชนิด เช่น ลูกบิดเลื่อม มุก เพชร ดิ้นเงิน ดิ้นทอง เชือก เทป ริบบิ้น พู่ เป็นต้น

ข้อสรุป จากข้อมูล ของหลักการออกแบบ สิ่งทอ ควรมีการพิจารณาในส่วนของประเภทและชนิดของสิ่งทอ ที่นำไปสู่การเลือกใช้วัสดุดิบ เช่น เส้นใย เส้นด้าย หรือผืนผ้า ให้เหมาะสมกับการนำไปใช้งานตามวัตถุประสงค์ ส่วนสำคัญอีกประการ คือ การพิจารณาเลือกกระบวนการผลิตที่มีผลต่อรูปแบบและลวดลายของสิ่งทอแต่ละประเภท ได้แก่ การสร้างลวดลายที่เกิดจากโครงสร้างในการผลิต เช่น การถัก การทอ และลวดลายที่เกิดจากการตกแต่งด้วยเทคนิคต่างๆ เช่น การย้อม การพิมพ์ การตกแต่งด้วยวัสดุ และการตกแต่งด้วยเทคนิคพิเศษ

นอกจากนี้ต้องนำหลักในการออกแบบลวดลายสิ่งทอมาใช้ ที่ควรมีการวางแผนกำหนดกรอบแนวคิดในการออกแบบ โดย พิจารณา การกำหนดและวิเคราะห์ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย การ

กำหนดจุดมุ่งหมายในการใช้งาน การศึกษารวบรวม สรุปวิเคราะห์ลวดลายสิ่งทอหรือลายผ้าที่เกี่ยวข้อง และการใช้หลักการทางศิลปะมาใช้ในการสร้างสรรค์งานให้มีความแตกต่างจากสิ่งที่มีอยู่ทั่วไป การพิจารณาเลือกใช้รูปแบบลาย การออกแบบแม่ลายต้นแบบ ลักษณะการจัดวางลาย รวมถึงการนำหลักการจัดองค์ประกอบทางศิลปะมาใช้ในการจัดวางการออกแบบให้เหมาะสม จากข้อมูลดังกล่าว จะนำไปสู่แนวทางในการพิจารณาเลือกใช้ส่วนต่างๆในการออกแบบสิ่งทอต่อไป

และจากข้อมูลการผลิตลวดลายสิ่งทอ สรุปได้ว่าการผลิตสิ่งทอให้เกิดเป็นลวดลายต่างๆนั้น แบ่งได้เป็น 2 วิธี คือลวดลายที่เกิดจากโครงสร้าง ในการผลิต และลวดลายที่เกิดจากตกแต่ง ด้วยวิธีการต่างๆ ลวดลายโครงสร้างทำได้ 3 วิธีคือ การทอ การถัก และการผลิตด้วยวิธีพิเศษที่เรียกว่าผ้าไม่ทอ การผลิตลวดลายจากโครงสร้างนี้ มีกระบวนการที่ผลิตด้วยมือ และระบบอุตสาหกรรม และจากการตกแต่งสิ่งทอให้เกิดลวดลายต่างๆ ได้แก่ วิธี การย้อม การพิมพ์ การตกแต่งด้วยวัสดุ หรือเทคนิคพิเศษต่างๆ ข้อสรุปสำหรับในงานวิจัยนี้จะใช้วิธีการผลิต 2 วิธีดังนี้

1. การพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัล เนื่องจากเป็นวิธีการพิมพ์ที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถเก็บรายละเอียดของการพิมพ์ลายต่างๆ ให้ออกมาได้เสมือนจริง ตามต้นแบบ ระบบดิจิทัลสามารถควบคุมการปล่อยเม็ดสี และไล่เฉดได้ดีกว่าระบบการพิมพ์แบบสกรีน หรือระบบโรตารี ทำให้ได้ลวดลายและสีเส้นตามการออกแบบ มีความละเอียดคมชัด ใช้พิมพ์ได้กับผ้าทั้งใยธรรมชาติและใยสังเคราะห์ ผลิตได้สะดวก รวดเร็ว ราคาต่อชิ้นจะถูกกว่าการพิมพ์แบบอื่นๆ ซึ่งจุดเด่นเหล่านี้จะทำให้ไม่มีข้อจำกัดในการออกแบบและการผลิต

2. การตกแต่งให้เกิดลวดลายด้วยเทคนิคต่างๆ เช่น การปักแบบเดินเส้น และการปักด้วยวัสดุต่างๆ วิธีการนี้ จะได้งานที่ให้ความรู้สึกถึงงานแบบศิลปหัตถกรรม ที่ต้องใช้ทักษะฝีมือในการทำ ที่สามารถใช้ผสมผสานกับวิธีการพิมพ์ เพื่อช่วยสร้างให้งานมีความโดดเด่น น่าสนใจมากขึ้น

บทที่3

พฤติกรรมผู้บริโภคและกลุ่มเป้าหมาย

ในบทนี้ เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความต้องการในด้านต่างๆของผู้บริโภค การกำหนดผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย และ การกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ พฤติกรรมผู้บริโภค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความนิยมของผู้บริโภคที่มีต่อ การเลือกใช้สิ่งทอ ที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการกำหนดการออกแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาต่อไป ทั้งนี้การกำหนดผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสถิติจำนวนประชากรในประเทศไทย เพื่อนำมาประกอบในการพิจารณาคัดเลือกกลุ่มผู้บริโภค รวมถึงการศึกษาข้อมูลผู้บริโภคด้านประชากรศาสตร์ และด้านจิตพิสัย เพื่อนำไปสู่การทำเครื่องมือการวิจัย ที่ใช้สำหรับประเมินความนิยมของผู้บริโภคในด้านต่างๆต่อไป ข้อมูลที่สำคัญมีดังนี้

3. พฤติกรรมผู้บริโภคและกลุ่มเป้าหมาย

- 3.1 พฤติกรรมผู้บริโภค
- 3.2 การกำหนดผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายและข้อมูลสถิติประชากร
- 3.3 ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายหลัก Generation X
- 3.4 ลักษณะผู้บริโภค

3.1 พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer behavior) การบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ เป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคล การศึกษาพฤติกรรมในด้านต่างๆ ของผู้บริโภค จึงมีประโยชน์ในการนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการประเมินความต้องการของผู้บริโภค ในด้านต่างๆ ต่อไป

1) ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค โดยสรุป หมายถึง การกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือก (Select) การซื้อ (Purchase) การใช้ (Use) ของสินค้าหรือบริการต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการและความปรารถนาของตน (ชูชัย สมितिไกร, 2554: 6)

การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นการศึกษาวิธีการที่บุคคลทำการตัดสินใจที่จะใช้ทรัพยากร (เงิน เวลา บุคลากรและอื่นๆ) เกี่ยวกับการบริโภคสินค้า เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับสินค้าและผู้บริโภค ในประเด็น ใครคือลูกค้า (Who?) ผู้บริโภคซื้ออะไร (What?) ทำไมจึงซื้อ (Why?)

เมื่อใด (When?) ที่ไหน (Where?) ซ้ำและใช้บ่อยครั้งเพียงไร (How often ?) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2550: 9)

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า พฤติกรรมผู้บริโภคเป็นการศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่มีผลการตัดสินใจในการเลือกซื้อ เลือกใช้สินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ โดยนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลุ่มผู้บริโภค และการผลิตสินค้าให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคตามจุดมุ่งหมายต่อไป

2) การแบ่งกลุ่มผู้บริโภค

ผู้บริโภคและพฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตสินค้าหรือบริการต่างๆ จำเป็น ต้อง ทำการศึกษาและพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อที่จะได้ออกแบบหรือผลิตสินค้าให้ตรงกับความต้องการ และพฤติกรรมของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายให้มากที่สุด เพื่อที่จะช่วยในการกำหนดขอบเขตของการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภคให้ตรงประเด็นมากที่สุด เพราะสินค้าแต่ละชนิดจะมีกลุ่มผู้ใช้เฉพาะกลุ่มที่แตกต่างกันออกไป การแบ่งกลุ่มผู้บริโภคทางการตลาดแบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การแบ่งกลุ่มผู้บริโภคตามลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของผู้บริโภค และการแบ่งกลุ่มผู้บริโภคตามลักษณะทางด้านจิตวิทยาและสังคม โดยมีข้อมูลดังนี้

1. การแบ่งกลุ่มผู้บริโภคตามลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมของผู้บริโภค คือการแบ่งกลุ่มผู้บริโภคตามลักษณะ ด้าน ประชากรศาสตร์ (Demographic) เป็นข้อมูลสำคัญที่มีประสิทธิผลต่อการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และสะดวกในการนำมาประเมินผล การแบ่งส่วนตลาดตามลักษณะข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ได้แก่ อายุ, การศึกษา, รายได้, อาชีพ, ขนาดครอบครัว , ที่อยู่ อาศัยภูมิศาสตร์, ขั้นตอนวงจรชีวิตของครอบครัว เป็นต้น

2. การแบ่งกลุ่มผู้บริโภคตามลักษณะทางด้านจิตวิทยาและสังคม

2.1 ด้านจิตนิสัย (Psychographics) เป็นการศึกษาปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรมและพฤติกรรมศาสตร์ ที่สะท้อนถึงวิธีการของบุคคลที่มีแนวโน้มในการตัดสินใจ การบริโภค ที่เป็นของการรูปแบบการดำรงชีวิต เช่น กิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interests) และทัศนคติ (Opinions)

2.2 ด้านโครงสร้างของชั้นทางสังคม โครงสร้างของชั้นทางสังคม เป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยทางวัฒนธรรม โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มคนวัยมากที่สุดถึงจนมากที่สุด ที่เป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานในการกำหนดความต้องการและพฤติกรรมของ มนุษย์ เช่น การศึกษา ความเชื่อ ยังรวมถึงพฤติกรรมส่วนใหญ่ที่ได้รับการยอมรับภายในสังคมใดสังคมหนึ่งโดย นักการตลาดเชื่อว่าบุคคลใน

กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้จะมีพฤติกรรมและความต้องการทางด้านจิตวิทยาในด้านการใช้สินค้าที่แตกต่างกันไป โดยทั่วไปการแบ่งกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายจะแบ่งเป็น 6 กลุ่มดังนี้

1. Upper-Upper Class ได้แก่ผู้ที่มีชื่อเสียงเก่าแก่ เกิดมาบนกองเงินกองทอง
2. Lower –Upper Class ได้แก่ระดับของคนรวยหน้าใหม่ เป็นผู้บริหารระดับสูง เป็นผู้มีรายได้สูง จัดอยู่ในระดับมหาเศรษฐี
3. Upper-Middle Class ประกอบด้วยบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการศึกษา อาชีพสมาชิกระดับนี้ส่วนมากจบปริญญาจากมหาวิทยาลัย กลุ่มนี้เรียกกันว่าเป็นมันสมองของสังคม
4. Lower-Middle Class ได้แก่ระดับของคนโดยเฉลี่ย ที่ประกอบไปด้วยพวกที่ไม่ใช่ฝ่ายบริหาร อาจเป็นเจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก หรือพวกทำงานนั่งโต๊ะระดับต่ำ
5. Upper-Lower Class ได้แก่ระดับจนแต่ซื้อสตั๊ย เป็นกลุ่มชนชั้นทำงานเป็นชั้นที่ใหญ่ที่สุดในชั้นทางสังคม
6. Lower-Lower Class ประกอบด้วยคนงานที่ไม่มีความรู้ หรือความชำนาญ กลุ่มชาวนาที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง มีรายได้ต่ำ

การแบ่ง ตามโครงสร้างของชั้นทางสังคม หรือตามลักษณะทางจิตวิทยาสังคมนี้จึงมีประโยชน์มาก เพราะทำให้ทราบความต้องการ วิถีชีวิต และสถานภาพทางสังคมของผู้บริโภค และนำผลจากการศึกษานี้มาเป็นเครื่องมือในการตอบสนองและจูงใจให้ผู้บริโภคสนใจในผลิตภัณฑ์ต่อไป (http://marketingthai.blogspot.com/2011/11/blogpost_9816.html)

2.3 ด้านกลุ่มคนที่มีจุดประสงค์ร่วมกัน นักการตลาดและนักสังคมวิทยาได้แบ่งกลุ่มคนที่มีค่านิยมและมีพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตคล้ายคลึงกัน ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมโดยรวมของการบริโภคที่มีความต้องการที่ต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มวัย หรือ Generation รุ่นต่าง ๆ ดังนี้

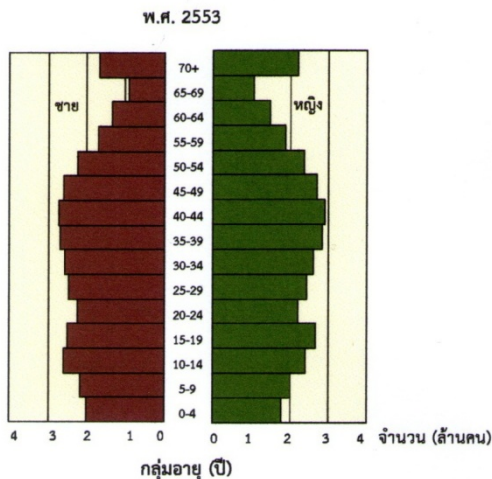
1. กลุ่ม Gen-B หรือ Boomer Generation หมายถึงผู้บริโภคที่อายุระหว่าง 40-63 ปี เป็นผู้บริโภคที่มีขนาดใหญ่ มีกำลังซื้อสูงมาก ลักษณะทั่วไปของผู้บริโภคกลุ่มนี้คือ กึ่งอนุรักษ์ กึ่งล้ำสมัย ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ตนเอง และสนใจสุขภาพ
2. กลุ่ม Gen-X หมายถึงผู้บริโภคที่อายุระหว่าง 34-39 ปี เป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อเช่นเดียวกับ Gen-B แต่เป็นประเภทมีแล้วก็ซื้อได้อีก นิยมตราสินค้าเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับตนเอง หรือสินค้าที่มีรูปแบบทันสมัย มีสไตล์

3. กลุ่ม Gen-Y หมายถึงผู้บริโภคที่อายุระหว่าง 25-33 ปี มีพฤติกรรมเป็นตัวของตัวเอง ในการเลือกบริโภคสินค้า เนื่องจากเติบโตจากพื้นฐานสภาพแวดล้อมที่เป็นข้อมูลยุคข่าวสาร ชอบ สไตล์ มิกซ์แอนด์แมทช์ (Mix and Match) เพื่อสะท้อนความเป็นตัวตนของคนรุ่นใหม่ นิยมสินค้าเพื่อความบันเทิง

4. กลุ่ม Gen- M หมายถึงผู้บริโภคที่อายุระหว่าง 18-24 ปี เป็นกลุ่มผู้บริโภคครอบครัวมีความพร้อมด้านฐานะการเงิน มีความเชื่อมั่นในพลังของตนเอง ไม่ค่อยอดทน เป็นนักบริโภคสินค้าราคาแพง โดยเฉพาะสินค้าเทคโนโลยี สินค้าแฟชั่น (<http://www.bloggang.com/mainblog>)

3.2 การกำหนดผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายและข้อมูลสถิติประชากร

การกำหนดผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยนี้ ได้ใช้ ข้อมูลพื้นฐานของสถิติจำนวนประชากรในประเทศไทยจากข้อมูลของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จากการสำรวจสำมะโนประชากรและเคหะ ปีพ.ศ. 2553 โดยจำแนกตามกลุ่มอายุ, เพศ ได้ผลสรุปว่าประชากรอายุระหว่าง 40 -44 มีจำนวนมากที่สุดเป็นอันดับ 1 และอายุระหว่าง 35-39 มีจำนวนเป็นอันดับ 2 โดยแสดงรายละเอียดตามตารางดังนี้

ภาพที่ 37 ข้อมูลพื้นฐานของสถิติจำนวนประชากรในประเทศไทย

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2553

1) โครงสร้างทางอายุและเพศของประชากร

จำนวนประชากรในประเทศไทย ณ วันสำมะโน (1กันยายน 2553) มี 65.9 ล้านคน เป็นหญิง 33.6 ล้านคน (ร้อยละ 51.0) และชาย 32.3 ล้านคน (ร้อยละ 49.0) และจากปิรามิดที่แสดง

โครงสร้างประชากร พบว่าประชากรอายุระหว่าง 40 -44 มีจำนวนมากที่สุดเป็นอันดับ 1 และอายุระหว่าง 35-39 มีจำนวนมากเป็นอันดับ 2 และอายุระหว่าง 45-49 มีจำนวนมากเป็นอันดับ 3

จากข้อมูลในตารางทำให้ได้ข้อสรุปว่า ประชากรอายุระหว่าง 35 – 44 มีจำนวนเฉลี่ยที่เป็นจำนวนประชากรมากที่สุด 2 อันดับ ซึ่งจะเฉลี่ยใกล้เคียงที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่ม Generation X มากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้พิจารณานำมาเป็น กลุ่มเป้าหมายหลักในการทำวิจัย ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่มีบทบาทในการกำหนดทิศทางในการบริโภค ในสถานะที่เป็นประชากรกลุ่มใหญ่ที่สุดของประเทศ ผลจากข้อมูลสามารถนำมาพิจารณาเพื่อสรุปกลุ่มผู้บริโภค ,การสร้างเครื่องมือในงานวิจัย และการกำหนดแนวทางในการออกแบบสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในต่อไป

3.3 ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายหลัก Generation X

จากการสรุปข้อมูลการแบ่งกลุ่มตลาดกลุ่มเป้าหมายตามช่วงอายุที่กล่าวไว้ข้างต้น และได้ข้อสรุปว่า กลุ่มเป้าหมายหลักในการทำวิจัยนี้ คือ กลุ่ม Generation X จึงต้องมีการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มนี้ ด้วยเหตุที่พฤติกรรมผู้บริโภคของคนแต่ละกลุ่มวัยจะมีความแตกต่างกันตามสถานะของสังคม วัฒนธรรม ภาวะทางเศรษฐกิจและค่านิยม ทำให้คนแต่ละช่วงวัยต่างมีวิถีชีวิตและแนวคิดด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน โดยแต่ละกลุ่มที่ถูกจัดกลุ่มไว้จะมีพฤติกรรมในด้านต่างๆ ในแนวทางที่ใกล้เคียงกัน หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มคนที่มีจุดประสงค์ร่วมกันในการดำเนินชีวิตในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน พฤติกรรมของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายหลักใน Generation X สรุปได้ดังนี้

ผู้บริโภคกลุ่ม Generation X นิยม การใช้วิถีชีวิตอย่างอิสระ วิธีการแสดงออกเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม การเมือง การมีเพศสัมพันธ์ นิยมความรุนแรงและสังคมที่หลากหลาย นับเป็นคนรุ่นแรกที่โตมากับคอมพิวเตอร์ ทัศนคติและค่านิยมขึ้นอยู่กับภาษา ภาษามากกว่าภาษาเขียน ต้องการงานแต่ต้องเป็นการใช้ชีวิตควบคู่ไปด้วย (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง : 2550, หน้า34)

-ผู้บริโภคกลุ่ม Gen-X เป็นกลุ่มประชากรผู้บริโภควัยทำงานที่กำลังสร้างฐานะ มีความต้องการสร้างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทัดเทียมกับผู้อื่น ต้องการความมั่นคงในชีวิต รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ดี ให้ความสำคัญกับเรื่องความสมดุลระหว่างงานกับครอบครัว (Work – Life Balance) เป็นกลุ่มที่ยึดมั่นความพอใจส่วนตัวเป็นหลัก มีความคิดเปิดกว้าง มีลักษณะการใช้จ่ายที่มีความรอบคอบ ใช้ชีวิตเป็นอิสระ มีวัฒนธรรม นิยมเรื่องเพศและหัวรุนแรงคนใน

รุ่นนี้จะมีความสุขสนุกสนานในตัวเองมาก ต้องการมีงานทำ มีรายได้ แต่เป็นลักษณะของการทำงานร่วมกับการใช้ชีวิตที่สนุกสนาน ชอบท้าทายในสิ่งใหม่ นิยมการแต่งกายที่เป็นแฟชั่น และนิยมผลิตภัณฑ์ที่มีอิทธิพลข้ามวัฒนธรรมและเป็นของใหม่ (พัชชา อุทิสวรรณกุล : 2553, 135)

-คนกลุ่ม Generation X มีลักษณะพฤติกรรมชอบอะไรง่าย ๆ ไม่ต้องเป็นทางการ ให้ความสำคัญกับเรื่องความสมดุลระหว่างงานกับครอบครัว (Work – Life Balance) มีแนวคิดและการทำงานในลักษณะรู้ทุกอย่างทำทุกอย่างได้เพียงลำพังไม่พึ่งพาใคร มีความคิดเปิดกว้าง พร้อมรับฟังข้อติติงเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ในด้านพฤติกรรม การบริโภคจะเป็นกลุ่มคนหนุ่มสาวที่กล้าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยทำงานในลักษณะใช้ความคิด สมาชิกหลักในครอบครัวทำงานทั้งสองคนใช้ชีวิตแบบทันสมัย เป็นห่วงเป็นใยในเรื่องของ ภาพลักษณ์ กล้าที่จะใช้จ่ายฟุ่มเฟือย คนในยุคนี้หลายคนนิยมใช้บัตรเครดิต นักการตลาดที่สนใจกลุ่ม Gen X พบว่ากลุ่มลูกค้าของตน มีความต้องการใช้เวลาว่างตามสไตล์ ของตนเองอย่างอิสระ และในกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อนหรือเป็นรูปแบบมากเกินไป มีความอดทน น้อยต่อการรอคอย ต้องการทำอะไรที่รวดเร็ว และทันใจ (<http://www.sara/-dd.com>)

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุป ลักษณะเฉพาะของ กลุ่มคน Generation X ได้ดังนี้

ลักษณะเฉพาะของกลุ่มคน Generation X

1. เป็นกลุ่มคนวัยทำงาน นิยมการใช้ชีวิตแบบอิสระ ชอบความรวดเร็ว ทันใจ และชอบท้าทายสิ่งใหม่
2. ชอบกิจกรรมมีรูปแบบที่ไม่เป็นทางการและใช้ชีวิตแบบทันสมัย
3. ต้องการความมั่นคงในชีวิตและการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตนเอง
4. ให้ความสำคัญเรื่องความสมดุลในการทำงานและครอบครัว
5. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน รับฟังความคิดเห็น ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง
6. ใช้เทคโนโลยีอย่างระมัดระวัง ใช้เพื่องานเท่านั้น และสามารถนำเทคโนโลยีมาสร้างรายได้
7. มีความคิดรอบคอบในการตัดสินใจ
8. ในด้านการเลือกซื้อสิ่งของจะใช้จ่ายอย่างประหยัด ตามความจำเป็น ยกเว้น สิ่งของที่ถูกใจและผลิตภัณฑ์เพื่อความสะดวกรบาย

9. มีรสนิยมในการใช้สินค้าเพื่อเพิ่มภาพลักษณ์ให้กับตนเอง นิยมสินค้าที่มีรูปลักษณ์ทันสมัย มีสไตล์ หรือสินค้าข้ามวัฒนธรรม

10. บางส่วนชอบความสบาย ความสนุกสนาน ชอบใช้เงินด้านการบันเทิง ไม่กระตือรือร้นเก็บเงินเพื่อสร้างตัว

3.4 ลักษณะผู้บริโภค

1) การกำหนดเกณฑ์

การวิเคราะห์ พฤติกรรมผู้บริโภค (Analyzing Consumer Behavior) เป็นการวิจัยหรือค้นหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อหรือการใช้ของผู้บริโภคเพื่อทราบถึงลักษณะความต้องการหรือพฤติกรรมต่างๆ คำตอบที่ได้จะช่วยให้ผู้ผลิตสินค้าสามารถผลิตสินค้าที่ตอบสนองของความพึงพอใจของผู้บริโภคได้อย่างเหมาะสม โดยมีคำถามหรือเกณฑ์ในด้านต่างๆที่จะช่วยในการวิเคราะห์ พฤติกรรมผู้บริโภคได้ชัดเจนมากขึ้น ดังตัวอย่างในตารางดังนี้

ตารางที่ 14 ตารางการใช้คำถาม 7 คำถาม (6Ws และ 1 H) เพื่อหาคำตอบ 7 ประการ (7Os และ) เกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

คำถาม (6Ws และ 1H)	คำตอบที่ต้องการทราบ (7Os)
1. ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย (Who is in the target market?)	ลักษณะกลุ่มเป้าหมาย (Occupants)
2. ผู้บริโภคซื้ออะไร (What does the consumer buy?)	สิ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ (Objects)
3. ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ (Why does the consumer buy?)	วัตถุประสงค์ในการซื้อ (Objectives)
4. ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ (Who participates in the buying?)	บทบาทของกลุ่มต่างๆ (Organizations) ที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อ
5. ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด (When does the consumer buy?)	โอกาสในการซื้อ (Occasions)
6. ผู้บริโภคซื้อที่ไหน (Where does the consumer buy?)	แหล่ง (Outlets) หรือช่องทาง (Chanel) ที่ผู้บริโภคไปทำการซื้อ
7. ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (How does the consumer buy?)	ขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อ (Operations or buying process)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลและการวัดลักษณะผู้บริโภค

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analyzing the Information) เป็นขั้นที่นำสิ่งที่ค้นพบจากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และตีความหมายโดยอาศัยเทคนิคทางสถิติ การวัดลักษณะของผู้บริโภคสามารถจัดเป็นประเภทตามลักษณะได้ดังนี้

1. การวัดด้านประชากรศาสตร์ (Demographic Measures) เป็นการรวบรวมสถิติเกี่ยวกับลักษณะของผู้บริโภค เช่นอายุ รายได้ เพศ อาชีพ ฐานะครอบครัว การศึกษา ฯลฯ ลักษณะเหล่านี้สามารถวัดออกมาเป็นด้านปริมาณได้โดยง่ายซึ่งจะทำให้สามารถทำความเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคได้ดียิ่งขึ้น

2. การวัดด้านกิจกรรมของผู้บริโภค (Consumer Activity Measures) ผู้วิจัยจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมผู้บริโภค เช่น ซื้อสินค้าเมื่อใด แหล่งซื้อคือที่ไหน และการเลือกซื้อ เป็นต้น

3. การวัดความเข้าใจ (Cognitive Measures) เป็นการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge) ทักษะคติ (Attitudes) การจูงใจ (Motivation) การรับรู้ (Perception) และกระบวนการข้อมูล (Information processing)

4. มาตรวัดทัศนคติ (Attitudes- Measurement Scale) คือวิธีการสร้างสเกลการให้คะแนนเพื่อการวัดทัศนคติ เพื่อให้การวัดทัศนคติออกมาในรูปของปริมาณ มาตรวัดทัศนคติที่นิยมใช้มีดังนี้

4.1 มาตรวัดทัศนคติอย่างง่าย (Simple Attitudes Scale) เป็นรูปแบบพื้นฐานของมาตรวัดทัศนคติ ที่ให้บุคคลตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อคำถามในแต่ละข้อ จะใช้เมื่อแบบสอบถามมีความยาวมาก หรือผู้ตอบมีการศึกษาน้อย เพื่อค้นหาตำแหน่งของคำตอบ

4.2 มาตรวัดแบบจัดประเภท (Category Scale) คือมาตรวัดที่ใช้การให้คะแนนซึ่งประกอบด้วยชนิดของการตอบสนองหลายประเภท โดยให้ผู้ตอบมีทางเลือกที่จะระบุตำแหน่งของความต่อเนื่อง ช่วยให้ผู้ตอบมีความยืดหยุ่นในการจัดประเภท

4.3 มาตรวัดแบบ Likert (Method or Summated Ratings: Likert Scale) หรือวิธีการให้คะแนนรวม เพื่อให้ผู้ตอบให้คะแนนตามลำดับ 5 สเกล คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง 5 และไม่เห็น

เห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วกำหนดคำถามเพื่อวัดความคิดเห็นโดยให้ผู้บริโภครายหนึ่งทำเครื่องหมายถูกลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของผู้บริโภคมากที่สุด(ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2550: 46-48)

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่สำคัญในประเด็นต่างๆมาเป็นหลักเกณฑ์ในการสร้างเครื่องมืองานวิจัย ในการออกแบบคำถาม การกำหนดตัวอย่างและการวิเคราะห์ข้อมูลในบทต่อไป

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริโภคเพื่อให้ได้มาซึ่งกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย โดยใช้ข้อมูลในด้านต่างๆคือ การแบ่งกลุ่มผู้บริโภคตามลักษณะต่างๆ การกำหนดผู้บริโภคเป้าหมาย ข้อมูลสถิติประชากร ข้อมูลประเภทของที่อยู่อาศัยของครัวเรือนในประเทศไทย การแบ่งตลาดกลุ่มเป้าหมายตาม Generation ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ และข้อมูลด้านจิตพิสัย ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาพิจารณาและสรุปกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นเป้าหมายหลักคือ Generation x และกลุ่มผู้บริโภค Generation B ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายรอง และจากการสรุปลักษณะเฉพาะที่เป็นพฤติกรรมของกลุ่ม Generation x ทำให้ทราบถึงทัศนคติ ค่านิยม รูปแบบการดำเนินชีวิต และความต้องการในการเลือกซื้อสินค้า ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญในการนำผลสรุปมาออกแบบและพัฒนา รูปแบบสิ่งทอส์ไต้ลล์้านนาที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก เพื่อให้ตอบสนองความนิยมและความต้องการของผู้บริโภคให้มากที่สุด การกำหนดลักษณะผู้บริโภค และการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค สามารถสรุปรวมเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค กลุ่ม Generation x

ด้านประชากรศาสตร์	ด้านจิตพิสัย	พฤติกรรมที่แสดงออก
กลุ่มเป้าหมายด้านกายภาพ 1. Generation x 2. อายุ 34-39 ปี เพศ ชาย และหญิง 3. การศึกษาปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี 4. รายได้เฉลี่ย 30,000-50,000 บาทขึ้นไปจัดอยู่ในกลุ่ม B ระดับกลาง Middle Middle Class 5. อาชีพ แม่บ้านที่ครอบครัวมีรายได้ระดับ B ข้าราชการ พนักงานเอกชน ผู้บริหารระดับต้น หรือประกอบธุรกิจส่วนตัว 6. สถานภาพ โสด หรือ แต่งงานแล้ว	ลักษณะจิตพิสัย 1. มีความมั่นใจในตัวเอง 2. ชอบใช้ชีวิตอิสระ สนุกสนาน ทันสมัย 3. ต้องการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี 4. ให้ความสำคัญกับงาน 5. รักครอบครัว 6. มีความรอบคอบในการตัดสินใจ 7. ชอบความรวดเร็ว ทันใจ และชอบทำทาสสิ่งใหม่ๆ	ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก 1. มีบุคลิกมั่นใจ ความเป็นผู้นำ 2. มีรสนิยมในการเลือกซื้อสินค้าเพื่อเพิ่มภาพลักษณ์ให้กับตนเอง 3. นิยมสินค้ามีระดับ มีสไตล์ และมีการออกแบบที่ดี 4. ซื้อสินค้าที่ห้างสรรพสินค้าชั้นนำ 5. ใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยในกรณีเพื่อความบันเทิงและความสะดวกสบาย 6. ใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ด้านประชากรศาสตร์	ด้านจิตพิสัย	พฤติกรรมที่แสดงออก
7. ภูมิลำเนา กรุงเทพฯและต่างจังหวัด 8. ที่อยู่อาศัย บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮาส์ คอนโดมีเนียม 9. ขนาดครอบครัว ขนาดเล็ก 2-3 คน และขนาดกลาง 4-5 คน 10. ช่วงวัย วัยกลางคน หรือวัยทำงานที่เริ่มมีฐานะ		

จากการศึกษาข้อมูลผู้บริโภคร่วมเป้าหมาย และการศึกษาข้อมูลเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลและการวัดลักษณะของผู้บริโภคในด้านต่างๆในบทนี้ จะเป็นข้อมูลสำคัญในการนำผลสรุปนี้ไปเป็นหลักเกณฑ์ในการสร้างเครื่องมืองานวิจัย การออกแบบคำถาม การกำหนดตัวอย่างและการวิเคราะห์ข้อมูลในบทต่อไป ซึ่งผลสรุปดังกล่าวจะนำไปสู่การออกแบบและพัฒนารูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขกที่ผู้วิจัยจะกล่าวในบทต่อไป

บทที่ 4

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน ในบทนี้จะเป็นการสรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ระเบียบวิธีวิจัย เพื่อให้ได้มาตามวัตถุประสงค์และขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ และเพื่อนำผลดังกล่าวไปใช้ในการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยสำหรับใช้ในการตกแต่งภายใน

ในการดำเนินงานวิจัยนี้ ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยได้ดำเนินงานวิจัยในประเด็น การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย โดยแบ่งการวิจัยเป็น 2 ส่วน ตามที่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ส่วนที่ 1 การวิจัยเพื่อประเมินรูปแบบสิ่งทอล้านนา เพื่อนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการออกแบบสิ่งทอล้านนา และส่วนที่ 2 การวิจัยเพื่อประเมินผู้บริโภคและรสนิยมในด้านรูปแบบสิ่งทอ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม

การประเมินลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา เพื่อนำข้อสรุปไปวางเป็นหลักเกณฑ์การออกแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนา ที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยสำหรับการตกแต่งภายในห้องรับแขก ในส่วนนี้ใช้วิธีเชิงคุณภาพ เพื่อประเมิน ว่าตัวแปรลักษณะ ที่เป็นลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาในด้านต่างๆ การกำหนดขอบเขต ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวัด การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยที่ใช้ในการประเมินมีดังนี้

1. ลักษณะงานสิ่งทอที่ใช้ในการวางหลักเกณฑ์การออกแบบสไตล์ล้านนา จะศึกษาจากข้อมูล ที่ได้รับการตีพิมพ์เป็น หนังสือ วารสารหรือเอกสารวิชาการ โดยจะศึกษาเฉพาะสิ่งทอล้านนาของชาวไทยวนและชาวไทลื้อในเขตล้านนาเท่านั้น

2. การศึกษาข้อมูลสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิมในงานวิจัยนี้ จะศึกษาข้อมูลที่มีหลักฐานปรากฏโดยอยู่ในช่วงประมาณพุทธศตวรรษที่ 25 หรือเมื่อประมาณ 100-150 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2400 หรือประมาณช่วงรัชสมัยรัชกาลที่ 5 : ข้อสรุปจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสิ่งทอล้านนาและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) เนื่องจากอยู่ในช่วงการของบูรณาการแบบแผนทางวัฒนธรรมร่วมกันของกลุ่มชน

ต่างๆในล้านนา ซึ่งนำไปสู่พัฒนาการทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่แสดงลักษณะเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของสิ่งทอล้านนา

1.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวัดค่าตัวแปร คือ

1.) ภาพสิ่งทอล้านนาของชาวไทยวนและชาวไทลื้อ จากหนังสือ ผ้าเอเชีย : มรดกร่วมทางวัฒนธรรม / มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ / ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว / ลายจากแม่แจ่ม / ผ้าและสิ่งถักทอไท / ผ้าทอพื้นเมืองในภาคเหนือ / สุนทรียแห่งลื้อลา ผืนผ้าแพรวพรรณ พิณีผ้าขึ้นเด่นของพิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย / THAI TEXTILES : Threads of a Cultural Heritage / Silken Threads Lacquer Thmes Lan Na Court Textiles

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

รูปแบบสิ่งทอล้านนาของชาวไทยวนและชาวไทลื้อ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคัดเลือกจากภาพที่มีรูปแบบ ลวดลาย ที่ซ้ำหรือคล้ายคลึงกัน โดยใช้ วิธีการสุ่มแบบเจาะจงตามจุดมุ่งหมายด้วยระบบโควต้า (Purpose Quota Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนของประชากร โดยกำหนดให้ผลงานสิ่งทอที่จะใช้ เป็นกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1.1 ต้องเป็นผลงานสิ่งทอแบบดั้งเดิมของไทยวนและไทลื้อตามที่กำหนดไว้ในขอบเขต

1.2 สิ่งทอของไทยวนและไทลื้อจะต้องมีรูปแบบที่แสดงออกถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความเชื่อและวัฒนธรรมของล้านนา มีการถ่ายทอดรูปแบบหรือกรรมวิธีแบบดั้งเดิมที่แสดงภูมิปัญญาพื้นถิ่นของล้านนา

1.3 ต้องมีรูปแบบที่แสดงออกทางด้าน ที่มาหรือแนวคิดในการสร้างงาน ลักษณะรูปแบบ ลวดลาย กรรมวิธีการผลิต การใช้วัสดุ และสี

1.4 ภาพผลงานสิ่งทอ จะต้องเป็นผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ใน หนังสือวารสารหรือเอกสารวิชาการ

จากวิธีการสุ่มตัวอย่างดังกล่าว ผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างภาพผลงาน รวมทั้งสิ้น 85 ภาพ และนำมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 70 ภาพ (ตามค่าเฉลี่ยระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% จากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan)

2.) ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอล้านนา จำนวน 5 ราย เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประวัติและผลงานด้านสิ่งทอล้านนาประกอบด้วยนักวิชาการที่เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอล้านนา 3 ราย ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นช่างทอพื้นบ้านสิ่งทอไทยวน 1 รายและผู้เชี่ยวชาญที่เป็นช่างทอพื้นบ้านสิ่งทอไทลื้อ 1 ราย เป็นผู้ตอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดค่าตัวแปร ได้แก่ แบบสอบถามการสัมภาษณ์ เพื่อประเมินลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาในด้านต่างๆ โดยมีการออกแบบแบบสอบถามการสัมภาษณ์ที่มีขั้นตอนดังนี้

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้สรุปวิเคราะห์ลักษณะเด่นของสิ่งทอสไตล์ล้านนา ได้จัดทำแบบสอบถามการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างเมื่ออ้างอิงไปสู่กลุ่มประชากรแล้วปราศจากอคติและความโน้มเอียง (bias) ในผลงาน รวมทั้งมีความน่าเชื่อถือได้มากที่สุด โดยมีขั้นตอนในการจัดทำแบบสอบถามการสัมภาษณ์ที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1.การออกแบบ แบบสอบถามการสัมภาษณ์ ที่ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) จากนักวิชาการด้านการวิจัยและการออกแบบก่อนที่จะนำไปใช้จริงกับผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอล้านนา

2.นำแบบสอบถามการสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอล้านนาประเมินเพื่อหาข้อสรุปที่เป็นลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาในด้านต่างๆ

3.นำแบบสอบถามการสัมภาษณ์ที่ประเมินผล มาสรุปวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องที่เป็นวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ IOC (Index of Congruence) ที่มีความคิดเห็นตรงกันมากที่สุดมาใช้เป็นข้อสรุปลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา

2) แบบสอบถามการสัมภาษณ์ มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น มีขั้นตอนการออกแบบดังนี้

1. ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำมากำหนดเป็นประเด็นข้อคำถาม
2. ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี ทางด้านหลักศิลปะและการออกแบบสิ่งทอ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบโครงสร้างวิธีการถาม มาจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

แบบสัมภาษณ์เพื่อสอบถามลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา ประกอบด้วยข้อมูล 4 ตอน
ดังนี้

1. สิ่งทอที่แบ่งตามลักษณะของการใช้งาน

เครื่องแต่งกาย / สิ่งทอที่ใช้สอยในครัวเรือน / สิ่งทอที่ใช้ในศาสนา ประเพณี พิธีกรรม

2. สิ่งทอที่แบ่งตามลักษณะการผลิต

วิธีการทอ / การย้อม / การตกแต่งให้เกิดลวดลาย

3. สิ่งทอที่แบ่งตามลักษณะวัสดุที่ใช้ในการผลิต

เส้นใยฝ้าย / เส้นใยไหม / เส้นใยสังเคราะห์ เส้นใยพิเศษ

4. ลักษณะลวดลายผ้าล้านนา

ที่มา ความหมาย ในการสร้างลวดลาย / รูปแบบของลวดลายบนผืนผ้า / การจัด
องค์ประกอบลวดลาย / การใช้สีและสีที่แสดงลักษณะเด่น

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การถามสรุปในประเด็นที่สำคัญและข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
ในประเด็นเพื่อหาข้อสรุปลักษณะเด่นในด้านต่างๆ ที่แสดงเอกลักษณ์ของสิ่งทอล้านนามากที่สุด

1.3 การประเมินคุณค่าตัวแปร ใช้วิธีรวมผลการประเมินจากแบบสัมภาษณ์
ผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลคือภาพตัวอย่างที่ประเมินว่ามีลักษณะเด่นหรือไม่

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive
Statistic) โดยแสดงผลค่าเฉลี่ยในการตอบแบบสอบถามการสัมภาษณ์ที่มีข้อคิดเห็นที่ตรงกันมาก
ที่สุดมาเป็นข้อสรุป

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการเขียนบันทึกแบบ
สัมภาษณ์เชิงลึก และนำข้อมูลที่มีเนื้อหาและประเด็นที่ซ้ำๆกัน (Theme) มาหาข้อสรุปที่เชื่อมโยงกับ
ข้อมูลเชิงปริมาณที่วิเคราะห์ได้เพื่อตอบคำถามการวิจัย

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยได้สรุปวิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่างๆที่จะนำไปใช้ในการ
ประเมินผล เพื่อหาลักษณะเด่นของสิ่งทอสไตล์ล้านนา ซึ่งประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ
ด้านสิ่งทอล้านนาจากแบบสอบถามการสัมภาษณ์ ที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.5 สรุปผลข้อมูล การประเมินแบบสอบถามการสัมภาษณ์ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่ได้แสดงความคิดเห็นด้วยวิธีการเลือกตอบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาสรุปมาหาค่า ดัชนีความสอดคล้องที่เป็นวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ IOC (Index of Congruence) ที่มีความคิดเห็นตรงกันมากที่สุด(รายละเอียดการประเมินอยู่ในภาคผนวก) และข้อสรุปจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก รวมได้ข้อสรุปที่เป็นลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาดังนี้

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามการสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. ประเภทของสิ่งทอล้านนา ประเภทใดที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามากที่สุด

สิ่งทอประเภทเครื่องแต่งกาย ประเภทใช้สอยในครัวเรือน และสิ่งทอประเภทที่ใช้ในศาสนา ประเพณี พิธีกรรมมีความโดดเด่นแตกต่างกันไป โดยสรุปได้ดังนี้

-สิ่งทอของไทยวนที่แสดงลักษณะเด่นมากที่สุด คือสิ่งทอประเภทเครื่องแต่งกาย ได้แก่ ผ้าที่ใช้ในโอกาสพิเศษ คือ ผ้าตีนจก ที่ใช้ในงานทำบุญ งานเทศกาล หรือพิธีการสำคัญๆ จะต้องใช้ผ้าทอที่มีความประณีตงดงาม ที่สอดคล้องกับความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณี ที่มีการทอเป็นลวดลายสลับซับซ้อน และสีสันทัดงามเป็นพิเศษ และ ผ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน คือ ผ้าฝ้ายทอสีพื้น มีลวดลายประกอบแบบง่ายๆ ที่โดดเด่น ได้แก่ ชินตามะนาว ชินลัวะ ชินคำเคิบ

-สิ่งทอของไทยลื้อที่แสดงลักษณะเด่นมากที่สุด คือสิ่งทอประเภทที่ใช้ในศาสนา ประเพณีพิธีกรรม และสิ่งทอประเภทเครื่องแต่งกาย รองลงมาคือสิ่งทอสำหรับใช้สอยในครัวเรือน

สิ่งทอประเภทที่ใช้ในศาสนา ประเพณี พิธีกรรม ได้แก่ ผ้าทอที่ทำขึ้นตามความเชื่อต่างๆ เช่น ผ้าเซ็ดหลวงทำขึ้นเพื่อถวายวัด ตุง ที่ใช้ในพิธีทางพุทธศาสนาทำขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาและถึงบรรพบุรุษ

สิ่งทอประเภทเครื่องแต่งกาย ได้แก่ ชุดไทลื้อ เสื้อปัก ชินสามดอก ชินไหมคำ ชินป่องก่าน ชินม่านก่าน

สิ่งทอสำหรับใช้สอยในครัวเรือน ได้แก่ ผ้าที่เป็นเครื่องใช้ คือ ผ้าสะลี ผ้าหลบ ผ้าหลบ หมอนแบบต่างๆ

2. กรรมวิธีการผลิตแบบใดที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามากที่สุด

สิ่งทอไทยวน คือ การผลิตด้วยการทอแบบจก รองลงมาคือ การทอแบบขิดที่

ชาวล้านนาเรียกว่ามุก

สิ่งทอไทลื้อ คือ การผลิตด้วยการทอแบบเกาะหรือล้วง รองลงมาคือ การทอแบบขิด และการทอแบบมัดก่าน หรือวิธีมัดหมี่เส้นพุ่ง และการผสมระหว่างการทอแบบเกาะและจก

3. วัสดุชนิดใดที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามากที่สุด

เส้นใยฝ้าย

4. ที่มา หรือแนวคิดใดที่มีความสำคัญต่อรูปแบบสิ่งทอล้านนามากที่สุด

ลวดลายที่มีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ เช่น ความยิ่งใหญ่ ความรุ่งเรือง อำนาจ พบทั่วไปในผ้าทอล้านนา เช่นลายช้างสื่อความยิ่งใหญ่ สิ่งสื่อความมีอำนาจ ม้าสื่อการเป็นพาหนะอดทน นกและไก่สื่อธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์

รองลงมาคือ ลวดลายสะท้อนความเชื่อ ความศรัทธาของผู้สร้างและลวดลายที่เป็นสื่อ ระหว่างโลกปัจจุบันและโลกหลังความตายใน เช่นลายนกกหัสติลังคิในผ้าทอไทลื้อ และลายหงส์ในผ้าทอไทยวนที่มีความเชื่อว่าจะนำวิญญาณผู้ตายไปสู่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์

5. ลักษณะของลวดลายสิ่งทอแบบใดที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามากที่สุด

ลวดลายที่สร้างสรรค์ตามอุดมคติ พบมากในลวดลายผ้าทอล้านนาที่ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ ที่สะท้อนความเชื่อทางศาสนาในผ้าทอไทลื้อ เช่นลายรูปปราสาท ลายต้นดอกปราสาทผึ้ง ชันดอก ลายรูป สัตว์ต่างๆบนตุงและผ้าเช็ดหลวง ลายรูปเรือวิญญาณ ลายรูปสัตว์ 12 ราศี และในผ้าทอไทยวน เช่น ลายโคม ชัน น้ำตัน นาค หงส์สะเปา

รองลงมาคือ รูปแบบเค้าโครงจากธรรมชาติสิ่งแวดล้อมทั่วไป พบในผ้าทอไทลื้อ เช่น การทอแบบเกาะหรือล้วงที่มีลักษณะเหมือนลายน้ำไหล และลายเรขาคณิตที่เป็นลายประกอบ พบทั่วไป ในลวดลายผ้าล้านนา

6. ลักษณะการจัดองค์ประกอบลวดลายแบบใดที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามากที่สุด

-การจัดองค์ประกอบลวดลายสิ่งทอล้านนา ประกอบด้วยลายหลัก และลายประกอบ

ลวดลายผ้าไทยวน ลายหลักที่สำคัญ เช่น **ลายโคม** มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน เป็นพบในลายผ้าทอตีนจกแบบลายโคมเช่น ลายโคมรูปนก โคมเขียงแสน โคมหงส์บี เป็นต้น และมีลายประกอบอื่นๆที่อยู่ด้านบนและล่างของลายโคมอีกเช่น ลายชั้น ห้องนก น้ำต้น ขอลใต้ และหางสะเปา

ลวดลายผ้าทอ ลายหลักที่สำคัญ เช่น **ลายดอกหับ** **ลายดอกตั้งกลาง** และ **ลายรูปสัตว์ ตามความเชื่อ** ที่เป็นลายหลักขนาดใหญ่ตรงกึ่งกลางของผ้า และมีลายประกอบเล็กๆร่วมด้วย เช่นลาย เรขาคณิต ลายพรรณพฤกษา

- **การจัดวางโครงสร้างของลวดลายสิ่งทอล้านนา** มีลักษณะการจัดดังนี้
การจัดวางแบบสมมาตร

ลักษณะของลวดลายมีการจัดแบบการซ้ำที่มีช่วงจังหวะต่อเนื่องเท่าๆกัน เป็นลายแถบแนวนอน ลายเชิง และ การผูกลายเป็นแผ่นผืน

สิ่งทอของชาวไทยวนจัดลวดลายลักษณะแบบลายเชิงเป็นส่วนใหญ่ และสิ่งทอของชาวไทลื้อจัดลวดลายลักษณะลายแถบแนวนอน และแบบการผูกลวดลายเป็นแผ่นผืนเป็นส่วนใหญ่

7. การใช้สีแบบใดที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามากที่สุด

-สิ่งทอของชาวไทยวน ส่วนใหญ่ใช้สีวรรณะร้อน และใช้สีตัดกัน มีการใช้สีมากกว่า 3 สีในผืนผ้า สีที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ สีเหลือง สีแดง สีน้ำเงิน ตามลำดับ

-สิ่งทอของชาวไทลื้อ มีการใช้สีวรรณะร้อนร่วมกับวรรณะเย็น ส่วนใหญ่ใช้สีตัดกัน นิยมใช้สีคู่กัน 2 สี คือ แดง ดำ หรือ แดง ขาว สีที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ สี แดง สีดำ สีน้ำเงิน ตามลำดับ

-มีการใช้สีมากกว่า 3 สีในผืนผ้าของทั้งชาวไทยวนและไทลื้อ

-สีน้ำเงินจากต้นหอมเป็นสีที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอของชาวไทยวนและชาวไทลื้อ

8. การศึกษาข้อมูลสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิมในอดีตควรศึกษาในช่วงเวลาใด

ช่วงพุทธศตวรรษที่ 25 หรือเมื่อประมาณ 150 ปีที่ผ่านมา มา (พ.ศ.2400 หรือประมาณช่วงสมัย รัชกาลที่ 5) เนื่องจากเป็นช่วงหลังจากการฟื้นฟูอาณาจักรล้านนาที่มีการรวมกลุ่มชนต่างๆที่ต่อมามีความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของล้านนา ทำให้เกิดการบูรณาการแบบแผนทางวัฒนธรรมร่วมกันซึ่งนำไปสู่พัฒนาการทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่แสดง

ลักษณะเด่นอันเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของศิลปวัฒนธรรมล้านนาจากข้อมูลการสรุปลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาในด้านต่างๆ ที่ผ่านการประเมินโดย ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอล้านนา ได้ข้อสรุปลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางหลักเกณฑ์ในการออกแบบ โดยผู้วิจัยได้ทำการสรุปวิเคราะห์ในรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 16 ตารางสรุปการวิเคราะห์ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา

ประเภทสิ่งทอ	รูปแบบสิ่งทอ / วัสดุ	การวิเคราะห์ลักษณะเด่น / วิธีการผลิต
<p>-สิ่งทอไทยวน</p> <p>สิ่งทอที่แสดงลักษณะเด่น ได้แก่ ประเภทเครื่องแต่งกาย</p> <p>- ผ้าที่ใช้ในโอกาสพิเศษ ใช้ในงานทำบุญ งานเทศกาล หรือพิธีการสำคัญๆ จะต้องใช้ผ้าทอที่มีความประณีตงดงาม ที่สอดคล้องกับความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณี ที่มีการทอเป็นลวดลายสลับซับซ้อน และสีสันที่งดงามเป็นพิเศษ เช่น ผ้าตีนจก ผ้าซิ่นคำเคิบ</p>	 <p>ผ้าตีนจกไทยวน/ฝ้าย</p> <p>ผ้าซิ่นคำเคิบ /ไหมผสมดันทอง</p>	<p>-ผ้าทอลายจก ผ้าซิ่นตีนจกที่เป็นเอกลักษณ์ของแม่แจ่มมี 2 แบบ เป็นผ้าซิ่นเย็บต่อกันเป็น 3 ส่วน คือส่วนหัวซิ่นหรือเอวสีขาว ส่วนตัวซิ่นหรือส่วนกลางเป็นผ้าพื้นสีดำหรือ ทอลายขวาง สีเหลืองสลับดำ และส่วนตีนซิ่น ทอเป็นลายจกโดยส่วนล่างสุดของผ้าทุกผืนจะเป็นชายผ้าสีแดง</p> <p>-ผ้าทอลายขิด ผ้าซิ่นคำเคิบ เป็นลวดลายขิดขนาดเล็ก และการใช้ดันทองเป็นเส้นพุ่งตลอดทั้งผืน และต่อตีนจกที่เป็นลวดลายจกด้วยดันทอง</p>
<p>-ผ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ผ้าฝ้ายทอสีพื้น มีลวดลายประกอบแบบง่ายๆ ที่โดดเด่น ได้แก่ ซิ่นลัวะ ซิ่นตามะนาว</p>	 <p>ซิ่นลัวะ/ฝ้าย</p> <p>ซิ่นตามะนาว/ฝ้าย</p>	<p>-ผ้าทอลายมัดหมี่ ซิ่นลัวะ ทอด้วยวิธีการมัดหมี่ ผ้าซิ่นลายขวาง มีลวดลายริ้วมัดหมี่เล็กๆ ที่เกิดจากเส้นด้ายยืน ผ้าทอมีลายสลับ 3 สี คือ น้ำเงิน แดง ขาว</p> <p>-ซิ่นตามะนาว การทอลายขัดธรรมดา ผ้าซิ่นลายขวาง เด่นที่สีคือสีเหลืองสลับสีเข้ม เช่น สีดำหรือม่วง</p>

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเภทสิ่งทอ	รูปแบบสิ่งทอ / วัสดุ	การวิเคราะห์ลักษณะเด่น / วิธีการผลิต
<p>สิ่งทอไทลื้อ</p> <p>สิ่งทอที่แสดงลักษณะเด่น คือ</p> <p>-ผ้าที่ใช้ในศาสนา ประเพณี พิธีกรรม</p>	 <p>ผ้าเช็ด / ตุ้งลายชนิดรูป ปราสาท / ผ้าย</p> <p>ตุ้งรูปสัญลักษณ์</p>	<p>- ผ้าทอลายขีด ผ้าเช็ด ลวดลายเกิดจากเส้นพุ่งจะมีหลากสี ทอสลับนวนอน สีที่เด่นคือสีดำและสีแดง ลวดลายในแต่ละช่วงจะเป็นลายตามอุดมคติรูปคน สัตว์ ต้นไม้ ดอกไม้ และลายเรขาคณิต ยาวประมาณ 2 - 3 เมตร กว้างประมาณ 15 - 30 เซนติเมตร ใช้ในพิธีกรรมการถวายทานเป็นพุทธบูชาเพื่ออุทิศให้แก่บรรพบุรุษ</p> <p>-ผ้าทอลายจกและขีด ตุ้ง</p> <p>-โครงสร้างของตุ้งจะประกอบด้วยส่วนหัว ตัว และหาง โดยมีไม้ไผ่สอดคั่นเป็นระยะๆ นิยมตกแต่งด้วยวัสดุต่างๆ เช่น เศษผ้า กระดาษใบลาน ฯลฯ เป็นรูปดอกไม้ หรือเป็นพุ โดยทั่วไปกว้างประมาณ 10 - 40 เซนติเมตร ยาวตั้งแต่ 1 - 5 เมตร</p> <p>-ลวดลายสื่อถึงสัญลักษณ์ เช่น รูปปราสาท เรือ สิ่งของเครื่องใช้และสัตว์ในตำนาน ได้แก่ ช้าง ม้า หงส์ นก ดอกไม้ ต้นไม้ ฯลฯ</p> <p>-ใช้ในงานฉลอง หรืองานสมโภชต่างๆ เช่น ในงาน “ปอยหลวง” ซึ่งเป็นงานฉลอง โบสถ์ วิหาร ฯลฯ และตุ้งรูปปราสาทใช้ในพิธีการทานปราสาทให้กับผู้ล่วงลับตามความเชื่อของชาวไทลื้อ</p>

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเภทสิ่งทอ	รูปแบบสิ่งทอ / วัสดุ	การวิเคราะห์ลักษณะเด่น / วิธีการผลิต
<p>ประเภทเครื่องแต่งกาย</p> <p>- ผ้าที่ใช้ในโอกาสพิเศษ ได้แก่ เครื่องแต่งกายไทลื้อ ชิ่นไหมคำ</p>	 <p>ชุดไทลื้อจาก บ้านศรีดอนไชย/ฝ้ายหรือแพรจีน</p> <p>ชุดไทลื้อชิ่นสามดอกจาก บ้านหาดบ้าย/ฝ้าย</p> <p>ชิ่นไหมคำ / ฝ้าย/ไหม /เส้นใยโลหะสีเงิน สีทอง</p>	<p>-ชุดไทลื้อจาก บ้านศรีดอนไชย เสื้อปัก มีทั้งแบบสีขาวและสีดำ ชายเสื้อทั้งชายรูปปลายแหลมตรงกลางลำตัว ซาบเสื้อตกแต่งด้วยแถบผ้าสีต่างๆ</p> <p>-ผ้าทอลายเกาะ ผ้าชิ่นมีจุดเด่นตรงสีเส้นของการทอลายเกาะขนาดใหญ่ เป็นลายเรขาคณิต วางลายตรงกลางของผ้า สีเด่นคือสีแดง และสีดำ</p> <p>-ชุดไทลื้อชิ่นสามดอก เสื้อปักมีลักษณะเช่นเดียวกับของบ้านศรีดอนไชย</p> <p>-ผ้าทอลายจก ผ้าชิ่น ส่วนบนเป็นผ้าทอสีเขียวสลับดำหรือคราม ส่วนกลางของชิ่นทอด้วยเทคนิคจกหลากสีด้วยฝ้ายและไหม</p> <p>ลักษณะเด่นของลายคือ มีลายสามแถว ที่เรียกว่า ชิ่นสามดอกลายหลักคือลายดอกหับรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ลายประกอบเป็นลายดอกบ่วงรูปสามเหลี่ยม เด่นด้วยลวดลายและการตัดกันของสีกลุ่มแดงและสีดำ</p> <p>-ชิ่นไหมคำ ทอลายจกใช้ในเครื่องแต่งกายของชนชั้นสูง หรือผู้มีฐานะ เด่นที่เส้นใยสีเงินสีทองที่มีความแวววาว ที่เรียกว่า ไหมคำ มาทอสลับกับเส้นไหม หรือฝ้ายทำให้ผ้าชิ่นมีความงดงามเป็นพิเศษกว่าผ้าทอทั่วไป</p>

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ประเภทสิ่งทอ	รูปแบบสิ่งทอ / วัสดุ	การวิเคราะห์ลักษณะเด่น / วิธีการผลิต
-ผ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	 <p>ซิ่นป้องกัน / ฝ้าย</p> <p>ซิ่นม่านก่าน / ฝ้าย</p>	<p>-ผ้าทอลายมัดหมี่ ซิ่นป้องกัน การทอด้วยเทคนิคการมัดหมี่ที่ชาวไทลื้อเรียกว่ามัดก่านหรือคาคก่าน (การทอมัดหมี่เส้นพุ่ง) ทอเป็นลายขวางสลับริ้วสีพื้น ขนาดของลายเท่ากันตลอด เส้นด้ายที่ใช้ทอยอมด้วยสิทธรรวมชาติคือสีน้ำเงินจากห้อม เด่นที่ลายทอและการตัดกันของสีแดงและน้ำเงิน</p> <p>-ซิ่นม่านก่าน ทอลายชิดตามขวาง ทอสลับสีพื้นเป็นช่วงๆ ช่วงลายริ้วชิดและสีพื้นมีการจัดขนาดของลายไม่เท่ากัน และทอตกแต่งสลับด้วยลายมัดก่าน(การทอมัดหมี่เส้นพุ่ง)</p>
-ประเภทเครื่องใช้ในครัวเรือน	 <p>สะลิวหรือพุก / ฝ้าย</p> <p>ผ้าหลบ / ฝ้าย</p> <p>หมอนผา / ฝ้าย / เส้นโลหะสีเงินและสีทอง</p>	<p>-สะลิว ปลูกผ้าสีครามเข้มหรือสีดำ ขนาดประมาณ 80 x 180 เซนติเมตร ด้านขอบของพุกเย็บด้วยผ้าสีเดียวกันหรือสีแดงหนา ประมาณ 5 - 10 เซนติเมตร ยัดด้วยนุ่น ลักษณะเด่นคือ การตกแต่งด้วยลวดลายผ้าชิด และการทอสลับสี เป็นการตัดกันด้วยค่าน้ำหนักของสีแดงและสีดำ</p> <p>-ผ้าหลบ ผ้าฝ้ายสีขาว นิยมทอ 2 ชั้น แล้วนำมาเย็บต่อกกลางมีลักษณะเด่นอยู่ที่การทอลายชิด ที่ใช้เส้นฝ้ายสีแดงสลับสีดำคราม ประกอบด้วยลายชิดพื้นฐานขนาดเล็กและลายที่เกิดจากการคิดประดิษฐ์ผสมผสานลายพื้นฐานจนเป็นลายขนาดใหญ่ และในส่วนตรงชายผ้าจะรวบเส้นฝ้ายถักเป็นตาข่าย ผ้าปูที่นอนใช้ปูทับลงบนพุกหรือสะลิว</p> <p>-หมอนผา หมอนรูปสามเหลี่ยมขนาดใหญ่ ทอลายขัด ใหญ่ มีการปักตกแต่งหน้าหมอนเป็นลวดลายงดงาม ด้วยเส้นโลหะสีเงิน หรือสีทอง ปักบนผ้าสีแดงและสีดำ นิยมใช้ในชนชั้นสูง มีนัยบอกฐานะและอำนาจของผู้ใช้</p>

ตารางที่ 17 ตารางสรุปการวิเคราะห์ลวดลายสิ่งทอล้านนาที่มีลักษณะเด่น

ลักษณะลวดลายไทยวน	การจัดองค์ประกอบ	การวิเคราะห์ลวดลายและสี
  <p>ผ้าขึ้นตีนจกไทยวน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงสร้างของลาย ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> -ลายหลัก คือลายโคมรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน -ลายประกอบ อยู่ในส่วนด้านบนและล่างของลาย คือ ลายห้อยนก ชัน น้ำตื้น นาค หางสะเปา 2. โครงสร้างการจัดวางลายแบบสมมาตร 3. ลักษณะของลายมีการจัดแบบการซ้ำกันของลายที่มีช่วงจังหวะต่อเนื่องเท่าๆกัน 4. การจัดลวดลายด้วยลักษณะของลายเชิง 	<p>ลายที่แสดงลักษณะเด่นส่วนหลัก คือ ลายรูปโคมและส่วนรองคือลายประกอบต่างๆ ผ้าตีนจกจะมีการจัดลายเช่นเดียวกันแต่จะต่างในรายละเอียดของลายหลัก เช่น จากลายโคมรูปนกเป็นลายโคมหงส์บี๊ ลายโคมเชิงเส้น</p> <p>การจัดลายบนผ้าขึ้นมีลายจกอยู่ตรงกลาง ส่วนประกอบส่วนบนเป็นลายทางแนวอนสลับสี และส่วนล่างเป็นสีพื้นสีแดงที่เป็นเอกลักษณ์ของผ้าตีนจกไทยวน สีโดยรวมที่เป็นลักษณะเด่นคือ สีแดง เหลือง ดำ</p>
<p>ลายสร้างสรรค์ตามอุดมคติ และ ลายเค้าโครงจากธรรมชาติ แวดล้อมทั่วไป</p> <p>ผ้าเช็ด</p> <p>ตุ่ง</p>	<p>ลวดลายในผ้าเช็ดและตุ่ง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. โครงสร้างของลาย ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> -ลายหลัก คือลายสัตว์เค้าโครงธรรมชาติ เช่น ช้าง ม้า นก ไก่ และลายตามคติความเชื่อ เช่น ลายนาค ลายหงส์ ลายนกหัสดีลิงค์ ลายสิงห์ และลายรูปปราสาท รูปเรือ วิญญูณ -ลายประกอบ อยู่ในส่วนแถวด้านบนและด้านล่างของลาย คือ ลายเรขาคณิตที่มีเค้าโครงจากลายดอกไม้ตามธรรมชาติ 2. โครงสร้างการจัดวางลายแบบสมมาตร 3. ลักษณะของลายมีการจัดแบบการซ้ำกันของลายที่มีช่วงจังหวะต่อเนื่องเท่าๆกัน 4. การจัดลวดลายด้วยลักษณะของลายแถบแนวนอน 	<p>ลายที่เป็นลักษณะเด่น คือ ลายหลัก และ ส่วนรองคือลายประกอบ โดดเด่นด้วยการจัดลาย แนวนอน แบบการซ้ำกันของลายที่มีช่วงจังหวะต่อเนื่องเท่าๆกัน สีเด่นคือ สีแดง ดำ และการใช้สีตัดกัน ของสีแดง และสีเขียว</p>

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ลักษณะลวดลายไทยวน	การจัดองค์ประกอบ	การวิเคราะห์ลวดลายและสี
 <p>เครื่องแต่งกายไทลื้อ</p> <p>ลายหลัก ลายดอกหับ</p> <p>ลายหลัก ลายดอกตั้งกลาง</p> <p>ลายประกอบ ลายเรขาคณิตที่มีเค้าโครงจากลายดอกไม้ตามธรรมชาติ</p>	<p>ลวดลายในเครื่องแต่งกายไทลื้อ</p> <p>1. โครงสร้างของลาย ประกอบด้วย</p> <p>-ลายหลัก คือลายเค้าโครงธรรมชาติ เช่น ลายดอกหับ ลายดอกตั้งกลาง อยู่ใน ส่วนกลางของลาย</p> <p>-ลายประกอบ อยู่ในส่วนแถวด้านบนและด้านล่างของลาย คือ ลายเรขาคณิตที่มีเค้าโครงจากลายดอกไม้ตามธรรมชาติ และ ลายทอสีพื้นสลับสี</p> <p>2. โครงสร้างการจัดวางลายแบบ สมมาตร</p> <p>3. ลักษณะของลายมีการจัดแบบการ ซ้ำกันของลายที่มีช่วงจังหวะต่อเนื่อง เท่าๆกัน และลายเฉพาะ</p> <p>4. การจัดลวดลายด้วยลักษณะของลาย แถบแนวนอน</p>	<p>-ลายที่เป็นลักษณะเด่น คือ ลายหลัก และ ส่วนรองคือลายประกอบ โดดเด่น ด้วยการจัดลาย แนวนอน แบบการซ้ำ กันของลายที่มีช่วงจังหวะต่อเนื่อง เท่าๆกัน</p> <p>-การใช้สีในเครื่องแต่งกายไทลื้อจะมีสี กลุ่มสีแดง และสีดำเป็นหลักการ ร่วมกับการใช้กลุ่มสีตัดกัน</p>
	<p>ลวดลายในเครื่องใช้ไทลื้อ</p> <p>1. โครงสร้างของลาย ประกอบด้วย</p> <p>-ลายหลัก ผ้าหอบ คือลายเค้าโครง ธรรมชาติ เช่น ลายดอกหับ อยู่ใน ส่วนกลางของผ้า ลายหลักผ้าหอบ คือ ลายในส่วนที่กระจายต่อเนื่องในผืนผ้า</p>	<p>-ลายที่เป็นลักษณะเด่น คือ ลายหลัก และ ส่วนรองคือลายประกอบ โดดเด่น ด้วยการจัดลาย แบบลายเฉพาะตรง กลางผืนผ้าและการจัดลวดลายลาย ด้วยการผูกกลายเป็นแผ่นผืน</p> <p>-การใช้สีหลักคือกลุ่มสีแดง และสีดำ</p>

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ลักษณะลวดลายไทยวน	การจัดองค์ประกอบ	การวิเคราะห์ลวดลายและสี
 <p data-bbox="375 835 581 865">ผ้าหอบและผ้าแหลบ</p>	<p data-bbox="688 390 1114 613">-ลายประกอบ ผ้าหอบและผ้าแหลบ อยู่ใน ส่วนแถวด้านบนและด้านล่างของลาย คือ ลายเรขาคณิตที่มีเค้าโครงจากลาย ดอกไม้ตามธรรมชาติ และลายทอสีพื้น สลับสี</p> <p data-bbox="688 630 1040 705">2. โครงสร้างการจัดวางลายแบบ สมมาตร</p> <p data-bbox="688 743 1114 1075">3. ลักษณะของลาย ผ้าหอบมีการ จัดแบบลายเฉพาะตรงกลางพื้นผ้า และลายผ้าแหลบเป็นการจัดลวดลาย ลายด้วยการผูกกลายเป็นแผ่นผืน และ การจัดวางลายซ้ำกัน มีช่วงจังหวะ ต่อเนื่องเท่าๆกันตลอดผืน</p>	<p data-bbox="1143 390 1534 520">-การใช้สี ที่แสดงลักษณะเด่นทั้งของสิ่ง ทอของชาวไทยวนและชาวไทลื้อคือสี น้ำเงินจากต้นหอม</p>

จากการกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อหาข้อสรุปที่เป็นลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาในด้าน ต่างๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวม ข้อมูลสำคัญของสิ่งทอล้านนา เพื่อหาหลักเกณฑ์ของสิ่งทอสไตล์ ล้านนา ที่ได้ผ่านการประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญ และนำไปสรุปวิเคราะห์รายละเอียด ได้แก่ ประเภท ของสิ่งทอ กรรมวิธีในการผลิต แนวความคิด เส้นใยหรือวัสดุ รูปแบบและองค์ประกอบของลวดลาย และการใช้สี ที่จะนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยต่อไป

ส่วนที่2 การประเมินผู้บริโภคและรสนิยมในด้านรูปแบบสิ่งทอ

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้บริโภคที่มีความสนใจสินค้าประเภทสิ่งทอที่ใช้ในการ ตกแต่งภายใน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกได้ทำการศึกษา คือ ผู้บริโภคกลุ่ม Gen-X ที่เป็น กลุ่มเป้าหมายหลัก และเป็นผู้บริโภคที่มีความสนใจสินค้าที่เกี่ยวกับของตกแต่งภายในที่พักอาศัย ที่มาชมงานแสดงสินค้าตกแต่งบ้าน โดยแบ่งผู้บริโภคเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- ผู้บริโภคในเขตล้านนา ได้แก่จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ น่าน รวมจำนวน 100 คน
- ผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ รวมจำนวน 100 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อประเมินพฤติกรรมผู้บริโภคในการเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก และแบบสอบถามเพื่อประเมินทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนา ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและการออกแบบตกแต่งภายใน 3 ท่าน

1) การออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้รูปแบบดังนี้

- 1.แบบสอบถามแบบหลายตัวเลือก (Multiple choices question) และแบบสอบถามแบบให้ เลือกตอบได้หลายข้อ (Checklist)
- 2.แบบสอบถามคำถามแบบ Likert scale เป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติของผู้ตอบเกี่ยวกับการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย 5 ระดับ

2) แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. การวัดด้านประชากรศาสตร์ (Demographic measures) เป็นการรวบรวมสถิติเกี่ยวกับลักษณะของผู้บริโภค ได้แก่ อายุ รายได้ เพศ อาชีพ ฐานะครอบครัว การศึกษา ฯลฯ ลักษณะเหล่านี้สามารถวัดออกมาเป็นด้านปริมาณได้โดยง่ายซึ่งจะทำให้สามารถทำความเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภคได้ดียิ่งขึ้น
 2. การวัดด้านกิจกรรมของผู้บริโภค (Consumer activity measures) หรือการวัดด้านจิตพิสัย ผู้วิจัยจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมผู้บริโภค เช่น ซื้อสินค้าเมื่อใด แหล่งซื้อคือที่ไหน และความนิยมด้านต่างๆที่เกี่ยวกับสิ่งทอ
 3. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน
 4. ทัศนคติที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนา
- ข้อมูลที่นำมาใช้ในการทำแบบสอบถาม มีวิธีการดำเนินงาน ดังนี้
1. ศึกษาข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายหลักคือกลุ่ม Gen- x และศึกษาเกณฑ์การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค

2. ศึกษา รูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาแบบดั้งเดิม และรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาแบบร่วมสมัย โดยศึกษาข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ และสี่สารสนเทศ

3. ศึกษา รูปแบบสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก และการออกแบบตกแต่งภายในร่วมสมัยสไตล์ต่างๆ โดยศึกษาข้อมูลจาก หนังสือ ตำรา นิตยสารการตกแต่งภายใน ที่เกี่ยวข้องกับการตกแต่งภายใน ห้องรับแขกที่เป็นที่นิยมในปัจจุบัน

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างและแหล่งที่เก็บข้อมูลจำนวน 200 คน แบ่งเป็น เพศชาย 100 คน และ เพศหญิง 100 คน โดยเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) กลุ่มตัวอย่างในเขตจังหวัดล้านนา รวม 100 คน ได้แก่
 - กลุ่มตัวอย่าง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 25 คน จากงาน nap 12 "Make a Move" in Nimmanhaemin Art & Design Promanade งานแสดงสินค้าของตกแต่งบ้าน ถนนนิมมานเหมินท์ จังหวัดเชียงใหม่ 7-12 ธันวาคม 2554 และแหล่งจำหน่ายสินค้าประเภทของตกแต่งบ้านในจังหวัดเชียงใหม่
 - กลุ่มตัวอย่างจังหวัดเชียงรายจำนวน 25 คน จากแหล่งชุมชนที่จำหน่ายสินค้าประเภทของตกแต่งบ้าน
 - กลุ่มตัวอย่างจังหวัดแพร่ จำนวน 25 คน จากแหล่งชุมชนที่จำหน่ายสินค้าประเภทของตกแต่งบ้าน
 - กลุ่มตัวอย่างจังหวัดน่าน จำนวน 25 คน จากแหล่งชุมชนที่จำหน่ายสินค้าประเภทของตกแต่งบ้าน
- 2) กลุ่มตัวอย่างจากแหล่งชุมชนในกรุงเทพฯ รวม 100 คน ได้แก่
 - กลุ่มตัวอย่างจากงาน BIG + BIH 2011 ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา งานแสดงสินค้าของขวัญและของตกแต่งบ้าน 19 – 24 เมษายน 2554 จำนวน 50 คน
 - แหล่งจำหน่ายสินค้า ประเภทของตกแต่งบ้าน ในห้างสรรพสินค้าชั้นนำ จำนวน 50 คน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ยแบบค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.5 สรุปผลข้อมูล

กลุ่มผู้บริโภครที่สนใจสินค้าตกแต่งบ้านที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 200 คน โดยให้ตอบแบบสอบถามประเด็นต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์และจิตพิสัย ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการตกแต่งภายในบ้าน ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน และทัศนคติที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนา ซึ่งได้ผลสรุปแสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 18 สรุปผลการประเมินพฤติกรรมผู้บริโภคในด้านต่างๆ

ข้อมูลผู้บริโภคด้านประชากรศาสตร์จากผลสรุป 2 อันดับ	ข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภคด้านจิตพิสัยที่มีต่อการเลือกซื้อสิ่งทอเพื่อใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก
<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชาย 100คน และ เพศหญิง 100 คน - ช่วงอายุอยู่ในระหว่าง32-39 ปี - ระดับการศึกษาวุฒิมัธยมศึกษาตรี-ปริญญาตรีโท - อาชีพ พนักงานเอกชน แม่บ้าน - รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 30,000-50,000 บาท - สถานภาพ โสด และแต่งงานแล้ว - ประเภทที่อยู่อาศัย บ้านเดี่ยว และคอนโดมีเนียม - ที่อยู่อาศัย ต่างจังหวัดและกรุงเทพฯ - ขนาดของครอบครัว 2-5 คน 	<ul style="list-style-type: none"> - แหล่งจำหน่ายสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในที่นิยมคือแหล่งจำหน่ายสินค้าตกแต่งบ้านทั่วไป และงานแสดงสินค้าตกแต่งบ้าน - วัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อสิ่งทอเพื่อการตกแต่งภายใน คือ เพื่อประดับตกแต่งให้สวยงามและเพื่อตอบสนองการใช้งานในชีวิตประจำวัน - ลักษณะการตกแต่งห้องรับแขกที่นิยมคือรูปแบบผสมผสานและรูปแบบเป็นทางการ/นั่งเก้าอี้ - ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่มีความจำเป็นสำหรับการตกแต่งภายในห้องรับแขก มากที่สุดคือเฟอร์นิเจอร์ชุดรับแขก - ราคาสินค้าตกแต่งภายในห้องรับแขกประเภทหมอนอิง เบาะรองนั่ง ผ้าปูโต๊ะ พรมพื้น เฉพาะที่ โคมไฟ สิ่งทอประดับผนัง ที่นิยมซื้อมากที่สุด 3อันดับ คือ ช่วงราคา 500 – 3,000 บาท และสิ่งทอประเภท ชุดรับแขก เฟอร์นิเจอร์อาร์มแชร์ คือ5,000 – 30,000บาท - วัสดุหรือชนิดของผ้าที่นิยมใช้ คือผ้าใยธรรมชาติและผ้าใยผสม

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อมูลผู้บริโภคดีด้านประชากรศาสตร์จากผลสรุป 2 อันดับ	ข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภคดีด้านจิตพิสัยที่มีต่อการเลือกซื้อสิ่งทอเพื่อใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก
	<ul style="list-style-type: none"> - โทนสีของงานสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในที่นิยมมากที่สุดคือ โทนสีกลมกลืนและโทนสีตัดกัน - กลุ่มสีโดยรวมที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขกที่ชื่นชอบ คือ รื่นเริง สนุกสนาน และอ่อนหวาน ผ่อนคลาย - ผิวสัมผัสของสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน ที่นิยม คือ นุ่ม บางเบา และเรียบ - เทคนิคการผลิตผ้าหรือสิ่งทอที่นิยมคือ การพิมพ์ และการผสมผสานด้วยเทคนิคต่างๆ - ลวดลายสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน ที่นิยมมากที่สุดคือ ลวดลายธรรมชาติและลวดลายสร้างสรรค์ - สไตล์ที่นิยมในการตกแต่งบ้านคือ รูปแบบผสมผสาน รูปแบบร่วมสมัย และรูปแบบย้อนยุค
<p>ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การดูแลรักษาทำความสะอาดง่าย - ประโยชน์ใช้สอย - ราคาที่เหมาะสม 	<p>ปัจจัยที่ควรนำมาปรับปรุงในการออกแบบสิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัยให้มีความเหมาะสมกับความนิยมในปัจจุบัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน - การออกแบบที่สอดคล้องกับรสนิยมของผู้บริโภค และสไตล์ของบ้าน - การใช้วัสดุที่เหมาะสมกับการใช้งาน

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ข้อมูลผู้บริโภคด้านประชากรศาสตร์จากผลสรุป 2 อันดับ	ข้อมูลพฤติกรรมผู้บริโภคด้านจิตพิสัยที่มีต่อการเลือกซื้อสิ่งทอเพื่อใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก
<p>ทัศนคติที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอล้านนาตามแนวนิยมแบบร่วมสมัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้วัสดุ สี ลวดลายมีความเหมาะสมกับสไตล์การตกแต่งในปัจจุบันมากที่สุด - รูปแบบเหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน - มีความทันสมัย และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวม 	<p>ทัศนคติที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอล้านนาตามแนวนิยมแบบดั้งเดิม</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีที่มาจากเอกลักษณ์ของสิ่งทอล้านนา มากที่สุดรองลงมาคือมีความประณีตสวยงาม - มีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวม มีน้อยที่สุด - วัสดุ สี ลวดลายมีความเหมาะสมกับสไตล์การตกแต่งในปัจจุบันน้อยที่เป็นลำดับรองลงมา

จากผลการประเมินพฤติกรรม และทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อการเลือกซื้อสิ่งทอเพื่อใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก ได้ขอสรุปที่เป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

จากข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีรายได้ เฉลี่ยระหว่าง 30,000-50,000 บาท และขนาดของครอบครัว เฉลี่ย 2- 5 คน ทำให้ได้ขอสรุปในการออกแบบ ที่ควรมีราคา ระดับปานกลาง และขนาดของชุดรับแขกและของตกแต่ง ควรเหมาะสมการใช้งานสำหรับกับครอบครัวขนาด 2-5 คน จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ได้ข้อสรุปของผู้บริโภคในงานวิจัยนี้คือเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่อยู่ในส่วนกลางระดับกลาง (Middle middle class) หรือกลุ่ม B ระดับกลาง คือกลุ่มคนที่มีฐานะดีปานกลาง มีความพอใจที่จะซื้อสินค้าที่แสดงออกถึงรสนิยมและความเป็นอยู่ที่ดีของตน

จากข้อมูลด้านจิตพิสัย ผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมการตกแต่งห้องรับแขกแบบผสมผสาน ระหว่างการนั่งเก้าอี้และการนั่งพื้น สไตล์ที่นิยมคือรูปแบบผสมผสาน รูปแบบร่วมสมัย และรูปแบบย้อนยุค นิยมผ้าที่มีผิวสัมผัสนุ่ม และเป็นธรรมชาติ และกลุ่มสีที่ให้ความรู้สึกสนุกสนาน รื่นเริง และผ่อนคลาย

ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสิ่งทอ และปัจจัยที่ควรนำมาปรับปรุงในการออกแบบ คือควรเลือกใช้วัสดุที่สะดวกในการดูแลรักษา มีประโยชน์ใช้สอยที่ดี ราคาที่เหมาะสมกับระดับของผู้บริโภค และการออกแบบที่เหมาะสมกับการใช้งาน ตอบสนองรสนิยมและสอดคล้องกับสไตล์ของการตกแต่งบ้านในปัจจุบัน

ในส่วนองทัศนคติที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอล้านนา ผู้บริโภคส่วนใหญ่ นิยมรูปแบบสิ่งทอล้านนาตามแนวนิยมแบบร่วมสมัย ในด้านวัสดุ สี ลวดลาย มากกว่ารูปแบบสิ่งทอล้านนาตามแนวนิยมแบบดั้งเดิม

จากผลการประเมินของข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัย ได้ข้อสรุป คือ การออกแบบห้องรับแขกที่มีการจัดแบบผสมผสาน ที่มีชุดรับแขกแบบเป็นทางการ และการจัดแบบนั่งกับพื้นแบบ การเลือกใช้วัสดุที่ดูเป็นธรรมชาติสะดวกในการใช้งาน และราคาไม่สูง รวมถึงการออกแบบที่นำสไตล์ของการตกแต่งที่นิยมในปัจจุบันมาเป็นแนวทางในการออกแบบสิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัยต่อไป

จากข้อมูล ระเบียบวิธีวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านต่างๆ เพื่อนำผลสรุปไปใช้ ในการประเมินลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาในด้านต่างๆ และเพื่อประเมิน พฤติกรรม ผู้บริโภคใน การเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก รวมถึงเพื่อประเมินทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนา ผลสรุปดังกล่าว ผู้วิจัยจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสิ่งทอในบทต่อไป

บทที่ 5

รูปแบบผลิตภัณฑ์

ในส่วนนี้เป็นการสรุปรูปแบบของผลิตภัณฑ์ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากบทที่ 2 เรื่อง การวิเคราะห์เอกลักษณ์สิ่งทอล้านนา หลักการออกแบบสิ่งทอ และหลักการออกแบบตกแต่งภายใน ห้องรับแขก บทที่ 3 เรื่อง พฤติกรรมผู้บริโภค และบทที่ 4 เรื่อง การสรุปวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเพื่อ ประเมินคุณลักษณะของสิ่งทอล้านนา และข้อมูลการวิจัยเพื่อประเมินความนิยมของผู้บริโภคในด้าน รูปแบบสิ่งทอสำหรับงานตกแต่งภายในแบบร่วมสมัย ข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางใน การออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เพื่อกำหนดลักษณะพิเศษจำเพาะของการออกแบบสิ่งทอ สไตล်ล้านนาแบบร่วมสมัย ที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก ข้อมูลที่สำคัญแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 กรอบแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์
- 1.1 ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา
 - 1.2 วัสดุ
 - 1.3 การออกแบบและกรรมวิธีการผลิตลวดลายสิ่งทอ
 - 1.4 ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย
 - 1.5 ประเภทผลิตภัณฑ์
 - 1.6 สไตล်ห้องรับแขกแบบร่วมสมัย
 - 1.7 แนวโน้มการออกแบบเทรนด์ ปี 2012
- ส่วนที่ 2 การประเมินผลิตภัณฑ์สิ่งทอและรูปแบบของการตกแต่งภายในห้องรับแขก
- 2.1 เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่างงานเพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัย
 - 2.2 เกณฑ์ในการประเมินตัวอย่างงาน
 - 2.3 การประเมินตัวอย่างงาน
- ส่วนที่ 3 ลักษณะจำเพาะของรูปแบบผลิตภัณฑ์
- 3.1 รายละเอียดลักษณะจำเพาะของรูปแบบผลิตภัณฑ์
 - 3.2 การออกแบบคอลเลคชั่น (ตัวอย่างการนำไปประยุกต์ใช้)
 - 3.3 ตัวอย่างผลงานการออกแบบที่นำไปผลิต

ส่วนที่1 กรอบแนวคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์

1.1 ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา จากข้อมูลการสรุปลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาในด้านต่างๆ ที่ผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอล้านนา ผู้วิจัยได้เลือกลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาที่นำไปใช้เป็นแนวทางในการวางหลักเกณฑ์ในการออกแบบสิ่งทอร่วมสมัย ดังนี้

ตารางที่ 19 ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาที่นำมาใช้ในการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัย

ลวดลาย	การใช้เส้นและการจัดวางลาย	การใช้สี
<p>-ลวดลายจก ในผ้าชิ้นตีนจก ชิ้นใหม่ ผสมเส้นใยเงินและทอง</p> 	<p>สรุปการใช้เส้นและการจัดวางลาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้เส้น <ul style="list-style-type: none"> - เส้นตรงแนวขนานขนานกัน - เส้นเฉียง เส้นฟันปลา และเส้นที่ประกอบกันเป็นรูปสี่เหลี่ยม - การจัดวางลาย - การจัดวางแบบการซ้ำกันของลวดลาย - การจัดวางลวดลายด้วยการผูกกลายเป็นแผ่นผืน - การผสมผสานการใช้เส้นและการจัดวางดังกล่าว 	<p>สรุปการใช้สี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้สีวรรณะร้อน - ใช้สีคู่กัน 2 สี สีหลักคือ แดง ดำ - ใช้สีที่เป็นลักษณะเด่นของล้านนาคือ สีเหลืองสีแดง สีดำ และ สีน้ำเงิน
<p>-ลวดลายขิด ในผ้าเช็ด ผ้าหอบ ผ้าแหลอบ</p> 	<p>สรุปการใช้เส้นและการจัดวางลาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - การใช้เส้น <ul style="list-style-type: none"> - เส้นตรงแนวขนานขนานกัน - เส้นเฉียง เส้นฟันปลา และเส้นที่ประกอบกันเป็นรูปสี่เหลี่ยม - การจัดวางลาย - การจัดวางแบบการซ้ำกันของลวดลาย - การจัดวางลวดลายด้วยการผูกกลายเป็นแผ่นผืน - การผสมผสานการใช้เส้นและการจัดวางดังกล่าว 	<p>สรุปการใช้สี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้สีวรรณะร้อน - ใช้สีคู่กัน 2 สี สีหลักคือ แดง ดำ - ใช้สีที่เป็นลักษณะเด่นของล้านนาคือ สีเหลืองสีแดง สีดำ และ สีน้ำเงิน

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ลวดลาย	การใช้เส้นและการจัดวางลาย	การใช้สี
<p data-bbox="321 457 641 493">- ลวดลายขีดผสมจก ในผ้าซิ่น</p> <p data-bbox="289 716 667 850">- ลวดลายสร้างสรรค์ตามอุดมคติ ได้แก่ ลายสัตว์ ลายช้าง ม้า หงส์ นาค ต้นไม้ ฯลฯ</p> <p data-bbox="289 1182 667 1323">- ลวดลายเกาะ ในผ้าซิ่นสามดอก ผ้า ทอลายเกาะ ลายดอกหีบ ลายดอกตั้ง กลาง</p> 		

1.2 วัสดุ

จากข้อมูลการประเมินความนิยมของผู้บริโภคในการเลือกใช้วัสดุ ที่นิยมคือ ผ้าจากเส้นใยธรรมชาติ และข้อมูลการประเมินปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสิ่งทอ สำหรับการตกแต่งภายใน คือ การดูแลรักษาความสะดวกสบาย ประโยชน์ใช้สอย และราคาที่เหมาะสม จากข้อมูลดังกล่าวร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสิ่งทอในด้าน ชนิดและคุณสมบัติของสิ่งทอ และการผลิตลวดลายสิ่งทอ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสิ่งทอ ให้เหมาะสมกับตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ที่ผู้วิจัยได้ข้อสรุปคือการเลือกใช้ผ้าที่มีผิวสัมผัสแบบธรรมชาติ สามารถทำความสะอาดง่าย มีราคาที่ไม่สูงมาก และเหมาะสมกับการใช้งานในชีวิตประจำวันได้ดี ซึ่งพบว่าชนิดของผ้าที่มีคุณสมบัติดังกล่าว คือกลุ่มผ้าที่ผลิตจากใยสังเคราะห์ในกลุ่มต่างๆ ที่สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 20 ตารางชนิดของผ้าที่เหมาะสมกับการใช้งาน

ชนิดของผ้าสำหรับใช้กับชุดรับแขก	ชนิดของผ้าสำหรับใช้ในการตกแต่งเพื่อความสวยงาม
<p>ชนิดของผ้า ที่นำไปใช้กับงานที่ต้องการความแข็งแรง ทนทาน ได้แก่ ผ้าที่ใช้เป็นส่วนประกอบหลักของชุดรับแขก เช่นผ้าบุเฟอร์นิเจอร์ โซฟา สตูล เก้าอี้ อาร์มแชร์ ผ้าที่ทนทานต่อการใช้งานเป็นประจำ เป็นผ้าที่มีความยืดหยุ่นคงรูปและผิวสัมผัสที่ดี เนื้อแน่น ชนิดของผ้าที่เหมาะสมกับการใช้งานเหล่านี้คือ</p> <p>-กลุ่มผ้าโพลีเอสเตอร์ ผ่ากลุ่มนี้มีความแข็งแรง ทนทาน ยืดหยุ่นดี ไม่ยับ ไม่หดตัว ทำความสะอาดง่าย มีน้ำหนักเบา มีผิวสัมผัสมันและด้านหลายระดับ ราคาถูกกว่าผ้าที่ทำจากเส้นใยธรรมชาติ และมีเนื้อผ้าให้เลือกใช้หลายชนิด แต่อาจมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน เนื่องจากเป็นเส้นใยที่มีความแข็งแรง จึง เหมาะสมกับการทำเครื่องใช้และของตกแต่งต่างๆที่ต้องใช้งานที่ทนทาน เช่น ผ้าบุเฟอร์นิเจอร์ หมอนอิง พรม เป็นที่นิยมใช้งานเนื่องจากมีราคาไม่สูง มีผิวสัมผัสให้เลือกใช้หลากหลาย ผ้าในกลุ่มนี้ ที่นำมาใช้ได้แก่</p> <p>-กลุ่มผ้าแคนวาส หรือผ้าใบเหมาะสำหรับทำ ผ้าบุเฟอร์นิเจอร์ ผ้าแคนวาส มีให้เลือก 2 แบบคือ กลุ่มแคนวาสที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติได้แก่ ฝ้าย ลินิน ให้</p>	<p>ชนิดของผ้า ที่นำไปใช้กับงานที่ต้องการตกแต่งเพื่อความสวยงาม ได้แก่ผ้าที่เป็นเครื่องใช้หรือของตกแต่งที่ไม่ต้องการความทนทานมากนัก แต่มีผิวสัมผัสที่สวยงาม หูหรา น่าใช้ เช่น หมอนอิง ผ้าปูโต๊ะ พรมพื้นเฉพาะที่ หรือของตกแต่งชิ้นเล็ก ผ้าที่เหมาะสมกับการใช้งานเหล่านี้คือ กลุ่มผ้าโพลีเอสเตอร์ ชนิดของผ้าในกลุ่มนี้ ที่นำมาใช้ ได้แก่</p> <p>-กลุ่มผ้าซาตินสังเคราะห์ เช่น ผ้าไหมซาติน / ผ้าฝ้ายซาติน / ผ้าเรยอนซาติน / ผ้าไนลอนซาติน ผ้าซาตินมีความหนา บางหลายระดับ จากผิวสัมผัสที่มันวาว นุ่ม ลื่น ไม่ยับย่นง่าย และทิ้งตัวได้ดีทำให้เหมาะสมกับการทำเครื่องใช้และของตกแต่งต่างๆ เช่น ผ้าบุเฟอร์นิเจอร์ ผ้าปูโต๊ะ หมอนอิง เป็นต้น</p> <p>-กลุ่มผ้าอะคริลิก มีผิวสัมผัสมันหลายระดับ แข็งแรงปานกลาง การคืนตัวและการดูดซับค่อนข้างต่ำ ทนต่อการยับ ดูแลรักษาง่าย ใช้ผลิตเป็นพรมและของตกแต่งบ้าน</p>

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ชนิดของผ้าสำหรับใช้กับชุดรับแขก	ชนิดของผ้าสำหรับใช้ในการตกแต่งเพื่อความสวยงาม
ผิวสัมผัสนุ่ม แต่มีราคาแพงกว่าผ้าแคนวาสสังเคราะห์ กลุ่มแคนวาสสังเคราะห์ให้ผิวสัมผัสหยาบ แต่นุ่ม ทนทาน และมีราคาถูกกว่าผ้าแคนวาสที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติ	

1.3 การออกแบบและกรรมวิธีการผลิตลวดลายสิ่งทอ จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักการออกแบบลวดลายสิ่งทอ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสิ่งทอได้ 2 ส่วน ดังนี้

1) การกำหนดส่วนประกอบของการออกแบบลวดลายสิ่งทอ

ตารางที่ 21 ตารางการกำหนดส่วนประกอบของการออกแบบลวดลายสิ่งทอ

รูปแบบของผ้า	รูปแบบของลาย	การจัดวางลักษณะลาย	แม่ลายต้นแบบ	หลักการจัดองค์ประกอบลาย
-การออกแบบผ้าแบบจำกัดพื้นที่หรือผ้าที่มีลายเฉพาะ ขนาดของการออกแบบจะเท่ากับพื้นที่จริงในการใช้งาน	-การผสมผสานรูปแบบเรขาคณิตและรูปแบบนามธรรม เน้นการใช้รูปทรงที่แตกต่างจากรูปแบบดั้งเดิมของสิ่งทอล้านนา	-การจัดวางลายที่มีรูปแบบเฉพาะ -จัดวางลายที่มีลักษณะเหมือนกัน จัดซ้อนคู่ขนานกันไป	- ตัวลาย ลักษณะเส้น -ตัวลาย ลักษณะรูป	-หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ประกอบด้วยกำหนดตัวลายให้มี ขนาดสัดส่วน ช่วงจังหวะ บริเวณว่าง ทิศทาง โดยนำมาจัดให้มีเอกภาพ ความสมดุล และจุดสนใจ

2) กรรมวิธีผลิตลวดลายสิ่งทอ

การผลิตผ้าที่นำมาใช้งานโดยทั่วไป เกิดจากกระบวนการผลิตที่แตกต่างกัน คือ ลวดลายที่เกิดจากโครงสร้างในการผลิต และลวดลายที่เกิดจากการตกแต่งในการผลิต การผลิตให้

เกิดลวดลายสิ่งทอที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งทอล้านนาให้เหมาะสมกับการใช้งาน ในปัจจุบันของงานวิจัยนี้ มีดังนี้

ลวดลายที่เกิดจากการตกแต่งในการผลิต หรือ ลวดลายตกแต่ง คือวิธีการผลิตให้เกิดลวดลายบนผืนผ้า ด้วย วิธีการย้อม การพิมพ์ การตกแต่งด้วยวัสดุหรือเทคนิคพิเศษต่างๆ วิธีการที่นำมาใช้คือ

1. **การพิมพ์** ใช้วิธีการพิมพ์ให้เกิดลวดลายที่ประยุกต์มาจากลวดลายล้านนา โดยพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัล ที่สามารถพิมพ์ลวดลายได้ละเอียด ชัดเจน มีน้ำหนักของสีและลวดลายตามต้องการ โดยพิมพ์ลงบนผ้าที่มีผิวสัมผัสแบบผ้าทอ และการออกแบบลายพิมพ์ให้มีผิวสัมผัสแบบลายผ้าทอ โดยใช้วิธีการพิมพ์ในปริมาณ 70 % บนผืนผ้า เป็นวิธีการผลิตที่รวดเร็ว สามารถออกแบบลวดลายได้ตามต้องการ โดยไม่มีข้อจำกัดแบบวิธีที่ผลิตด้วยการทอ

2. **การตกแต่งลวดลายให้มีพื้นผิวพิเศษ** ใช้วิธีการตกแต่งด้วยวิธีการปัก และการใช้วัสดุต่างๆตกแต่งให้เกิดลวดลายบนผืนผ้า โดยนำมาผสมผสานกับการพิมพ์ในปริมาณ 30% ของชิ้นงาน วิธีการนี้ ทำให้ได้งานที่ให้ความรู้สึกของงานที่ประยุกต์มาจากงานฝีมือหรืองานผ้าทอแบบดั้งเดิม ซึ่งหากใช้กรรมวิธีการทอแบบดั้งเดิม ในปริมาณ 100 % ของชิ้นงานจะต้องใช้เวลาในการผลิตต่อผืนเป็นเวลานาน มีผลทำให้ผ้ามีราคาสูงและมีปัญหาด้านการใช้งานในชีวิตประจำวัน การใช้วิธีการตกแต่งด้วยการปักและการใช้วัสดุตกแต่ง ร่วมกับการพิมพ์ให้เกิดลวดลาย จึงเป็นการใช้เทคโนโลยีช่วยในการผลิต ที่สามารถผลิตได้เร็วขึ้น ลดขั้นตอนในการทำงานให้น้อยลง และมีผลต่อราคาโดยรวมของผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นการพัฒนาสิ่งทอล้านนา ในด้านรูปแบบและประโยชน์ใช้สอยให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคและการใช้งานจริงในปัจจุบัน

1.4 **ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย** การระบุลักษณะพิเศษจำเพาะของผลิตภัณฑ์ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคกลุ่ม Generation x และ ข้อมูลผลสรุปจากแบบสอบถามการ เพื่อประเมินพฤติกรรมผู้บริโภคในการเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก และแบบสอบถามเพื่อประเมินทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตส์ล้านนา จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสามารถระบุถึงลักษณะพิเศษจำเพาะของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในด้านต่างๆของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลในด้านต่างๆสรุปได้ดังนี้

1) ข้อมูลด้านประชากร

คือกลุ่มคนวัยทำงาน หรือคนในกลุ่ม Generation X ที่นิยมใช้ผลิตภัณฑ์สิ่งทอสไตล์ วัฒนธรรมพื้นถิ่นที่มีรูปแบบทันสมัย โดยมีที่มาจากสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม และมีการพัฒนา รูปแบบให้เหมาะสมกับการตกแต่งภายในห้องรับแขกแบบร่วมสมัยในปัจจุบัน กลุ่มเป้าหมายเป็น ชายและหญิง มีความมั่นใจในตัวเองชอบใช้ชีวิตอิสระ สนุกสนาน ทันสมัย มีรสนิยมในการเลือกใช้ สินค้าเพื่อเพิ่มภาพลักษณ์ให้กับตนเอง นิยมสินค้ามีระดับ มีสไตล์ด้วยการออกแบบที่ดี เป็นกลุ่ม ผู้บริโภคที่อยู่ในส่วนกลางระดับกลาง (Middle middle class) หรือกลุ่ม B ระดับกลาง คือกลุ่มคนที่มีฐานะดีปานกลาง มีความพอใจที่จะซื้อสินค้าที่แสดงออกถึงรสนิยมและความเป็นอยู่ที่ดีของตน

รายละเอียดข้อมูลประชากร

- เพศชายและหญิง อายุ ระหว่าง 32 -39 ปี เป็นผู้บริโภคที่มีจำนวนเฉลี่ยมากที่สุดในประเทศ และเฉลี่ยใกล้เคียงกับ กลุ่ม Gen X ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก / รายได้เฉลี่ย 30,000 – 50,000 ต่อเดือน/

ระดับการศึกษาวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป / อาชีพ พนักงานเอกชน เจ้าของกิจการ ผู้บริหาร ระดับต้น แม่บ้านที่ครอบครัวมีรายได้กลุ่ม B ระดับกลาง / สถานภาพ โสด และแต่งงานแล้ว / ประเภทของที่อยู่อาศัย บ้านเดี่ยว และ คอนโดมิเนียม / ขนาดของครอบครัว 2-5 คน

2) ข้อมูลด้านจิตพิสัย

ผลการวิเคราะห์กลุ่ม Generation X

1. เป็นกลุ่มคนวัยทำงาน นิยมการใช้ชีวิตแบบอิสระ ชอบความรวดเร็ว ทันใจ และชอบ ทำทาสีใหม่

2. ชอบกิจกรรมมีรูปแบบที่ไม่เป็นทางการและใช้ชีวิตแบบทันสมัย

3. ต้องการความมั่นคงในชีวิตและการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับตนเอง

4. มีรสนิยมในการใช้สินค้าเพื่อเพิ่มภาพลักษณ์ให้กับตนเอง นิยมสินค้าที่มีรูปลักษณ์

ทันสมัย มีสไตล์ หรือสินค้าข้ามวัฒนธรรม

ผลสรุปการประเมินแบบสอบถามพฤติกรรมการเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก และแบบสอบถามเพื่อประเมินทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตส์ล้านนา

พฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้า

กลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญกับการตกแต่งบ้านเพื่อความสะอาดสวยงามในการพักผ่อน พร้อมกับคำนึงถึงรูปแบบของการตกแต่งที่ทันสมัย มีรูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้งาน การใช้วัสดุ ลวดลาย และสี ควรสอดคล้องกับสไตล์ของบ้านในปัจจุบัน ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการตกแต่งควรมีลักษณะเฉพาะ ด้วยการผสมผสานเอกลักษณ์ของสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิมกับรูปลักษณ์แบบสมัยใหม่ที่เป็นสไตล์การตกแต่งที่นิยมในปัจจุบัน การเลือกใช้ของตกแต่งบ้านจึงเป็นการตอบสนองการใช้สอยในชีวิตประจำวันและเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับบ้านและตนเอง

1.5 ประเภทผลิตภัณฑ์

จากข้อมูลที่ศึกษาในบทที่ 2 และข้อมูลการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้ได้ข้อสรุปประเภทของผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก ประเภทของผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก มีดังนี้

- ชุดรับแขกที่มีสิ่งทอเป็นส่วนประกอบหลัก เช่น โซฟา เก้าอี้เดี่ยว สตุล โต๊ะกลาง
- ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่ง เช่น หมอนอิง โคมไฟ สิ่งทอประดับผนัง ราวละเอียดของประเภทผลิตภัณฑ์สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 22 ตารางสรุปรายละเอียดประเภทผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก

ประเภทผลิตภัณฑ์	ขนาดมาตรฐาน	วัสดุ
ชุดรับแขก(Living Suit) -ที่นั่งยาวหรือ โซฟา(Sofa) เป็น เก้าอี้มีพนักและเท้าแขนนั่งได้ 2-3 คน	0.50 x 1.50 เมตร สูง 0.38-0.40 เมตร	ผ้าที่แข็งแรง ทนทานต่อการเสียดสี ยืดหยุ่นและคงรูปได้ดี ไม่ยับย่นง่าย ทนต่อการเสียดสี และผิวสัมผัสที่ดี ได้แก่ ผ้าโพลีเอสเตอร์ ไนลอน แคน วาส ชาติินชนิดเนื้อหนา
-โซฟาแบบนั่งพื้น	0.50 x 1.50 เมตร สูง.20 เมตร	

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ประเภทผลิตภัณฑ์	ขนาดมาตรฐาน	วัสดุ
-เก้าอี้ที่นั่งเดี่ยว ชนิดมีพนักและ เท้าแขน อาร์มแชร์(Arm Chair) หรือชนิดไม่มีเท้าแขน (Armless Chair) -สตูล เก้าอี้เดี่ยวที่ไม่มีพนักและเท้า แขน	0.50 x 0.50 เมตร สูง 0.38-0.40 เมตร	วัสดุเช่นเดียวกับโซฟา
-โต๊ะกลาง (Coffee Table) ตกแต่ง ด้วยการบุหรือหุ้มด้วยผ้า ใช้สำหรับ วางสิ่งของ	0.60-0.65 x 0.80 เมตร สูง 0.40 เมตร	วัสดุเช่นเดียวกับโซฟา
ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้สำหรับ ตกแต่ง หมอนอิง (Cushion) ใช้เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายใน การนั่งพักผ่อนและตกแต่ง เฟอร์นิเจอร์ให้สมบูรณ์มากขึ้นมี หลายรูปทรงและขนาดเช่น สีเหลี่ยม สามเหลี่ยม ทรงกลม	30 x 30 cm. 40 x 40 cm. 50 x 50 cm. 30 x 45 cm. 30 x 60 cm. เป็นต้น	ผ้าที่มีผิวสัมผัสนุ่ม ลื่น สบาย เป็น มันไม่ยับย่นง่าย ทิ้งตัวได้ดี ดูแล รักษาง่าย เช่น กลุ่มผ้าซาติน ไคท์ ไทเปซาติน เรยอนซาติน ผ้าซาติน และกลุ่มผ้า โพลีเอสเตอร์
โคมไฟ (Lamp) โคมไฟที่มีผ้าเป็น ส่วนประกอบหลัก จะให้ความ สวยงามจากผิวสัมผัส สี ลวดลาย และชนิดของผ้า แบบของโคมไฟ เช่น แบบตั้งโต๊ะ โคมไฟตั้งพื้น โคมไฟ แขวน และโคมไฟติดผนัง	ขึ้นอยู่กับขนาดของตกแต่งห้อง โดยรวม	ผ้าชนิดเนื้อบางแต่ทนต่อความร้อน เช่น ไทเปซาติน เรยอนซาติน
สิ่งทอประดับผนัง ของตกแต่งที่ เป็นรูปภาพ หรือลวดลายที่มีสิ่งทอ เป็นส่วนประกอบหลัก ใช้สำหรับ แขวนหรือใส่กรอบเป็นของประดับ ตกแต่งผนังห้องรับแขกให้สวยงาม	ขึ้นอยู่กับขนาดของห้อง	ผ้าชนิดเนื้อหนา เช่น ผ้าซาติน ไหมซาติน

1.6 สไตล์ห้องรับแขกแบบร่วมสมัย

จากข้อมูลรูปแบบของการตกแต่งภายในห้องรับแขก ที่ผู้บริโภคนิยม 3 อันดับที่ได้สรุปไว้ในบทที่ 4 สามารถสรุปสไตล์ของการตกแต่งภายในที่เป็นกระแสนิยมในปัจจุบัน สไตล์ของการตกแต่งภายในแบบร่วมสมัยที่นำมาใช้ ได้แก่

1.รูปแบบผสมผสาน (Mix & Match Style)รูปแบบผสมผสาน เป็นแนวทางการตกแต่งตามกระแสนิยมที่มีการผสมผสานข้ามยุคสมัยหรือสไตล์ ที่เป็นผลมาจากวัฒนธรรมยุคโลกาภิวัตน์ การตกแต่งที่ไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว การเน้นความแปลกใหม่ มีความอิสระในการตกแต่งด้วยสีและวัสดุที่หลากหลาย เช่น รูปแบบคลุ ชิก ชิว คัลเลอร์ โมริออคโค โบฮีเมียน เป็นต้น

2. รูปแบบร่วมสมัย (Contemporary Style) รูปแบบร่วมสมัยเป็นแนวร่วมระหว่างแนวนิยมแบบดั้งเดิมกับแนวนิยมโดยทั่วไปในปัจจุบัน ในด้าน รูปแบบ วัสดุ ลวดลาย และสีที่ผสมการออกแบบที่ไม่เด่นไปทางแนวใดมากเกินไป

3. รูปแบบย้อนยุค (Retro Style, Vintage Style)รูปแบบย้อนยุคแบบเรโทร เป็นการนำจุดเด่นของงานศิลปะและงานออกแบบในช่วงทศวรรษที่ 19 50-1970 ผสมผสานลวดลายที่ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ลวงตา ที่ได้อิทธิพลมาจากรูปแบบของงานศิลปะแบบอ็อฟอาร์ต และสีของงานศิลปะแบบป๊อป อาร์ต รวมถึงการใช้วัสดุ เช่น ไฟเบอร์กลาส สเตนเลส ฯลฯ รูปแบบย้อนยุคแบบวินเทจ เป็นการนำรูปแบบของศิลปะ เช่นศิลปะยุควิคตอเรีย ศิลปะยุคอาร์ตเดโค หรืองานออกแบบสิ่งของเครื่องใช้ ที่เป็นที่นิยมในช่วงประมาณหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มาประยุกต์ใช้กับงานออกแบบในปัจจุบัน

1.7 แนวโน้มการออกแบบ เทรนด์ ปี 2012

จากศึกษาค้นคว้าข้อมูล แนวโน้มการออกแบบ Trendปี 2012 ฤดูกาลSpring/Summer 2012 โดยใช้ข้อมูลจากศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (Thailand Creative & Design Center : TCDC) TCDC ได้สรุปกลุ่มเทรนด์ไว้ทั้งหมด 5 กลุ่ม คือ กลุ่มความธรรมดาเนียนใหม่ กลุ่มคิดบวก กลุ่มธรรมชาติ กลุ่มความคิดสร้างสรรค์ และ กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น สำหรับกลุ่มเทรนด์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับแนวคิดในการทำวิจัย เรื่อง การออกแบบสิ่งทอล้านร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน ที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบที่เป็นแนวโน้มหลักคือ กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น และแนวทางในการออกแบบที่เป็นแนวโน้มสนับสนุนคือ กลุ่มคิดบวก และ กลุ่มความธรรมดาเนียนใหม่

แนวโน้มการออกแบบที่เป็นเทรนด์หลัก

1. กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น (Local culture trend)

แนวคิด การนำรูปแบบทางวัฒนธรรมมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบ ด้วยการสร้างรูปลักษณะใหม่ที่เชื่อมโยงวิถีชีวิตและสังคมในปัจจุบัน งานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ การตกแต่งให้เกิดลวดลาย ให้มีพื้นผิวที่แตกต่าง ความงามในความเรียบง่าย ผสานกับความประณีต ให้ความรู้สึกเป็นงานออกแบบที่ใช้ทักษะฝีมือแบบดั้งเดิมผสมผสานในการผลิต

แนวความคิดด้านสี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ กลุ่มมีสีอ่อน ให้ความรู้สึกถึงความเรียบง่าย อ่อนนุ่ม มีคุณค่า และกลุ่มมีสีเข้ม ให้ความรู้สึกจริงจัง น่าจดจำ และสีตัดกันตามธรรมชาติแบบงานพื้นถิ่น

แนวโน้มการออกแบบที่เป็นเทรนด์สนับสนุน

2. กลุ่มคิดบวก (Positive Thinking Trend)

แนวคิด แนวทางการตกแต่งเป็นแนวผสมระหว่างความละเอียดอ่อนและความเรียบง่าย รูปทรงที่สั่นไหวอย่างธรรมชาติ การสร้างบรรยากาศของบ้าน ที่ดู อ่อนโยน สะท้อนความมีสุนทรีย์ะ มีชีวิตชีวา และเป็นตัวของตัวเอง

แนวความคิดด้านสี แบ่งเป็น 2 ส่วนคือกลุ่มสีอ่อนโยน ให้ความรู้สึกอบอุ่น อ่อนหวาน นุ่มนวล ผ่อนคลาย สื่อถึงความอ่อนโยนที่เป็นธรรมชาติของผู้หญิง และกลุ่มสีสร้างสรรค์ ให้ความรู้สึกสนุกสนาน มีชีวิตชีวา รื่นเริง สดุดี

3. กลุ่มความธรรมดาสามัญใหม่ (New definition for normal)

แนวคิด การออกแบบที่เรียบง่ายแต่มีคุณภาพด้วยทักษะฝีมือหรือการใช้เทคโนโลยีช่วยในการผลิตให้ได้งานที่มีลักษณะดังกล่าว ความงามที่เกิดจากธรรมชาติของพื้นผิววัสดุหรือการผลิต

แนวความคิดด้านสี กลุ่มสีที่ให้ความรู้สึกถึงความเรียบง่าย อ่อนโยน จริงใจ และเป็นธรรมชาติ

ส่วนที่ 2 การประเมินผลิตภัณฑ์สิ่งทอและการตกแต่งภายในห้องรับแขกสไตล์ต่างๆ

การวิเคราะห์ตัวอย่างผลงานผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก และรูปแบบการจัดตกแต่งห้องรับแขกในสไตล์ต่างๆ จำเป็นต้องมีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือก

ตัวอย่างผลงาน เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในประเด็น การออกแบบและพัฒนา สิ่งทอล้านร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน ทั้งนี้สิ่งสำคัญสำหรับการออกแบบสิ่งทอที่ใช้ในการ ตกแต่งนั้นจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสไตล์ของห้องรับแขก รวมถึงรูปแบบของเครื่อง เรือน เครื่องใช้ที่เป็นส่วนประกอบในการตกแต่ง ดังนั้น รูปแบบตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์นี้จะ ประกอบไปด้วย รูปแบบของผลิตภัณฑ์สิ่งทอประเภทต่างๆ ที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก และรูปแบบการจัดตกแต่งห้องรับแขกตามสไตล์ ที่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาเป็น แรงบันดาลใจในการออกแบบหรือนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในลำดับต่อไป เกณฑ์ที่ใช้ ในการคัดเลือกตัวอย่างผลงานมีดังนี้

2.1 เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่างงานเพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัย

1. รูปแบบผลงานมีความสอดคล้องกับสไตล์ของการตกแต่งภายในห้องรับแขก ที่เป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน ซึ่งได้ข้อสรุปใน 3 กลุ่มคือ รูปแบบผสมผสาน รูปแบบร่วมสมัย และรูปแบบ ย้อนยุค
2. รูปแบบงานมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกับแนวโน้มการออกแบบตาม Trend 2012 ที่สรุปได้เป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น กลุ่มคิดบวก และกลุ่มความธรรมชาตินิยมใหม่
3. รูปแบบงานมีความเหมาะสมกับผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่ม Gen.X เป็น กลุ่มวัยทำงาน ชาย/หญิงที่มีครอบครัวขนาดเล็ก ประมาณ 2-5 คน และเป็นผู้บริโภคที่อยู่ในกลุ่ม B ระดับกลาง นิยมสินค้าที่มีรูปลักษณะทันสมัย มีสไตล์ด้วยการออกแบบที่ดี
4. กรรมวิธีการผลิตและรายละเอียดจำเพาะของผลิตภัณฑ์ เช่นวิธีการผลิต ประเภทของลวดลาย การใช้สี และวัสดุ ที่สอดคล้องกับสไตล์การตกแต่ง และแนวโน้มการออกแบบ ตาม Trend 2012

2.2 เกณฑ์ในการประเมินตัวอย่างงาน

1. ด้านสไตล์ของผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการตกแต่ง วิเคราะห์ถึงภาพรวมของ ลักษณะการตกแต่งว่ามีรูปแบบอยู่ในสไตล์แบบใด ได้แก่ รูปแบบผสมผสาน รูปแบบร่วมสมัย และ รูปแบบย้อนยุคโดยวิเคราะห์ถึงภาพรวมของผลิตภัณฑ์และการจัดตกแต่งที่มีรูปลักษณะสื่อถึงความ ร่วมสมัยที่ผสมผสานการออกแบบจากแนวคิดที่เป็นแนวร่วมระหว่างแนวนิยมแบบดั้งเดิมกับแนว นิยมแบบทั่วไปในปัจจุบัน

2. **ด้านรูปแบบของงานที่สอดคล้องกับแนวโน้มการออกแบบตาม Trend 2012** วิเคราะห์ถึงภาพรวมของลักษณะการตกแต่งว่ามีรูปแบบอยู่ในกลุ่มเทรนด์แบบใด โดยวิเคราะห์ในรายละเอียดตามกลุ่ม ดังนี้

2.1 ลักษณะเด่นของการตกแต่งที่แสดงถึง กลุ่มเทรนด์ต่างๆ คือ กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น กลุ่มคิดบวก และกลุ่มความธรรมดาสามัญใหม่

3. **ด้านโอกาสในการใช้งานที่มีความเหมาะสมกับผู้บริโภคกลุ่ม Gen.x** ที่เป็นผู้บริโภคกลุ่ม B ระดับกลางนิยมสินค้าที่มีรูปลักษณ์ทันสมัย รวมถึงรูปแบบของการตกแต่งมีขนาดที่เหมาะสมกับครอบครัวขนาดเล็ก ประมาณ 2-5 คน โดยมีรูปแบบการจัดวางในการตกแต่ง ดังนี้

- แบบทางการ (Symmetry Balance) หรือการจัดแบบนิ่งเก้าอี้ เน้นความเป็นระเบียบ หูหระ สง่างาม

- แบบไม่เป็นทางการ (Asymmetry Balance) หรือการจัดแบบนิ่งพื้นเน้นความเป็นกันเอง สะดวกสบายและความอิสระในการตกแต่ง

- แบบผสมผสาน เป็นการจัดที่รวมแบบทางการและแบบไม่เป็นทางการไว้ด้วยกัน

4. **ภาพรวมของการตกแต่ง** ประกอบไปด้วยลักษณะเด่นของการจัดตกแต่งที่ทำให้เกิดความงามในด้านต่างๆ หรือการจัดลำดับความสำคัญ ว่าส่วนใดเป็นส่วนสำคัญ และส่วนใดเป็นส่วนเสริม โดยพิจารณาจากการจัดวาง รูปทรง ขนาด การใช้สี วัสดุ ที่ประสานสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม

5. **ด้านกรรมวิธีการผลิตและรายละเอียดจำเพาะของผลิตภัณฑ์** วิเคราะห์ ดังนี้

5.1 วิธีการผลิตสิ่งทอ ลวดลายที่เกิดจากการตกแต่งด้วยเทคนิคต่างๆ เช่น การพิมพ์ การตกแต่งด้วยวัสดุ

5.2 ลักษณะของลวดลาย

- ตัวลายลักษณะเส้น / ตัวลายลักษณะรูป
- การจัดวางลาย แบบลายแถบ / ลายแผ่นผืน / ลายรูปแบบเฉพาะ

5.3 การใช้สี โดยการพิจารณาการวางโครงสร้างโดยรวมในการตกแต่งภายในที่ประกอบด้วยการใช้สีดังนี้

- การใช้สีหลัก คือ สีที่ใช้สำหรับพื้นที่ส่วนใหญ่ เช่นผนัง พื้น

- การใช้สีรองคือ สีที่เข้ากันได้ดีกับสีหลัก เช่น ชุดรับแขก
 - การใช้สีเน้นคือ สีที่ใช้ในการตกแต่งงานขนาดเล็ก เช่น หมอนอิง
- พรมเฉพาะที่ ภาพประดับ ผนัง หรือของตกแต่งชิ้นเล็กๆ เป็นสีที่แตกต่างจากสีหลักและสีรองหลักในการพิจารณาการใช้กลุ่มสีมีดังนี้
- การใช้สีแบบสีโทนเดียว (Monochromatic)
 - การใช้สีแบบสีคู่ตรงข้าม (True Contrast)
 - การใช้โทนสีแบบสีข้างเคียงที่มีคู่สีตรงข้าม (Harmony of different tones)

นอกจากนี้ต้องพิจารณาว่าภาพรวมของการตกแต่งให้ความรู้สึกในบรรยากาศอย่างไร เช่น รื่นเริง สนุกสนาน อ่อนหวาน สงบ ผ่อนคลาย

5.4 การใช้วัสดุ คุณสมบัติและพื้นผิว ประกอบด้วย

- การใช้วัสดุหลัก คือชนิดของผ้า ได้แก่ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยสังเคราะห์จากธรรมชาติและสังเคราะห์จากสารเคมีเช่น ผ้าในกลุ่ม โพลีเอสเตอร์/ ซาติน /อะคริลิก / แคนวาส เป็นต้น
- การใช้วัสดุรอง คือ วัสดุที่ใช้เป็นส่วนประกอบหรือตกแต่งผลิตภัณฑ์ เช่น ไม้ หนัง โลหะ ไฟเบอร์กลาส พลาสติก อะคริลิก การใช้วัสดุรองจะช่วยทำให้รูปแบบของงานมีความชัดเจนขึ้น ว่าต้องการสื่อถึงการออกแบบในแนวทางใด

2.3 การประเมินตัวอย่างงาน

ภาพที่ 38 ตัวอย่างงาน การตกแต่งรูปแบบผสมผสาน
ที่มา: www.forfur-neo-folk-decor.com

ตารางที่ 23 ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์
1. สไตส์การตกแต่ง	การตกแต่งเป็นรูปแบบผสมผสานแบบ ชิว สไตส์ ให้ความรู้สึกของความสบายแบบง่ายๆ เป็นกันเอง
2. กลุ่มเทรนด์	กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น การตกแต่งด้วยลวดลายและสีสันทันทีมีเอกลักษณ์ของงานพื้นถิ่นและการใช้ทักษะฝีมือในการผลิต
3. โอกาสใช้งาน	-รูปแบบการจัดเป็นการผสมระหว่างแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการคือการจัดแบบนั่งบนโซฟาและนั่งพื้นเหมาะกับการรับแขกหรือพักผ่อนในบรรยากาศที่เป็นกันเอง -สำหรับครอบครัวขนาดเล็ก 2-3 คน -ภาพรวมของรูปแบบการตกแต่งเหมาะสำหรับผู้บริโภคกลุ่ม B ระดับกลาง ที่มีรสนิยมการตกแต่งที่แสดงออกถึงงานพื้นถิ่น หรืองานที่ใช้ทักษะฝีมือในการผลิต
4. ลักษณะเด่นของการตกแต่ง	-จุดเด่นคือ ลวดลายและรูปทรงของหมอนแบบต่างๆที่มีทั้งสีเหลี่ยม สามเหลี่ยม ทรงกลม และโต๊ะกลางทรงกลมที่ทำจากผ้า เติ้นด้วยการใช้สีสันทันทีและลวดลายที่ให้ความรู้สึกสนุกสนาน ผสมกับกลิ่นอายของงานฝีมือที่ประยุกต์มาจากวัฒนธรรมพื้นถิ่น -จุดรองคือรูปทรงสีเหลี่ยมสีพื้นของกล่องใส่ของ ที่เป็นส่วนเสริมให้ลวดลายตกแต่งอื่นๆเด่นชัดขึ้น
5. รายละเอียดจำเพาะของผลิตภัณฑ์	ลวดลายที่เกิดจากการพิมพ์ และการตกแต่งเพิ่มด้วยผ้าถัก
5.1 วิธีการผลิต	
5.2 ลักษณะลวดลาย	ภาพรวมของผลิตภัณฑ์ตัวลายเป็นลักษณะลายเรขาคณิตและจัดวางลายแบบกระจายต่อเนื่องเป็นแผ่นผืน
5.3 การใช้สี	ภาพรวมเป็นการใช้สีแบบสีคู่ตรงข้าม เป็นการใช้สีมีทั้งโทนร้อนและโทนเย็น ให้ความรู้สึก รื่นเริง สนุกสนาน อบอุ่น สีหลักคือกลุ่มสีฟ้าที่เป็นส่วนของผนัง หมอนอิงและ พรมพื้น สีรองคือกลุ่มสีแดง / ชมพู สีเน้นคือ สีเหลืองและสีเขียวที่ช่วยส่งเสริมให้สีส่วนรวมมีความโดดเด่นน่าสนใจ
5.4 วัสดุ	เส้นใยสังเคราะห์จากธรรมชาติ ให้สัมผัสผิวเช่นเดียวกับผ้าฝ้ายธรรมชาติ

ภาพที่ 39 ตัวอย่างงาน รูปแบบผสมผสานแบบคัลเลอร์สไตล์
ที่มา: <http://www.homedecor thai.com>

ตารางที่ 24 ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์
1. สไตล์การตกแต่ง	การตกแต่งที่เป็นรูปแบบผสมผสานแบบคัลเลอร์สไตล์ ให้ความรู้สึกของความสบายแบบง่ายๆ เป็นกันเอง
2. กลุ่มเทรนด์	กลุ่มคิดบวก การตกแต่งด้วยลวดลายและสีเส้นแบบแนวคิดบ้านเพื่อการสังสรรค์ ด้วยการใช้สีกลุ่มสีสร้างสรรคที่ให้ความรู้สึกสนุกสนาน มีชีวิตชีวา
3.โอกาสใช้งาน	-รูปแบบการจัดเป็นการผสมระหว่างแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการคือการจัดแบบนั่งบนโซฟาและนั่งพื้นเหมาะกับการรับแขกหรือพักผ่อนในบรรยากาศที่เป็นกันเอง -สำหรับครอบครัวขนาดเล็ก 2-3 คน -ภาพรวมของรูปแบบการตกแต่งเหมาะสำหรับผู้บริโภคกลุ่ม B ระดับกลาง ที่มีรสนิยมการตกแต่งแบบอิสระ ไม่เป็นทางการและทันสมัย
4. ลักษณะเด่นของการตกแต่ง	ภาพรวมของการตกแต่ง เน้นด้วยการใช้กลุ่มสีและโทนสีที่ตัดกันระหว่างกลุ่มสีเขียวโทนเย็นและกลุ่มสีแดงโทนร้อน มีจุดเด่นจากการจัดวางลวดลายของสีที่สลับกันของพรมและรูปประดับผนัง ส่วนรองคือกลุ่มสีพื้นของโซฟา หมอน โคมไฟ และผนัง
5. รายละเอียดจำเพาะของผลิตภัณฑ์ 5.1 วิธีการผลิต	สำหรับพรมพื้นเป็นพรมทอเครื่อง แบบตัด (Cut Pile) ที่มีลักษณะของเส้นพรมที่มีปลายขนตัดและใช้การทอสลับลี

ตารางที่ 24 (ต่อ)

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์
5.2 ลักษณะลวดลาย	ภาพรวมของผลิตภัณฑ์ที่มีลวดลาย เป็นการจัดลวดลายแบบลายแถบแนวนอน และตัวลายเป็นลักษณะเส้นตรงให้ความรู้สึกเรียบง่าย สบาย
5.3 การใช้สี	ภาพรวมเป็นการใช้สีแบบสีคู่ตรงข้ามตัดกันคือกลุ่มสีเขียวและกลุ่มสีแดง เป็นการใช้สีตัดกันและโทนสีที่ต่างกัน ให้ความรู้สึก รื่นเริง สนุกสนาน อบอุ่น - สีหลัก คือ กลุ่มสีโทนเย็น กลุ่มสีเขียว สีฟ้า สีน้ำเงิน - สีรอง คือ กลุ่มสีโทนร้อน กลุ่มสีแดง สีส้ม - สีเน้น คือ กลุ่มสีเหลืองและสีขาวที่ช่วยให้กลุ่มสีหลักและสีรองดูเด่นชัดขึ้น
5.4 วัสดุ	วัสดุหลักคือผ้าบุโซฟา หมอนและพรมพื้น เป็นผ้าจากเส้นใยสังเคราะห์ หรือผ้าโพลีเอสเตอร์ ให้ผิวสัมผัสที่มีความยืดหยุ่น คงตัวได้ดี และทนต่อการเสียดสี วัสดุรอง เป็นสีขาว คือ โต๊ะ กรอบรูป ทำจากไม้ และโคมไฟทำจากโลหะ คุณสมบัติของวัสดุให้ความรู้สึกที่เป็นงานแบบร่วมสมัยที่นิยมใช้ในปัจจุบัน

ภาพที่ 40 ตัวอย่างงาน รูปแบบผสมผสานแบบโมริออคโคกับโบฮีเมียน
ที่มา: ladysquare.com

ตารางที่ 25 ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์
1. สไตส์การตกแต่ง	การตกแต่งเป็นรูปแบบผสมผสานแบบโมริอคโคกับโบฮีเมียน ที่เต็มไปด้วยสีฉ่ำ ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ผสมกับไลฟ์สไตล์ในปัจจุบัน
2. กลุ่มเทรนด์	กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น การนำรูปแบบทางวัฒนธรรมแบบโมริอคโคกับโบฮีเมียนมาเป็นแรงบันดาลใจในการตกแต่งด้วยการปรับรูปลักษณะของงานให้สอดคล้องกับการใช้งานในปัจจุบัน
3. โอกาสใช้งาน	<ul style="list-style-type: none"> -รูปแบบการจัดแบบเป็นทางการเหมาะกับการรับแขกหรือพักผ่อนในบรรยากาศที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแบบสไตล์ตะวันออกไกล หรือกลุ่มอาหรับ -สำหรับครอบครัวขนาด 2-5 คน -ภาพรวมของรูปแบบการตกแต่งเหมาะสำหรับผู้บริโภคกลุ่ม B ระดับกลาง ที่มีรสนิยมการตกแต่งที่แสดงออกถึงงานแบบวัฒนธรรมพื้นถิ่นสไตล์ตะวันออกไกล
4. ลักษณะเด่นของการตกแต่ง	-ภาพรวมของงานคือการออกแบบที่มุ่งเน้น การตกแต่งด้วย ลวดลาย และสีฉ่ำที่ดึงดูดใจให้ความรู้สึกเหมือนอยู่ในฮาวาย มีเสน่ห์ ลึกลับน่าค้นหาผสมกับกลิ่นอายของงานฝีมือที่ประยุกต์มาจากวัฒนธรรมพื้นถิ่น
5. รายละเอียดจำเพาะของผลิตภัณฑ์ 5.1 วิธีการผลิต	ภาพรวมของลวดลายเกิดจากการพิมพ์

ตารางที่ 25 (ต่อ)

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์
5.2 ลักษณะลวดลาย	ในส่วนของลวดลายประดับผนัง ตัวลายเป็นลักษณะรูปหลายเหลี่ยมที่มีจัดวางลายแบบลวดตาข่ายกระจายต่อเนื่องเป็นแผ่นผืน
5.3 การใช้สี	-ภาพรวมเป็นการใช้โทนสีแบบสีข้างเคียงเป็นการนำสีที่อยู่ในกลุ่มสีใกล้เคียงกันในวงจรัสมาใช้คือ กลุ่มสีม่วงกับสีฟ้าเข้มให้ความรู้สึกกลมกลืนเชื่อมโยงกัน และเป็นกลุ่มสีแบบโทนเย็น -สีหลักคือกลุ่มสีม่วง ม่วงแดง ชมพู ที่เป็นส่วนของผนัง ชุดรับแขก หมอนอิงและของตกแต่ง -สีรองคือกลุ่มสีฟ้าเข้ม -สีเน้นคือ สีส้มเหลือง ของติดผนังและโคมไฟที่ช่วยส่งเสริมให้สีส่วนรวมมีความโดดเด่นน่าสนใจมากขึ้น
5.4 วัสดุ	ผ้าใยผสมสังเคราะห์ ได้แก่ผ้ากำมะหยี่ ใช้ในส่วนโซฟา โต๊ะกลาง และผ้าไหมซาติน ในส่วนของหมอนอิงให้ความรู้สึกนุ่มลื่น หูหระ และผ้าแก้วเนื้อโปร่งบางที่ใช้ในการตกแต่งเพดานให้ความรู้สึกโปร่งสบายชวนฝัน

ภาพที่ 41 ตัวอย่างงานรูปแบบย้อนยุค แบบเรโทร
ที่มา: Ideas colour.color.couleur.farbe

ตารางที่ 26 ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์
1. สไตล์การตกแต่ง	การตกแต่งเป็นรูปแบบย้อนยุค แบบเรโทร โดยมีที่มาจากการผลิตผลงานลวดลายกราฟิก และการใช้สีสดใสดัดกัน แบบศิลปะป๊อปอาร์ต และ อีปอาร์ต
2. กลุ่มเทรนด์	กลุ่มคิดบวก ที่มีแนวทางการตกแต่งด้วยรูปทรงและลวดลายที่เรียบง่ายฉ่ำไหลอย่างธรรมชาติสะท้อนความมีชีวิตชีวา และเป็นตัวของตัวเอง
3. โอกาสใช้งาน	-รูปแบบการจัดแบบเป็นทางการ เหมาะกับการรับแขกหรือพักผ่อนในบรรยากาศแบบย้อนยุคด้วยรูปทรงของเฟอร์นิเจอร์ สีฉ่ำ ลวดลาย ที่เป็นภาพลักษณะร่วมสมัยที่นิยมในปัจจุบัน -ใช้สำหรับครอบครัวขนาดกลาง 2-5 คน -ภาพรวมของรูปแบบการตกแต่งเหมาะสำหรับผู้บริโภคกลุ่ม B ระดับกลาง ที่มีรสนิยมการใช้ชีวิตอิสระ ชอบทำทาสีใหม่ นิยมสินค้าที่มีภาพลักษณะทันสมัย มีสไตล์
4. ลักษณะเด่นของการตกแต่ง	-ภาพรวมของงานคือการนำลักษณะเด่นของการออกแบบในยุค 1960 -1970 ด้วยการตกแต่ง ลวดลายและสีฉ่ำที่สนุกสนาน เข้าใจ
5. รายละเอียดจำเพาะของผลิตภัณฑ์	ภาพรวมของลวดลายผ้าเกิดจากการพิมพ์ และภาพตกแต่งผนังเป็นเทคนิคการถ่ายภาพ ร่วมกับการพิมพ์ซิลค์สกรีนสีสะท้อนแสง แบบอย่างงานของ แอนดี้ วอร์ฮอล (Andy Warhol) ศิลปินป๊อปอาร์ต
5.1 วิธีการผลิต	
5.2 ลักษณะลวดลาย	ลวดลายโซฟา ตัวลายมีลักษณะรูปทรงเรขาคณิตการจัดวางกระจายต่อเนื่องเป็นแผ่นผืน และลวดลายอาร์มแชร์ เป็นลายเส้นแนวตั้งจัดวางเป็นจังหวะต่อเนื่องซ้ำกัน
5.3 การใช้สี	-ภาพรวมเป็นการใช้สีตัดกัน โทนร้อน ระหว่างกลุ่มสี ส้ม เหลือง กับกลุ่มสี น้ำเงิน เขียว -สีหลักคือกลุ่มสีส้ม แสด เหลืองมะนาว -สีรองคือกลุ่มสีน้ำเงินที่ลดค่าน้ำหนักสีลง -สีเน้นคือ สีเขียว ฟ้ำที่ช่วยส่งเสริมให้สีส่วนรวมมีความโดดเด่นน่าสนใจมากขึ้น
5.4 วัสดุ	วัสดุหลักคือผ้าใยสังเคราะห์ โพลีเอสเตอร์ ใช้ในส่วนโซฟา อาร์มแชร์ และหมอนอิงให้ผิวสัมผัส ให้ความรู้สึกยืดหยุ่นและคงตัวได้ดี วัสดุรอง คือ โลหะที่ใช้ประกอบชุดรับแขก อะคริลิกใส ในส่วนของโต๊ะกลาง และกระจกในส่วนกรอบรูปตกแต่งผนัง คุณสมบัติโดยรวมของวัสดุให้ความรู้สึกถึงงานย้อนยุคแบบสไตล์เรโทร

ภาพที่ 42 ตัวอย่างงาน รูปแบบร่วมสมัย
ที่มา: forfur-neo-folk-decor-10

ตารางที่ 27 ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์
1. สไตล์การตกแต่ง	การตกแต่งรูปแบบร่วมสมัย ที่เป็นการผสมผสานรูปแบบของงานต่างวัฒนธรรม ทั้งตะวันตกและตะวันออก จากรูปแบบของงาน ลวดลาย และการใช้วัสดุ รวมเป็นลักษณะงานแบบร่วมสมัยที่ผสมกลมกลืนอย่างลงตัว
2. กลุ่มเทรนด์	กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น ร่วมกับการกลุ่มวัฒนธรรมนานาชาติใหม่ เป็นการตกแต่งที่ให้บรรยากาศของความประณีตงดงามจากรูปแบบของรูปแบบงานวัฒนธรรมตะวันออก ร่วมกับ การตกแต่งที่เป็นรูปแบบวัฒนธรรมตะวันตก
3. โอกาสใช้งาน	-รูปแบบการจัดแบบเป็นทางการ สำหรับครอบครัวขนาดกลาง 2-5 คน -ภาพรวมของรูปแบบการตกแต่งเหมาะสำหรับผู้บริโภคกลุ่ม B ระดับกลาง ที่มีรสนิยมการตกแต่งที่รวมลักษณะเด่นของหลายๆสไตล์ไว้ด้วยกัน
4. ลักษณะเด่นของการตกแต่ง	-ภาพรวมของงานคือการตกแต่งและจัดวาง รูปแบบของแต่ละสไตล์ไว้ด้วยกัน เช่น โต๊ะกลาง คือรูปแบบของสไตล์ตะวันออก และลวดลายของหมอนอิงเป็นลวดลายประยุกต์จากวัฒนธรรมพื้น ตกแต่งร่วมกับ รูปแบบสไตล์ตะวันตก เช่น ลวดลายประกอบที่ดูหรูหราของอาร์มแชร์สีชมพู กับงานประติมากรรมสิงโต และภาพตกแต่งผนังที่เป็นงานจิตรกรรมรูปแบบกึ่งนามธรรม และการสร้างความประสานกลมกลืนด้วยสีขาวของผ้าปูโซฟา และสีของพื้นไม้ตามธรรมชาติ ที่ช่วยลดความแตกต่างของแต่ละสไตล์ได้อย่างลงตัว

ตารางที่ 27 (ต่อ)

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์
5. รายละเอียดจำเพาะของผลิตภัณฑ์ 5.1 วิธีการผลิต	ในส่วนของหมอนอิง ผลิตด้วยการพิมพ์ลาย
5.2 ลักษณะลวดลาย	ลวดลายของหมอนอิง ตัวลายเป็นลักษณะรูปหกเหลี่ยม มีจัดวางลายแบบลวดตาข่ายกระจายต่อเนื่องเป็นแผ่นผืน
5.3 การใช้สี	-ภาพรวมเป็นการใช้กลุ่มสีที่ให้ความรู้สึกถึงความเรียบง่ายเป็นธรรมชาติ เช่น กลุ่มสีแนวเทอร์โทนของผ้าบุโซฟาสีขาวธรรมชาติ และสีของพื้นไม้ ที่มีสีเน้นคือ กลุ่มสีส้ม ชมพูของอาร์มแชร์ โต๊ะกลาง และกลุ่มหลากสีจากภาพจิตรกรรมประดับผนัง ที่ช่วยให้การตกแต่งเป็นงานแบบร่วมสมัยในปัจจุบัน
5.4 วัสดุ	เป็นการใช้วัสดุหลายชนิด ได้แก่ ผ้าฝ้าย ใช้ทำโซฟา หมอนอิง โคมไฟ ไม้และหนัง ใช้ทำอาร์มแชร์ โต๊ะกลาง

ภาพที่ 43 ตัวอย่างงาน รูปแบบร่วมสมัย

ที่มา: www.decorreport.com

ตารางที่ 28 ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์
1. สไตล์การตกแต่ง	การตกแต่งรูปแบบร่วมสมัย ให้ความรู้สึกถึงความงดงามของงานทักษะฝีมือในอดีต ด้วยการผสมผสานรูปแบบเก่าที่เป็นแนวโน้มในอดีต กับการใช้งานในปัจจุบัน เป็นการตกแต่งที่ให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติ สบายและเรียบง่าย
2. กลุ่มเทรนด์	เป็นการตกแต่งที่มีแนวคิดจาก 2 กลุ่มเทรนด์ คือ กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น ด้วยการนำเสนองานทักษะฝีมือแบบดั้งเดิมจากรูปแบบชุดรับแขกที่ทำจากการสานด้วยหวาย และกลุ่มความธรรมชาตินิยมใหม่ จากการตกแต่งที่เรียบง่ายด้วยการนำเสนองานตามธรรมชาติของพื้นผิวไม้และหวาย ในส่วนของผนัง โต๊ะกลาง และสตูล
3.โอกาสใช้งาน	-รูปแบบการจัดแบบเป็นทางการ เหมาะกับการรับแขกหรือพักผ่อนในบรรยากาศที่เป็นกันเอง -สำหรับครอบครัวขนาด 2-4 คน -ภาพรวมของรูปแบบการตกแต่งเหมาะสำหรับผู้บริโภคกลุ่ม B ระดับกลาง ที่มีรสนิยมการตกแต่งแบบเรียบง่าย แต่แฝงด้วยความประณีตในการผลิต ด้วยวัสดุที่ให้ความรู้สึกถึงความงามที่สัมผัสได้
4. ลักษณะเด่นของการตกแต่ง	ภาพรวมของการตกแต่ง เน้นด้วยความงามที่ผสมกลมกลืนระหว่าง การเลือกใช้วัสดุหลักที่มีพื้นผิวจากธรรมชาติ และฝีมือในการผลิต กับส่วนรองคือการตกแต่งด้วยลวดลาย สีเส้นและพื้นผิวของผ้า คือพรมพื้นและหมอนอิง เป็นส่วนที่เข้ากันได้ดีกับการตกแต่งโดยรวมของห้อง
5. รายละเอียดจำเพาะของผลิตภัณฑ์	การผลิตงานด้านสิ่งทอ ในส่วนของหมอนอิงเป็นผ้าพิมพ์ลาย สำหรับพรมพื้นเป็นพรมทอเครื่อง แบบตัดและแบบห่วง(Cut and Loop) เป็นพรมที่มีลักษณะการทอแบบผสมผสานทำให้เกิดลวดลายสลับ มีผิวสัมผัสทั้งสองแบบในผืนเดียว
5.1 วิธีการผลิต	
5.2 ลักษณะลวดลาย	ในส่วนของหมอนอิง ตัวลายโดยรวมเป็นลักษณะรูปทรงธรรมชาติ เป็นการจัดลวดลายแบบลายแถบแนวนอน/แนวตั้ง /ลวดลายเฉพาะ ในส่วนของพรมพื้น ตัวลายเป็นลักษณะรูปทรงธรรมชาติ การจัดลวดลายแบบกระจายต่อเนื่องเป็นแผ่นผืน
5.3 การใช้สี	ภาพรวมเป็นการใช้สีแบบสีคู่ตรงข้ามตัดกันคือกลุ่มสีเขียวและกลุ่มสีแดงในอัตราส่วน 80:20 เป็นการใช้สีตัดกันและโทนสีที่ต่างกันของกลุ่มสีเขียว ให้ความรู้สึกถึงความประสานกลมกลืนที่มีจุดน่าสนใจ - สีหลัก คือ กลุ่มสีโทนเย็น กลุ่มสีเขียว - สีรอง คือ กลุ่มสีโทนร้อน กลุ่มสีแดง - สีเน้น คือ กลุ่มสีเหลืองและสีขาวที่ช่วยให้กลุ่มสีหลักและสีรองดูเด่นชัดขึ้น

ตารางที่ 28 (ต่อ)

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์
5.4 วัสดุ	วัสดุหลักคือชุดรับแขก ทำจากหวายสาน และส่วนของผนังทำจากไม้ วัสดุรองคือส่วนตกแต่ง เช่น หมอนอิงทำ พรมพื้น ทำจากผ้าใยสังเคราะห์จากธรรมชาติ ที่มีผิวสัมผัสที่เข้ากันได้กับวัสดุหลัก

ภาพที่ 44 ตัวอย่างงาน รูปแบบร่วมสมัยผสมรูปแบบเรโทร
ที่มา: www.baanaifun.blogspot

ตารางที่ 29 ตารางวิเคราะห์ตัวอย่างงาน

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์
1. สไตล์การตกแต่ง	การตกแต่งรูปแบบร่วมสมัยผสมกลิ่นอายแบบเรโทร ด้วยการผสมผสานลวดลายกราฟิกแบบเรโทรแต่ลดความสดของการใช้สีโดยรวมลงให้เป็นงานแบบร่วมสมัยมากขึ้น

ตารางที่ 29 (ต่อ)

เกณฑ์การวิเคราะห์	การวิเคราะห์
2. กลุ่มเทรนด์	กลุ่มคิดบวก เป็นแนวคิดที่ตอบสนองความต้องการผู้บริโภคที่ต้องการสัมผัสความสุขที่ใกล้ชิดกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันมากที่สุด การตกแต่งเป็นแนวร่วมระหว่างความละเอียดอ่อนกับความเรียบง่ายจากรูปทรงของเฟอร์นิเจอร์ ลวดลายของผ้า และการใช้สี ที่ทำให้ได้ความรู้สึกโดยรวมของบ้านที่อบอุ่น อ่อนโยน สะท้อนความมีชีวิตชีวาแบบเรียบง่าย
3.โอกาสใช้งาน	-รูปแบบการจัดแบบเป็นทางการ เหมาะกับการรับแขกหรือพักผ่อนในบรรยากาศแบบสบาย ผ่อนคลาย -สำหรับครอบครัวขนาดกลาง 2-5 คน -ภาพรวมของรูปแบบการตกแต่งเหมาะสำหรับผู้บริโภคกลุ่ม B ระดับกลาง ที่นิยมสินค้าที่มีภาพลักษณ์ทันสมัย ด้วยสไตล์เรียบง่าย
4.ลักษณะเด่นของการตกแต่ง	-ภาพรวมของงานคือการนำลักษณะเด่นของงานแบบเรโทร ที่โดดเด่นด้วยการตกแต่งลวดลายแบบกราฟิกโดยนำมาปรับให้ลดความแรงของสีลง เพื่อให้เข้ากับการตกแต่งเพื่อการพักผ่อนรูปแบบร่วมสมัยที่ใช้จริงในปัจจุบัน
5. รายละเอียดจำเพาะของผลิตภัณฑ์	ภาพรวมของการตกแต่ง ในส่วนของหมอนอิง ผ้าม่าน ลวดลายผ้าเกิดจากการพิมพ์ การทอ และการตกแต่งด้วยการเย็บติดให้เกิดมิติและลวดลายบนผ้า
5.1 วิธีการผลิต	ในส่วนของภาพตกแต่งผนังและลายบนผนัง เป็นลวดลายที่เกิดจากการพิมพ์
5.2 ลักษณะลวดลาย	ลวดลายหมอนอิง ลายบนผนัง ผ้าม่าน ตัวลายมีลักษณะรูปทรงเรขาคณิตการจัดวางกระจายต่อเนื่องเป็นแผ่นผืน
5.3 การใช้สี	-ภาพรวมเป็นการใช้สีโทนหลักของสีแก่คือกลุ่มสีเทาที่เป็นสีหลักของการตกแต่ง และสีโทนหลักอ่อนคือสีกลุ่มสีเหลืองที่เป็นสีรองที่ช่วยบรรยากาศของห้องดูอบอุ่นมีชีวิตชีวามากขึ้น
5.4 วัสดุ	วัสดุหลักคือผ้าใยสังเคราะห์ผสม ที่มีผิวสัมผัสแบบผ้าฝ้ายใช้ในส่วนโซฟา อาร์มแชร์ และหมอนอิงให้ผิวสัมผัสนุ่มดูเป็นธรรมชาติ และผ้าใยสังเคราะห์ โพลีเอสเตอร์ในส่วนของพรมพื้น ให้ความรู้สึกยืดหยุ่นและคงตัวได้ดี วัสดุรอง คือ ไม้ในส่วนของโต๊ะกลาง และใช้ประกอบ โซฟา อาร์มแชร์ และกระจกในส่วนของการอบรูปสำหรับตกแต่งผนัง คุณสมบัติโดยรวมของวัสดุเป็นการผสมผสานการใช้วัสดุที่เป็นงานรูปแบบร่วมสมัย

สรุป จากการวิเคราะห์ตัวอย่างการตกแต่งห้องรับแขกที่นิยมในปัจจุบัน ที่รวมถึงผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งที่เป็นข้อมูลที่จะนำมาใช้พิจารณาในการออกแบบ ให้มีความงามและความเหมาะสมกับการโอกาสในการใช้งาน เพื่อนำไปใช้กับผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย การวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. **ด้านรูปแบบในการตกแต่ง** แนวการจัดตกแต่งภายในห้องรับแขก มีการใช้รูปแบบต่างๆ ผสมผสานกับรูปแบบตามแนวโน้มการออกแบบสิ่งทอเทรนด์ 2012 ที่สรุปได้ดังนี้

- รูปแบบร่วมสมัย เป็นการการตกแต่งด้วยการผสมผสานรูปแบบของงานต่างวัฒนธรรม จากรูปแบบของงาน ลวดลายสิ่งทอ และการใช้วัสดุ รวมเป็นลักษณะงานแบบร่วมสมัย และรูปแบบผสมผสาน เช่น การตกแต่งแบบโมริออคโค / โบฮีเมียน เป็นการตกแต่งด้วยลวดลายและสีสันทันที่ผสมกับกลิ่นอายของงานฝีมือที่ประยุกต์มาจากวัฒนธรรมพื้นถิ่น ทั้ง 2 รูปแบบเป็นการตกแต่งที่จัดอยู่ในแนวโน้มของเทรนด์กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น ที่มีการนำความงามจากรูปแบบของวัฒนธรรมต่างๆ มาปรับปรุงลักษณะให้สอดคล้องกับการใช้งานในปัจจุบัน

- รูปแบบร่วมสมัยกับแนวโน้มเทรนด์กลุ่มความธรรมชาตินิยมใหม่ การตกแต่งที่เรียบง่ายด้วยการนำเสนอความงามตามธรรมชาติของพื้นผิววัสดุ ด้วยการผสมผสานรูปแบบเก่าที่เป็นแนวโน้มในอดีต กับการใช้งานในปัจจุบัน เป็นการตกแต่งที่ให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติ สบายและเรียบง่าย

- รูปแบบผสมผสาน เช่น ชิวิสไตล์ คัลเลอร์สไตล์ กับแนวโน้มเทรนด์กลุ่มคิดบวก การตกแต่งเป็นรูปแบบผสมผสาน ให้ความรู้สึกของความสบายแบบง่ายๆ เป็นกันเอง การตกแต่งด้วยลวดลายและสีสันทันแบบแนวคิบบานเพื่อการสังสรรค์ ด้วยการใส่สีกลุ่มสีสร้างสรรค์ที่ให้ความรู้สึกสนุกสนาน มีชีวิตชีวา

- รูปแบบย้อนยุคแบบเรโทร และแบบวินเทจ กับแนวโน้มเทรนด์กลุ่มคิดบวก การตกแต่งแบบเรโทร ด้วยการการผสมผสานลวดลายกราฟิก และการใช้สีสดใส ตัดกัน แบบศิลปะป๊อปอาร์ตและ อีฟอาร์ตผสมกับเทรนด์กลุ่มคิดบวก ที่มีแนวทางการตกแต่งด้วยรูปทรงและลวดลายที่เรียบง่ายลิ้นไหลอย่างธรรมชาติสะท้อนความมีชีวิตชีวา และเป็นตัวของตัวเอง

การตกแต่งแบบวินเทจที่นำรูปแบบลวดลายศิลปะในยุคอดีตมาประยุกต์ใช้กับรูปแบบของเฟอร์นิเจอร์ และลวดลายของตกแต่งอื่นๆ เป็นการตกแต่งที่ให้ความรู้สึกอบอุ่น อ่อนโยน และประณีต งดงาม ด้วยองค์ประกอบของวัสดุ ลวดลาย และกลุ่มสี

2. **ด้านโอกาสในการใช้งาน** การตกแต่งเน้นความสะอาดสวยงามในการพักผ่อน จะเห็นได้จากรูปแบบการจัดส่วนใหญ่จะเป็นการผสมผสานระหว่าง การจัดแบบมีชุดรับแขกและ การจัดแบบนั่งพื้น ใช้สำหรับครอบครัวขนาดเล็ก 2-5 คน

3. **ด้านลักษณะเด่นของการตกแต่ง** ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ลวดลายผ้า และการใช้สี โดยรวมของห้อง ที่มีกลุ่มสีหลัก กลุ่มสีรอง กลุ่มสีเน้น

4. **กรรมวิธีการผลิตสิ่งทอ** การผลิตประกอบด้วย การพิมพ์ และการตกแต่งด้วยเทคนิคต่างๆให้เกิดลวดลายบนผืนผ้า

5. **ลักษณะของลวดลายสิ่งทอ** ประกอบด้วยลวดลายเรขาคณิต ลวดลายธรรมชาติ การจัดวางลาย เป็นแบบลายแถบ ลายต่อเนื่องเป็นแผ่นผืน และลายรูปแบบเฉพาะ

6. **การใช้สี** มีการใช้สี 3 กลุ่ม คือ **กลุ่มสีตัดกัน** เป็นการใช้กลุ่มสีตามทฤษฎีจากกลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น ในกลุ่มสี เข้มตัดกัน ให้ความรู้สึกถึงสีสันตามธรรมชาติแบบงานพื้นถิ่น **กลุ่มสีกลมกลืน** เป็นการใช้กลุ่มสีตามทฤษฎีกลุ่มคิดบวก ในกลุ่มสีอ่อนโยน ที่ให้ความรู้สึกถึงความอ่อนหวาน นุ่มนวล ผ่อนคลาย และ **กลุ่มสีสร้างสรรค์** ให้ความรู้สึกสนุกสนาน มีชีวิตชีวา รื่นเริง สีสันสดใส

7. **วัสดุ** การเลือกใช้ผ้าที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการใช้งานในผลิตภัณฑ์ต่างๆ มี การเลือกใช้ 2 กลุ่มคือ

-ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยสังเคราะห์จากธรรมชาติและเส้นใยสังเคราะห์จากสารเคมี เช่น ผ้าในกลุ่มโพลีเอสเตอร์ ได้แก่ ผ้าในกลุ่มอะคริลิก / แคนวาส /ซาติน เช่น ซาตินไหม ซาตินฝ้าย

ส่วนที่ 3. ลักษณะจำเพาะของรูปแบบผลิตภัณฑ์

จากการวิเคราะห์ตัวอย่างงาน ผลิตภัณฑ์สิ่งทอและรูปแบบของการตกแต่งภายในสไตล์ต่างๆ และการกำหนดกรอบแนวคิดในการออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่กล่าวไว้ข้างต้น ในเรื่อง คุณลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา การประเมินความนิยมผู้บริโภคในด้านสิ่งทอสำหรับงานตกแต่งภายใน สไตล์ห้องรับแขกที่นิยมของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย และแนวโน้มการออกแบบปี 2012 ข้อมูลดังกล่าว สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัย ที่ใช้ในการตกแต่ง

ภายใน เมื่อพิจารณาจากภาพรวมของข้อมูลทั้งหมด ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นลักษณะจำเพาะของรูปแบบผลิตภัณฑ์ ตามรายละเอียดในหัวข้อต่างๆ ดังนี้

3.1 รายละเอียดลักษณะจำเพาะของรูปแบบผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 30 ตารางการสรุปรายละเอียดลักษณะจำเพาะของรูปแบบผลิตภัณฑ์

<p>หัวข้อวิจัย: การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน</p>
<p>แนวคิด : สิ่งทอสไตล์ล้านนาร่วมสมัย สำหรับใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก รูปแบบของงาน มีที่มาจากรูปแบบที่เป็นลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม โดยนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับสไตล์การตกแต่งที่นิยม แนวโน้มการออกแบบปี 2012 และความนิยมของผู้บริโภค ที่มีต่อสิ่งทอที่ใช้สำหรับการตกแต่งภายใน ในปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดในการออกแบบตามหัวข้อดังนี้</p>
<p>1.ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา การนำรูปแบบที่เป็นลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิมของสิ่งทอไทยวนและสิ่งทอไทลื้อมาเลือกใช้เป็นแนวทางในการออกแบบได้แก่ ลวดลายของผ้าลายจก ลายขีด ลายเกาะ ลายสร้างสรรค์ตามอุดมคติ การใช้วัสดุที่ผสมเส้นใยเงินและทอง และการใช้สีที่เป็นลักษณะเด่น สีหลักคือสีแดง สีดำ สีรองคือ สีเหลือง และสีน้ำเงิน</p>
<p>2.กลุ่มเป้าหมาย รูปแบบงานมีความเหมาะสมกับผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มGen.x เป็นกลุ่มวัยทำงาน ชาย/หญิงที่มีครอบครัวขนาดเล็กถึงขนาดกลาง และเป็นผู้บริโภคที่อยู่ในกลุ่ม B ระดับกลาง นิยมสินค้าสิ่งทอที่มีรูปลักษณะผสมผสานระหว่างงานพื้นถิ่นกับรูปแบบทันสมัยตามสไตล์ที่นิยมในปัจจุบัน</p>
<p>3.โอกาสใช้งาน ผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขกมีรูปแบบการจัดวาง ที่เป็นการผสมระหว่างแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ คือการจัดแบบนั่งเก้าอี้หรือชุดรับแขก และแบบนั่งพื้นเหมาะกับการรับแขก หรือพักผ่อนในบรรยากาศที่เป็นกันเอง สำหรับครอบครัวขนาด 2-5 คน</p>

<p>หัวข้อวิจัย: การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน</p>
<p>4. ประเภทผลิตภัณฑ์สิ่งทอ สำหรับใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชุดรับแขกที่มีผ้าเป็นส่วนประกอบหลัก ได้แก่ โซฟา เก้าอี้เดี่ยว สตุล โต๊ะกลาง - สิ่งทอที่ใช้ในการประดับตกแต่ง ได้แก่ หมอนอิง โคมไฟ สิ่งทอประดับผนัง
<p>5. สไตล์ห้องรับแขก การตกแต่งที่นำแนวคิดจากสไตล์ที่นิยมในปัจจุบันที่ผู้บริโภคลือเลือก 3 อันดับ สไตล์ที่นิยมในปัจจุบัน ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รูปแบบผสมผสาน (Mix & Match Style) 2. รูปแบบร่วมสมัย (Contemporary Style) 3. รูปแบบย้อนยุค (Retro Style, Vintage Style)
<p>6. แนวโน้มการออกแบบตามเทรนด์ 2012</p> <p>แนวโน้มการออกแบบที่เป็นเทรนด์หลัก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น <p>แนวโน้มการออกแบบที่เป็นเทรนด์สนับสนุน</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. กลุ่มคิดบวก 3. กลุ่มความธรรมชาติานิยามใหม่
<p>7. รายละเอียดจำเพาะของผลิตภัณฑ์</p> <p><u>ผลิตภัณฑ์และการออกแบบ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - การนำข้อมูลในข้อที่ 1-6 ร่วมกับการใช้หลักทฤษฎีในการออกแบบสิ่งทอ มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ <p><u>กรรมวิธีการผลิตลวดลาย</u> ใช้วิธีการผลิตด้วยการพิมพ์ระบบดิจิทัล และการตกแต่งลวดลายด้วยการปัก / การใช้วัสดุใน</p> <p>การตกแต่ง กรรมวิธีในการผลิตจะแบ่งตามประเภทของงาน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทชุดรับแขกที่มีสิ่งทอเป็นส่วนประกอบหลัก ได้แก่

หัวข้อวิจัย: การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน

- **โซฟา อาร์มแชร์ สตูล โต๊ะกลาง** ใช้วิธีการพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัล ลงบนผ้าที่มีผิวสัมผัสแบบผ้าทอ และการออกแบบลายพิมพ์ให้มีผิวสัมผัสแบบลายผ้าทอ ซึ่งเป็นวิธีการผลิตที่สะดวกในการใช้งาน เนื่องจากเป็นส่วนที่ใช้รองรับการนั่ง และเป็นผลิตภัณฑ์ชิ้นใหญ่ จึงไม่ต้องการตกแต่งเพิ่มในส่วนนี้

2.ประเภทผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้สำหรับตกแต่ง ได้แก่

- **หมอนอิง โคมไฟ สิ่งทอประดับผนัง** ใช้วิธีการตกแต่งเพิ่มให้เกิดผิวสัมผัสที่ต่างไปจากงานประเภทชุดรับแขก โดยใช้วิธีพิมพ์เช่นเดียวกับชุดรับแขก โดยมีสัดส่วนในการพิมพ์ในปริมาณ 70 % บนผืนผ้า ร่วมกับการตกแต่งด้วยการปักให้เกิดลวดลายทับซ้อนบนผืนผ้า หรือการใช้วัสดุตกแต่งให้เกิดลวดลายและผิวสัมผัสพิเศษบนผืนผ้า โดยนำมา ร่วมกับการพิมพ์ ในปริมาณ 30% วิธีการนี้ เป็นการผสมผสานการใช้เทคโนโลยีและลักษณะของงานฝีมือในการผลิต ที่จะให้ความรู้สึกที่ ประยุกต์มาจากงานฝีมือหรืองานผ้าทอแบบดั้งเดิม ซึ่งกรรมวิธีการทอแบบดั้งเดิม ต้องใช้เวลาและทักษะในการผลิตต่อผืนเป็นเวลานานและทำให้ผ้ามีราคาสูง วิธีการนี้ สามารถผลิตได้เร็วขึ้น ลดขั้นตอนในการทำงานให้น้อยลง และมีผลต่อราคาโดยรวมของผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นการพัฒนาสิ่งทอล้านนา ในด้านรูปแบบและประโยชน์ใช้สอยให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคและการทำงานจริงในปัจจุบัน

วัสดุ จากการประเมินพฤติกรรมผู้บริโภค ได้ข้อสรุปเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ที่ใช้ในการตกแต่งภายใน คือด้านความสะดวกในการดูแลรักษา ด้านประโยชน์ใช้สอยและราคาที่เหมาะสม ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ชนิดของวัสดุประเภทผ้าที่มีคุณสมบัติดังกล่าว คือ ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยสังเคราะห์ ในกลุ่มโพลีเอสเตอร์ ได้แก่ ผ้าแคนวาส ผ้าซาติน ผ้าอะคริลิก และผ้าที่มีผิวสัมผัสแบบผ้าทอ ผ้าที่ผสมเส้นใยพิเศษสีทอง สีเงิน วัสดุที่ใช้ในการตกแต่ง ได้แก่ เส้นด้าย ลูกบิด เลื่อมสีต่างๆ การนำผ้าและวัสดุดังกล่าวมาใช้ เพื่อประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสมในปัจจุบัน และเพื่อให้งานมีลักษณะที่สื่อถึงที่มาจากสิ่งทอล้านนา

<p>หัวข้อวิจัย: การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน</p>
<p>การออกแบบลวดลาย การนำลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา แนวคิดจากสไตล์ห้องรับแขกที่นิยมแนวคิดจากเทรนด์ 2012 มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ</p> <p>ส่วนประกอบของลวดลาย ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบลวดลายผ้า การออกแบบผ้าแบบจำกัดพื้นที่ หรือผ้าลายเฉพาะ และการผสมผสานรูปแบบเรขาคณิตและรูปแบบนามธรรม เน้นการใช้เส้นและรูปทรงที่แตกต่างจากรูปแบบดั้งเดิมของสิ่งทอล้านนา - แม่ลายต้นแบบ ใช้วิธีการประยุกต์แม่ลายจากลวดลายเดิมของล้านนา โดยเน้นเฉพาะเค้าโครงที่สำคัญ นำมาจัด องค์ประกอบใหม่ ด้วยการกำหนดตัวลายให้มี ขนาด สัดส่วน ช่วงจังหวะ บริเวณว่าง ทิศทาง โดยนำมาจัดให้มีเอกภาพ ความสมดุล จุดสนใจ ให้สัมพันธ์กลมกลืนกัน - ลักษณะของเส้นและรูปทรง ใช้เส้นและรูปทรงอิสระ ทับซ้อน บิด ยืดขยาย มีมิติ หรือ มีลักษณะลวงตา - การจัดวางลักษณะลาย จัดวางลายที่มีลักษณะเหมือนกัน จัดซ้อนคู่ขนานกันไป <p>การใช้สี มี 2 แนวทางที่เลือกใช้คือ กลุ่มสีที่เป็นลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาได้แก่สี แดง ดำ เหลือง และกลุ่มสีตามแนวโน้มการออกแบบตามเทรนด์ 2012 ที่กล่าวไว้ข้างต้น</p>

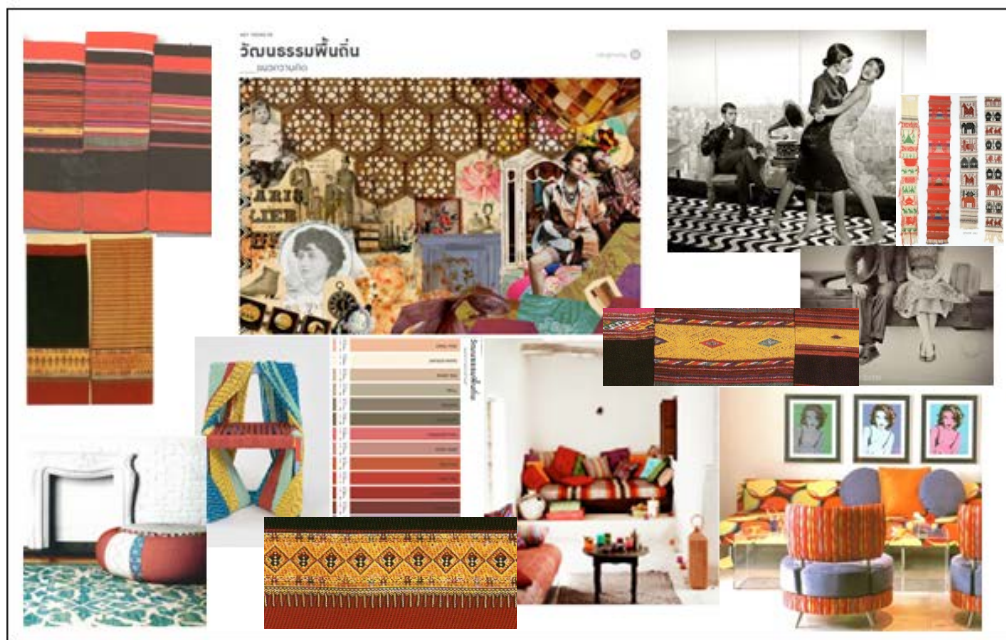
จากการสรุปลักษณะจำเพาะของรูปแบบผลิตภัณฑ์ ในด้านต่างๆ ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัยที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก ให้เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน จำนวน 5 คอลเลคชั่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2 การออกแบบคอลเลคชั่น (ตัวอย่างการนำไปประยุกต์ใช้) Collection1

Retro - Lan na Style

แนวคิดในการออกแบบ : การนำลวดลายกราฟิกลวงตาแบบศิลปะอิมพอสสิเบิลที่นิยมใช้ในงานตกแต่งรูปแบบย้อนยุคแบบเรโทร และแนวโน้มการออกแบบกลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น

มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบลวดลาย เพื่อใช้เป็นลวดลายผลิตภัณฑ์สิ่งทอล้านนาสไตล์ร่วมสมัย
สำหรับการตกแต่งภายในห้องรับแขก

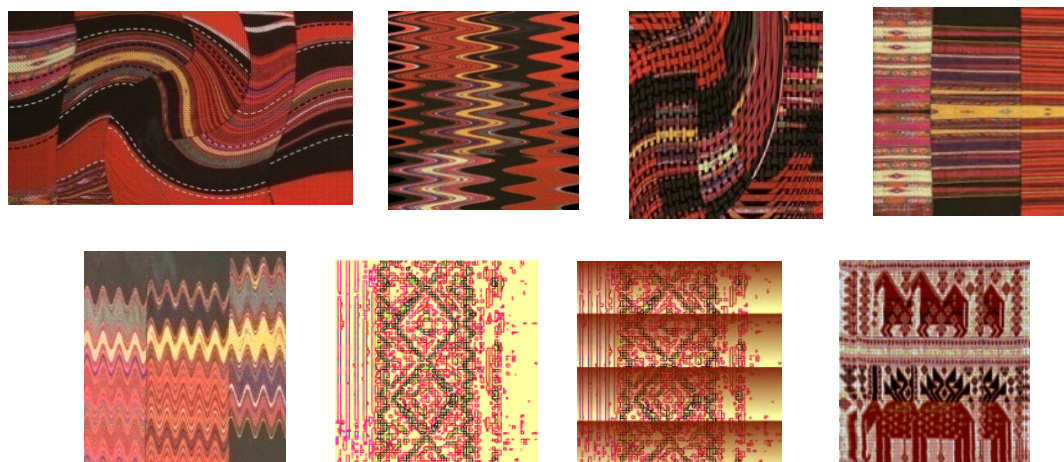
ภาพที่ 45 ภาพแสดงแนวความคิดการออกแบบ Collection1 Retro - Lan na Style

ตารางที่ 31 ตัวอย่างการออกแบบ Collection1 Retro - Lan na Style (การนำไปประยุกต์ใช้)

กลุ่มเทรนด์	ลวดลาย	กลุ่มสี	วัสดุ	กรรมวิธีการผลิต
กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น -การนำรูปแบบทางวัฒนธรรมของสิ่งทอล้านนามาเป็นแนวทางในการออกแบบด้วยการสร้าง	การนำลวดลายผ้าทอล้านนาและโครงสร้างโดยรวมของลายเกาะ ชิดจกและลายสัตว์ตามความเชื่อ นำมาจัดองค์ประกอบใหม่	การใช้สี ใช้กลุ่มสีตามแนวโน้มการออกแบบกลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่นในกลุ่มสีเข้มโทนร้อนตามธรรมชาติแบบพื้นถิ่น ร่วมกับกลุ่มสี	กลุ่มผ้าโพลีเอสเตอร์ที่ให้ผิวสัมผัสนุ่ม ยืดหยุ่นดี คงตัวและสะดวกในการดูแลรักษา แบ่งเป็น 2 ประเภท	การพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลเพื่อให้ภาพรวมของงานให้ความรู้สึกถึงงานแบบพื้นถิ่น จึงมีการผสมผสานกรรมวิธีการผลิต

ตารางที่ 31 (ต่อ)

กลุ่มเทรนด์	ลวดลาย	กลุ่มสี	วัสดุ	กรรมวิธีการผลิต
รูปลักษณะใหม่ ตามแนวโน้มใน ปัจจุบัน -ความงามใน ความเรียบง่าย ผสมผสานกับ ความประณีต จากทักษะฝีมือ	เป็นลายเฉพาะ - ใช้เส้นและ รูปทรงอิสระ ตัด ทอน ทับซ้อน ปิด ยึด ขยาย มีมิติ ให้ ความรู้สึก เคลื่อนไหว ลวง ตาการออกแบบ ลายให้มีพื้นผิว แบบผ้าทอและ การออกแบบลาย แบบระบายไล่ น้ำหนักสี เพื่อให้ มีมิติบนผืนผ้า - การจัดวาง ลักษณะลาย จัด ซ้อนคู่ขนานกันไป ในแนว โค้งเฉียง และแนวนอน	เป็นเอกลักษณ์ ของสิ่งทอล้านนา คือ สีแดง ดำ และเหลือง	- กลุ่มผ้าซาติน ให้ความรู้สึกนุ่ม น่าใช้ ผิวสัมผัส เรียบมัน ใช้ สำหรับทำของ ตกแต่ง เช่น หมอนอิง โคมไฟ ภาพประดับผนัง -ผ้าแคนวาสมี คุณสมบัติ แข็งแรง ทนทาน ยืดหยุ่นและคงตัว ได้ดี ผิวสัมผัสเป็น ธรรมชาติแบบผ้า ทอ สำหรับใช้ทำ ผ้าบุเฟอร์นิเจอร์ ชุดรับแขก	ดังนี้- -การออกแบบ ลายผ้าที่ให้ ความรู้สึก เช่นเดียวกับ ลวดลายทอ -การเลือกใช้ผ้าที่ ให้ผิวสัมผัสแบบ ผ้าทอ -การตกแต่งด้วย วิธีการปักแบบ เดินเส้นแบบงาน ฝีมือ

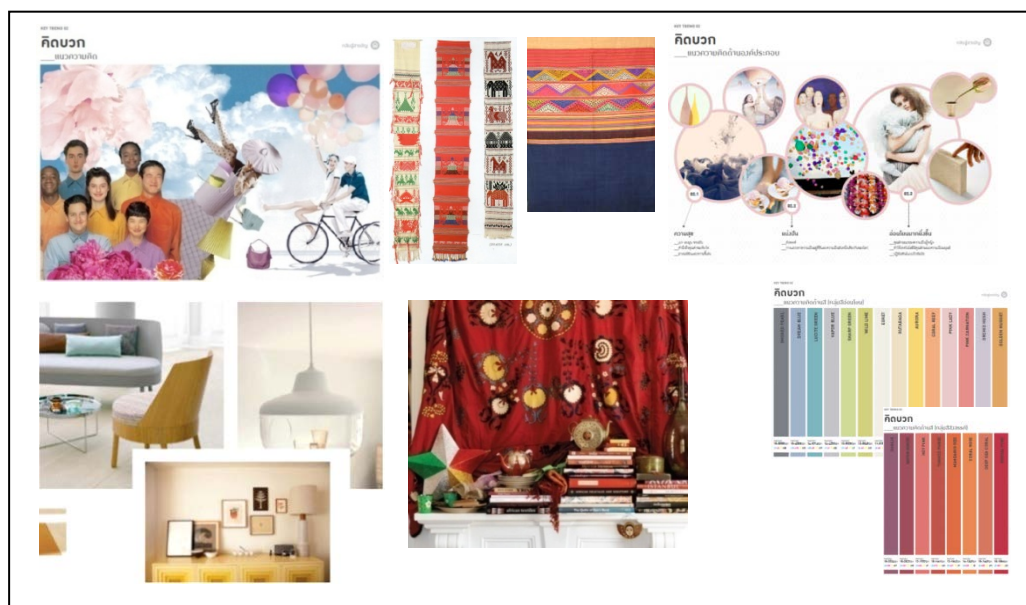
ภาพที่ 46 Collection1 Retro - Lan na Style

การออกแบบคอลเลคชั่น 2

Collection 2 Contemporary - Lan na Style

แนวคิดในการออกแบบ แนวทางการตกแต่งเป็นผสมระหว่าง รูปแบบร่วมสมัยที่เป็นแนวร่วมระหว่างแนวนิยมแบบดั้งเดิมกับแนวนิยมโดยทั่วไปในปัจจุบัน ในด้าน รูปแบบ วัสดุ ลวดลาย และ

สีสันทันที่ผสมการออกแบบที่ไม่เด่นไปทางแนวใดมากเกินไป และแนวโน้มการออกแบบตามกลุ่มคิดบวก ที่มีแนวคิดในการออกแบบที่สื่อถึงความละเอียดอ่อนและความเรียบง่าย รูปทรงที่ลื่นไหลอย่างธรรมชาติ การสร้างบรรยากาศของบ้าน ที่ดูอบอุ่น อ่อนโยน สะท้อนความมีสุนทรียะ มีชีวิตชีวา และเป็นตัวของตัวเอง

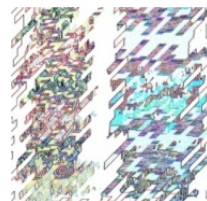
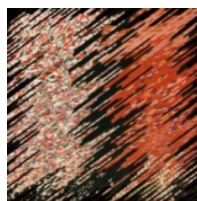
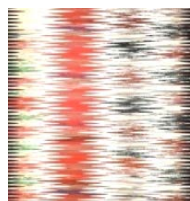
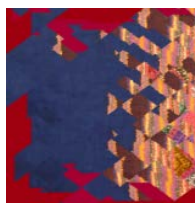
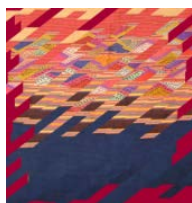
ภาพที่ 47 ภาพแสดงแนวคิดการออกแบบ Collection 2 Contemporary - Lan na Style

ตารางที่ 32 ตัวอย่างการออกแบบ Collection 2 Contemporary - Lan na Style(การนำไปประยุกต์ใช้)

กลุ่มเทรนด์	ลวดลาย	กลุ่มสี	วัสดุ	กรรมวิธีการผลิต
กลุ่มคิดบวก -แนวทางการ ตกแต่งเป็นแนว ผสมระหว่าง ความ	การนำลายผ้าทอ ล้านนามาจัด องค์ประกอบใหม่ ออกแบบเป็นลาย เฉพาะ เน้นเค้า	สีหลักคือกลุ่มสี เป็นลักษณะเด่น ของสิ่งทอล้านนา คือ สีแดง ดำ เหลืองและน้ำเงิน	วัสดุหลักคือกลุ่ม ผ้าไหมชาติน สังเคราะห์ให้ ความรู้สึกนุ่มนวล ใช้ ผิวสัมผัสเรียบ	การพิมพ์ด้วย ระบบดิจิทัลเป็น การใช้เทคโนโลยี ช่วยในการผลิต ให้ได้งานที่มี

ตารางที่ 32 (ต่อ)

กลุ่มเทรนด์	ลวดลาย	กลุ่มสี	วัสดุ	กรรมวิธีการผลิต
ละเอียดอ่อนและ ความเรียบง่าย รูปทรงที่ลื่นไหล อย่างธรรมชาติ การสร้าง บรรยากาศที่ดู อ่อนโยนและเป็น มิตร สะท้อน ความมีสุนทรีย์ มีชีวิตชีวา และ เป็นตัวของตัวเอง	โครงและกลุ่มสีที่ สำคัญ - ใช้เส้นและ รูปทรงอิสระ ตัด ทอน ทับซ้อน ปิด ยี่ดขยาย มีมิติ - การจัดวาง ลักษณะลาย ที่มีลักษณะ เหมือนกัน จัด ซ้อนคู่ขนานกันไป ในแนวเฉียงและ แนวนอน	นำมาใช้ร่วมกับ กลุ่มสีสร้างสรรค์ ตามเทรนด์คิด บวก ให้ ความรู้สึก สนุกสนาน มี ชีวิตชีวา รื่นเริง สังสรรค์ และ กลุ่มสีอ่อนโยน ให้ความรู้สึก อบอุ่น อ่อนหวาน นิ่มนวล ผ่อนคลาย	มัน ใช้สำหรับ ส่วนตกแต่ง เช่น หมอนอิง ภาพ ประดับผนัง ผ้าเรยอนซาติน เนื้อบาง ผิวกัมผัส เรียบมัน เหมาะ สำหรับใช้ทำโคม ไฟ และผ้ายซา ติน มีความมันน้อ ยกกว่าไหมซาติน ใช้ในส่วนของผ้า บุเฟอร์นิเจอร์ได้ดี	ความงามที่เกิด จากสีเส้นและ ลวดลายที่คมชัด จากการผลิต

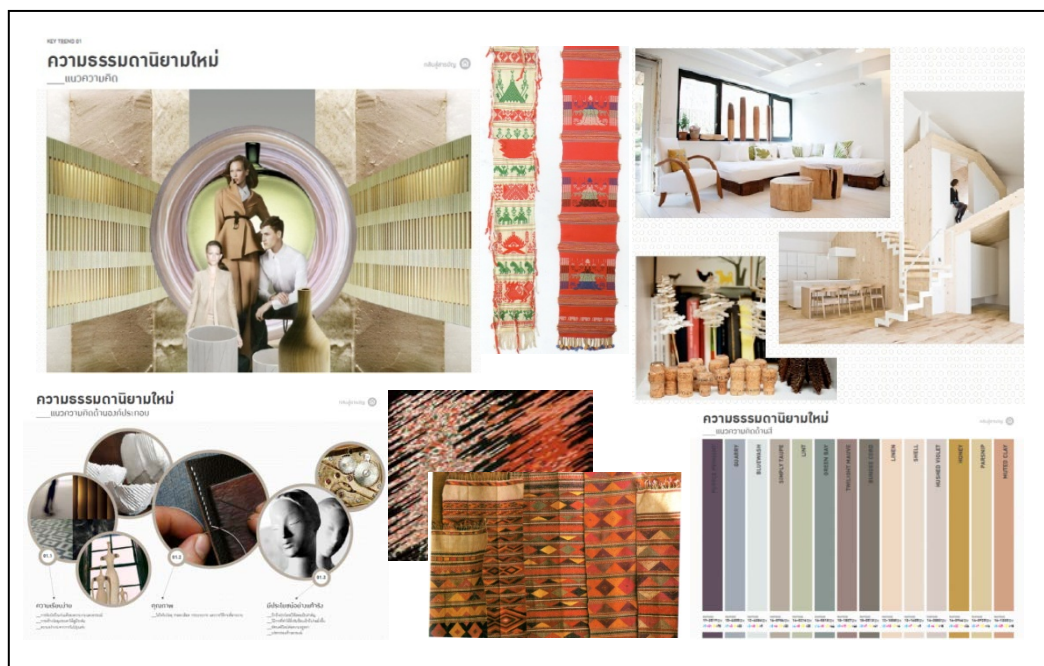
ภาพที่ 48 Collection 2 Contemporary - Lan na Style

การออกแบบ คอลเลคชั่น 3,4

Collection 3,4 Mix & Match - Lan na Style

แนวคิดในการออกแบบ การนำรูปแบบการตกแต่งแบบวัฒนธรรมพื้นถิ่นมาผสมผสาน การตกแต่งตามรูปแบบที่เรียบง่ายตามแนวโน้มการออกแบบกลุ่ม ความธรรมดาเรียบง่ายใหม่ ที่มีแนวคิดการ

ออกแบบที่เรียบง่ายด้วยทักษะฝีมือหรือการใช้เทคโนโลยีช่วยในการผลิต ความงามจากพื้นผิววัสดุ หรือการผลิต

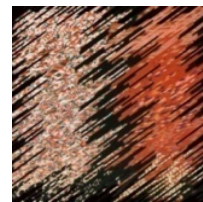
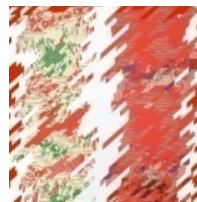
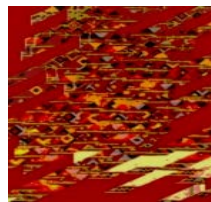
ภาพที่ 49 ภาพแสดงแนวคิดการออกแบบ Collection 3,4 Mix & Match - Lan na Style

ตารางที่ 33 ตัวอย่างการออกแบบ Collection 3,4 Mix & Match-Lan na Style (การนำไปประยุกต์ใช้)

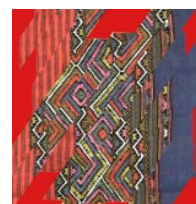
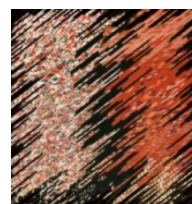
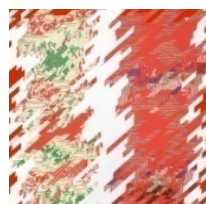
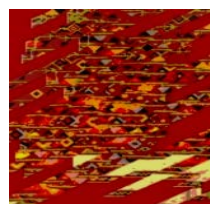
กลุ่มเทรนด์	ลวดลาย	กลุ่มสี	วัสดุ	กรรมวิธีการผลิต
กลุ่มความธรรมดาใหม่ การออกแบบที่เรียบง่ายแต่มีคุณภาพด้วยทักษะฝีมือหรือการใช้เทคโนโลยี	-การนำลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามาจัดองค์ประกอบลายใหม่ ออกแบบเป็นลายเฉพาะ - ใช้เส้นและรูปทรงที่ตัดทอน	สีโทนร้อนตามธรรมชาติแบบพื้นถิ่นของล้านนาคือสีแดง ดำ เหลือง และน้ำเงิน ร่วมกับโทนของกลุ่มสีตามแนวโน้มกลุ่ม	กลุ่มผ้าแคนวาส มีความแข็งแรง ทนทาน ยืดหยุ่นดี ไม่ยับ ไม่หดตัว ทำความสะอาดง่าย และมีผิวสัมผัสแบบผ้าทอซึ่งสอดคล้อง	การพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลลงบนผ้าที่มีผิวสัมผัสแบบผ้าทอเป็นกาใช้เทคโนโลยีช่วยในการผลิตให้ได้งานที่มีความงามที่

ตารางที่ 33 (ต่อ)

กลุ่มเทรนด์	ลวดลาย	กลุ่มสี	วัสดุ	กรรมวิธีการผลิต
ช่วยในการผลิต ให้ได้งานที่มี ลักษณะดังกล่าว ความงามที่เกิด จากธรรมชาติ ของพื้นผิววัสดุ หรือการผลิต	ทับซ้อน ยืดขยาย มีมิติ - การจัดวาง ลักษณะลาย ที่มี ลักษณะ เหมือนกัน จัด ซ้อนคู่ขนานกันไป ในแนวเฉียงและ แนวนอน	ความธรรมดา นิยามใหม่เป็น กลุ่มสีที่ให้ ความรู้สึกถึง ความเรียบง่าย อบอุ่น อ่อนโยน จริงใจและความ เป็นธรรมชาติ	กับกลุ่มเทรนด์ ความธรรมดา นิยามใหม่ที่มี แนวทางในการ สร้างงานให้เกิด ความงามที่เกิด จากธรรมชาติของ พื้นผิววัสดุหรือ การผลิต กลุ่มผ้าอะคริลิกมี ผิวสัมผัสมัน หลายระดับ แข็งแรงปานกลาง ทนต่อการยับ ดูแลรักษาง่าย ใช้ ทำสตูลหรือเบาะ รองนั่งได้ดี	เกิดจากพื้นผิว ของวัสดุหรือการ ผลิต

ภาพที่ 50 Collection 3 Mix & Match - Lan na Style

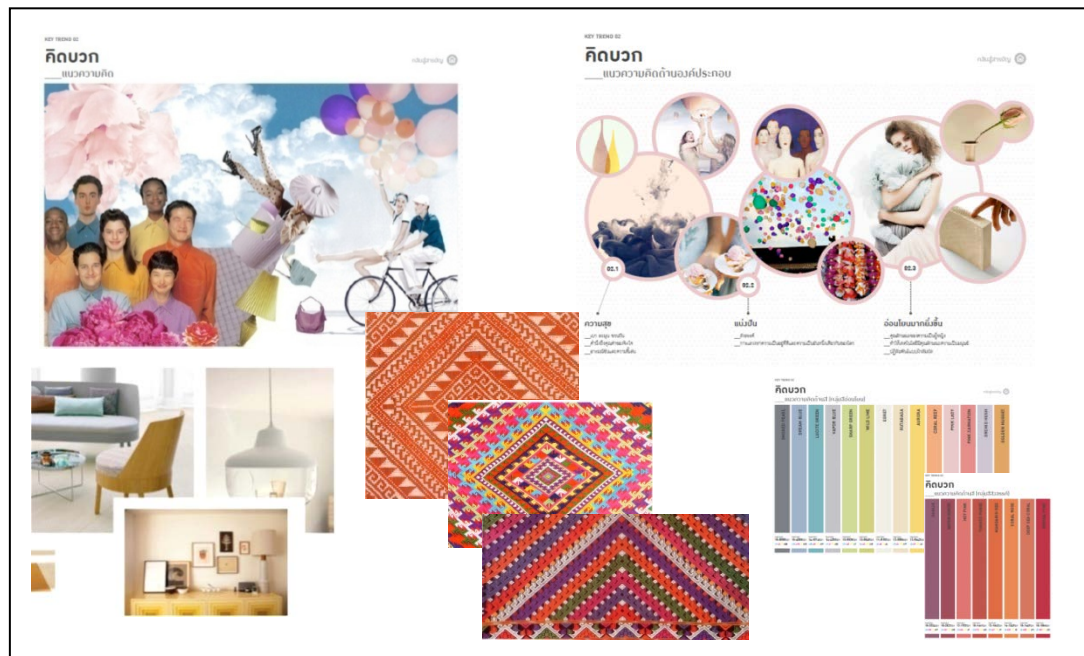

ภาพที่ 51 Collection 4 Mix & Match - Lan na Style

การออกแบบ คอลเลคชั่น 5

Collection 5 Mix & Match - Lan na Style

แนวคิดในการออกแบบ แนวทางการตกแต่งเป็นแนวผสมระหว่างความละเอียดอ่อนและความเรียบง่าย ตามแนวโน้มการออกแบบกลุ่มคิดบวก การสร้างบรรยากาศที่จากกลุ่มสีอ่อนโยน ให้ความรู้สึกอบอุ่น อ่อนหวาน นิ่มนวล ผ่อนคลายและเป็นตัวของตัวเอง การตกแต่งที่ใช้ผิวสัมผัส เนื้อผ้าที่บางเบา โปร่งแสง สีสดใสไสสบายตา

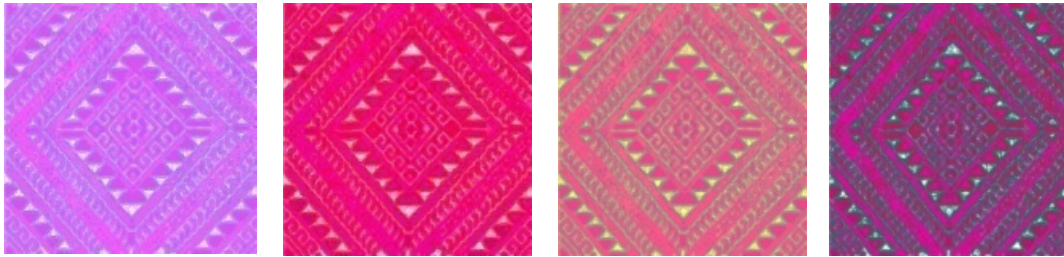
ภาพที่ 52 ภาพแสดงแนวคิดการออกแบบ Collection 5 Mix & Match - Lan na Style

ตารางที่ 34 ตัวอย่างการออกแบบ Collection 5 Mix & Match - Lan na Style (การนำไปประยุกต์ใช้)

กลุ่มเทรนด์	ลวดลาย	กลุ่มสี	วัสดุ	กรรมวิธีการผลิต
กลุ่มคิดบวก -จากกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกในทุกด้าน เมื่อเข้าสู่ช่วงวิกฤต ความสุข	-การนำลายผ้าทอล้านนามาประยุกต์ในการออกแบบที่สื่อถึงความอ่อนโยนใน			

ตารางที่ 34 (ต่อ)

กลุ่มเทรนด์	ลวดลาย	กลุ่มสี	วัสดุ	กรรมวิธีการผลิต
เป็นสิ่งที่หลายคนมองหา แต่ที่สำคัญคือ จะทำอย่างไรให้เราสามารถสัมผัสกับความสุขได้ใกล้ชิดที่สุด การคำนึงถึงคุณค่าของจิตใจการแสวงหาความเป็นอยู่ที่ดี อ่อนโยนมากยิ่งขึ้น	แบบผู้หญิงที่สามารถนำพางานออกแบบให้เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้หลากหลายและตรงจุดมากขึ้น	กลุ่มสีตามแนวโน้มกลุ่มคิดบวกที่ให้ความรู้สึก อบอุ่น อ่อนโยน สื่อถึงความสุข อ่อนหวาน ผ่อนคลาย	- กลุ่มผ้าซาติน / ไหมซาติน ผิวสัมผัสเรียบมัน หูหระ ความรู้สึกนุ่มนวล ใช้ ใช้สำหรับทำของ ตกแต่ง เช่น หมอนอิง โคมไฟ ผ้าซาติน ให้ความรู้สึกเป็นธรรมชาติ ใช้สำหรับทำผ้าปูเฟอร์นิเจอร์	การพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัลลงบนผ้าที่มีผิวสัมผัสแบบผ้าทอเป็นการใช้เทคโนโลยีช่วยในการผลิตให้ได้งานที่มีความงามที่เกิดจากพื้นผิวของวัสดุหรือการผลิต

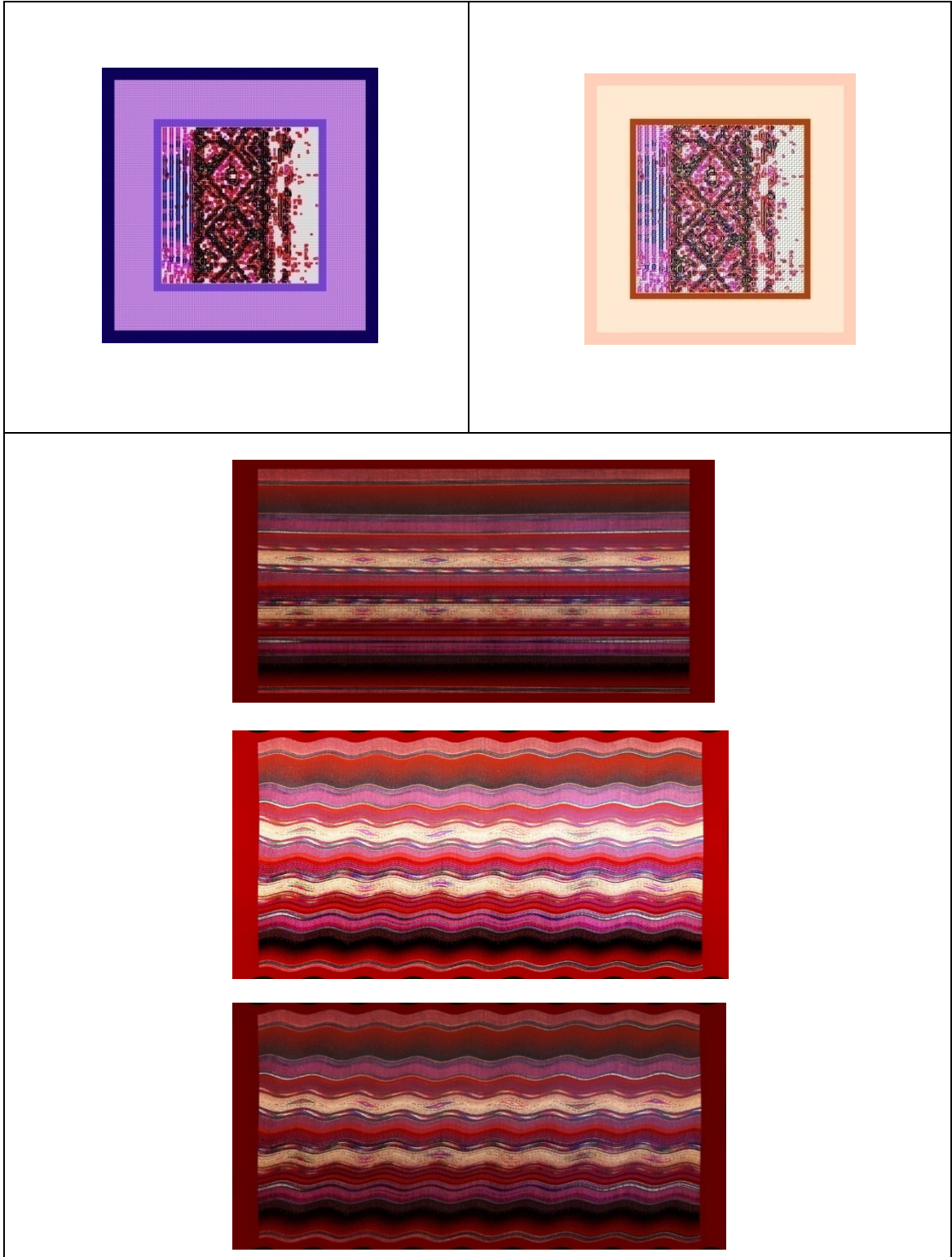
ภาพที่ 53 Collection 5 Mix & Match - Lan na Style

3.3 ตัวอย่างผลงานการออกแบบที่นำไปผลิต

ตารางที่ 35 ตัวอย่างลวดลายผ้าที่นำไปผลิต

ตารางที่ 35 (ต่อ)

ภาพที่ 54 ตัวอย่างผลงานการออกแบบที่นำไปผลิต

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สิ่งทอภาคเหนือหรือสิ่งทอล้านนา มีความสำคัญในเรื่องคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม จากการศึกษาทางวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้บริโภคในปัจจุบันให้ความสนใจในสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ สิ่งทอเชิงวัฒนธรรมมากขึ้น และหลายภาคส่วนให้การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการพัฒนาสิ่ง ทอใน ภาพรวม ซึ่งจากข้อมูลงานวิจัยที่สนับสนุนและส่งเสริมงานด้านสิ่งทอล้านนาที่ผ่านมา พบว่า ส่วน ใหญ่เป็นการทำวิจัยในเชิงอนุรักษ์ มากกว่าการนำไปพัฒนาหรือประยุกต์เป็นรูปแบบของ ผลิตภัณฑ์ต่างๆ

สำหรับปัญหา ประเด็น สำคัญของการพัฒนาสิ่งทอล้านนา คือ ศักยภาพในการ ออกแบบและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ มีการใช้งาน ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับวิถีชีวิต ใน ปัจจุบัน จากผลการวิจัย เบื้องต้น ในด้านการพัฒนาสิ่งทอล้านนา พบว่าควรพัฒนาด้านรูปแบบ ลวดลาย กรรมวิธีการผลิต และการใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการใช้งานให้ตรงตามความ ต้องการของผู้บริโภค จากประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยได้หาแนวทางในการพัฒนาสิ่งทอล้านนาจาก แนวคิดต่างๆที่สรุปได้ดังนี้

แนวทางการพัฒนาสิ่งทอล้านนา

แนวคิดการออกแบบพัฒนางานสิ่งทอล้านนา : แนวคิดการพัฒนางานสิ่งทอเพื่อการ ตกแต่งภายใน

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย สิงหาคม 2554 จากข้อมูลด้านการตลาดของงานเคหะสิ่งทอ (Home Textile) เคหะสิ่งทอ คือสินค้าประเภทที่ใช้ตกแต่งอาคารบ้านเรือน ที่พักอาศัยทั้งใน ห้องนอน ห้องนั่งเล่น ห้องครัว ห้องน้ำ อาทิต ผ้าม่านที่นอน หมอน ผ้าคลุมเตียง ผ้าม่าน ผ้ามู่โตะ พรม ตกแต่งผนัง พรมปูพื้น ถือเป็นอีกตลาดหนึ่งของอุตสาหกรรมสิ่งทอที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้ง ตลาดต่างประเทศและตลาดภายในประเทศที่มีกำลังซื้อสูง เพราะผู้บริโภคเริ่มมีรสนิยมในการ ตกแต่งบ้านสูงขึ้นและต้องการสินค้าที่แตกต่าง หลายบริษัทจึงมุ่งตอบสนองตลาดกลุ่มนี้

นอกจากนี้ยัง ได้สรุป พฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อการตกแต่งบ้านที่พักอาศัยในแถบ อาเซียนว่า ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น โดยในช่วง 3-5 ปีที่ผ่านมา ความนิยมการตกแต่งที่พักอาศัย ของผู้บริโภคแถบอาเซียนที่รวมถึงประเทศไทยได้รับความสนใจมากขึ้น จากวิถีการดำรงชีวิตที่

เปลี่ยนไป วิถีชีวิตความเป็นเมืองและครอบครัวเดี่ยวขยายตัวมากขึ้น คนจึงหันมาซื้อที่อยู่อาศัย บ้านเดี่ยวและคอนโดมิเนียมกันมากขึ้น ซึ่งสามารถกระตุ้นยอดขายและการบริโภคเคหะสิ่งทอซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการตกแต่งที่อยู่อาศัยได้เป็นอย่างดี ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งหาแนวทางในการสนับสนุนให้ไทยเป็นศูนย์กลางในอุตสาหกรรมต้นน้ำ เช่น ผ้าฝ้ายรวมไปถึงการออกแบบลายผ้า (วัตถุดิบหลัก) เนื่องจากมีศักยภาพที่เข้มแข็งด้านการผลิต
([HTTP://WWW.KASIKORNRESEARCH.COM](http://www.kasikornresearch.com))

ความสำคัญของห้องรับแขก จากพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อการตกแต่งบ้านที่พักอาศัยมากขึ้นในปัจจุบัน ห้องที่มีความสำคัญ ซึ่งมีการมีการตกแต่งกันเป็นส่วนใหญ่ของบ้านคือห้องรับแขก เนื่องจากเป็นส่วนสำคัญของบ้าน ที่มีการใช้งานร่วมกัน ทั้งการรับแขกและการพักผ่อนของทุกคนในบ้าน การตกแต่งภายในห้องรับแขก มีองค์ประกอบของการตกแต่งที่สำคัญคือมีประโยชน์ใช้สอยที่ดี (Function) มีความเหมาะสมกับการใช้งาน การให้คุณค่าด้านความงามทางศิลปะ (Sense of Beauty) แสดงถึงคุณค่าของวัสดุและคุณค่าทางเศรษฐกิจ (Material and Economic) ที่สำคัญอีกประการคือ การให้คุณค่าในรูปแบบเฉพาะและวัฒนธรรม (Style and Culture Value) (วรพงศ์ วรชาติอุดมพงศ์, 2535:68)

พฤติกรรมของผู้บริโภคในปัจจุบันมีวิถีการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนไป และมีความนิยมในเรื่องของการตกแต่งภายในที่พักอาศัยเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้การบริโภคงานด้านเคหะสิ่งทอที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของการตกแต่งภายในเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย และจากข้อมูลที่ได้กล่าวถึงความสำคัญและ องค์ประกอบของการตกแต่งภายในห้องรับแขก และในการตกแต่งภายใน ในประเด็นเรื่อง การให้คุณ คุณค่าในรูปแบบเฉพาะและวัฒนธรรม ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาของสิ่งทอล้านนา ที่ผู้วิจัยได้เสนอแนวทาง ในการนำคุณค่าความงามของสิ่งทอล้านนา มาพัฒนารูปแบบเป็นผลิตภัณฑ์สิ่งทอสไตล์ล้านนา ให้เหมาะสมกับแนวโน้มในปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลดังที่ได้กล่าวมา สามารถนำมาเป็นข้อสรุปสำคัญของประเด็นแนวคิดในการพัฒนางานสิ่งทอล้านนาเพื่อการตกแต่งภายใน

แนวคิดการออกแบบสิ่งทอแบบร่วมสมัยเพื่อใช้ในการตกแต่งภายใน

ความหมายของศิลปะร่วมสมัย (Contemporary Art) จากข้อมูลของสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย โดยสรุปคือ รูปแบบของงานที่พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานความรู้จากศิลปะแนวประเพณี หรือศิลปวัฒนธรรมรูปแบบต่างๆในอดีต ร่วมกับความคิดของผู้สร้างงานที่อาจ

ได้รับอิทธิพลจากกระแสของศิลปะแขนงอื่นๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันโดยนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการในวิถีชีวิตของผู้คนที่ปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย หรือการสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อรับใช้สังคมไทยยุคปัจจุบันที่เกิดจากความคิด และประยุกต์อย่างบูรณาการ รวมทั้งส่งผลต่อกันระหว่างศิลปะกับวัฒนธรรม งานแบบร่วมสมัย จึงมีรูปแบบที่หลากหลายทั้งแนวคิด และเทคนิคในการสร้างสรรค์ รวมทั้งสามารถสะท้อนภาพของสังคมในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี (<http://www.ocac.go.th>)

ศิลปะร่วมสมัย หมายถึง การนำแนวคิดของลัทธิศิลปะสมัยเก่ากลับมาใช้ใหม่ โดยมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเรื่องราว หรือลวดลายบางส่วนให้มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ แต่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของลักษณะแนวความคิด รูปร่างรูปทรง ขึ้นตอน หรือ วิธีการสร้างงานศิลปะตามยุคสมัยหรือลัทธิเดิม ดังเช่น การนำลวดลายหรือทิวทัศน์จากศิลปะ โรโคโค มาดัดแปลงใช้เป็นลวดลายกระดาษ ลายผ้า ฯลฯ การวาดภาพวิจิตรทัศน์กรุงเทพฯ ยามเย็นโดยใช้การแต้มสีเหมือนศิลปะลัทธิอิมเพรสชันนิสม์ เป็นต้น (<http://ok-tai.blogspot.com>.)

การออกแบบตกแต่งภายในสไตล์ร่วมสมัย หมายถึง การผสมผสานรูปแบบและสไตล์การตกแต่งต่างๆ ในยุคสมัยเดียวกันเข้าไว้ด้วยกัน เช่น การออกแบบสไตล์ไทยประยุกต์ที่นำหลักการออกแบบอย่างสากลที่เป็นกระแสนิยมในปัจจุบันเข้าไว้ด้วยกัน (เอกชาติ จันอุไรรัตน์ ,2551: 144)

ความหมายโดยสรุปของรูปแบบร่วมสมัย จึงหมายถึง แนวทางการออกแบบตามกระแสนิยมในปัจจุบัน ที่อาจมีแนวคิดมาจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมในอดีต หรือเป็นการผสมผสานความหลากหลายจาก แนวคิด วิธีการ รูปแบบ ลวดลาย สี สัน และวัสดุ หรือเป็นรูปแบบเก่าผสมกับรูปแบบใหม่ การรวมสไตล์ต่างๆ ที่เป็นแนวทางต่างวัฒนธรรมเข้าไว้ด้วยกัน เช่น การออกแบบตกแต่งที่รวมสไตล์ตะวันตกกับตะวันออก หรือรูปแบบการตกแต่งที่เป็นแนวร่วมระหว่างแนวนิยมแบบดั้งเดิมกับแนวนิยมในปัจจุบัน

จากความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลในประเด็นต่างๆ ทำให้ได้ข้อสรุปของการวิจัยเป็น 2 แนวทางคือ การพัฒนารูปแบบการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอผ้าไหมที่มีความร่วมสมัย และการประเมิน ความนิยมของผู้บริโภคที่มีต่อการตกแต่งบ้านที่พักอาศัยในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดด้านศิลปวัฒนธรรมของไทย ประเภทสิ่งทอผ้าไหมมาออกแบบ และพัฒนา เพื่อใช้ในการตกแต่งภายใน ให้ได้ผลงานที่มีลักษณะร่วมสมัย

สอดคล้องกับความต้องการผู้บริโภค สามารถต่อยอดภูมิปัญญาไทยล้านนา ผสานกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต และความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ เป็นงานออกแบบสิ่งทอที่ประยุกต์ให้เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบันได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา ที่อาจนำมาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการออกแบบสิ่งทอล้านนา สำหรับงานตกแต่งภายในที่พักอาศัยในปัจจุบัน
2. เพื่อหารสนิยมด้านสิ่งทอสำหรับงานตกแต่งภายในแบบร่วมสมัยของผู้บริโภค
3. เพื่อออกแบบและพัฒนาสิ่งทอสไตล์ล้านนาแบบร่วมสมัย สำหรับตกแต่งภายในที่พักอาศัยตามแนวโน้มในปัจจุบัน

สมมุติฐานการวิจัย

1. ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา ไม่ว่าจะได้จาก ประเภทของสิ่งทอ แนวคิดหรือที่มาของรูปแบบสิ่งทอ องค์ประกอบลวดลาย การใช้สี กรรมวิธีการผลิต วัสดุ อาจนำมาใช้เป็นคุณลักษณะพื้นฐานออกแบบ เพื่อพัฒนาสิ่งทอสไตล์ล้านนา สำหรับการใช้งานออกแบบในปัจจุบัน
2. รสนิยมด้านสิ่งทอสำหรับการตกแต่งภายในแบบร่วมสมัยของผู้บริโภค อาจตอบสนองได้ด้วยการประยุกต์คุณลักษณะหลักในการออกแบบสิ่งทอล้านนา
3. รูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนา ยังคงเหมาะสมสำหรับจัดตกแต่งภายในห้องรับแขกแบบร่วมสมัยที่นิยมในปัจจุบัน

วิธีดำเนินงานวิจัย มี 2 ส่วน คือ เพื่อประเมินลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม และการวิจัยเพื่อประเมินผู้บริโภคและรสนิยมในด้านรูปแบบสิ่งทอ โดยมีข้อสรุป ดังนี้

ส่วนที่1 การประเมินลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดค่าตัวแปร

- 1.) รูปแบบสิ่งทอล้านนาของชาวไทยวนและชาวไทยลื้อ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคัดเลือกจากภาพที่มีรูปแบบ ลวดลาย ที่ซ้ำหรือคล้ายคลึงกัน โดยใช้ วิธีการสุ่มแบบเจาะจงตามจุดมุ่งหมายด้วยระบบโควต้า (Purpose Quota Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นตัวแทนของประชากร โดยกำหนดให้ผลงานสิ่งทอที่จะใช้ เป็นกลุ่มตัวอย่างต้องมีคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

2.) ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอล้านนา จำนวน 5 ราย เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประวัติและผลงานด้านสิ่งทอล้านนาประกอบด้วยนักวิชาการที่เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอล้านนา 3 ราย ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นช่างทอพื้นบ้านสิ่งทอไทยวน 1 รายและผู้เชี่ยวชาญที่เป็นช่างทอพื้นบ้านสิ่งทอไทลื้อ 1 ราย เป็นผู้ตอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดค่าตัวแปร ได้แก่ แบบสอบถามการสัมภาษณ์ เพื่อประเมินลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาในด้านต่างๆ โดยนำแบบสอบถามการสัมภาษณ์ที่ประเมินผล มาสรุปวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องที่เป็นวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ หรือ IOC (Index of Congruence) ที่มีความคิดเห็นตรงกันมากที่สุดมาใช้เป็นข้อสรุปลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยแสดงผลค่าเฉลี่ยในการตอบแบบสอบถามการสัมภาษณ์ที่มีข้อคิดเห็นที่ตรงกันมากที่สุดมาเป็นข้อสรุป

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการเขียนบันทึกแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และนำข้อมูลที่มีเนื้อหาและประเด็นที่ซ้ำๆกัน (Theme) มาหาข้อสรุปที่เชื่อมโยงกับข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ที่วิเคราะห์ได้เพื่อตอบคำถามการวิจัย

ผลการประเมินลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา

ตารางที่ 36 ผลการประเมินลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา

ประเภทของสิ่งทอล้านนา	กรรมวิธีการผลิต/วัสดุ	ที่มา / ลักษณะของลวดลายสิ่งทอ
<p>- สิ่งทอไทยวน ผ้าที่ใช้ในโอกาสพิเศษ ขึ้นตีนจก ผ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ขึ้นตามะนาว ขึ้นลัวะ ขึ้นคำเคิบ</p> <p>- สิ่งทอไทลื้อ ผ้าที่ใช้ในศาสนาประเพณีพิธีกรรม ผ้าเข็ดหลวง ตุง</p> <p>ประเภทเครื่องแต่งกาย ชุดไทลื้อ เสื้อปิด ขึ้นสามดอก ขึ้นไหมคำ ขึ้นป้องกัน ขึ้นม่านก่าน</p> <p>ประเภทใช้สอยในครัวเรือน ได้แก่ ผ้าที่เป็นเครื่องใช้ เช่น ผ้าสะลี ผ้าหลบ ผ้าหลบหมอน</p>	<p>- สิ่งทอไทยวน ผ้าที่ใช้ในโอกาสพิเศษ ขึ้นตีนจก ผ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ขึ้นตามะนาว ขึ้นลัวะ ขึ้นคำเคิบ</p> <p>- สิ่งทอไทลื้อ ผ้าที่ใช้ในศาสนาประเพณีพิธีกรรม ผ้าเข็ดหลวง ตุง</p> <p>ประเภทเครื่องแต่งกาย ชุดไทลื้อ เสื้อปิด ขึ้นสามดอก ขึ้นไหมคำ ขึ้นป้องกัน ขึ้นม่านก่าน</p> <p>ประเภทใช้สอยในครัวเรือน ได้แก่ ผ้าที่เป็นเครื่องใช้ เช่น ผ้าสะลี ผ้าหลบ ผ้าหลบหมอน</p>	<p>- ที่มา หรือแนวคิดที่มีความสำคัญต่อรูปแบบสิ่งทอล้านนา - ลวดลายที่มีความหมายในเชิงสัญลักษณ์และสะท้อนความเชื่อ เช่นลายช้างสื่อความยิ่งใหญ่, สิ่งสื่อความมีอำนาจ, ผ้าสื่อการเป็นพาหนะอดทน, นกและไก่สื่อธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และใช้เป็นสื่อระหว่างโลกปัจจุบันและโลกหลังความตาย ลายนกหัสติลิงค์ และลายหงส์สื่อถึงการนำวิญญาณผู้ตายไปสู่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์</p> <p>- ลักษณะของลวดลายสิ่งทอที่แสดงลักษณะเด่น - ลวดลายสร้างสรรค์ตามอุดมคติ ในผ้าทอไทลื้อ เช่นลายรูปปราสาท ลายรูปสัตว์ต่างๆบนตุงและผ้าเข็ดหลวง ลายรูปเรือวิญญาณ และในผ้าทอไทยวน เช่นลายโคม ขึ้น น้ำต้น นาค หงส์สะเปา</p> <p>- ลวดลายเค้าโครงจากธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทั่วไป การทอแบบเกาะหรือล้วงที่มีลักษณะเหมือนลายน้ำไหล และลายเรขาคณิตเป็นลายประกอบ พบทั่วไปในลวดลายผ้าล้านนา</p>

ตารางที่ 36 (ต่อ)

การจัดองค์ประกอบ ลวดลาย	การจัดวางโครงสร้างของ ลวดลาย	การใช้สีที่แสดงลักษณะเด่น
<p>ส่วนประกอบของลาย ประกอบด้วยลายหลัก และ ลายประกอบ</p> <p>-ลวดลายผ้าไทยวน ได้แก่ ลายโคมมีลักษณะเป็นรูป สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนเป็นลาย หลักที่สำคัญ พบในลายผ้าทอ ตีนจกแบบลายโคมเช่น ลาย โคมรูปนก โคมเชียงแสน โคม หงส์บี และมีลายประกอบอื่นๆ ที่อยู่ด้านบนและล่างของลาย โคมอีกเช่น ลายชั้น ห้องนก น้ำ ต้น ขอลใต้ และหางสะเปา</p> <p>-ลวดลายผ้าไทลื้อ ได้แก่ ลายดอกหับ ลายดอกตั้ง กลางและลายรูปสัตว์ตาม ความเชื่อ เป็นลายหลักขนาดใหญ่ ตรงกึ่งกลางของผ้า และมี ลายประกอบเล็กๆร่วมด้วย เช่นลายเรขาคณิต ลายพรรณ พฤกษา</p>	<p>-การจัดวางแบบสมมาตร</p> <p>-ลักษณะของลวดลายมีการ จัดแบบ -การซ้ำกันของ ลวดลายที่มีช่วงจังหวะ ต่อเนื่องเท่าๆกัน</p> <p>-ลักษณะของลวดลายจัดแบบ ลายแถบแนวนอน</p> <p>-ลักษณะของลวดลายจัดแบบ ลายเชิง</p> <p>-การจัดลวดลายด้วยการผูก ลายเป็นแผ่นผืน</p> <p>-สิ่งทอของชาวไทยวนจัด ลวดลายลักษณะแบบลายเชิง เป็นส่วนใหญ่</p> <p>-สิ่งทอของชาวไทลื้อจัด ลวดลายลักษณะลายแถบ แนวนอน และแบบการผูก ลวดลายเป็นแผ่นผืนเป็น ส่วนใหญ่</p>	<p>-สิ่งทอของชาวไทยวน ส่วน ใหญ่ใช้สีวรรณะร้อน และใช้สี ตัดกัน นิยมใช้สีมากกว่า 3 สี ในผืนผ้า สีที่ใช้มากคือสี เหลือง</p> <p>-สิ่งทอของชาวไทลื้อ ส่วน ใหญ่ใช้สีวรรณะร้อนร่วมกับ วรรณะเย็น และใช้สีตัดกัน นิยมใช้สีคู่กัน 2 สี สีหลักคือ แดง ดำ หรือ แดง ขาว และใช้ สีอื่นประกอบ 2-3 สีในผืนผ้า เช่นสี เขียว ชมพู ม่วง สีที่ใช้ เป็นส่วนใหญ่ คือ สีแดง และ สีดำ</p> <p>- สีน้ำเงินจากต้นหอมเป็นสีที่ แสดงลักษณะเด่นทั้งสิ่งทอ ของชาวไทยวนและชาวไทลื้อ</p>

ส่วนที่ 2 การประเมินผู้บริโภครสนิยมในด้านรูปแบบสิ่งทอ

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้บริโภคที่มีความสนใจสินค้าประเภทสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกได้ทำการศึกษา คือ ผู้บริโภคกลุ่ม Gen-X ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก เป็นผู้บริโภคที่มีความสนใจสินค้า ที่เกี่ยวกับของตกแต่งภายในที่พักอาศัย และเป็นผู้บริโภคที่มาชมงานแสดงสินค้าตกแต่งบ้าน โดยแบ่งผู้บริโภคเป็น 2 ส่วน คือผู้บริโภคในเขตล้านนา ได้แก่จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ น่าน รวมจำนวน 100 คน และผู้บริโภคในเขตกรุงเทพฯ รวมจำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อประเมินพฤติกรรมผู้บริโภคในการเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก และแบบสอบถามเพื่อประเมินทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนา

การออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้รูปแบบดังนี้

1. แบบสอบถามแบบหลายตัวเลือก (Multiple choices question) และแบบสอบถามแบบ ให้เลือกตอบได้หลายข้อ (Checklist)
- 2.แบบสอบถามคำถามแบบ Likert scale เป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติของผู้ตอบเกี่ยวกับการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล จากแหล่งจำหน่ายของตกแต่งภายในบ้าน และแหล่งชุมชน ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างในเขตจังหวัดล้านนา รวม 100 คน และกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพฯ รวม 100 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้สถิติการหาค่าเฉลี่ยแบบค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความนิยมของผู้บริโภค

กลุ่มผู้บริโภคที่สนใจสินค้าตกแต่งบ้านที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 200 คน โดยให้ตอบแบบสอบถาม ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์และจิตพิสัย ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการตกแต่งภายในบ้าน ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน และทัศนคติที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนา ข้อสรุปมีดังนี้

จากข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีรายได้ เฉลี่ยระหว่าง 30,000-50,000 บาท และขนาดของครอบครัว เฉลี่ย 2- 5 คน ทำให้ได้ข้อสรุปในการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ที่มีราคาในระดับปานกลาง และขนาดของชุดรับแขกและของตกแต่ง ควรเหมาะสมการใช้งานสำหรับกับครอบครัวขนาด 2-5 คน จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ได้ข้อสรุปของผู้บริโภคในงานวิจัยนี้ คือเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่อยู่ในส่วนกลางระดับกลาง (Middle middle class) หรือกลุ่ม B ระดับกลาง คือกลุ่มคนที่มีฐานะดีปานกลาง มีความพอใจที่จะซื้อสินค้าที่แสดงออกถึงรสนิยมและความเป็นอยู่ที่ดีของตน

จากข้อมูลด้านจิตพิสัย ผู้บริโภคส่วนใหญ่นิยมการจัดห้องรับแขกแบบผสมผสาน ระหว่างการนั่งเก้าอี้และการนั่งพื้น สไตล์การตกแต่งที่นิยมคือรูปแบบผสมผสาน รูปแบบร่วมสมัย และรูปแบบย้อนยุค นิยมผ้าที่มีผิวสัมผัสนุ่ม และเป็นธรรมชาติ และกลุ่มสีที่ให้ความรู้สึก สดุกสนาน รื่นเริง และผ่อนคลาย

ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสิ่งทอ และปัจจัยที่ควรนำมาปรับปรุงในการออกแบบ คือควรเลือกใช้วัสดุที่สะดวกในการดูแลรักษา มีประโยชน์ใช้สอยที่ดี ราคาที่เหมาะสมกับระดับของผู้บริโภค และการออกแบบที่เหมาะสมกับการใช้งาน ตอบสนองรสนิยมและสอดคล้องกับสไตล์ของการตกแต่งบ้านในปัจจุบัน

ในส่วนองทัศนคติที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอล้านนา ผู้บริโภคส่วนใหญ่ นิยมรูปแบบสิ่งทอล้านนาตามแนวนิยมแบบร่วมสมัย ในด้านวัสดุ สี ลวดลาย มากกว่ารูปแบบสิ่งทอล้านนาตามแนวนิยมแบบดั้งเดิม

จากผลการประเมินการออกแบบห้องรับแขก ผู้วิจัย ได้ข้อสรุป คือ ห้องรับแขกที่มีการจัดแบบผสมผสาน ที่มีชุดรับแขกแบบเป็นทางการร่วมกับการจัดแบบนั่งกับพื้น การเลือกใช้วัสดุที่ดูเป็นธรรมชาติสะดวกในการใช้งาน และราคาไม่สูง ผู้วิจัยได้เลือกใช้วัสดุในกลุ่มผ้าโพลีเอสเตอร์ ที่สะดวกในการใช้งาน ที่ความทนทานและราคาไม่สูง มีผ้าหลากหลายชนิด รวมถึงการออกแบบที่น่าสไตส์ของการตกแต่งที่นิยมในปัจจุบันมาเป็นแนวทางในการออกแบบ ได้แก่ รูปแบบผสมผสาน รูปแบบร่วมสมัย และรูปแบบย้อนยุคมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ

ผลสรุปการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อใช้ในการตกแต่งภายใน

การประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อใช้ในการตกแต่งภายใน รวบรวมข้อมูลจาก แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและการออกแบบ และผู้เชี่ยวชาญผลงานนิทรรศการศิลปกรรมศาสตร์ดุสิตนิพนธ์ “ การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อใช้ในการตกแต่งภายใน ” วันที่ 20 มีนาคม -10 เมษายน 2556 ณ อาคารพิพิธภัณฑน์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นส่วนหนึ่งในการสรุปวิเคราะห์ และอภิปรายผลการวิจัยนี้ ผลสรุปการประเมินความคิดเห็นมีดังนี้

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ และค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานจากกลุ่มตัวอย่าง 2 ส่วนคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและการออกแบบ จำนวน 3 ราย และผู้เชี่ยวชาญผลงาน จำนวน 58 ราย ได้ข้อสรุปจากแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม และ ส่วนที่ 2 คือ ความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อใช้ในการตกแต่งภายใน

ผลสรุปในส่วนที่ 1 แบบสอบถามในส่วนนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ผลสรุปคือ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 64 และชาย คิดเป็นร้อยละ 36 มีอายุระหว่าง 32-35 และ 36-39 รวมกัน คิดเป็นร้อยละ 61 ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด ตามช่วงอายุของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย Gen-x คือช่วงอายุระหว่าง 34-39 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 60 ระดับการศึกษาจบระดับปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 50 มีอาชีพเป็นพนักงานของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 43 และพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 31 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,000-30,000 มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35 และ 30,001-40,000 เป็นอันดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 24

ผลสรุปในส่วนที่ 2 แบบสอบถามในส่วนนี้ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อใช้ในการตกแต่งภายใน โดยเลือกจากระดับความคิดเห็น 5 ระดับ และแยกความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถาม 2 กลุ่ม ได้ผลสรุปคือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและการออกแบบ มีความคิดเห็นว่า รูปแบบของงานสื่อถึงงานสิ่งทอแบบพื้นถิ่น ระดับความคิดเห็นคือ เห็นด้วยมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีความประณีตสวยงาม เท่ากับความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวม

ในส่วนของกลุ่มผู้เข้าชมผลงาน มีความคิดเห็นว่ารูปร่างของงานมีความทันสมัย ระดับความคิดเห็นคือ เห็นด้วยมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือมีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวม

จากผลสรุปข้างต้น และผลจากการประเมินความคิดเห็นทั้งหมด กล่าวสรุปได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและการออกแบบและกลุ่มผู้บริโภคที่เข้าชมงาน มีความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อใช้ในการตกแต่งภายในว่า รูปแบบของงานสื่อถึงงานสิ่งทอแบบพื้นถิ่น มีความทันสมัย และความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวม อยู่ในเกณฑ์ระดับมากถึงมากที่สุด และมีความประณีตสวยงาม มีการใช้ วัสดุ สี ลวดลายมีความเหมาะสมกับสไตล์การตกแต่งในปัจจุบัน มีการพัฒนาด้านลวดลายที่แตกต่างไปจากสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม และมีรูปแบบเหมาะสมกับการใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก เป็นความคิดเห็นที่อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การออกแบบสิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัย มีความเหมาะสมกับการตกแต่งภายใน และเหมาะสมกับความนิยมของผู้บริโภคในปัจจุบัน

สรุปผลการวิจัย

การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน ผลการศึกษารวบรวม พบว่า สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ในเบื้องต้น ดังนี้

1. ลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา ด้านรูปแบบ องค์ประกอบลวดลาย การใช้สี วัสดุ สามารถนำมาใช้เป็นคุณลักษณะพื้นฐานในการออกแบบ เพื่อพัฒนาสิ่งทอสไตล์ล้านนา สำหรับใช้กับงานออกแบบสิ่งทอเพื่อการตกแต่งภายในห้องรับแขกในปัจจุบัน

2. การนำคุณลักษณะหลักที่เป็นลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบสิ่งทอ สำหรับการตกแต่งภายใน แบบร่วมสมัย สามารถตอบสนองรสนิยมของผู้บริโภคในปัจจุบัน

3. รูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาที่นำมาใช้ในการออกแบบ มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขกแบบร่วมสมัยที่นิยมในปัจจุบัน

จากสมมุติฐานข้างต้น สามารถกล่าวสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. **ด้านการกำหนดกรอบแนวคิดในการออกแบบ** การนำรูปแบบที่เป็นลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม ของสิ่งทอไทยวนและสิ่งทอไทลื้อได้แก่ ลวดลายของผ้าลายจก

ลายขีด ลายเกาะ ลายสร้างสรรค์ตามอุดมคติ การใช้วัสดุที่ผสมเส้นใยเงินและทอง และการใช้สีที่เป็นลักษณะเด่น สีหลักคือสีแดง สีดำ สีรองคือ สีเหลือง และสีน้ำเงิน มาใช้เป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานในการออกแบบ ร่วมกับการใช้รูปแบบสไตล์การตกแต่งห้องรับแขกที่นิยมในปัจจุบัน และแนวโน้มหรือเทรนด์การออกแบบปี 2012 มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัยที่เหมาะสมกับผู้บริโภคกลุ่ม Gen.x เป็นกลุ่มวัยทำงาน ชาย/หญิงที่มีครอบครัวขนาดเล็กถึงขนาดกลาง และเป็นผู้บริโภคที่อยู่ในกลุ่ม B ระดับกลาง นิยมสินค้าสิ่งทอที่มีรูปลักษณะผสมผสานระหว่างงานพื้นถิ่นกับรูปแบบทันสมัยตามสไตล์ที่นิยมในปัจจุบัน

2. ด้านกรรมวิธีผลิตลดทอน และการเลือกใช้วัสดุ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการในการใช้งาน และรสนิยมของผู้บริโภค จากการประเมินพฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอ พบว่าผู้บริโภคต้องการใช้วัสดุที่สะดวกในการดูแลรักษา มีประโยชน์ใช้สอยที่ดี และราคาที่เหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ชนิดของวัสดุประเภทผ้าที่มีคุณสมบัติดังกล่าว คือ ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยสังเคราะห์ ในกลุ่มโพลีเอสเตอร์ ได้แก่ กลุ่มผ้าแคนวาส ซาติน อะคริลิก และผ้าที่มีผิวสัมผัสแบบผ้าทอ ผ้าที่ผสมเส้นใยพิเศษสีทอง สีเงิน วัสดุที่ใช้ในการตกแต่งได้แก่ เส้นด้าย ลูกบิด เลื่อมสีต่างๆ การนำผ้าและวัสดุดังกล่าวมาใช้ เพื่อประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสมในปัจจุบัน และเพื่อให้งานมีลักษณะที่สื่อถึงที่มาจากสิ่งทอล้านนา ในส่วนของกรรมวิธีการผลิตลดทอนใช้วิธีการผลิตด้วยการพิมพ์ระบบดิจิทัล 70% ร่วมกับการตกแต่งลดทอนด้วยการปัก และการใช้วัสดุในการตกแต่ง 30% วิธีการนี้ เป็นการผสมผสานการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีและการผลิตในลักษณะของงานฝีมือ ที่จะทำให้ความรู้สึกว่าประยุกต์มาจากงานผ้าทอแบบดั้งเดิม ซึ่งกรรมวิธีการทอแบบดั้งเดิม ต้องใช้เวลาและทักษะในการผลิตต่อผืนเป็นเวลานาน และทำให้ผ้ามีราคาสูง วิธีการนี้ สามารถผลิตได้เร็วขึ้น ลดขั้นตอนในการทำงานให้น้อยลง และมีผลต่อราคาโดยรวมของผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นการพัฒนาสิ่งทอล้านนา ในด้านรูปแบบและประโยชน์ใช้สอยให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคและการใช้งานจริงในปัจจุบัน

3. ด้านผลิตภัณฑ์และการออกแบบลดทอน การนำลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา แนวคิดจากสไตล์ห้องรับแขกที่นิยม แนวคิดจากเทรนด์ 2012 มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ ทำให้ได้ข้อสรุปของการออกแบบดังนี้

โอกาสใช้งาน จากการประเมินจิตพิสัยของผู้บริโภค พบว่านิยมห้องรับแขกมีรูปแบบการจัดวาง ที่เป็นการผสมระหว่างแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ คือการจัดแบบนั่ง

เก้าอี้หรือชุดรับแขก และแบบนั่งพื้น ที่เหมาะกับการรับแขก หรือพักผ่อนในบรรยากาศที่เป็นกันเอง สำหรับครอบครัวขนาด 2-5 คน

การออกแบบผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยได้ออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอโดยจัดทำเป็นคอลเลคชั่น ประกอบด้วย ประเภทชุดรับแขกที่มีสิ่งทอเป็นส่วนประกอบหลัก ได้แก่ โซฟา อาร์มแชร์หรือเก้าอี้ที่นั่งเดี่ยว สตุล โต๊ะกลาง และประเภทผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้สำหรับตกแต่ง ได้แก่ หมอนอิง โคมไฟ สิ่งทอประดับผนัง

การออกแบบลวดลายผ้า สำหรับนำมาใช้กับผลิตภัณฑ์สิ่งทอ คือ การออกแบบผ้าแบบจำกัดพื้นที่ หรือผ้าลายเฉพาะ การผสมผสานรูปแบบเรขาคณิตและรูปแบบนามธรรม เน้นการใช้เส้นและรูปทรงที่แตกต่างจากรูปแบบดั้งเดิมของสิ่งทอล้านนา

- **แม่ลายต้นแบบ** ใช้วิธีการประยุกต์แม่ลายจากลวดลายเดิมของล้านนา โดยเน้นเฉพาะเค้าโครงที่สำคัญ นำมาจัดองค์ประกอบใหม่ ด้วยการกำหนดตัวลายให้มี ขนาด สัดส่วน ช่วงจังหวะ บริเวณว่าง ทิศทาง โดยนำมาจัดให้มีเอกภาพ ความสมดุล จุดสนใจ ให้สัมพันธ์กลมกลืนกัน

- **ลักษณะของเส้นและรูปทรง** ใช้เส้นและรูปทรงอิสระ ทับซ้อน ปิด ยืดขยาย มีมิติ หรือ มีลักษณะลวงตา

- **การจัดวางลักษณะลาย** จัดวางลายที่มีลักษณะเหมือนกัน จัดซ้อนคู่ขนานกันไป

- **การใช้สี** มี 2 แนวทางที่เลือกใช้คือ กลุ่มสีที่เป็นลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา ได้แก่ สีแดง ดำ เหลือง น้ำเงิน และกลุ่มสีตามแนวโน้มการออกแบบตามเทรนด์ 2012

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การออกแบบสิ่งทอล้านนาพร้อมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย คือกลุ่มคนวัยทำงาน หรือคนในกลุ่ม Generation X ที่นิยมใช้ผลิตภัณฑ์สิ่งทอสไตล์วัฒนธรรมพื้นถิ่นที่มีรูปแบบทันสมัย โดยมีที่มาจากสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม และมีการพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับการตกแต่งภายในห้องรับแขกแบบร่วมสมัยในปัจจุบัน กลุ่มเป้าหมายเป็น ชายและหญิง มีรสนิยมในการเลือกใช้สินค้าเพื่อเพิ่มภาพลักษณ์ให้กับตนเอง นิยมสินค้ามีระดับ มีสไตล์ด้วยการออกแบบที่ดี เป็นกลุ่มผู้บริโภค ที่อยู่ในส่วนกลางระดับกลาง (Middle middle class) หรือกลุ่ม B ระดับกลาง คือกลุ่มคนที่มีฐานะดีปานกลาง มี

ความพอใจที่จะซื้อสินค้าที่แสดงออกถึงรสนิยมและความเป็นอยู่ที่ดีของตน กลุ่มเป้าหมายให้ความสำคัญกับการตกแต่งบ้านเพื่อความสะอาดสบายในการพักผ่อน พร้อมๆกับการคำนึงถึงรูปแบบของการตกแต่งที่ทันสมัย มีรูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้งาน การใช้วัสดุ ลวดลาย และ การใช้สี ที่สอดคล้องกับสไตล์ของบ้านในปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการตกแต่งมีลักษณะเฉพาะ ด้วยการผสมผสานเอกลักษณ์ของสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิมกับรูปลักษณ์แบบสมัยใหม่ที่เป็นสไตล์ การตกแต่งที่นิยมของผู้บริโภค การเลือกใช้ของตกแต่งบ้านจึงเป็นการตอบสนองการใช้สอยในชีวิตประจำวันและเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับบ้านและตนเอง

สไตล์ห้องรับแขกแบบร่วมสมัย ที่นำมาใช้ ได้แก่ รูปแบบผสมผสาน รูปแบบร่วมสมัย รูปแบบย้อนยุคแบบเรโทร ที่สอดคล้องกับแนวโน้มในการตกแต่งภายใน และกระแสนิยมในด้านอื่นๆ สำหรับแนวโน้มการออกแบบเทรนด์ ปี 2012 กลุ่มเทรนด์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับแนวคิดในการทอวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบที่เป็นแนวโน้มหลักคือ กลุ่มวัฒนธรรมพื้นถิ่น และแนวโน้มสนับสนุนคือ กลุ่มคิดบวก และ กลุ่มความธรรมดาเรียบง่าย กลุ่มแนวโน้มดังกล่าว เป็นกระแสนิยมที่ผู้คนในสังคมให้ความสนใจกับการออกแบบที่สื่อถึงเรื่องราวในอดีต เช่นงานแบบทักซ์มีมือในอดีต หรืองานออกแบบที่สื่อถึงความละเอียดอ่อน เรียบง่าย เป็นธรรมชาติ

จากตัวอย่างการออกแบบสิ่งทอล้านนาสำหรับการตกแต่งภายในห้องรับแขกที่ออกแบบเป็นคอลเลคชั่น และผลสรุปจากการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและการออกแบบ ร่วมกับผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย ได้ข้อสรุปความพึงพอใจอยู่ในระดับดีถึงดีมาก จึงเป็นข้อสรุปได้ว่า ภาพรวมของงานออกแบบในงานวิจัยนี้ เป็นการออกแบบสิ่งทอล้านนาที่เป็นแนวร่วมสมัยได้เป็นอย่างดี

จากการนำลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามาใช้ในการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัย ได้แก่ ลายจก ลายขีด ลายเกาะ ลายสร้างสรรค์ตามอุดมคติ โดยนำลักษณะของเส้นและรูปทรง มาจัดองค์ประกอบใหม่ ที่ผสมผสานรูปแบบเรขาคณิตกับรูปแบบนามธรรม โดยการใช้เส้นสร้างรูปทรงอิสระ ทับซ้อน ปิด ขยาย เกิดมิติที่ 3 หรือ ลวงตา ผลจากการออกแบบลวดลายสิ่งทอ ดังกล่าว ทำให้ได้ลวดลาย 3 รูปแบบคือ รูปแบบเรขาคณิต รูปแบบกึ่งนามธรรม และรูปแบบนามธรรม ที่มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้เป็นลวดลายสำหรับผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในแบบร่วมสมัยในปัจจุบัน

ในส่วนของการใช้สี วัสดุและกรรมวิธีการผลิตลวดลาย นำสีที่เป็นลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา และกลุ่มสีตามกลุ่มเทรนด์แนวโน้มการออกแบบปี 2012 ร่วมกับการออกแบบลายให้มีลักษณะแบบผ้าทอ การเลือกใช้ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยสังเคราะห์ ในกลุ่มโพลีเอสเตอร์ ที่มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ในด้านความสะดวกในการดูแลรักษา ด้านประโยชน์ใช้สอยที่ดี ราคาที่ถูกลงกว่าผ้าที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติ และมีหลากหลายชนิดให้เลือกใช้ ทำให้ไม่มีข้อจำกัดในการนำไปใช้งาน สามารถเลือกใช้ผ้าที่มีผิวสัมผัสเป็นธรรมชาติแบบผ้าทอ และผ้าที่ผสมเส้นใยพิเศษสีเงิน สีทอง กรรมวิธีการผลิตลวดลายใช้เทคโนโลยีการพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัล ทำให้ได้สีสด และลวดลายตรงกับความต้องการในการออกแบบ ร่วมกับการตกแต่งด้วยการปักด้วยมือ การใช้เลื่อมและลูกบิดตกแต่งลวดลายเพื่อเพิ่มพื้นผิวพิเศษให้กับผ้า การออกแบบในลักษณะดังกล่าวให้ความรู้สึกว่าเป็นงานออกแบบสิ่งทอที่มีที่มาจากสิ่งทอพื้นถิ่นแต่มีรูปแบบลวดลาย การใช้สี วัสดุ ที่เป็นแนวแบบร่วมสมัย ผลงานที่ได้คือ ทำให้งานมีความโดดเด่น และแตกต่างจากผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน ที่มีจำหน่ายทั่วไป

ผลงานจากการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน นอกจากจะเป็นทางเลือกสำหรับผู้บริโภคที่นิยมสินค้าเชิงวัฒนธรรมที่มีรูปแบบร่วมสมัยแล้ว ยังเป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งทอล้านนา การต่อยอดภูมิปัญญาไทย ด้วยวิธีการเชื่อมโยงความงามของสิ่งทอล้านนาที่เป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม มาเป็นรูปแบบของงานสิ่งทอในปัจจุบัน งานวิจัยฉบับนี้เป็นตัวอย่างของแนวคิด ที่แสดงให้เห็นว่า รูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนา ยังคงเหมาะสมที่จะใช้สำหรับจัดตกแต่งภายในห้องรับแขกแบบร่วมสมัยที่นิยมใน ปัจจุบัน ที่สามารถนำแนวคิดไปใช้พัฒนาสิ่งทอทางวัฒนธรรมของไทยในรูปแบบอื่น เพื่อต่อยอดคุณค่าความงามในอดีตให้อยู่ในกระแสสังคมร่วมสมัยได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย “การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การออกแบบสิ่งทอล้านนา ควรมีการศึกษาข้อมูลในเชิงลึก ทั้งภาคเอกสาร ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอล้านนา การสรุปวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องตามวัตถุประสงค์

2. ควรมีการศึกษาวิจัย พฤติกรรมและรสนิยมของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อทัศนคติที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอที่มีจำหน่ายทั่วไป เพื่อให้ได้คำตอบที่สามารถนำมาใช้ในการออกแบบให้ตรงกับความต้องการผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย

3. การออกแบบและพัฒนาสิ่งทอสไตล์ล้านนา สำหรับตกแต่งภายในที่พักอาศัย ควรมีการศึกษา สไตล์การตกแต่งที่นิยม แนวโน้มหรือเทรนด์การออกแบบที่เป็นปัจจุบัน นวัตกรรมด้านสิ่งทอ วิถีชีวิตของคนในปัจจุบัน และข้อมูลการตลาด ข้อมูลต่างๆเหล่านี้จะมีการปรับเปลี่ยนไปตามกระแสสังคมอยู่ตลอดเวลา จึงควรมีการศึกษาข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้า และการทำวิจัยต่อไป

จากการวิจัย “การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อการศึกษาค้นคว้า และการทำวิจัยต่อไป ดังนี้

1. การนำรูปแบบของสิ่งทอล้านนามาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ นอกจากจะใช้สำหรับการตกแต่งภายในห้องรับแขกแล้ว สามารถพัฒนาเป็นงานสำหรับตกแต่งภายใน ประเภทเคหะสิ่งทอ อื่นๆได้ อาทิ ชุดเครื่องนอน ชุดตกแต่งบนโต๊ะอาหาร หรือนำไปใช้กับผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นๆ เช่นผลิตภัณฑ์เครื่องประกอบตกแต่งกาย ได้แก่ กระเป๋า ผ้าพันคอ หมวก รองเท้า เครื่องประดับ และ ผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึก เป็นต้น

2. การออกแบบสิ่งทอเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ควรมีการศึกษาข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ในด้านวัตถุดิบ หรือชนิดของผ้าที่นำมาใช้ ควรเหมาะสมกับประเภทของการใช้งาน นวัตกรรมการผลิตสิ่งทอ เช่นการทอ การย้อม การพิมพ์ การตกแต่งด้วยวัสดุอื่นๆ ที่เป็นตัวกำหนดในการผลิต ลวดลาย วิธีการเหล่านี้จะมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ตอบสนองการใช้งาน และรสนิยมของผู้บริโภคที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามวิถีชีวิตในปัจจุบัน

3. การผสมผสานวิธีการผลิตลวดลาย เช่น การนำวิธีการทอ ผสมกับการพิมพ์ การย้อม หรือนำวัสดุที่ต่างไปจากผ้ามาใช้ร่วม เนื่องจากการออกแบบสิ่งทอจะมีวัสดุหลักที่ใช้คือ ผ้า ชนิดต่างๆ ควรมีการใช้วัสดุอื่นๆมาประกอบ เช่น ไม้ หวาย หนัง โลหะ ฯลฯ ที่มีให้เลือกใช้ทั้ง วัสดุธรรมชาติ และ วัสดุสังเคราะห์ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความโดดเด่น ให้มีความแตกต่างจากผลิตภัณฑ์สิ่งทอทั่วไป

4. การออกแบบลวดลายผ้า ไม่ว่าจะใช้วิธีการผลิตแบบใด ถือเป็นสิ่งสำคัญที่แสดงถึงสไตล์ของงานออกแบบว่าจะใช้กับผู้บริโภคกลุ่มใด ในกรณีที่ต้องการออกแบบเพื่อกลุ่มผู้บริโภคที่มีรสนิยมทันสมัย ควรมีการตัดทอนลวดลายจากเดิมให้ลดน้อยลง เลื่อนเน้นเฉพาะจุดเด่นที่สำคัญ รวมถึงการใช้สี วัสดุ ที่ควรพิจารณาจาก หลักการทางศิลปะ และแนวโน้มหรือเทรนด์ที่นิยมในปัจจุบัน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา เอนอ่อน. (2542). คู่มือการจัดและตกแต่งห้องรับแขก-นั่งเล่น. พิมพ์ครั้งที่ 4.

กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

เครือมาศ วุฒิการณ์. (2536). ชีวิต ศรัทธาและฝันผ้า : การสืบทอดความรู้เรื่องผ้าทอ

อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. (รายงานวิจัย). สำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ.

โครงการพัฒนาผ้าพื้นเมืองในทุกจังหวัดของประเทศไทยวิทยาลัยศิลปากร. (2544). ผ้าทอ

พื้นเมือง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ช่างอนันต์. Digital Fabric Printing. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา: www.changanan.com

[2555, พฤษภาคม 22].

ชูชัย สมितिไกร. (2554). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล และแพทรีเซีย ซีสแมน. (2530). ผ้าล้านนา ยวน ลื้อ ลาว.

เชียงใหม่ : โครงการศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล. (2536). ผ้าเอเชีย: มรดกร่วมทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พริ

นติ้ง

แอนด์พับลิชชิ่ง.

ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล. (2551). มรดกวัฒนธรรมผ้าทอไทลื้อ. เชียงใหม่: ภาควิชา

ภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ. (2553). สุนทรีย์แห่งลิลดา ผ้าแพรพรรณ

พินิจผ้าชิ้นเด่นของพิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย. เชียงใหม่: ธนาคาร

แห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ.

นวลแข ปาลีนิช. (2542). ความรู้เรื่องผ้าและเส้นใย. ปทุมธานี: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.

นุสรุา เตียงเกตุ. (ม.ป.ป.) ลายจากแม่แจ่ม. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: โฮงเฮียนสืบสานภูมิ

ปัญญาล้านนา.

บุญถิ่น อินดาฤทธิ์ และคณะ. (2548). ผ้าทอไทยภาคเหนือเพื่อการพัฒนาสู่สากล.

(รายงานวิจัย).

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ประเสริฐ ศรีรัตน์. (2538). การออกแบบลวดลาย. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์.
- พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. (2550). การออกแบบและพัฒนาแฟชั่นและมัณฑนภัณฑ์. โครงการ
เผยแพร่วิชาการ ลำดับที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาานฤมิตศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัดชา อุทิศวรรณกุล. อัตลักษณ์ตราสินค้าแฟชั่นที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบได้ สำหรับคนวัย
ทำงานในกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศิลป์ สาขาวิชา
ศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- พิศประไพ สาระสาริน. (2545). การพัฒนาหัตถกรรมผ้าไทยโบราณให้เป็นผ้าไทยร่วมสมัย. (รายงานวิจัย). สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- พินาลิน สาริยา. (2549). การออกแบบลวดลาย. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้ง เฮ้าส์.
- ภัทราวดี ศิริวรรณ. (2553). Interior Design ความรู้พื้นฐานงานออกแบบตกแต่งภายใน.
กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.
- ไมตรี เกตุขาว. การศึกษาลวดลายผ้าตีนจกในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศิลป์ สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2540.
- วงศ์สว่าง พับลิชชิ่งแอนด์พรินติ้ง. พฤติกรรมผู้บริโภค. [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา:
<http://www.marketingthai.blogspot.com> [2555, มกราคม 12].
- วรวงศ์ วรชาติอุดมพงศ์. (2535). ออกแบบตกแต่ง. กรุงเทพฯ: นูรพาสาสน์.
- วรรณภา วุฒทะกุล และยุรรัตน์ พันธุ์ยุรา. (2536). ผ้าทอกับวิถีชีวิตของชาวไทย (รายงานวิจัย).
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- วัฒน์ จุฑะวิภาค. (2543). ศิลปะการออกแบบตกแต่งภายใน. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- วิกิพีเดีย. บทความ กลุ่มชาติพันธุ์ไท-กะได. [ออนไลน์]. 2552. แหล่งที่มา: <http://ok-tai.blogspot.com> [2554, ธันวาคม 10].
- วิกิพีเดีย. บทความ ศิลปะร่วมสมัย. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา: <http://ok-tai.blogspot.com>. [2555, มีนาคม 20].
- วิถี พาณิชพันธ์. (2547). ผ้าและสิ่งถักทอไท. เชียงใหม่: ซิลค์เวอร์ม.
- วีระศักดิ์ อุดมกิจเดชา. (2543). วิทยาศาสตร์เส้นใย. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาฯ.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- ศูนย์เทคโนโลยีและวัสดุแห่งชาติ. บทความสิ่งทอแนวใหม่ เทคโนโลยีวัสดุ. [ออนไลน์].

2545. แหล่งที่มา: <http://www.mtec.or.th/index.php> [2554, กุมภาพันธ์ 20].
ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย. เคหะสิ่งทอของไทย แนวโน้มสดใสในอาเซียน. [ออนไลน์]. 2554.
แหล่งที่มา: <http://www.kasikornresearch.com> [2554, ธันวาคม 9].
- ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ. (Thailand Creative & Design Center : TCDC) แนวโน้มการออกแบบเทรนด์ปี 2012 ฤดูกาล Spring/Summer 2012. [ออนไลน์]. 2554.
แหล่งที่มา: <http://www.tcdc.or.th> [2555, พฤศจิกายน 5].
- สำนักงาน, คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2553). การสำรวจสำมะโนประชากรและเคหะ ปีพ.ศ. 2553. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงาน, ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย. บทความ. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา: <http://www.ocac.go.th> [2555, ตุลาคม 12].
- สุชาณุฯ แสงรุ่งเรือง. (2548). Soft furnishings. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บ้านและสวน.
- สุรพล ดำริห์กุล. (2542). แผ่นดินล้านนา (รวมบทความทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี สังคม และวัฒนธรรมล้านนาเมืองโบราณ). กรุงเทพฯ: โครงการสืบสานมรดกวัฒนธรรมไทย.
- สุรพล ดำริห์กุล. (2548). คุณค่าเอกลักษณ์ศิลปกรรมล้านนากับแนวทางส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม.
- อัจฉราพร ไสละสูตร. (2526). ความรู้เรื่องผ้า. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือกรุงเทพฯ.
- เอกชาติ จันอุไรรัตน์. (2551). 3 ทศวรรษกับงานออกแบบตกแต่งภายในของไทย. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- เอกพงษ์ ตรีตรง. (2552). Ideal1 คิดจากภายใน Inside out. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส์.
- ภาษาอังกฤษ
- Adrienne Chinn. (2007). The home decorator's colour & textile bible; 180 schemes for the home. London: Quarto Publishing plc.
- Anonymous. (1996). THAI TEXTILES : Threads of a Cultural Heritage. Third edition. Chiangmai: Chiangmai University.
- Baansanruk. บ้านสไตล์วิลเทจ. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา: www.baansanruk.blogspot.com [2555, กรกฎาคม 24].

- Best room style. Living Room Design Guide. [ออนไลน์]. 2012. แหล่งที่มา:
<http://www.bestroomstyle.com> [2555, มีนาคม 21].
- Bloggang. Generation. [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา : <http://www.bloggang.com/mainblog>. [2555, ธันวาคม 20].
- Blogsspot. ห้องรับแขกสไตล์เรโทร. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา: www.baanaifun.blogspot [2555, กุมภาพันธ์ 26].
- Bradley Quinn. (2009). Textile Designers At The Cutting Edge. London: Laurence King Publishing Ltd.
- Clive Edwards. (2009). How to read pattern; A crash course in textile. Singapore: Ivy Press Asian edition Publishing.
- Dawn Thorne. (2009). Transparency in Textiles. United Kingdom: Batsford.
- Decorreport. Home design & Life Style. [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา:
www.decorreport.com. [2555, กรกฎาคม 4].
- Designlike. Home Archives Interior Design. [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา:
<http://designlike.com> [2555, มีนาคม 21].
- Dorsey Sitley Adler and Robert D. Adler. (2005). Swatches: A Sourcebook of Patterns with More Than 600 Fabric Designs. New York: Stewart, Tabori and Chang.
- Fernando de Haro & Omar Fuentes. (2008). Ideas, Colour Color Couleur Farbe. Mexico: Arquitectos Editores Mexicanos.
- Forfur Décor. แต่งบ้านแบบพื้นบ้านร่วมสมัย. [ออนไลน์]. 2012. แหล่งที่มา: www.forfur-neo-folk-decor.com. [2555, มีนาคม 21].
- Home DdecorThai. เทคนิคการตกแต่งภายในห้องต่างๆ. [ออนไลน์]. 2555.
 แหล่งที่มา: <http://www.homedecorthai.com> [2555, พฤษภาคม 7].
- Jonathan Poore. (2005). Interior color by design; A Tool for Homeowners, Designers, and Architects. Massachusetts: Rockport Publishing plc.
- Krejcie, Robert V. and Morgan W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement v. 30, 607-610.
- Lady Square Club Gardeing Corner by Cutetakkie. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา:
<http://www.ladysquare.com/forum> [2555, มิถุนายน 7].

- Last Pass Company. Fresh home Design & Architecture. [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา: www.freshom.com. [2555, เมษายน 2].
- Laurie Wisbrun. (2011). The Complete Guide to Designing and Printing Fabric. London: A&C Black Publishers Limited.
- Novabizz. ห้องรับแขกแนวโมเดิร์น (Modern Style). [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา: <http://www.novabizz.com/CDC/LivingRoom.htm>. [2555, กรกฎาคม 24].
- Pantip. ช่ายคา. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา: <http://topicstock.pantip.com>. [2555, กรกฎาคม 24].
- Ruth Issett. (2004). Colour on Cloth. London: Batsford.
- Sara dd.com. เราอยู่ใน Generation ไหน. [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา : www.sara-dd.com [2555, กุมภาพันธ์ 8].
- Susan Conway. (2002). Silken Threads Lacquer Thmes Lan Na Court Textiles. Bangkok Thailand: River Books.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

แบบสัมภาษณ์งานวิจัย เรื่อง การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน
(Contemporary Lan na Textile Designs for Interior Decoration)

แบบสัมภาษณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม

ข้อมูลทั่วไปให้ผู้สัมภาษณ์

ชื่อ – ชื่อสกุล (ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์)

สถานที่ติดต่อ (ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์)

สถานที่ให้สัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์ น.ส.ใจภักดี บุรพเจตนา

วันเวลาที่สัมภาษณ์.....

เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ชั่วโมง

ประเด็นหลักในการสัมภาษณ์

1. สิ่งทอที่แบ่งตามประเภทของการใช้งาน

เครื่องแต่งกาย / สิ่งทอที่ใช้สอยในครัวเรือน / สิ่งทอที่ใช้ในศาสนา ประเพณี พิธีกรรม

2. สิ่งทอที่แบ่งตามกรรมวิธีการผลิต

วิธีการทอ / การย้อม / การตกแต่งให้เกิดลวดลาย

3. สิ่งทอที่แบ่งตามวัสดุที่ใช้ในการผลิต

เส้นใยฝ้าย / เส้นใยไหม / เส้นใยสังเคราะห์ เส้นใยพิเศษ

4. ลักษณะลวดลายผ้าล้านนา

ที่มา ความหมาย ในการสร้างลวดลาย

รูปแบบของลวดลายบนผืนผ้า

การจัดองค์ประกอบลวดลาย

การใช้สีและสีที่แสดงลักษณะเด่น

แบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

แบบสัมภาษณ์ มี 2 ส่วนดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นจากแบบสอบถามการสัมภาษณ์ในลักษณะการเลือกตอบ
2. แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก คือการถามสรุปประเด็นที่สำคัญ

1.แบบสอบถามการสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นด้วยการเลือกตอบ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามและใส่เครื่องหมาย \checkmark ถูก เพื่อแสดงความคิดเห็นของท่านในช่องผลการพิจารณา โดยความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ **ใช่ +1** หมายถึงเห็นด้วย **ไม่แน่ใจ = 0** หมายถึงไม่แน่ใจ และ **ไม่ใช่ = -1** หมายถึงไม่เห็นด้วย

หมายเหตุ เอกสารที่ใช้แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยภาพสิ่งทอล้านนา ที่ได้สรุปไว้ในบทที่ 2 โดยมีหัวข้อต่อไปนี้

1.สิ่งทอที่แบ่งตามประเภทของการใช้งาน

- 1.1.สิ่งทอประเภทเครื่องแต่งกาย
- 1.2 สิ่งทอประเภทที่ใช้สอยในครัวเรือน
- 1.3 สิ่งทอประเภทที่ใช้ในพิธีกรรม

2.สิ่งทอที่แบ่งตามกรรมวิธีการผลิต

- 2.1 การผลิตด้วยวิธีการทอ
- 2.2 การผลิตด้วยวิธีการย้อม
- 2.3 การผลิตด้วยวิธีการตกแต่งให้เกิดลวดลาย

3.การแบ่งตามประเภทของวัสดุ

- 3.1 เส้นใยฝ้าย
- 3.2 เส้นใยไหม
- 3.3 เส้นใยสังเคราะห์/เส้นใยพิเศษ

4. ลวดลายผ้าทอไทลื้อ ลวดลายผ้าทอไทยวน

- 4.1 แนวคิดในการสร้างลวดลาย
- 4.2 รูปแบบของลวดลายบนผืนผ้า
- 4.3 การจัดองค์ประกอบลวดลาย
- 4.4 การใช้สีและสีที่แสดงลักษณะเด่น

ผลการประเมิน

ในส่วนนี้คือ การแสดงผลที่ได้จากการประเมินลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา จากผู้เชี่ยวชาญ ด้านสิ่งทอล้านนาจำนวน 5 ท่าน โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องที่เป็นวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ IOC (Index of Congruence) ที่มีความคิดเห็นตรงกันมากที่สุด มาใช้เป็นข้อสรุป และนำผลมาสรุปค่าเฉลี่ยเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องที่มีความคิดเห็นตรงกันมากที่สุด มาเป็นข้อสรุปลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา

1.1 สิ่งทอที่แบ่งตามประเภทของการใช้งาน

วัตถุประสงค์	ข้อความถาม	ผลการพิจารณา				
		ใช่ +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ใช่ -1	ค่า เฉลี่ย	IOC
-สิ่งทอที่แบ่งตามประเภทของ การใช้งานที่แสดงลักษณะ เด่นของสิ่งทอล้านนา	1. สิ่งทอประเภทเครื่องแต่งกาย ของชาวไทยวน				4/5	ใช่
	2. สิ่งทอประเภทเครื่องแต่งกายของ ชาวไทลื้อ				4/5	ใช่
	3. สิ่งทอประเภทที่ใช้สอยใน ครัวเรือน				4/5	ใช่
	4. สิ่งทอประเภทที่ใช้ใน ศาสนา ประเพณี				5/5	ใช่

วัตถุประสงค์	ข้อความคำถาม	ผลการพิจารณา				
		ใช่ +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ใช่ -1	ค่า เฉลี่ย	IOC
- สิ่งทอทั้ง 3 ประเภท แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอ ล้านนา	1. เป็นสิ่งทอที่มีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความเชื่อ และ วัฒนธรรมของล้านนา				5/5	ใช่
	2. เป็นสิ่งทอที่มีการถ่ายทอด รูปแบบหรือกรรมวิธีแบบดั้งเดิมที่ แสดงลักษณะเด่นของล้านนา				4/5	ใช่
	3. เป็นสิ่งทอที่แสดงภูมิปัญญาพื้น ถิ่นที่ใช้ในชีวิตประจำวันและโอกาส พิเศษของล้านนา				5/5	ใช่

2. สิ่งทอที่แบ่งตามลักษณะกรรมวิธีการผลิต

วิธีการทอ / การย้อม / การตกแต่งให้เกิดลวดลาย

2.1 วิธีการทอ

1. การทอแบบมัดหมี่ หรือมัดก่าน
2. การทอแบบจก
3. การทอแบบขิด
4. การทอแบบเกาะ / ล้วง
5. การทอแบบยกดอก
6. การผลิตด้วยเทคนิคปั่นไถ

วัตถุประสงค์	ข้อความ	ผลการพิจารณา				
		ใช่ +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ใช่ -1	ค่าเฉลี่ย	IOC
การผลิตด้วยวิธีการทอที่ แสดงลักษณะเด่นของ สิ่งทอล้านนา	1. การทอแบบมัดก่าน (มัดหมี เส้นพุ่ง)ของสิ่งทอไทลื้อ				4/5	ใช่
	2. การทอแบบมัดหมี (มัดหมี เส้นยืน)ของสิ่งทอไทยวน				3/5	ใช่
	3. การทอแบบจก ของสิ่งทอ ไทยวน				5/5	ใช่
	4. การทอแบบจก ของสิ่งทอ ไทลื้อ				3/5	ใช่
	5. การทอแบบขีด ของสิ่งทอ ไทยวน				2/5	ไม่ใช่
	6. การทอแบบขีด ของสิ่งทอ ไทลื้อ				4/5	ใช่
	7. การทอแบบเกาะ / ล้วง ของ สิ่งทอไทลื้อ				5/5	ใช่
	8. การทอแบบยกดอก ของสิ่งทอ ไทยวน				3/5	ใช่
	9 การผลิตด้วยเทคนิคปั่นไก แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอไทลื้อ				0/5	ไม่ใช่

2.2 การย้อม

วัตถุประสงค์	ข้อความ	ผลการพิจารณา				
		ใช่ +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ใช่ -1	ค่าเฉลี่ย	IOC
-การผลิตด้วยวิธีการย้อมที่ แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอ ล้านนา	1. การย้อมสีธรรมชาติ				5/5	ใช่
	2. การย้อมสีสังเคราะห์				2/5	ไม่ใช่

2.3 การตกแต่งให้เกิดลวดลาย

วัตถุประสงค์	ข้อความ	ผลการพิจารณา				
		ใช่ +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ใช่ -1	ค่า เฉลี่ย	IOC
-การผลิตด้วยวิธีการตกแต่งให้ เกิดลวดลายที่แสดงลักษณะ เด่นของสิ่งทอล้านนา	1. การปักแบบเดินเส้น หรือ เย็บคั่นมือแสดงของสิ่งทอไท ลื้อ				4/5	ใช่
-การตกแต่งโดยใช้วัสดุใน การปัก	2. การปักทึบของสิ่งทอไทลื้อ				2/5	ไม่ใช่
	3. การปักแบบลูกโซ่สิ่งทอ ไทลื้อ				2/5	ไม่ใช่
	4. การปักแบบครอสติช ของสิ่งทอไทลื้อ				2/5	ไม่ใช่
	5. การเย็บปักเส้นเงินเส้น ทองของสิ่งทอไทลื้อ				4/5	ใช่
	6. การปักเลื่อมของสิ่งทอ ไทลื้อ				3/5	ใช่

3. สิ่งทอที่แบ่งตามลักษณะวัสดุที่ใช้ในการผลิต

3.1 เส้นใยฝ้าย

3.2 เส้นใยไหม

3.3 เส้นใยสังเคราะห์ / เส้นใยพิเศษ

วัตถุประสงค์	ข้อความ	ผลการพิจารณา				
		ใช่ +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ใช่ -1	ค่าเฉลี่ย	IOC
-การใช้วัสดุในการผลิตที่ แสดงลักษณะเด่นของสิ่ง ทอล้านนา	1.เส้นใยฝ้าย				5/5	ใช่
	2.เส้นใยไหม				4/5	ใช่
	3.เส้นใยสังเคราะห์ /เส้นใยพิเศษ				2/5	ไม่ใช่

4. ลักษณะลวดลายผ้าล้านนา

- 4.1 ที่มา ความหมาย ในการสร้างลวดลาย
- 4.2 รูปแบบของลวดลายบนผืนผ้า
- 4.3 การจัดองค์ประกอบลวดลาย
- 4.4 การใช้สีและสีที่แสดงลักษณะเด่น

วัตถุประสงค์	ข้อคำถาม	ผลการพิจารณา				
		ใช่ +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ใช่ -1	ค่าเฉลี่ย	IOC
4.1 ที่มา หรือแนวคิดในการสร้างลวดลายบนผืนผ้าที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนา	1. เพื่อแสดงอำนาจเหนือธรรมชาติ				4/5	ใช่
	2. มีความหมายในเชิงสัญลักษณ์ เช่น ความยิ่งใหญ่ ความรุ่งเรือง อำนาจ				5/5	ใช่
	3. สะท้อนความเชื่อ ความศรัทธาของผู้สร้าง				5/5	ใช่
	4. สื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ				5/5	ใช่
	5. แสดงความงามตามอุดมคติ				5/5	ใช่
	6. ใช้ลวดลายเป็นสื่อระหว่างโลกปัจจุบันและโลกหลังความตายและแสดงการนับถือผีบรรพบุรุษ				5/5	ใช่
	7. สร้างขึ้นเพื่อเป็นพุทธบูชาในพุทธศาสนาและเป็นสัญลักษณ์ของความเชื่อทางพุทธศาสนา				5/5	ใช่

วัตถุประสงค์	ข้อความ	ผลการพิจารณา				
		ใช่ +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ใช่ -1	ค่าเฉลี่ย	IOC
4.2 รูปแบบของลวดลายบน ผืนผ้าที่แสดงลักษณะเด่นของ สิ่งทอล้านนา	1. รูปแบบเรขาคณิต				4/5	ใช่
	2. รูปแบบเค้าโครงธรรมชาติ ลวดลายจากธรรมชาติ แวดล้อม				4/5	ใช่
	3. รูปแบบเค้าโครงธรรมชาติ ลายคนและสัตว์แสดงลักษณะ เด่นของสิ่งทอล้านนา				3/5	ใช่
	4. รูปแบบสร้างสรรค์ตามอุดม คติ				4/5	ใช่
4.3 การจัดองค์ประกอบของ ลวดลายที่แสดงลักษณะเด่น ของสิ่งทอล้านนา	1. โครงสร้างของลวดลาย ประกอบด้วยลายหลักและลาย ประกอบ				5/5	ใช่
	2. โครงสร้างของลวดลายมีการ จัดแบบสมมาตร				5/5	ใช่
	3. ลักษณะของลวดลายมีการ จัดแบบการซ้ำที่มีช่วงจังหวะ ต่อเนื่องเท่าๆกัน				5/5	ใช่
	4. ลวดลายที่มีลักษณะแบบ ลายเชิง				3/5	ใช่
	5. ลวดลายที่มีลักษณะแบบ ลายแถบแนวนอน				4/5	ใช่
	6. ลวดลายที่มีลักษณะของการ ผูกลายเป็นแผ่นผืน				4/5	ใช่

วัตถุประสงค์	ข้อความ	ผลการพิจารณา				
		ใช่ +1	ไม่ แน่ใจ 0	ไม่ใช่ -1	ค่าเฉลี่ย	IOC
	7. ลวดลายที่มีลักษณะของ การผสมผสานลายแถบ แนวนอน และลายแบบการผูก ลายผ่านผืน				4/5	ใช่
4.4 การใช้สีและสีที่แสดง ลักษณะเด่นของสิ่งทอ ล้านนา	1. การใช้สีตัดกันวรรณะร้อน				5/5	ใช่
	2. การใช้สีกลมกลืนวรรณะเย็น				2/5	ไม่ใช่
	3. การใช้สีต่างวรรณะ 20% : 80%				4/5	ใช่
	5. การใช้สีวรรณะร้อน 50% วรรณะสีเย็น 50%				2/5	ไม่ใช่
	6. การใช้สีคู่สี 2 สีในผืนผ้า / แดง เหลืองของไทยวน				4/5	ใช่
	7. การใช้สีคู่สี 2 สีในผืนผ้า /แดง ดำ /แดง ขาว ของไทลื้อ				5/5	ใช่
	8. การใช้สีมากกว่า 3 สี ในผืน ผ้าของไทยวนและไทลื้อ				4/5	ใช่
	9. การใช้สีอ่อนบนพื้นสีเข้ม				2/5	ไม่ใช่
	10. การใช้สีเข้มบนพื้นสีอ่อน				4/5	ใช่
	11. สิ่งทอไทยวนส่วนใหญ่ใช้สี เหลือง				4/5	ใช่
	12. สิ่งทอไทยวนและไทลื้อส่วน ใหญ่ใช้สีแดง				4/5	ใช่
	13. สิ่งทอไทยวนและไทลื้อส่วน ใหญ่ใช้สีดำ				4/5	ใช่
	15. สิ่งทอไทยวนและไทลื้อส่วน ใหญ่ใช้สีน้ำเงิน				3/5	ใช่

2. แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview)

1. ประเภทของสิ่งทอล้านนา ประเภทใดที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามากที่สุด
2. กรรมวิธีการผลิตแบบใดที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามากที่สุด
3. วัสดุชนิดใดที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามากที่สุด
4. ที่มา หรือแนวคิดใดที่มีความสำคัญต่อรูปแบบสิ่งทอล้านนามากที่สุด
5. ลักษณะของลวดลายสิ่งทอแบบใดที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามากที่สุด
6. ลักษณะการจัดองค์ประกอบลวดลายแบบใดที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามากที่สุด
7. การใช้สีแบบใดที่แสดงลักษณะเด่นของสิ่งทอล้านนามากที่สุด ตามลำดับ
8. การศึกษาข้อมูลสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิมในอดีตควรศึกษาในช่วงเวลาใด

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อประเมินผู้บริโภคและรสนิยมในด้านรูปแบบสิ่งทอ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน

(Contemporary Lan na Textile Designs for Interior Decoration)

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอก หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาภูมิสถาปัตย์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเป็นส่วนหนึ่งของดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อการตกแต่งภายใน (Contemporary Lan na Textile Designs for Interior Decoration)

ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถาม ตามความเป็นจริง ทั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบจากการตอบแบบสอบถามใดๆ ทั้งสิ้น เนื่องจากเป็นการประเมินผลและนำเสนอผลงานวิจัยในภาพรวมเท่านั้น ข้อมูลจากแบบสอบถามจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ใจภักดิ์ บุรพเจตนา

นิสิตหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต

คณะศิลปกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีต่อการเลือกซื้อสิ่งทอเพื่อใช้ในการตกแต่งภายใน
ห้องรับแขก

วัตถุประสงค์

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลือกซื้อสิ่งทอ ที่ใช้ในการ
ตกแต่งภายในห้องรับแขก และทัศนคติที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนา เพื่อเป็นแนวทางในการ
ออกแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาร่วมสมัยเพื่อใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขกโดย แบบสอบถาม
ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์
2. ข้อมูลด้านจิตพิสัยที่มีต่อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก
4. ทัศนคติที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนา

คำชี้แจง

สิ่งทอ (Textile) หมายถึงเส้นใย เส้นด้าย ผ้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากเส้นใย เส้นด้าย หรือจากผ้า

ส่วนที่ 1. ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความซึ่งตรงกับความเป็นจริงของท่าน หรือเติม
ลงในช่องว่างที่กำหนด

โปรดใส่ชื่อ /หมายเลขโทรศัพท์ หรืออี-เมลล์ของท่าน หากท่านไม่ประสงค์จะบอกชื่อจริง

1. เพศ ชาย หญิง

2. 28 - 31ปี 32- 35 ปี 36 – 39 ปี 40 - 44 ปี

3. ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี อื่นๆ.....
4. อาชีพ รับราชการ พนักงานเอกชน ธุรกิจส่วนตัว
 รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง แม่บ้าน อื่นๆ (ระบุ).....
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
 20,001- 30,000 บาท 30,001- 40,000 บาท
 40,001- 50,000 บาท มากกว่า 50,000 ขึ้นไป
6. สถานภาพ โสด แต่งงาน
 หย่าร้าง หม้าย
7. ที่อยู่อาศัย ย่านกลางเมืองกรุงเทพฯ เขตปริมณฑล
 ต่างจังหวัด อื่นๆ (ระบุ).....
8. ประเภทของที่อยู่อาศัย บ้านเดี่ยว บ้านแฝด
 ทาวน์เฮาส์ อาคารพาณิชย์
 คอนโดมีเนียม อื่นๆ (ระบุ).....
9. ขนาดของครอบครัว 1คน 1-3 คน
 4-5 คน มากกว่า 5 คนขึ้นไป

ส่วนที่2 ข้อมูลด้านจิตพิสัยที่มีต่อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก

1.แหล่งจำหน่ายสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในที่ท่านนิยม (มากที่สุด)

- ห้างสรรพสินค้าชั้นนำ แหล่งจำหน่ายสินค้าตกแต่งทั่วไป งานแสดงสินค้าของตกแต่งบ้าน
- ซูซูกุมวิท / ซอยทองหล่อ Crystal Design Center สรวงจตุจักร อื่นๆ

(ระบุ).....

2.วัตถุประสงค์ของการเลือกใช้สิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน (มากที่สุด)

- เพื่อประดับตกแต่งให้สวยงาม เพื่อทดแทนของเดิม/ชำรุด
- เพื่อแสดงรสนิยม เพื่อตอบสนองการใช้งานในชีวิตประจำวัน
- อื่นๆ(ระบุ).....

3.ลักษณะการตกแต่งห้องรับแขกที่ท่านนิยมคือข้อใด

- แบบไม่เป็นทางการ / แบบนั่งพื้น

- แบบเป็นทางการ / แบบนั่งเก้าอี้

- แบบผสมผสาน

4. ประเภทของสิ่งทอที่ท่านเลือกใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เฟอร์นิเจอร์ที่มีสิ่งทอเป็นส่วนประกอบหลัก	☐ ผ้าปูโต๊ะ
☐ เบาะรองนั่งชุดรับแขก	☐ หมอนอิง
☐ โคมไฟที่มีผ้าเป็นส่วนประกอบหลัก	☐ พรมพื้นเฉพาะที่
☐ สิ่งทอประดับผนัง	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

5. ราคาของสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขกที่ท่านนิยมซื้อ

5.1 สิ่งทอประเภทหมอนอิง เบาะรองนั่ง ผ้าปูโต๊ะ พรมพื้นเฉพาะที่ โคมไฟ และของตกแต่ง
อื่นๆที่ทำจากผ้า

☐ 500 – 1,000 บาท	☐ 1,001 – 2,000 บาท	☐ 2,001 – 3,000 บาท
☐ 3,001 – 5,000 บาท	☐ 5,000 บาทขึ้นไป	

5.2 สิ่งทอประเภท ชุดรับแขก เฟอร์นิเจอร์ อาร์มแชร์ สตุล สิ่งทอประดับผนัง

☐ 5,001 – 10,000 บาท	☐ 10,001 – 20,000 บาท	
☐ 20,001 – 30,000 บาท	☐ 30,001 – 50,000 บาท	☐ 50,001 บาทขึ้นไป

6. วัสดุหรือชนิดของผ้าที่ท่านนิยมเลือกใช้ในการตกแต่งภายใน (มากที่สุด)

☐ ผ้าเส้นใยธรรมชาติ ผิวสัมผัสสบาย ต้องดูแลรักษา เช่น ผ้าฝ้าย ป่าน ไหม ลินิน เรยอน	
☐ ผ้าเส้นใยสังเคราะห์ แข็งแรง ทำความสะอาดง่าย เช่น โพลีเอสเตอร์ ไนลอน อะคริลิก	
☐ ผ้าเส้นใยผสม สวยงาม สะดวกใช้งาน เช่น ซาติน วินยอน	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

7. กลุ่มสีโดยรวมที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขกที่ท่านชื่นชอบ

☐ เรียบง่าย – อ่อนนุ่ม	☐ อ่อนหวาน – ผ่อนคลาย	☐ รื่นเริง – สนุกสนาน
☐ ธรรมชาติ – พื้นถิ่น	☐ หรรษา – สง่างาม	

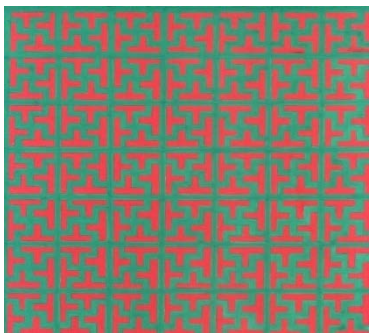

8. ผิวสัมผัสของสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในที่ท่านชื่นชอบ

☐ บางเบา	☐ นุ่ม	☐ พู	☐ ลื่นเป็นเงา	
☐ หนา	☐ ขรุขระ/หยาบ	☐ เรียบ	☐ ด้าน	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

9. กรรมวิธีการผลิตผ้าหรือสิ่งทอที่ท่านชื่นชอบ

- การทอ การถัก การปัก การย้อม การพิมพ์
 การตกแต่งด้วยการระบายสี การตกแต่งด้วยวัสดุต่างๆ การผสมผสานด้วย
 เทคนิคต่างๆ

10. ลวดลายสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในที่ท่านชื่นชอบ

☐ ลวดลายธรรมชาติ 	☐ ลวดลายเรขาคณิต 	☐ ลวดลายสร้างสรรค์
---	--	---

11. สไตล์ในการตกแต่งบ้านที่ท่านชื่นชอบคือสไตล์ใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. รูปแบบสมัยใหม่ (Modern Style)

รูปแบบสมัยใหม่ รูปแบบของงานออกแบบตามกระแสตะวันตกนิยม เป็นงานออกแบบที่เน้นความเรียบหรู จากรูปทรงสี่เหลี่ยม และวัสดุของเฟอร์นิเจอร์หรือของตกแต่งอื่นๆ

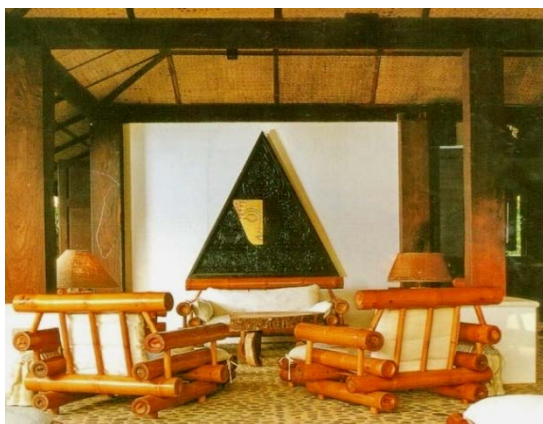

รูปแบบมินิมัล งานออกแบบที่ให้ความสำคัญกับพื้นที่ว่าง การจัดวางที่เรียบง่าย และสมดุล เน้นการใช้เส้น หรือรูปทรงเรขาคณิตที่ให้ความรู้สึกเป็นงานออกแบบที่มีความเป็นสากล

2. รูปแบบวัฒนธรรมพื้นถิ่นและรูปแบบตะวันออก (Culture Style & Oriental Style)

รูปแบบวัฒนธรรมพื้นถิ่น เป็นการตกแต่งจากรูปแบบการดำรงชีวิต มีการใช้วัสดุตามธรรมชาติของท้องถิ่น หรือรูปแบบของงานตกแต่งที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

รูปแบบตะวันออก หรือรูปแบบโอเรียนทัลคือการนำเอกลักษณ์จากศิลปวัฒนธรรมมาออกแบบเพื่อสื่อถึงบรรยากาศในรูปแบบตะวันออกหรือสไตล์เอเชียเช่นการตกแต่งสไตล์ไทย สไตล์จีน

□ 3. รูปแบบย้อนยุค (Retro Style, Vintage Style)

รูปแบบย้อนยุคแบบเรโทร เป็นการโดยการนำจุดเด่นของงานในช่วงทศวรรษที่ 1950-1970 ผสมผสานลวดลายแบบกราฟิกที่ได้อิทธิพลมาจากรูปแบบของงานศิลปะแบบOp Art และPop Art รวมถึงการใช้สีเส้นที่สดใสสนุกสนานผสานกับวัสดุสมัยใหม่

รูปแบบย้อนยุคแบบวินเทจ คือการนำรูปแบบของศิลปะ เช่นศิลปะยุควิคตอเรีย ศิลปะยุคอาร์ตเดโคหรืองานออกแบบสิ่งของ เครื่องใช้ที่เป็นที่นิยมในช่วงประมาณหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มาประยุกต์ใช้กับงานออกแบบในปัจจุบัน

□ 4. รูปแบบร่วมสมัย (Contemporary Style)

รูปแบบร่วมสมัย เป็นแนวร่วมระหว่างแนวนิยมแบบดั้งเดิมกับแนวนิยมโดยทั่วไปในปัจจุบัน ในด้าน รูปแบบ วัสดุ ลวดลาย และสีเส้นที่ผสมการออกแบบที่ไม่เด่นไปทางแนวใดมากเกินไป

□ 5. รูปแบบผสมผสาน (Mix & Match Style)

รูปแบบผสมผสานแบบคัลเลอร์สไตล์ คือการตกแต่งที่ไม่มีการทาบกันตายตัว เน้นความแปลกใหม่และความคิดอิสระในการตกแต่งด้วยสีสันทันทีหลากหลายตามสไตล์ของผู้แต่ง

รูปแบบผสมผสานแบบมิกซ์แอนด์แมตช์ เป็นแนวทางการตกแต่งแบบผสมผสานข้ามยุคสมัย สไตล์และกาลเวลา สอดคล้องกับการไหลรวมกันของวัฒนธรรมยุคโลกาภิวัตน์

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก คำชี้แจง

ท่านคิดว่าข้อมูลในข้อต่อไปนี้จะตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านที่มีผลต่อการเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการ

ตกแต่งภายในห้องรับแขกของท่านมากน้อยเพียงใด รายละเอียดดังนี้

ระดับที่ 1 มีผลต่อการเลือกซื้อในระดับน้อยที่สุด

ระดับที่ 2 มีผลต่อการเลือกซื้อในระดับน้อย

ระดับที่ 3 มีผลต่อการเลือกซื้อในระดับปานกลาง

ระดับที่ 4 มีผลต่อการเลือกซื้อในระดับมาก

ระดับที่ 5 มีผลต่อการเลือกซื้อในระดับมากที่สุด

การพิจารณาเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. คุณภาพของสิ่งทอ					
2. การออกแบบที่ทันสมัย					
3. โทนสี / กลุ่มสี					
4. ลวดลายผ้า					
5. ชนิดของวัสดุ / ผ้า					
6. ผิวสัมผัสของผ้า					
7. ประโยชน์ใช้สอย					
8. ความคงทนแข็งแรง					
9. การปรับเปลี่ยนการใช้งานได้หลายโอกาส					
10. ราคาที่เหมาะสม					
11. ดูแลรักษาทำความสะอาดง่าย					
12. การใช้งานสะดวก/ปลอดภัย					
13. รูปแบบที่เหมาะสมกับสไตล์ของบ้าน					
14. Brand สินค้า					
15. การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม					

ส่วนที่ 4 ทศนคติที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนา

4.1 ทศนคติที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาตามแนวนิยมแบบดั้งเดิมและรูปแบบสิ่งทอตามแนวนิยมแบบร่วมสมัย

คำชี้แจง

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อรูปแบบสิ่งทอล้านนาที่มีจำหน่ายในปัจจุบัน ที่มีรูปแบบสิ่งทอตามแนวนิยมแบบดั้งเดิมและรูปแบบสิ่งทอตามแนวนิยมแบบร่วมสมัย โปรดเลือกระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยมีรายละเอียดดังนี้

ระดับที่ 1 ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ระดับที่ 2 ความคิดเห็นในระดับน้อย

ระดับที่ 3 ความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ระดับที่ 4 ความคิดเห็นในระดับมาก

ระดับที่ 5 ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

กลุ่มที่1 รูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาตามแนวนิยมแบบดั้งเดิม สิ่งทอประเภทเครื่องใช้และของตกแต่งภายในห้องรับแขก ได้แก่ หมอนอิง หมอนสำหรับตกแต่ง เบาะรองนั่ง ผ้าปูโต๊ะ สิ่งทอประดับผนัง โคมไฟ

 <p>หมอนอิงผ้าฝ้าย/การตัดต่อผ้า</p>	 <p>หมอนอิงผ้าฝ้าย/การทอ</p>	 <p>เบาะรองนั่ง ผ้าปูโต๊ะ ผ้าฝ้าย/การทอ</p>
 <p>หมอนตกแต่งผ้าฝ้าย/การพิมพ์</p>	 <p>ผ้าปูโต๊ะผ้าฝ้าย/การปัก/การถัก</p>	 <p>ผ้าปูโต๊ะผ้าฝ้าย/การทอ</p>
 <p>สิ่งทอตกแต่งผนังผ้าฝ้าย/การทอ</p>	 <p>สิ่งทอตกแต่งผนังผ้าฝ้าย/การพิมพ์</p>	 <p>โคมไฟล้านนาผ้าโทเร/การตกแต่งด้วยกระดาษสีทองลดทอน 12 นักษัตร</p>

กรุณาเลือกระดับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาตามแนวนิยมแบบดั้งเดิม

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีที่มาจากเอกลักษณ์ของสิ่งทอล้านนา					
2. มีความประณีต สวยงาม					
3. มีความทันสมัย					
4. รูปแบบเหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน					
5. วัสดุ สี ลวดลายมีความเหมาะสมกับสไตล์การตกแต่งในปัจจุบัน					
6. ความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวม					

กลุ่มที่ 2 รูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาตามแนวนิยมแบบร่วมสมัย

สิ่งทอประเภทเครื่องใช้และของตกแต่งภายในห้องรับแขก ได้แก่ หมอนอิง สตุล ผ้าตกแต่งโต๊ะ สิ่งทอตกแต่งผนัง พรมพื้น

 <p>หมอนอิงผ้าไหม/การทอให้ผ้ามีพื้นผิวพิเศษ</p>	 <p>หมอนอิงเส้นใยฝ้าย/พรมทอมือ</p>	 <p>หมอนอิง ตัดเย็บเป็นลายขัดสาน เพิ่มความพิเศษด้วยครุย</p>
 <p>หมอนอิงผ้าเส้นใยลินิน/มัดย้อม ตัดเย็บโดยให้หลายผ้ามีมิติ</p>	 <p>หมอนรองนั่งรูปทรงผักทอง / เทคนิคการตัดต่อผ้า</p>	 <p>พรมพื้น / พรมพื้นทอมือ</p>

 <p>สิ่งทอตกแต่งผนัง/การทอ</p>	 <p>ผ้าตกแต่งโต๊ะ/การทอ</p>	 <p>โคมไฟผ้า/ตกแต่งด้วยวัสดุ</p>
---	---	---

กรุณาเลือกระดับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาตามแนวโน้มแบบร่วมสมัย

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีที่มาจากเอกลักษณ์ของสิ่งทอล้านนา					
2. มีความประณีต สวยงาม					
3. มีความทันสมัย					
4. รูปแบบเหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน					
5. วัสดุ สี ลวดลายมีความเหมาะสมกับสไตล์การตกแต่งในปัจจุบัน					
6. ความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวม					

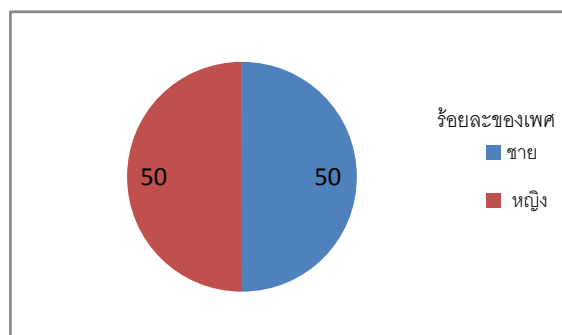
4.2 ปัจจัยข้อใดที่ท่านเห็นว่าควรนำมาปรับปรุงในการออกแบบสิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัย ให้มีความเหมาะสมกับความนิยมในปัจจุบัน

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.การประยุกต์ลวดลายใหม่					
2.การใช้สี					
3.เทคนิคการผลิต / การตกแต่ง					
4.มีรูปแบบและขนาดที่หลากหลายให้เลือก					
ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.รูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน					
6. การออกแบบที่สอดคล้องกับสไตล์ของบ้าน					
7.การออกแบบที่สอดคล้องกับรสนิยมของผู้บริโภค					
8.การใช้วัสดุที่เหมาะสมกับการใช้งาน					

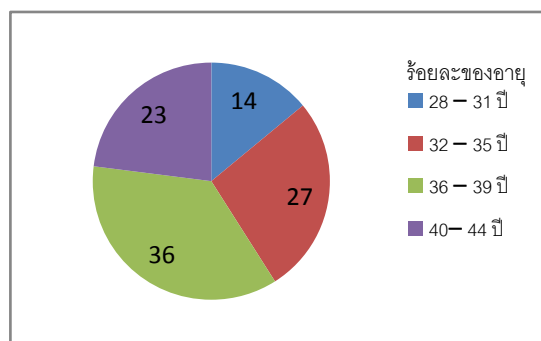
ผลการประเมินประเมินผู้บริโภคและรสนิยมในด้านรูปแบบสิ่งทอ

ส่วนที่1 แสดงข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 200)

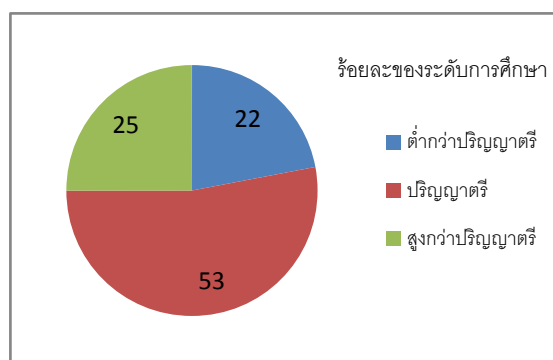
1.จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

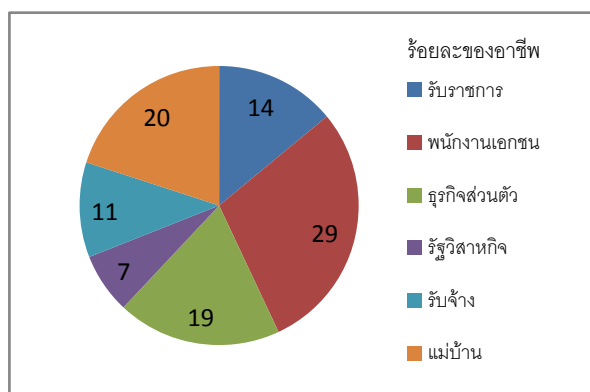
2.อายุ

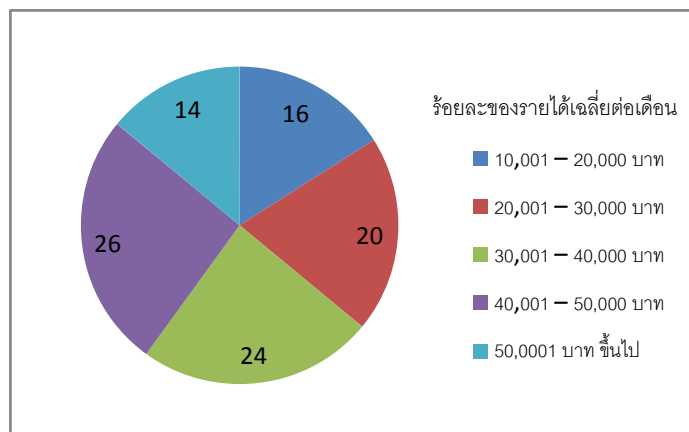
3.ระดับการศึกษา

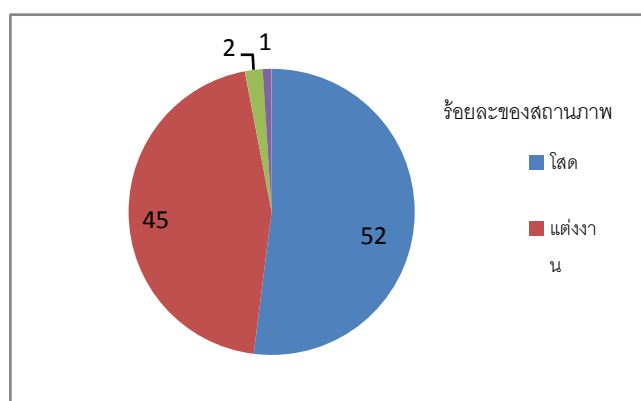
4. อาชีพ

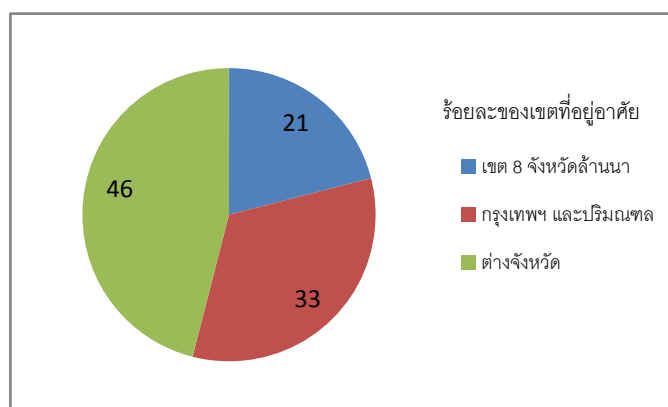
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

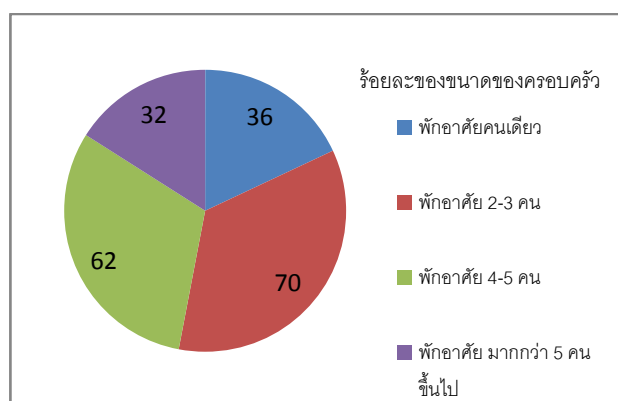
6. สถานภาพ

7. เขตที่อยู่อาศัย

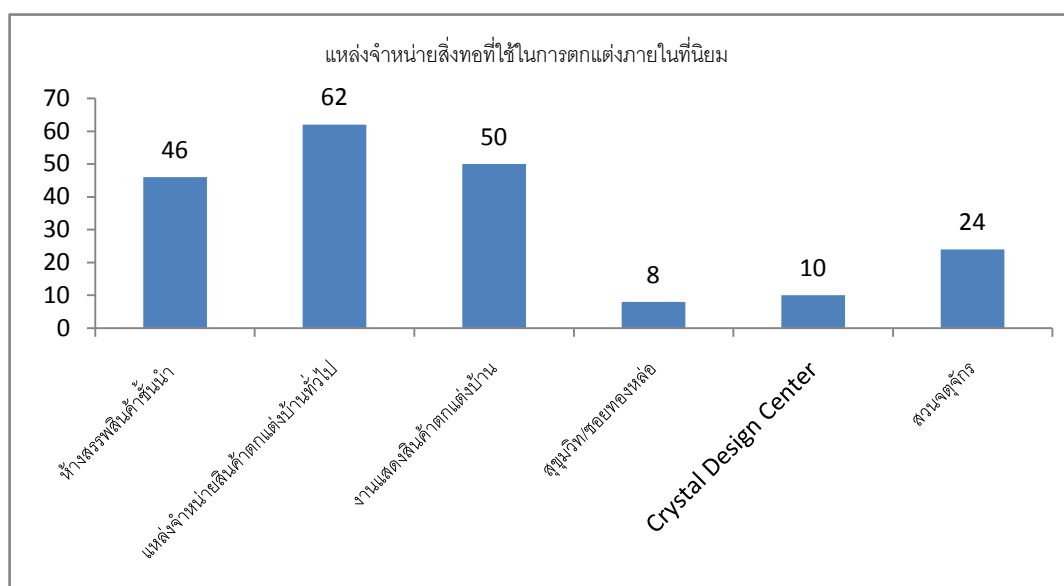

8. ขนาดของครอบครัว

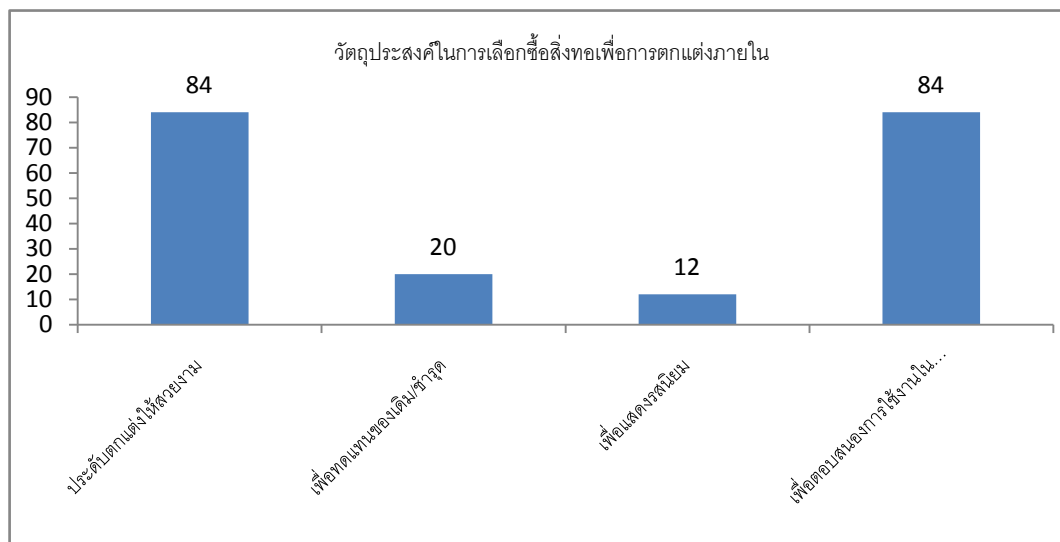

ส่วนที่ 2 แสดงข้อมูลด้านจิตพิสัย

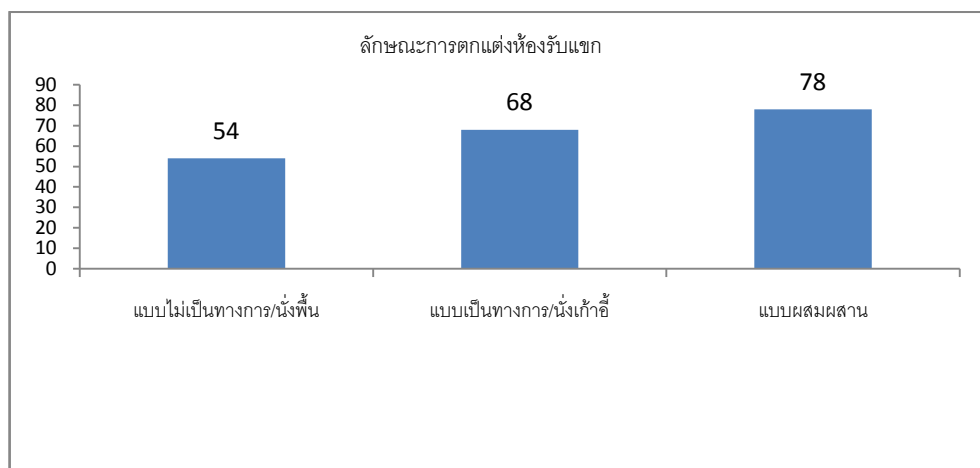
1. แสดงข้อมูลแหล่งจำหน่ายสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายในที่นิยม

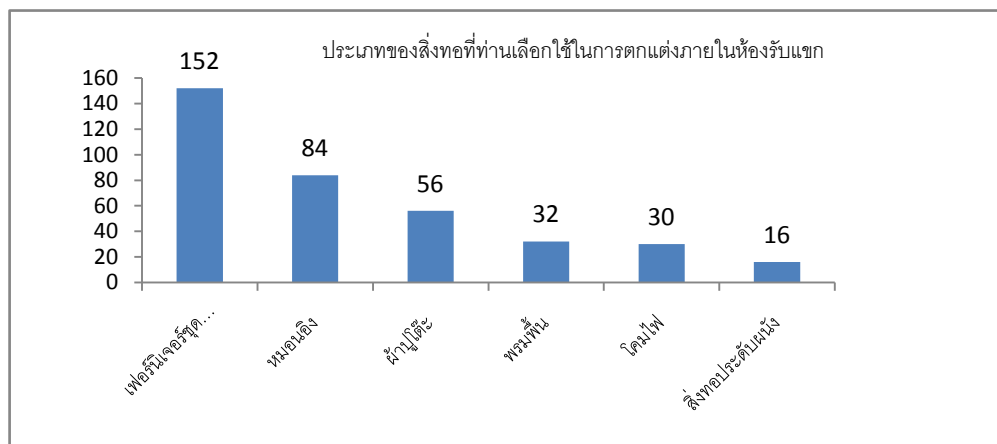
2. แสดงข้อมูลวัตถุประสงค์ในการเลือกซื้อสิ่งทอเพื่อการตกแต่งภายใน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

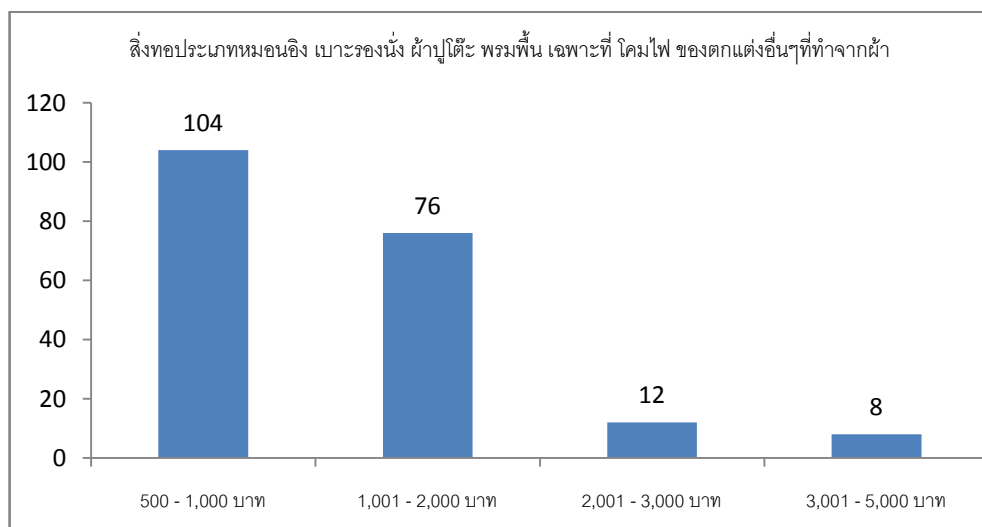
3. แสดงข้อมูลลักษณะการตกแต่งห้องรับแขก

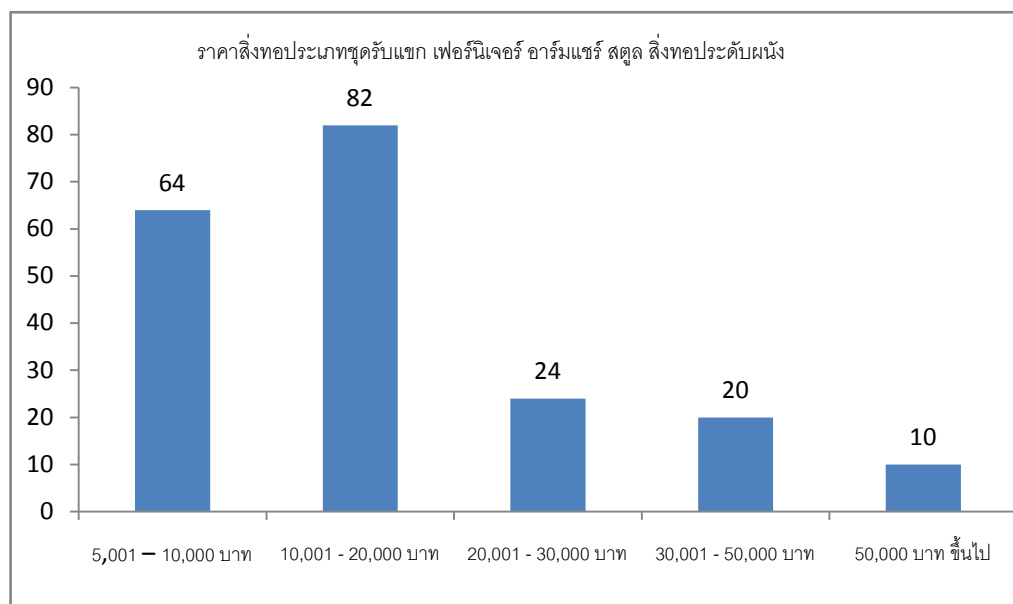

4. แสดงข้อมูลประเภทของสิ่งทอที่นิยมเลือกใช้ในการตกแต่งภายในห้องรับแขก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

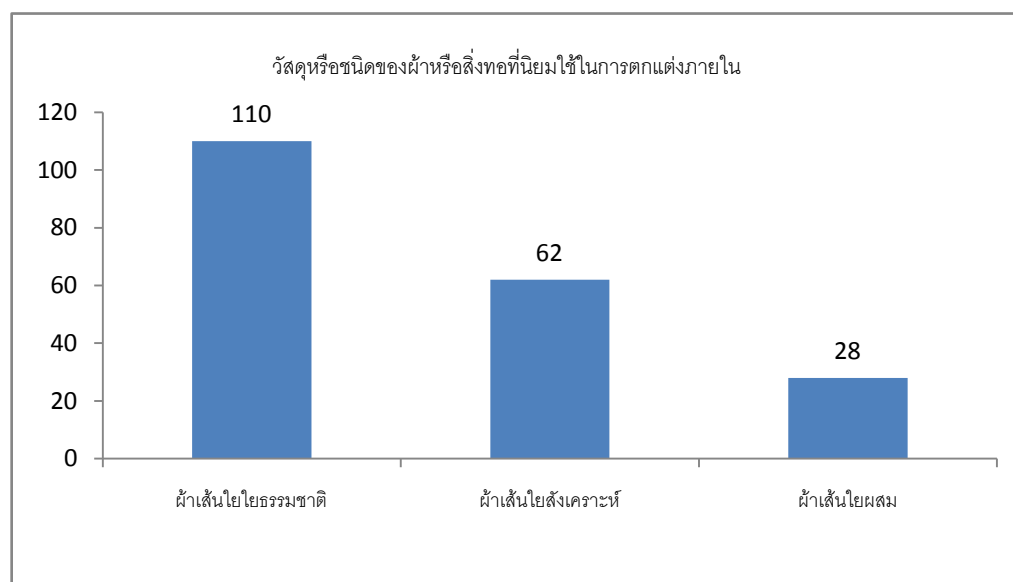

5. ข้อมูลแสดงราคาสินค้าตกแต่งภายในห้องรับแขกที่ท่านนิยมซื้อ

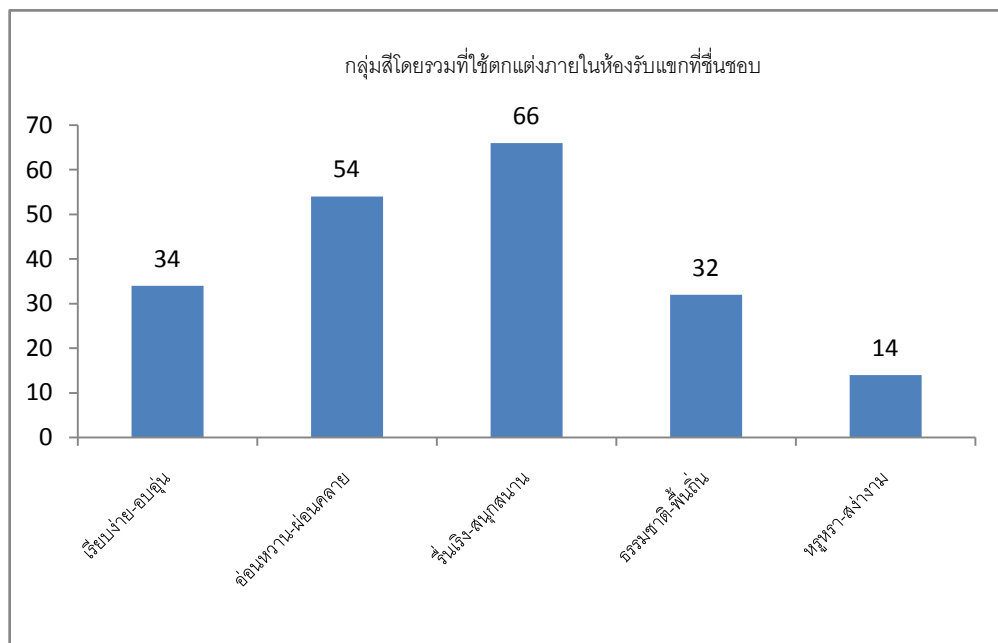

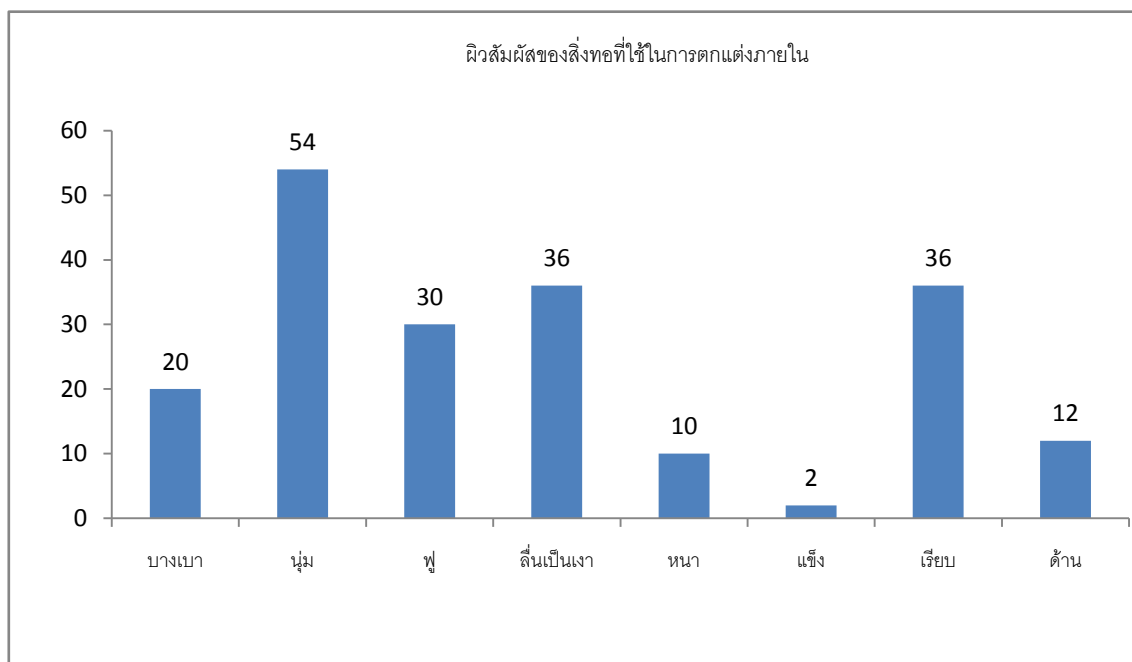
6. แสดงข้อมูลวัสดุหรือชนิดของผ้าหรือสิ่งทอที่นิยมใช้ในการตกแต่งภายใน

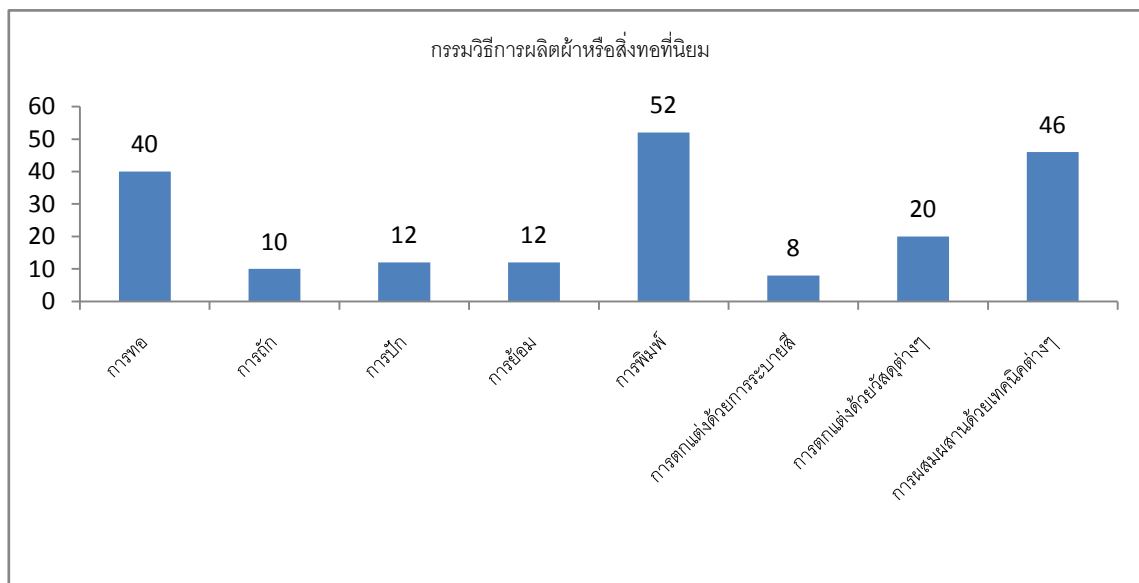
7. กลุ่มสีโดยรวมที่ใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขกที่ชื่นชอบ

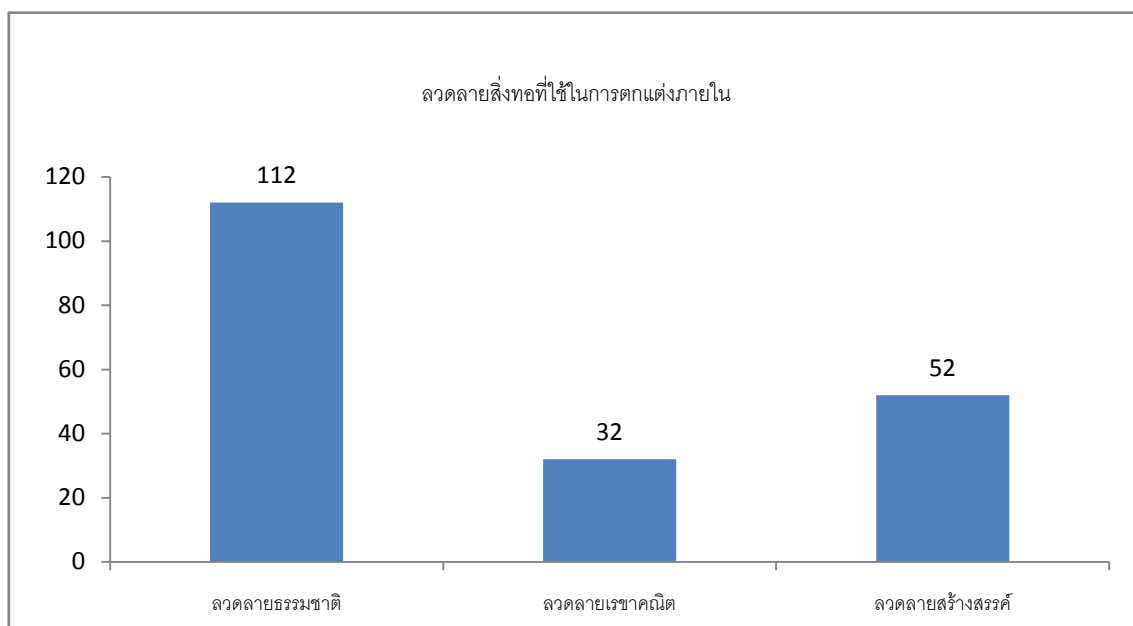
8. ข้อมูลแสดงผิวสัมผัสของสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน

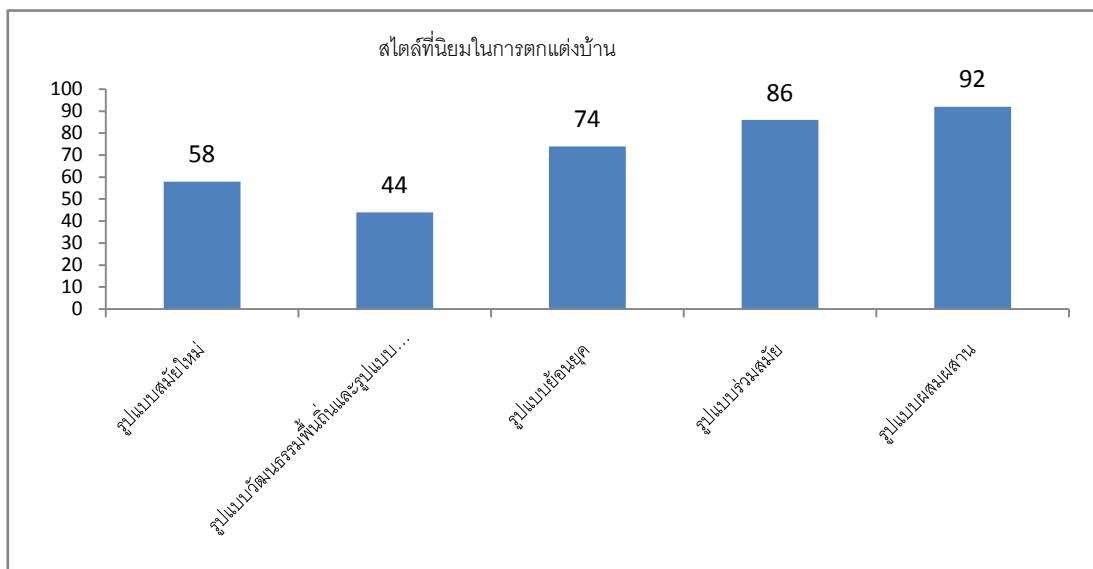
9. ข้อมูลแสดงกรรมวิธีการผลิตผ้าหรือสิ่งทอที่นิยม

10. แสดงข้อมูลลวดลายสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน

11. ข้อมูลแสดงสไตล์ที่นิยมในการตกแต่งบ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
1.คุณภาพของสิ่งทอ	4.28	0.79
2. การออกแบบที่ทันสมัย	3.99	0.70
3. โทนสี/กลุ่มสี	4.11	0.71
4. ลวดลายผ้า	4.04	0.70
5. ชนิดของวัสดุ/ผ้า	4.02	0.78
6. ผิวสัมผัสของผ้า	3.93	0.78
7. ประโยชน์ใช้สอย	4.38	0.75
8. ความคงทนแข็งแรง	4.32	0.83
9. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนการใช้งาน	3.86	1.02
10. ราคาที่เหมาะสม	4.37	0.89
11. ดูแลรักษาทำความสะอาดง่าย	4.44	0.95
12. การใช้งานสะดวก/ปลอดภัย	4.33	1.05
13.รูปแบบที่เหมาะสมกับสไตล์ของบ้าน	4.23	1.13
14. ราคาสินค้า	2.83	1.49
15.การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	3.80	1.46

ผลสรุป จากตารางส่วนที่ 3 แสดงถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกซื้อสิ่งทอที่ใช้ในการตกแต่งภายใน มากที่สุดคือ การดูแลรักษาทำความสะอาดง่าย รองลงมาคือ ประโยชน์ใช้สอย และราคาที่เหมาะสม ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ทักษะที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอล้านนา

1. แสดงทักษะที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอล้านนาตามแนวนิยมแบบดั้งเดิม

กลุ่มที่ 1

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
1. มีที่มาจากเอกลักษณ์ของสิ่งทอล้านนา	4.44	0.95
2. มีความประณีต สวยงาม	3.80	1.46
3. มีความทันสมัย	2.83	1.49
4. รูปแบบเหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน	3.00	1.47
5. วัสดุ สี ลวดลายมีความเหมาะสมกับสไตล์การตกแต่งใน ปัจจุบัน	2.83	1.49
6. ความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวม	2.80	1.50

ผลสรุป จากข้อมูลแสดงถึงทักษะที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอสไตล์ล้านนาตามแนวนิยมแบบดั้งเดิมในกลุ่มที่ 1 คือ มีที่มาจากเอกลักษณ์ของสิ่งทอล้านนามากที่สุด รองลงมาคือมีความประณีตสวยงาม และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวม มีน้อยที่สุด การใช้วัสดุ สี ลวดลายมีความเหมาะสมกับสไตล์การตกแต่งในปัจจุบันน้อยที่เป็นลำดับรองลงมา

2. แสดงทัศนคติที่มีต่อรูปแบบสิ่งทอล้านนาตามแนวนิยมแบบร่วมสมัย

กลุ่มที่ 2

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
1. มีที่มาจากเอกลักษณ์ของสิ่งทอล้านนา	4.16	0.79
2. มีความประณีต สวยงาม	3.94	0.78
3. มีความทันสมัย	4.33	1.05
4. รูปแบบเหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน	4.37	0.89
5. วัสดุ สี ลวดลายมีความเหมาะสมกับสไตล์การตกแต่งในปัจจุบัน	4.44	0.74
6. ความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวม	4.33	1.05

ผลสรุป จาก ข้อมูล แสดงถึงทัศนคติที่มีต่อรูปแบบล้านนาตามแนวนิยมแบบร่วมสมัยในกลุ่มที่ 2 คือ มีการใช้วัสดุ สี ลวดลายได้ความเหมาะสมกับสไตล์การตกแต่งในปัจจุบันมากที่สุด รองลงมาคือ มีรูปแบบเหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน และลำดับสุดท้ายคือมีความทันสมัย มีจำนวนเท่ากับ มีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวม

3. แสดงปัจจัยที่ควรนำมาปรับปรุงในการออกแบบสิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัยให้มีความเหมาะสมกับความนิยมในปัจจุบัน

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
1. การประยุกต์ลวดลายใหม่	4.10	0.83
2. การใช้สี	4.03	0.73
3. เทคนิคการผลิต/การตกแต่ง	4.06	0.71
4. รูปแบบและขนาดที่หลากหลายให้เลือก	4.19	0.78
5. รูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน	4.25	0.67
6. การออกแบบที่สอดคล้องกับสไตล์ของบ้าน	4.23	0.71
7. การออกแบบที่สอดคล้องกับรสนิยมของผู้บริโภค	4.25	0.65
8. การใช้วัสดุที่เหมาะสมกับการใช้งาน	4.20	0.80

ผลสรุป จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่ควรนำมาปรับปรุงในการออกแบบสิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัยให้มีความเหมาะสมกับความนิยมในปัจจุบัน มากที่สุดคือ รูปแบบที่เหมาะสมกับการใช้งานในปัจจุบัน และการออกแบบที่สอดคล้องกับรสนิยมของผู้บริโภค รองลงมาคือ การออกแบบที่สอดคล้องกับสไตล์ของบ้าน และ การใช้วัสดุที่เหมาะสมกับการใช้งาน ตามลำดับ

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อใช้ในการตกแต่งภายใน

แบบสอบถาม ผู้เข้าชมผลงานนิทรรศการศิลปกรรมศาสตร์ดุสิตนิพนธ์ “ การออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อใช้ในการตกแต่งภายใน” วันที่ 20 มีนาคม -10 เมษายน 2556 ณ อาคารพิพิธภัณฑ์มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

แบบสอบถามนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับความความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อใช้ในการตกแต่งภายใน โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ความความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบสิ่งทอล้านนาร่วมสมัยเพื่อใช้ในการตกแต่งภายใน

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความซึ่งตรงกับความเป็นจริงของท่าน หรือเติมลงในช่องว่างที่กำหนด

ส่วนที่ 1

โปรดใส่ชื่อ /หมายเลขโทรศัพท์ หรืออี-เมลล์ของท่าน หากท่านไม่ประสงค์จะบอกชื่อจริง

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ 28 - 31ปี 32- 35 ปี 36 – 39 ปี 40 ปี ขึ้นไป

3. สถานภาพ โสด สมรส
 อื่นๆ

4. ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ พนักงานของรัฐ พนักงานเอกชน ธุรกิจส่วนตัว อื่นๆ

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

20,001- 30,000 บาท

30,001- 40,000 บาท

40,001- 50,000 บาท

มากกว่า 50,000 ขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบแบบสิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัย

คำชี้แจง

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการออกแบบสิ่งทอล้านนาแบบร่วมสมัย โปรดเลือกระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยมีรายละเอียดดังนี้

ระดับที่ 1 ความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ระดับที่ 2 ความคิดเห็นในระดับน้อย

ระดับที่ 3 ความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ระดับที่ 4 ความคิดเห็นในระดับมาก

ระดับที่ 5 ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

ประเด็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีรูปแบบที่สื่อถึงงานสิ่งทอแบบพื้นถิ่น					
2. มีความประณีต สวยงาม					
3. มีความทันสมัย					
4. การใช้ วัสดุ สี ลวดลายมีความเหมาะสมกับสไตล์การตกแต่งในปัจจุบัน					
5. มีการพัฒนาด้านลวดลายที่แตกต่างไปจากสิ่งทอล้านนาแบบดั้งเดิม					
6. มีรูปแบบเหมาะสมกับการใช้ตกแต่งภายในห้องรับแขก					
7. ความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวม					

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1) รายชื่อนักวิชาการด้านการวิจัยและการออกแบบที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย มี 1 ท่านดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญเรือง สมประจบ คณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์งานวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

2) รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอล้านนาที่ตอบแบบสอบถามการสัมภาษณ์ มี 5 ท่านดังนี้

นักวิชาการด้านสิ่งทอล้านนา

1. รองศาสตราจารย์ ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอไหม / นักวิชาการด้านสิ่งทอล้านนา ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. อาจารย์ แพทรีเซีย ซิลแมน ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านสิ่งทอล้านนา ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ / Founder of Studio Naenna Textile Gallery

3. อาจารย์ นุสรา เตียงเกตุ ผู้เชี่ยวชาญด้านผ้าทอตีนจกแม่แจ่มหรือผ้าทอไทยวน / อาจารย์โสมเฮียนสืบสานล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ (แหล่งศึกษา อนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมล้านนาแบบดั้งเดิม)

ผู้เชี่ยวชาญสิ่งทอล้านนา

1. นางดอกแก้ว ธีระโคตร ผู้เชี่ยวชาญและแม่ครูสิ่งทอไหม อ.เชียงของ จ. เชียงราย ได้รับรางวัลภูมิปัญญาชาวบ้านดีเด่นด้านผ้าทอไหม ปี พ.ศ. 2545

2. นางมยุรี บุญเทียม ผู้เชี่ยวชาญและแม่ครูสิ่งทอไทยวน กลุ่มหัตถกรรมบ้านทองฝาย อ.แม่แจ่ม จ. เชียงใหม่

3) รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอและการออกแบบตกแต่งภายใน 3 ท่าน ดังนี้

1. นายกฤษณ์ เย็นสุดใจ ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งทอ Director Manager ด้านแฟชั่นและสิ่งทอ Brand Doi Tung

2. นาย ฉัตร หอระคุณ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบตกแต่งภายใน ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ บริษัท Index living Mall

3. นาย นรากร ศรีจันทร์โถม Interior Designer บริษัท Gooseberry Design

ภาคผนวก จ

หลักการเลือกใช้โทนสีแบบต่างๆในการตกแต่งภายใน

การเลือกใช้สีเพื่อการตกแต่งภายในห้องรับแขก เป็นการนำหลักการทฤษฎีสีมาใช้โดยการนำโทนสีหรือกลุ่มสีจากวงจรัสสีมาใช้เป็นหลักในการกำหนดว่าต้องการให้บรรยากาศของห้องโดยรวมเป็นอย่างไร การเลือกใช้โทนสีแบบต่างๆมีดังนี้

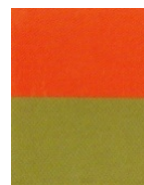
ภาพวงจรัสสี The colour wheel ที่มา: The home decorator' colour & textile bible

1 การใช้สีแบบสีโทนเดียว (Monochromatic) เป็นการใช้สีในโทนเดียวกันหรือกลุ่มสีที่คล้ายกัน โดยแบ่งเป็นน้ำหนักร้อยเปอร์เซ็นต์ไปจนถึงน้ำหนักเข้มมาใช้ ซึ่งคุมโครงสร้างโดยรวมของห้องให้อยู่ในกลุ่มสีเดียวกัน แบ่งเป็นกลุ่มสีแบบ Warm Monotone และ Cool Monotone

การใช้สีโทนเดียวแบบ Warm Monotone และ Cool Monotone ที่มา: Interior color by design

2 การใช้สีแบบสีคู่ตรงข้าม (True Contrast) เป็นการนำเฉดสีที่อยู่ตรงข้ามกันของในวงจรสีมาใช้คู่กัน เป็นการใช้สีที่ช่วยเพิ่มบรรยากาศของห้องดูสะดุดตาน่าสนใจขึ้น แต่ควรนำมาใช้ให้เหมาะสมโดยการกำหนดการใช้สีได้สีหนึ่ง 70 - 80 % และสีที่ตรงข้ามกัน 20 - 30% เป็นต้น

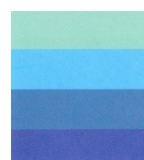
การใช้สีแบบคู่ตรงข้าม โดยโทนสีที่ใช้ตกแต่งในห้องคือกลุ่มสีเขียวและสีที่ตรงข้ามคือเฟอร์นิเจอร์และของตกแต่งสีส้ม ที่มา: Interior color by design

3 การใช้โทนสีแบบสีข้างเคียงที่มีคู่สีตรงข้าม (Harmony of different tones) คือการนำสีในวรรณะเดียวกันสองสีมาใช้ และนำสีต่างวรรณะมาใช้ร่วมด้วยแต่ใช้เพียงสีเดียว เช่น การใช้กลุ่มสีเหลืองที่เป็นสีวรรณะร้อน มาใช้กับตรงข้ามคือกลุ่มสีน้ำเงิน ฟ้ำที่เป็นสีวรรณะเย็น การใช้โทนสีแบบนี้จะช่วยให้เกิดความรู้สึกสดใส สนุกสนาน

การใช้โทนสีที่อยู่ในวงจรสีมาใช้ จากภาพคือโทนสีวรรณะเย็นคือกลุ่มสีน้ำเงิน ฟ้ำ ใช้กับโทนสีวรรณะร้อนคือกลุ่มสีเหลืองที่ช่วยเพิ่มความสดใสภายในห้อง ที่มา: 101 ห้องนั่งเล่น

4 การใช้โทนสีแบบสีข้างเคียง (Harmony) เป็นการนำสีที่อยู่ในกลุ่มสีใกล้เคียงกันในวงจรสีมาใช้ เช่น สีเดียวกับสีน้ำเงิน หรือเป็นสีที่มีส่วนผสมของแม่สีเดียวกัน เช่นสีแดง กับ สีม่วงเป็นต้น กลุ่มสีเหล่านี้จะสร้างบรรยากาศให้รู้สึกถึงความกลมกลืนและเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน (Easy home decoration, 2549:24-26)

การใช้โทนสีที่อยู่ข้างเคียงในวงจรสี คือกลุ่มสีฟ้าและกลุ่มสีม่วง Interior color by design

ภาคผนวก จ

ชนิดและคุณสมบัติของผ้าและเส้นใย

ในปัจจุบันมีการผลิตผ้าชนิดต่างๆ และมีการใช้ชื่อทางการค้าที่แตกต่างกัน ชนิดและคุณสมบัติของผ้าและเส้นใยต่างๆ ที่ใช้กับงานตกแต่งภายในสรุปเป็นตารางได้ดังนี้ (วีระศักดิ์ อุดมกิจเดชา, 2543 ; นवलแข ปาลิวนิช, 2542; Laurie Wisbrun, 2011)

ชนิดของเส้นใย	คุณสมบัติ	ประโยชน์ใช้สอย
1.เส้นใยธรรมชาติ คือเส้นใยที่ผลิตจากส่วนต่างๆของพืชหรือสัตว์ 1.1เส้นใยธรรมชาติจากพืช หรือเส้นใยเซลลูโลส(Cellulose) -ฝ้าย(Cotton)	-ฝ้ายฝายทนต่อความร้อนและ ระบายความร้อนได้ดี ซักได้ง่าย ดูดซึมน้ำและความชื้นได้ดี ย้อมสีง่าย -ข้อเสียคือไม่ค่อยยืดหยุ่น ยับและหดง่าย	-ใช้เป็นผ้าตกแต่งภายในบ้าน ให้บรรยากาศสบายเป็นธรรมชาติ ฝ้ายฝาย หรือผ้าผสมใยฝ้าย เหมาะสมกับการทำเครื่องใช้และของตกแต่งต่างๆ เช่น ผ้านูเฟอร์นิเจอร์ ผ้าปูโต๊ะ หมอนอิง เป็นต้น
-ลินิน(linen)	-คุณสมบัติคล้ายคลึงกับฝ้ายแต่มีราคาแพงกว่า เพราะมีต้นทุนการผลิตที่สูง ใยลินินค่อนข้างเหนียวและแข็งแรงเป็นเส้นด้ายที่มีคุณภาพดี เนื้อเรียบเป็นมัน ซักได้ง่าย ข้อเสียคือยับง่ายและการคืนตัวได้ยาก -ปัจจุบันมีการผสมโพลีเอสเตอร์เพื่อให้ใช้งานสะดวก แต่คุณภาพจะลดลงด้วย	-ใช้เป็นผ้าตกแต่งภายในบ้าน หรือเครื่องใช้ต่างๆ -สามารถจับจีบได้สวยงามและหรูหรา แต่ยับง่าย

ชนิดของเส้นใย	คุณสมบัติ	ประโยชน์ที่ใส่สอย
-ปอ(Jute)	-เส้นใยปอที่ทอเป็นผ้าเนื้อหนาหยาบ เรียกว่า ผ้าเบอร์แลบ (Burlap) คือผ้าที่ทอหลายซัดจากใยปอ มีทั้งสีธรรมชาติ ย้อมสี และพิมพ์ดอก -ปอเป็นเส้นใยที่เปื่อยง่ายไม่ทนทาน จึงนำมาใช้ทำวัสดุหรือเครื่องใช้ ประเภทผ้าที่ไม่ต้องการความทนทาน เท่านั้น	-ผ้าที่ทอจากเส้นใยปอสีธรรมชาติใช้ทำถุง ผ้ารองในตู้เครื่องเรือน /ผ้าสีดอก ใช้ทำผ้าปูม่าน ผ้าบังตา
-รามี่ (Ramie)	-เนื้อผ้าแข็งแรง และเหนียว มากกว่าเส้นใยธรรมชาติชนิดอื่น ข้อเสียคือขาดความยืดหยุ่นและยับง่าย นิยมทอผสมกับเส้นใยอื่นๆ เช่น ฝ้าย เรยอน ทำให้ได้ผ้าที่มีคุณสมบัติเหนียว นุ่ม นำมาใช้	-ใช้ทำเป็นผ้าสำหรับทำของตกแต่งภายในบ้าน
-ป่าน (Hemp)	-เนื้อผ้ามีผิวสัมผัสหยาบ ทนต่อความร้อน ป่านทนต่อมอดแต่ไม่ทนต่อเชื้อรา	-ใช้ทำเป็นเชือก ถุงและผ้าหลังพรม
1.2เส้นใยธรรมชาติจากสัตว์หรือเส้นใยโปรตีน (Protein) ใยไหม เส้นไหม(Silk)	-มีความเหนียว ผิวสัมผัสมัน ปรียบให้โค้งงอได้ดี ดูดความชื้น นุ่ม อุ่น สวยงาม หูหრა และค่อนข้างทนทาน เส้นใยไหม มี 3ชนิดคือ -ไหมเส้นเดียว(One Ply Silk)ทอด้วยเส้นใยเส้นเดียวได้เนื้อผ้าค่อนข้างบาง -ไหมสองเส้น (Two Ply Silk) ทอด้วยเส้นใยไหมสองเส้น ได้เนื้อผ้าหนาปานกลาง -ไหมสี่เส้น (Four Ply Silk) ทอด้วยเส้นไหมสี่เส้น ได้เนื้อผ้าหนา	-ผ้าไหมนำมาย้อมสีและพิมพ์ลายได้สวยงามมาก ใช้เพื่อเพิ่มคุณค่าและความหรูหราในงานตกแต่งทั่วไป
-ใยขนสัตว์(Wool)	-ใยขนสัตว์ เช่น ขนแกะ แคสเมียร์ ดูดความชื้นได้ดี มีความยืดหยุ่น ย้อมสีและคืนตัวได้ดี	-ใช้ในการตกแต่งภายใน เช่นพรม เฉพาะที่ช่วยเพิ่มความหรูหราและผิวสัมผัสที่อบอุ่น

ชนิดของเส้นใย	คุณสมบัติ	ประโยชน์ใช้สอย
<p>2.เส้นใยประดิษฐ์ หรือเส้นใยสังเคราะห์ (Synthetic) มี 2 ชนิดคือ</p> <p>-เส้นใยประดิษฐ์จากธรรมชาติ เช่น เรยอน อซิเตท</p> <p>-เส้นใยเส้นใยประดิษฐ์จากสารประกอบทางเคมี เช่น</p> <p>-เส้นใยโพลีเอสเตอร์ (Polyester)</p>	<p>เรยอน(Rayon) มีคุณสมบัติคล้ายเส้นใยธรรมชาติแต่มีความนุ่ม เจามัน คล้ายไหม ยับง่ายและไม่คงตัว</p> <p>ต้นทุนการผลิตถูก</p> <p>อซิเตท(Acetate) นุ่ม เป็นเจามัน ใช้ผสมกับเส้นใยอื่นเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มคุณสมบัติของเส้นใยเช่นผสมกับขนสัตว์ เพิ่มความเหนียวและคงรูปได้ดี</p> <p>-ผ้าที่ผลิตด้วยเส้นใยโพลีเอสเตอร์ มีความทนทาน ยืดหยุ่นและคงรูปได้ดี มีความมันหลายระดับ น้ำหนักเบาไม่ระคายเคืองผิว และไม่ทนต่อความร้อนสูง</p>	<p>- เหมาะสำหรับใช้กับงานตกแต่งที่เพิ่มความหรูหรา และต้องการใช้ผ้าเนื้อมัน นุ่ม เช่น หมอนอิง</p> <p>-เหมาะสมกับการทำเครื่องใช้และของตกแต่งต่างๆ เช่น ผ้าบุเฟอร์นิเจอร์ ปูโต๊ะ หมอนอิง เป็นต้น</p>
-เส้นใยไนลอน (Nylon)	<p>-มีความบอบบาง ไม่หด ไม่เป็นขุย แห้งเร็ว ไม่สกปรก ง่ายและขึ้นราได้ยาก มีความมัน ยืดหยุ่น และแข็งแรง</p>	-เหมาะสมกับการทำเครื่องใช้และของตกแต่งต่างๆ เช่น ผ้าบุเฟอร์นิเจอร์
-เส้นใยอะคริลิก (Acrylic)	<p>-มีผิวสัมผัสมันหลายระดับ แข็งแรงปานกลาง การคืบตัว และการดูซึมค่อนข้างต่ำ</p> <p>ทนต่อการยับ ดูแลรักษาง่าย</p>	-ใช้ผลิตเป็นพรม และของตกแต่งบ้าน

ชนิดของเส้นใย	คุณสมบัติ	ประโยชน์ใช้สอย
3.เส้นใยผสม	-เส้นใยผสมเกิดจากการสังเคราะห์เส้นใยขึ้นใหม่ โดยนำข้อดีของเส้นใยต่างๆ มาผสมขึ้นใหม่เพื่อให้ได้ผ้าที่มีคุณสมบัติตามความต้องการในการใช้งานได้มากขึ้น โดยให้ผิวสัมผัสและลวดลายที่แตกต่างออกไป รวมถึงช่วยลดต้นทุนการผลิตทำให้ได้ผ้าที่มีราคาถูกลง	-วินยอน (Vinyon) ให้ความอบอุ่นนำสัมผัส ใช้ทำพรม -มอดอะคริลิก (Modacrylic) มีคุณสมบัติคืนตัวได้ดีมาก ทนต่อการยับและดูแลรักษาง่าย มีความมันหลายระดับ ใช้ทำผ้าขนและพรมได้ดี -ซาราน (Saran) ไม่ทนต่อการดึงยืด แสงแดดและเชื้อรา ทำความสะอาดง่าย มีน้ำหนัก ใช้ทำผ้าปูเฟอร์นิเจอร์ได้ดี -ผ้าพีวีซี (PVC) เป็นผ้าฝ้ายทอหรือถัก แล้วเคลือบด้วยพอลิไวนิลคลอไรด์เพื่อกันน้ำ ใช้ทำผ้าที่ต้องการเช็ดทำความสะอาดได้ง่าย
4.ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยสังเคราะห์ เส้นใยธรรมชาติ และเส้นใยผสม -ผ้าใบ หรือผ้าแคนวาส (Canvas)	-มีทั้งที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติ เช่น ฝ้าย ลินิน ให้ผิวสัมผัสหยาบ แต่นุ่มตามธรรมชาติมีราคาสูง และผลิตจากเส้นใยสังเคราะห์ให้ผิวสัมผัสหยาบ ทนทาน และมีราคาถูกกว่าผ้าที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติ	-เป็นผ้าที่แข็งแรง ทนทาน มีเนื้อหยาบผิวสัมผัสด้านและมีข้อจำกัดที่ตัดเย็บค่อนข้างยาก -ผ้าใบที่ทำจากลินิน ส่วนใหญ่ใช้ทำที่นั่งของเก้าอี้สนาม ผ้าปูเฟอร์นิเจอร์หรือผ้าใบบังแดด
-ผ้าชีนิล (Chenille)	- ทำจากฝ้ายหรือผ้าผสมใยสังเคราะห์ -มีผิวสัมผัสสวยงาม แต่การใช้งานไม่ทนทาน ถ้ารับน้ำหนักมากขนผ้ามักจะแบบราบลงไป	-ส่วนมากใช้ทำหมอนอิง ผ้าคลุมเตียง และผ้าคลุมสำหรับงานตกแต่งต่างๆ
-ผ้าออร์แกนซา (Organza)	-ทำจากไหม โพลีเอสเตอร์ หรือใยสังเคราะห์เรยอน -ยับง่าย แต่เรียบยาก	-นิยมใช้ทำผ้าม่านโปร่ง หรือช้อนบนผ้าอีกชิ้นหนึ่งหรือใช้ทำหมอนอิงและการตกแต่งทั่วไป

ชนิดของเส้นใย	คุณสมบัติ	ประโยชน์ใช้สอย
-ผ้ากำมะหยี่ (Velvet)	-มีทั้งผลิตจากใยธรรมชาติและเส้นใยสังเคราะห์	-ให้ความหรูหรา แต่ตัดเย็บยาก เพราะลักษณะของผ้าเป็นขนตัด จึงควรตัดเย็บในทิศทางเดียวกับขนของผ้า ผ้ากำมะหยี่เหมาะสำหรับทำผ้าบุเครื่องเรือน หมอนอิง ฯลฯ
-ผ้าแก้ว (Voile)	-ทำจากใยฝ้าย ใยไหม และใยสังเคราะห์	-เนื้อผ้านุ่มละเอียด ผ้าแก้วที่ทำจากฝ้าย สามารถถนอมเก็บเพื่อทำให้ผ้าคงรูปได้ใช้เป็นผ้าสำหรับการตกแต่งที่ช่วยเพิ่มบรรยากาศของความโปร่งเบา สบาย
-ผ้าซาติน (Satin) -ผ้าไหมซาติน (Silk Satin) -ผ้าฝ้ายซาติน (Cotton Sateen) -ผ้าเรยอนซาติน (Rayon Satin) -ผ้าไนลอนซาติน (Nylon Satin)	-ผ้าซาติน มีคุณสมบัติมันวาว ที่เกิดจากเทคนิคการการทอและการใช้เส้นใยชนิดเดียว มีทั้งผลิตด้วยเส้นใยธรรมชาติและเส้นใยสังเคราะห์ ให้ผิวสัมผัสมันวาว สวยงาม ไม่ยับย่นง่าย และทิ้งตัวได้ดี การเรียกชื่อขึ้นอยู่กับชนิดของเส้นใยที่ใช้ทอ -ผ้าไหมซาติน มีราคาสูงแต่มีคุณภาพดี นุ่ม มันวาว ถ้าเป็นผ้าฝ้ายซาตินจะเรียกว่า Cotton Sateen ผิวสัมผัสนุ่มนวล น่าใช้ ความมันน้อยกว่าไหม ผ้าเรยอนซาตินและผ้าไนลอนซาตินผลิตจากเส้นใยสังเคราะห์ มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับไหมแต่ความคงทนน้อยกว่าและราคาถูกกว่ามาก	-ผ้าซาตินมีความหนา บางหลายระดับ จากผิวสัมผัสที่มันวาว นุ่ม ลื่น ไม่ยับย่นง่าย และทิ้งตัวได้ดีทำให้เหมาะสมกับการทำเครื่องใช้และของตกแต่งต่างๆ เช่น ผ้าปูที่นอน ผ้าบุเครื่องเรือน ผ้าปูโต๊ะ หมอนอิง เป็นต้น

ภาคผนวก ช

ลวดลายสิ่งทอที่เกิดจากการตกแต่งในการผลิต

รูปแบบการตกแต่งลวดลายสิ่งทอ	วิธีการผลิต
<p>1.การพิมพ์</p> <p>การพิมพ์โดยตรง (Direct Printing)เป็นการพิมพ์ผ้าที่มีวิธีการทำแบบง่าย มีเทคนิคในการทำหลายแบบเช่น</p> <p>-การพิมพ์ด้วยบล็อก (Block Printing)</p> <p>ที่มา : The Complete Guide To Designing and Printing Fabric, 2011</p> <p>-การพิมพ์แบบสแตนซิล (Stencil Printing)</p> <p>ที่มา : The Complete Guide To Designing and Printing Fabric, 2011</p>	<p>-การพิมพ์ด้วยบล็อก โดยนำไม้ โลหะ หรือวัสดุต่างๆมาทำลวดลายเป็นบล็อก แล้วนำบล็อกไปจุ่มสีและกดหรือพิมพ์ลงบนผ้า ใช้พิมพ์ผ้าจำนวนน้อย ลวดลายจะสวยงามมากน้อยขึ้นอยู่กับ การออกแบบและการใช้สี</p> <p>-การพิมพ์แบบสแตนซิล ทำโดยการออกแบบลายลงบนแผ่นแบบ ที่เป็นแผ่นโลหะ ไม้ กระดาษ หรือเซลโลเฟน (Cellophane) แล้วแกะหรือเจาะลายตามแบบ นำแผ่นแบบวางบนผ้า ใช้สีพ่นหรือใช้แปรงป้ายสีลงบนแผ่นแบบให้สีติดสม่ำเสมอ ลายจะปรากฏที่ผ้า ลวดลายที่ทำด้วยการพิมพ์แบบนี้จะดูเหมือนลายนูนสูงขึ้นมากกว่าการพิมพ์ด้วยวิธีอื่น</p>

<p>การพิมพ์แบบสกรีน (Screen Printing)</p> <p>ที่มา : The Complete Guide To Designing and Printing Fabric, 2011</p>	<p>-การพิมพ์แบบสกรีน โดยออกแบบลวดลายลงบนแผ่นสกรีน ใช้วิธีการแกะลาย หรือถ่ายลายให้ได้ลายตามที่ออกแบบไว้ กรอบสกรีน ทำจากกรอบไม้ หรือโลหะซึ่งไว้ด้วยผ้าสกรีนที่ทำจากไหม ไนลอน หรือวินยอนเป็นวิธีการพิมพ์ผ้าเพื่อการค้าและอุตสาหกรรม ที่มีจำนวนไม่มากนัก คือพิมพ์ได้ครั้งละประมาณ 500-5,000 หลาโดยพิมพ์ครั้งละสี การพิมพ์ผ้าด้วยสกรีนใช้พิมพ์ผ้าที่มีลวดลายขนาดใหญ่ได้ดี และพิมพ์ได้หน้ากว้างมากกว่าการพิมพ์ด้วยลูกกลิ้ง</p>
<p>การพิมพ์ด้วยลูกกลิ้ง (Roller Printing)</p> <p>ที่มา :The Complete Guide To Designing and Printing Fabric, 2011</p> <p>การพิมพ์ด้ายยืน (Warp Printing)</p>	<p>-การพิมพ์ด้วยลูกกลิ้ง ผ้าพิมพ์ที่มีทั่วไปในปัจจุบันส่วนใหญ่ใช้การพิมพ์ด้วยวิธีการนี้ โดยมีชื่อเรียกทางการค้าว่าการพิมพ์แบบโรตารี ใช้สำหรับพิมพ์ผ้าในระบบอุตสาหกรรมที่มีปริมาณมาก สามารถพิมพ์ได้หลายสี</p> <p>-การพิมพ์ด้ายยืน การพิมพ์ลายบนด้ายยืนก่อนทอเป็นผืนผ้า ด้ายยืนจะถูกพิมพ์ลายเป็นสีต่างๆ ส่วนด้ายพุ่งจะถูกพิมพ์เป็นสีขาว ซึ่งเป็นเทคนิคการพิมพ์และการทอผ้าให้เกิดลวดลายที่แปลกออกไป ผ้าจะมีเนื้อนุ่มกว่าการพิมพ์ผ้าแบบอื่น การพิมพ์ผ้าแบบนี้ใช้พิมพ์ริบบิ้น ผ้าย่วน ผ้าทาฟเฟต้า ผ้าที่ใช้บุเครื่องเรือน และผ้าปูาน</p>
<p>การพิมพ์แบบฟอกสี (Discharge Printing)</p> <p>ที่มา :Transparency in Textiles,2009</p>	<p>-การพิมพ์แบบฟอกสี นำผ้าที่จะพิมพ์มาย้อมสีก่อนส่วนใหญ่จะย้อมเป็นสีเข้ม แล้วนำไปพิมพ์ลายด้วยสารเคมีประเภทสารฟอกสีซึ่งเป็นตัวกัดสี ซึ่งจะได้ลายบางส่วนเป็นสีขาว ถ้าต้องการให้ลวดลายเป็นสีก็ใส่สีลงในสารฟอกสี และต้องเป็นสีชนิดที่ทนต่อสารฟอกสี ปัจจุบันได้มีการนำวิธีการนี้มาทำให้เกิดผ้าที่มีพื้นผิวพิเศษ และผสมผสานกับวิธีการตกแต่งอื่นๆ เพื่อสร้างความแปลกใหม่ให้กับผิวผ้า</p>

<p>การพิมพ์ด้วยไฟฟ้า (Electronic Printing)</p> <p>ที่มา :Swatches, 2005</p>	<p>-การพิมพ์ด้วยไฟฟ้า มีหลายวิธี เช่นการฉีดหรือพ่นสีบนลายผ้าตามสีที่ต้องการใช้พิมพ์ผ้าสำหรับบุเบาะเฟอร์นิเจอร์และพรม โดยทำลวดลายแบบการทอแจ็กการ์ด และใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมการทำงาน</p>
<p>การพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัล(Digital Fabric Printing)</p> <p>ที่มา www.changanan.com</p>	<p>-การพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัล ในปัจจุบัน มีการพิมพ์ด้วยเทคโนโลยีแบบใหม่ด้วยระบบดิจิทัลโดยใช้หลักการเดียวกับการพิมพ์กระดาษด้วยเครื่อง Printer แต่พิมพ์ลงบนผ้าและใช้หมึกสำหรับการพิมพ์ผ้า ข้อดีของการพิมพ์ด้วยระบบดิจิทัล คือให้ลวดลายสีสัน ที่ละเอียด คมชัด และมีน้ำหนักแสงเงาตามต้องการได้มากกว่าการพิมพ์ด้วยระบบอื่นๆ มีการผลิตที่สะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องทำบล็อกแบบลายเหมือนการพิมพ์อื่นๆ สามารถพิมพ์ลงบนผ้าใยธรรมชาติ และใยสังเคราะห์ เช่น ไหม ฝ้าย เรยอง โพลีเอสเตอร์ ไนลอน</p>
<p>2.การตกแต่งให้เกิดลวดลายด้วยเทคนิคและวัสดุต่างๆ</p> <p>การตกแต่งด้วยการปัก ที่มา: Textile Designers At The Cutting Edge 2009</p>	<p>-การปัก มีทั้งปักด้วยมือ ปักด้วยจักร และเครื่องมือพิเศษ การปักมีวิธีการปักแบบหน้าเดียว และการปักให้เหมือนกันทั้งสองหน้าใช้กับลวดลายปักที่มีขนาดเล็ก ถ้าเป็นลายขนาดใหญ่จะปักเฉพาะขอบ วิธีการปักทั่วไป มีการปักแบบเดินเส้น ปักลายทึบให้เกิดเป็นลวดลายต่างๆ วัสดุที่ใช้ปัก เช่น ด้าย ไหม และวัสดุตกแต่งอื่นๆ</p>

<p>การตกแต่งด้วยวัสดุต่างๆ</p> <p>ที่มา :ผลิตภัณฑ์ในงาน nap 12 "Make a Move" 7-12 ธันวาคม 2554 จ.เชียงใหม่</p>	<p>-การตกแต่งด้วยวัสดุ เป็นการทำให้เกิดลวดลาย ด้วยวิธีการเย็บติด ปะหรือปักวัสดุชนิดต่างๆ ลงบนผ้า วัสดุที่ใช้ได้แก่ วัสดุจากธรรมชาติที่ได้จากส่วนต่างๆ ของสัตว์ พืช เช่น ไม้ เมล็ดพืช เปลือกหอย หินสี ฯลฯ และวัสดุสังเคราะห์ที่มีให้เลือกใช้หลายชนิด เช่น ลูกบิดเลื่อม มุก เพชร ดิ้นเงิน ดิ้นทอง เชือก เทป ริบบิ้น ฟู เป็นต้น</p>
<p>การตกแต่งด้วยการต่อผ้า การตัดปะผ้า การเย็บสัก</p> <p>ที่มา:ผลิตภัณฑ์จากร้าน communista จ.เชียงใหม่</p>	<p>-การต่อผ้า (Patchwork) เป็นการนำผ้าชิ้นเล็กๆ หลายๆ สี มาเย็บต่อให้ได้แบบและลวดลายตามที่ออกแบบไว้ เช่น ลวดลายเรขาคณิตต่างๆและลวดลายธรรมชาติ เป็นต้น</p> <p>-การปะผ้า (Appliqué) เป็นงานเย็บปักชนิดหนึ่ง ใช้การตัดผ้าหรือแผ่นวัสดุต่างๆเป็นรูปตามต้องการ เย็บปะลงบนผืนผ้าให้เกิดลวดลายหรือรูปทรงต่างๆ เป็นการตกแต่งโดยใช้เย็บริมติดในลักษณะต่างๆ</p> <p>-การเย็บสัก (Quilting) เป็นการเย็บผ้าสองชั้น หรือมากกว่านั้นซ้อนกัน โดยมีวัสดุที่มีความหนานุ่มเช่นฟองน้ำหรือ นุ่นอยู่ตรงกลางเมื่อเย็บตะเข็บจะเป็นรอยสักลึกลงไป ส่วนที่ไม่ได้เย็บจะนูนเป็นลวดลายขึ้นมาตามที่ออกแบบไว้</p>
<p>การตกแต่งด้วยการสร้างพื้นผิวพิเศษ (Special Surface)</p> <p>การตกแต่งผ้าให้มีพื้นผิวพิเศษด้วยวิธี Colour mixing with sheers ที่มา : Transperence in Textiles 2009</p>	<p>-การตกแต่งด้วยการสร้างพื้นผิวพิเศษ คือการใช้วัสดุที่มีสีหรือผิวสัมผัสต่างๆ มาผสมผสานให้เกิดความแปลกใหม่ เป็นการสร้างผิวสัมผัสของงานให้มีความพิเศษมากขึ้น</p>

การตกแต่งด้วยแสงเลเซอร์ (Laser)

ที่มา: Textile Designers At The Cutting

Edge 2009

-การตกแต่งด้วยแสงเลเซอร์ ในปัจจุบันมีการใช้เครื่องเลเซอร์มาใช้ในการสร้างลวดลาย โดยใช้ความร้อนจากแสงเลเซอร์ในการเผาสี หรือเส้นใยผ้าให้หลุดออกจากเนื้อผ้า ตามโปรแกรมที่ออกแบบไว้ สามารถสร้างเป็นภาพเหมือน หรือตัดผ้าให้มีลวดลายต่างๆ ได้ ควรใช้กับผ้าใยสังเคราะห์จะได้ลวดลายที่คมชัดกว่าผ้าจากเส้นใยธรรมชาติ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวใจภักดิ์ บุรพเจตนา เกิดวันที่ 6 พฤศจิกายน 2502 จังหวัดพิษณุโลก	
ประวัติการศึกษา	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต ศป.ม. (ทัศนศิลป์-ศิลปะสมัยใหม่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พ.ศ.2544 ศึกษาศาสตร์บัณฑิต ศษ.บ.(ศิลปกรรม) คณะศิลปกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล(วิทยาเขตเพาะช่าง) พ.ศ. 2528
ผลงานวิชาการ	ตำรา <u>ประวัติและแบบอย่างศิลปะ</u> โครงการตำรามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. 2551 บทความ“การค้นพบความงามและความจริง บนเส้นทาง สร้างสรรค์งานศิลปะของโคลด์ไมเนท์” วารสารวิชาการ Journal of Fine Arts. คณะวิจิตรศิลป์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีที่1ฉบับที่2, 2551
รางวัลระดับ นานาชาติ	Korea International Women's Invention Exposition 2012 (KIWIE 2012)ผลงานในสาขาDesign รวมรางวัลที่ได้รับ -รางวัลเหรียญทอง(WIPO Gold Medal)จาก WorldIntellectual Property Organization -รางวัลเหรียญทอง (KIWIE 2012 Gold Medal) -โล่รางวัลพร้อมประกาศนียบัตร (TIIIA OutstandingDiploma) จาก Taiwan Invention & Innovation Industry Association
ตำแหน่งหน้าที่ ปัจจุบัน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระดับ 8 อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการออกแบบ แฟชั่นและศิลปะสิ่งทอ คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี